

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

ספר הזהר

שחבר התנא האלקי רבן שמעון בר יוחאי זיע"א

ובו: "ספר הזהר", "זהר חדש", "תקוני הזהר"

מנקד

- כרך לו -

תזריע - אחרי

דף נ' ע"א - דף ס"ו ע"ב

מבאר בלשון הקדש עם פרוש קל ונחמד למען ירוץ הלומד בו

מחלק לשנה אחת ולשלוש שנים

מופץ ללא מטרות רווח כלל ועיקר
לקירוב הגאולה ברחמים

בדקות ספורות בלבד תזכה להיות בן עולם הבא

נסדר, נערך והוגה מחן ש, בנקוד ופסוק מלא, עם מראה מקומות,
בחלוק קטעים לפי העניינים, באותיות גדולות ומאירות עינים

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א
כסלו תשע"א לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים **בחינם בלבד**

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

תפלה קודם למוד הזהר (קבלה מהאריז"ל)

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדה ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול פנה. על פן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לביניך.

ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכונן לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח נחות. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתינו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

תפלה לאחר למוד הזהר (יאמר בפנות הלב)

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו רצונך. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשך על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירם ולזמרם. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמך הגדול הגבור והנורא אמן פן יהי רצון.

בפיהם, עולה עליו רוח של טמאה. כשעולה המעשה, הוא עולה ברוח טמאה.

ביון שנכנסו ישראל לארץ, רצה הקדוש ברוך הוא לטהר אותם ולקדש להם את הארץ, ולפנות מקום לשכינה, שלא תשרה השכינה בתוך הטמאה. ועל פן באותו נגע צרעת היו סותרים בנינים של עצים ואבנים שנעשו בטמאה.

בא ראה, אם המעשה הזה היה למצא מטמונים בלבד, יחזירו האבנים אחר כך כמות שהם למקומם, והעפר למקומו. אבל הפסוק פותב, וחלצו את האבנים. וכתוב ועפר אחר יקח. כדי שתעבר רוח הטמאה, ויתפנה ויתקדש פעת במקדם, וימצאו ישראל בקדשה ובדיור קדוש, להשרות ביניהם שכינה.

וער פן, מי שבונה בנין, כשמתחיל לבנות צריך להזכיר בפיו, שהרי לעבודת הקדוש ברוך הוא הוא בונה, משום שכתוב (ירמיה כב) הוי בנה ביתו בלא צדק וגו'. ואז סיוע שמימי שורה עליו, והקדוש ברוך הוא מזמין עליו קדשה וקורא עליו שלום. זהו שכתוב (איוב ה) וידעת פי שלום אהלך וגו'. מה זה ופקדת נוך? הרי פשוטה. אבל ופקדת, להפקיד דבור בפה כשהוא בונה. ואז כתוב ולא תחטא. ואם לא, הרי מזמין לביתו את הצד האחר. כל שפן מי שבונה, ורצונו בצורה אחרת, משום שמיוחד הבית לצד האחר להטמא בו, הרי ודאי שורה בו רוח של טמאה, ולא יוצא אותו אדם מן העולם עד שנענש בבית ההוא. ומי שדר בו יכול להנזק, שהרי בדיקה ההיא שורה בה רוח טמאה, ומזיקה מי שנמצא בה.

פד אסתליק עבידתא, ברוח מסאבא אסתליק.

ביון דעאלו ישראל לארעא, בעא קדשא בריה הוא לדכאה לון, ולקדשא לון ארעא, ולאפנאה אתר לשכינתא דלא תשרי שכינתא גו מסאבא. ועל דא בההוא נגע צרעת, הוו סתרין בניינין דאעין ואבנין דאתעבידו במסאבו.

הא חזי, אי עובדא דא הוה לאשפחא מטמונין בלחודוי, יהדרון אבנין לבתר פמה דאינון לאתרייהו, ועפרא לאתריה. אבל קרא כתיב, וחלצו את האבנים. וכתוב ועפר אחר יקח. בגין דיתעבר רוח מסאבא, ויתפני ויתקדש השתא כמלקדמין, וישתכחו ישראל בקדושה, ובדיורא קדישא, למשרי בנייהו שכינתא.

וער דא מאן דבני בנין פד שארי למבני, בעי לאדכרא בפומיה, דהא לפולחנא דקודשא בריה הוא הוא בני. בגין דכתיב, (ירמיה כב) הוי בונה ביתו בלא צדק וגו', וכדין סיעתא דשמיא שארי עלוי, וקודשא בריה הוא זמין עליה קדושתא, וקארי עליה שלום, הדא הוא דכתיב, (איוב ה) וידעת פי שלום אהלך וגו'. מהו (איוב ה) ופקדת נוך, הא אוקמוה, אבל ופקדת, לאפקדא מלה בפומא כד איהו בני. וכדין ולא תחטא כתיב. ואי לאו הא זמין לביתיה סטרא אחרא.

כל שפן, מאן דבני ורעותיה בגוונא אחרא, בגין דמיחד ביתא לסטרא אחרא, לאסתאבא ביה. הא ודאי שריא ביה רוח מסאבא, ולא נפיק ההוא בר נש מעלמא, עד דאתענש בההוא ביתא, ומאן דדייר ביה, יכיל לאתזקא, דהא ההוא דירה רוח מסאבא שריא ביה, ואזיק מאן דאשתכח ביה.

ואם תאמר, במה ידוע? כגון שגזיק בבית ההוא אותו שבנה אותו, או אנשי ביתו, או בנזקי גוף, או בנזקי ממוץ, הוא ושני אחרים אחריו. הרי ודאי יברח אדם להר, ולא ידור בו. ידור במחלת עפר, ולא ידור בו.

ומשום כך הקדוש ברוך הוא חס על ישראל, שהם לא יודעים דבר בכל אותם הפתים, והוא אומר: אתם לא יודעים - אני יודע, ורשמתי אותם בנגע. נגע דר בבית, הנה נגע אחר תקיף שיוציא אותו ויעביר אותו מן העולם. ואז - ונתן את הבית את אבניו ואת עציו. כיון שהולך לו, מה הטעם ונתן את הבית? אלא בכל זמן שאותו בנן יהיה קיים - שלו הוא, ויכול לחזור.

זה בארץ הקדושה, כל שפן בארץ אחרת, שרוח הטמאה מצויה יותר, ויכול אדם להנזק. אומר רבי אלעזר, וכל שפן שנקרא בקלפות של חבירי האחרים להמצא שם, ואפלו דפיקות בפלים לא מעבירים אותו מן הבית. ומשום כך הפסוק הזה מכריז ואומר, הוי בנה ביתו בלא צדק. הוי ודאי שאומרים כל יום בבית ההוא.

רבי יוסי נכנס יום אחד לבית אחד, הגיע לסף (טרח בטפוס) ונכנס פנימה. שמע קול אחד שאומר: התפנסו והפנסו, הנה אחד מהיורבים שלנו. התחברו ונזיק אותו לפני שניצא. אמרו, לא נוכל אלא אם דיורו כאן. יצא רבי יוסי ופחד. אמר, ודאי מי שעובר על דברי החכמים, מתחייב בנפשו. אמר לו רבי חייא, והרי הגוים ושאר בני אדם דרים בתוכו, ונשלמו. אמר לו, הם מצדם הם באים, אבל מי שירא חטא יכול להנזק. ואפלו הם, אם יעכבו את

ואי תימא כמה ידיע. כגון דאתזק ביה הוא ביתא, ההוא דבני לה, או אנשי ביתיה, או בנזקי דגופא, או בנזקי ממונא, הוא ותרין אחרנין אבתריה. הא ודאי יערוק בר נש לטורא, ולא ידור ביה. ידור בטיחלא דעפרא, ולא ידור ביה.

ובגין כך, קדשא בריך הוא חס עלייהו דישראל, דאינון לא ידעין מלה בכל אינון בתי. והוא אומר, אתון לא ידעין, אנא ידענא, וארשימנא לון בנגע. נגע דייר בביתא, הא נגע אחרא תקיפא, דיפיק ליה, ויעבר ליה מן עלמא. וכדין ונתן את הבית את אבניו ואת עציו. כיון דאזיל ליה, מאי טעמא ונתן את הבית. אלא בכל זמנא דההוא בנן להוי קיים, (דנ' ע"א) דיליה הוא, ויכיל לאהדרא.

האי בארעא קדישא, כל שפן בארעא אחרא, דזמינא רוח מסאבא יתיר, ויכיל בר נש לאתזקא. אומר רבי אלעזר, וכל שפן דאקרי בקלפוי דחברוי אחרנין, לאשתפחא תמן, ואפילו טורפי דקספתא לא מעברן ליה מההוא ביתא, ובגין כך האי קרא אכריז ואמר, הוי בונה ביתו בלא צדק. הוי ודאי קאמרי כל יומא ביה הוא ביתא.

רבי יוסי עאל חד יומא בחד ביתא, מטא בספתא (ס"א אטרח בטיפסא), עאל לגו. שמע חד קלא דאמר, אתפנשו עולו, הא חד פלוגתא דילן. סיפתו וננזיק ליה עד לא ינפוק, אמרו, לא ניכול אלא אי דיוריה הכא. נפק רבי יוסי ודחיל. אמר, ודאי מאן דאעבר על מלוי דחברייא, אתחייב בנפשיה.

אמר ליה רבי חייא, והא גוים ושאר בני נשא דיירי בגויה, ואשתלימו. אמר ליה, אינון מסטרייהו קא אתיין, אבל מאן דדחיל

דיינרס בו, לא יצאו בשלום. אמר לו, והרי כתוב (איוב כא) בתייהם שלום מפחד. אמר לו, כגון שהיה מאחר, ונבנה מצדק. והפסוק כף הוא, בתייהם שלום מפחד - כשבתייהם שלום מפחד, שבט אלוה לא שורה עליהם.

ובא אשר לו הבית והגיד וגו' (ויקרא יד). והגיד?! ויאמר היה צריך להיות, או וידבר. מה זה והגיד? אלא בכל מקום דבר של חכמה הוא, והנה פרשוק. כנגע נראה לי בבית. כנגע?! נגע היה צריך להיות! נראה לי?! יש לי היה צריך להיות, שהרי כתוב ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם, שיראה לכל! למה כנגע נראה לי.

אמא בשעה שזה נכנס, אחר מתגלה, ומתגרים זה בזה. ועל זה נראה לי. אותו שהתכסה התגלה, ושהתגלה התכסה, ואחר כך נראה לו בדמות אותו הנגע של הבית, ואחר מתכסה. ועל זה והגיד לפה, שדבר חכמה הוא.

ואז בא הפה, ויפילו הבית, וינתצו לו האבנים והעצים והפל. כיון שנתצו וטהרו הכל, מתברכים. אז כתוב (דברים ה) וכתים טובים תבנה וישבת. אלו נקראים טובים, שהרי הראשונים אינם טובים, ואינם בכלל של קדשה וטהרה.

אמר רבי יהודה, אם כך, כמה מפרשים את הפסוק שכתוב, (שם) וכתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת? אם רוח טמאה שורה בתוכם, איך מלאים כל טוב? אמר רבי אלעזר, מלאים כל טוב - בממון, בכסף ובזהב, ובכל, כמו שנאמר (בראשית מה) כי טוב כל ארץ מצרים. ואמר רבי יהודה, והנה כל בתי המצרים היו מלאים

חטא, יכיל לאתזקא. ואפילו אינון, אי יעכבו דיוריהון ביה, לא יפקון בשלם. אמר ליה, והא כתיב (איוב כא) בתייהם שלום מפחד. אמר ליה כגון דהיה מאחר, ואתבני מצדק. וקרא הכי הוא, בתייהם שלום מפחד, כשבתייהם שלום מפחד שבט אלוה לא שריא עליהם.

ובא אשר לו הבית והגיד וגו'. (ויקרא יד) והגיד, ויאמר מיבעי ליה, או וידבר, מהו והגיד. אלא בכל אתר מלה דחכמתא הוא, והא אוקמוה. כנגע נראה לי בבית, כנגע, נגע מיבעי ליה. נראה לי, יש לי מיבעי ליה. דהא כתיב, ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם, דיתחזי לכלא. אמאי כנגע נראה לי.

אמא בשעתא דהאי עייל, אחרא אתגליא. ומקטרגא דא בדא. ועל דא נראה לי, ההוא דאתפסי אתגליא, ודאתגליא אתפסי, ולבתר מתחזי ליה בדיוקנא דההוא נגע דביתא, ואתפסיא אחרא. ועל דא והגיד לפה, דמלה דחכמתא היא.

וכדין אתי כהנא, וירמוז ביתא, וינתצון ליה אבנין ואעין וכלא. כיון דאנתצון ואתדכן פלא, מתברכאן, כדין כתיב, (דברים ח) וכתים טובים תבנה וישבת. אלין אקרוין טובים, דהא קדמאי לאו אינון טובים, ולא בכללא דקדושה ודכיו ניהו.

אמר רבי יהודה, אי הכי במאי מוקמינן קרא דכתיב, (דברים ו) וכתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת. אי רוח מסאבא שריא בגווייהו הין מלאים כל טוב. אמר רבי אלעזר, מלאים כל טוב: בממונא, בכספא, ובדהבא, ובכלא. כמה דאת אמר (בראשית מה) כי טוב כל ארץ מצרים. ואמר רבי יהודה, והא כל בתי דמצראי, מליין חרשין וטעוון הוו.

כְּשֵׁפִים וְתוֹעֲבוֹת? אֵלָּא עֲבוּר
הַעֲשֵׂר שֶׁל הָאָרֶץ זֶה נֶאֱמַר. אִף
כָּאן עֲבוּר הַעֲשֵׂר וְהַמָּוֶן הוּא.
שְׁתֵּי עֲשִׂירֵי נְטִלוֹ יִשְׂרָאֵל, אַחַת
כְּשִׁיצְאוּ מִגְּלוֹת מִצְרַיִם, וְאַחַת
כְּשֶׁנִּכְנסוּ לָאָרֶץ. רַבִּי שְׁמַעוֹן
אָמַר, כֹּל זֶה וְדַאי הִיָּה לְקַדֵּשׁ אֶת
הָאָרֶץ, וְלִהְיוֹת רוּחַ הַטְּמֵאָה מִן
הָאָרֶץ וּמִתּוֹךְ יִשְׂרָאֵל. וּכְשֶׁהִבִּית
הִיָּה מִנְתֵּן, הִיָּה נִמְצָא בּוֹ מָוֶן
לְבָנוֹת אוֹתוֹ וּלְמֵלֵא אֶת בֵּיתוֹ, כְּדִי
שְׁלֵא יִצְטַעַר עַל הַבַּיִת וְיִשְׁהוּ
בְדִירוֹ שֶׁל קִדְשָׁהּ.

וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּהֵרוֹת
וְגו' (ויקרא יג) רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּמוֹ מְקוֹם גְּבוּהָ
שְׁמַקִּיף בְּבִהְרֵת עֲזָה, מֵרָאֵה
שְׁנֵינּוּ, וּבְמֵרָאֵה גְדוֹן, בְּאוֹתָם
הַגְּוֹנִים. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁלֹשׁ
מֵאוֹת טְעָמִים יֵשׁ מִי שְׁגוֹרֵס
בְּבִהְרֵת עֲזָה, וְכֹלָם לְמַדְתֵּי מֵאֲבִי,
פָּרֹט לְשַׁעֲרָה (לְבָנָה) אַחַת טְמֵאָה,
עַד אַחַד שְׁנַיִם, שְׁנֵי עֵדִים,
וְטַהוֹר. מִכָּאן וְהִלָּאָה, אֲפִלוּ מֵאָה
כְּשֵׁנִים, וּשְׁנַיִם כְּמֵאָה. וְזֶה לְמַדְנּוּ
לְאַחַר שְׁכַתּוֹב, (דברים ט) לֹא יָקוּם
עַד אַחַד בְּאִישׁ וְגו', עַל פִּי שְׁנַיִם
עֵדִים וְגו'.

רַבִּי חִזְקִיָּה הִיָּה יוֹשֵׁב לְפָנָי רַבִּי
שְׁמַעוֹן. אָמַר, כְּתוּב נִגְעַ לְבָן
אֲדַמְדָּם, אִזּוּ הוּא נִגְעַ, שְׁהָרִי הִלְבָּן
לֹא עוֹמֵד בְּעֵינּוּ. פִּתַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן
וְאָמַר, כְּתוּב אִם יִהְיֶה חֲטָאִיכֶם
כְּשָׁנִים וְגו'. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל,
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּצֵה לְטַהַר
אוֹתָם כֹּכֵל כְּדִי שְׁלֵא יִמְצְאוּ בְּדִין
לְפָנָיו, וּבְעֵלֵי הַדִּין לֹא יִשְׁלֹטוּ
בָהֶם, שְׁהָרִי הַכֹּל הוֹלֵף אַחַר מִינוֹ.
אָדָם לְאָדָם, וְלִבָּן לְלִבָּן, זְמִין
לְזְמִין, וְשִׁמְאֵל לְשִׁמְאֵל.

בְּעֵשׂוֹ כְּתוּב וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן
אֲדַמוֹנִי, וְעַל כֵּן שׁוֹרֵה בּוֹ מִינוֹ.
וְאִם תֹּאמַר אֲדַמוֹנִי כְּתוּב בְּעֵשׂוֹ,

(שמואל א, טז) וַיְבִיאֵהוּ וְהוּא

אֵלָּא בְּגִין עוֹתֶרָא דְאַרְעָא אַתְּמַר. אוֹף הִכָּא
בְּגִין עוֹתֶרָא וּמְמוֹנָא הוּא.

תְּרִין עוֹתֶרִין נְטִלוּ יִשְׂרָאֵל, חַד כַּד נִפְקוּ
מִגְּלוֹתָא דְמִצְרַיִם. וְחַד כַּד עָאלוּ
לְאַרְעָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כֹּל דָּא וְדַאי הוּא
לְאַתְקַדְשָׁא אַרְעָא, וְלֹא עֲבָרָא רוּחַ מִסְּאַבָּא
מְאַרְעָא, וּמִגּוֹ יִשְׂרָאֵל. וְכַד בֵּיתָא הוּא נְתִיץ,
הוּא אֲשַׁתְּפַח בַּהּ מְמוֹנָא, לְמִבְנֵי לֵיהּ, וְלְמִלְיָא
בֵּיתֵיהּ, בְּגִין דְלֹא יִצְטַעַר עַל בֵּיתָא, וְיִשְׁרוּן
בְּדִירוֹא דְקִדְוֶשָׁהּ.

וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרָם בְּהֵרוֹת
וְגו' (ויקרא יג) רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּסִילְתָּא
דְמוֹקֵפִי בְּבִהְרֵת עֲזָה, חִיזוּ תְּנִינָא, וּבְחִיזוּ
אַתְדָן, בְּאִינוּן גְּוֹנִין. אָמַר רַבִּי יִצְחָק שְׁלֹשׁ
מֵאוֹת טְעָמִי אֵינִי מֵאֵן דְּגָרִיס בְּבִהְרֵת עֲזָה.
וְכֹלְהוּ אוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא, בַּר חִיזוּר (חִיזוּר) חַד
סְאִיב, סְהַדָּא חַד. תְּרִין, תְּרֵי סְהַדִּי, וְדַכִּי. מִכָּאֵן
וְהִלָּאָה, אֲפִילוּ מֵאָה כְּתָרִי, וְתָרִי כְּמֵאָה. וְדָא
אוֹלִיפְנָא לְבַתֵּר דְכְּתִיב, (דברים יט) לֹא יָקוּם עַד
אַחַד בְּאִישׁ וְגו', עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים וְגו'.

רַבִּי חִזְקִיָּה הוּא יְתִיב קַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן,
אָמַר, כְּתִיב נִגְעַ לְבָן אֲדַמְדָּם, כְּדִין הוּא
נִגְעַ, דְהָא חוֹרוּרָא לֹא קָאִים בְּעֵינֵיהּ. פִּתַּח רַבִּי
שְׁמַעוֹן וְאָמַר, כְּתִיב (ישעיה א) אִם יִהְיֶה חֲטָאִיכֶם
כְּשָׁנִים וְגו', זְכָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוֹדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְדַכָּאָה לֹון בְּכֹלָא, בְּגִין דְלֹא
יִשְׁתַּפְּחוּן בְּדִינָא קַמִּיָּה. וּמֵאַרְיָהוֹן דְּדִינָא לֹא
יִשְׁלֹטוּן בְּהוֹן, דְהָא כֹּלָא אֲזִיל בְּתַר זִינֵיהּ.
סוּמְקָא לְסוּמְקָא, וְחוֹרוּרָא לְחוֹרוּרָא. יְמִינָא
לְיְמִינָא, וְשִׁמְאֵלָא לְשִׁמְאֵלָא.

בְּעֵשׂוֹ כְּתִיב, (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדַמוֹנִי,
וְעַל דָּא שְׁרִיָּא בֵּיהּ זִינֵיהּ. (דף נ"א ע"א) וְאִי
תִּימָא אֲדַמוֹנִי כְּתִיב בְּעֵשׂוֹ. וְכְתִיב בֵּיהּ בְּדוֹד,

וְכָתוּב בּוֹ בְדוּד, (שמואל-א טז) וְיִבְיָאֵהוּ וְהוּא אֲדַמוּנִי. אֵלָּא זֶה מְזַהֶמֶת הַזֵּהָב נַעֲשֶׂה, וְזֶה נִדְבֵק בְּזֶהֶר הַזֵּהָב. כְּתוּב בַּעֲשׂוֹ, אֲדַמוּנִי כְּלוּ פְּאֲדָרֵת שַׁעַר, יֵצֵא כֹהֲמַת הַהַתּוֹף. בְּדוּד כְּתוּב, עִם יָפָה עֵינַיִם וְטוֹב רְאִי.

בֹּא וּרְאֵה מֶה הַטַּעַם. הַגּוֹן הַלְבָן נוֹדַע, וְהַגּוֹן הָאֲדָם נוֹדַע. אֲדָם בְּרֵאשׁוֹנָה, וְהִנֵּה נִרְאָה בּוֹ לְבָן, הֲרִי טְהֵרָה נוֹלְדָה בּוֹ וּמִתְחִיל לְהִטְהַר. לְבָן בְּרֵאשׁוֹנָה וְנִרְאָה בּוֹ אֲדָם, הִנֵּה מִתְחִיל לְהִטְמָא. וְכָתוּב וְטַמְאוּ הַכֹּהֵן, שֶׁהִנֵּה נוֹלַד בּוֹ אֲדָם לְהִטְמָא. וְהַכֹּהֵן הִיָּה יוֹדַע בְּכָל אוֹתָם הַגּוֹנִים. וְלַפְעָמִים שֶׁנִּרְאָה בּוֹ גּוֹן שֶׁל טְהֵרָה, וְיִסְגִּירוּ לְרֵאוֹת אִם יוֹלַד בּוֹ גּוֹן אַחֵר. וְאִם לֹא, מְטַהֵר אוֹתוֹ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וְטַהֲרוּ הַכֹּהֵן וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הִיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתוּב (מלכים-ב ה) וְצִרְעַת נַעֲמָן תִּדְבֵק בְּךָ וּבִזְרַעַךָ לְעוֹלָם וְגו'. אִם הוּא חֲטָא, לְמָה יִלְקוּ בְּנֵיו? אָמַר לוֹ, אֲלִישַׁע רָאָה יוֹתֵר מִשְׁאֵר הַנְּבִיאִים. רָאָה שְׂלֵא יֵצֵא מִגִּיחֵזִי בֵּן מַעֲלָה, וְעַל כֵּן קָלַל אֶת כָּלָם. וְרֵא עוֹד, אֵלָּא אָמַר לוֹ: אֲנִי עֲבַדְתִּי בְּשִׁמוֹשׁ עֲלִיוֹן אֲצִל אֱלֹהִים, וְזָכִיתִי בְּשָׁנֵי חֲלָקִים, שֶׁהָרִי עֲבַדְתִּי אוֹתוֹ בְּאֵמֶת. וְאַתָּה רִשַׁע פְּגַמְתָּ אוֹתִי, נִשְׁבַּעְתָּ לְשִׁקֵּר וְחִמַּדְתָּ, הֲרִי עֲבַרְתָּ עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וּמִי שֶׁעוֹבֵר עַל זֶה, מֵת הוּא לְעוֹלָם הַבָּא. אֲבָל מִשׁוֹם שֶׁעֲבַרְתָּ אוֹתִי, הַשִּׁמוֹשׁ שֶׁלָּךְ לֹא יִהְיֶה לְחַנּוּם; תִּהְיֶה מִיתְתְּךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. וּמִשׁוֹם כֵּךְ, וְצִרְעַת נַעֲמָן תִּדְבֵק בְּךָ וּבִזְרַעַךְ.

(גון הלבן נודע, וגון האדם נודע). אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּגַד הַצֹּמֵר אוֹ

אֲדַמוּנִי. אֵלָּא דָּא מְזַהֶמָּא דְדַהֲבָא אֲתַעֲבִיד, וְדָא בְּזוּהָרָא דְדַהֲבָא אֲתַדְבֵק, בַּעֲשׂוֹ כְּתִיב בֵּיה, אֲדַמוּנִי כְּלוּ פְּאֲדָרֵת שַׁעַר, בְּזוּהָמָא דְהַתּוֹכָא נִפְק. בְּדוּד כְּתִיב בֵּיה, עִם יָפָה עֵינַיִם וְטוֹב רְאִי.

הָא חֲזִי, מְאִי טַעְמָא. גְּוֹנָא תּוֹרָא אֲשַׁתְּמוּדַע, וְגְוֹנָא סוּמְקָא אֲשַׁתְּמוּדַע, סוּמְקָא בְּקַדְמִיתָא, וְהָא אֲתַחֲזִי בֵּיה תּוֹרָא, הָא דְכִוּוֹתָא אֲתִיילִיד בֵּיה, וְשִׁאֲרֵי לְאֲתַדְכָּאָה. תּוֹרָא בְּקַדְמִיתָא, וְאֲתַחֲזִי בֵּיה סוּמְקָא, הָא שִׁאֲרֵי לְאֲסַתְּאָבָא, וְכְתִיב וְטַמְאוּ הַכֹּהֵן, דְהָא אֲתִיילִיד בֵּיה סוּמְקָא, לְאֲסַתְּאָבָא. וְכִהֲנָא הָוָה יָדַע בְּכָל אֵינּוֹן גְּוֹנִין. וְלִזְמַנִּין דְאֲתַחֲזִי בֵּיה גְּוֹנָא דְדְכִוּוֹתָא, וְיִסְגֵּר לִיה לְמַחְמֵי אִי אֲתִיילִיד בֵּיה גְּוֹנָא אַחֲרָא. וְאִי לָא, מְדַפֵּי לִיה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְטַהֲרוּ הַכֹּהֵן וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הִיוּ אֲזִילֵי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב (מלכים-ב ה) וְצִרְעַת נַעֲמָן תִּדְבֵק בְּךָ וּבִזְרַעַךָ לְעוֹלָם וְגו', אִי הוּא חֲטָא בְּנוֹי אֲמַאי יִלְקוּן. אָמַר לִיה, אֲלִישַׁע יִתִּיר מִשְׁאֵר נְבִיאֵי חֲמָא. חֲמָא דְלֹא נִפִּיק מִגִּיחֵזִי כְּרָא דְמַעֲלִיא, וְעַל דָּא לֵיִיט לְכַלְהוּ.

וְרֵא עוֹד, אֵלָּא אָמַר לִיה, אָנָּא פְּלַחְנָא בְּשִׁמוֹשָׁא עַלְאָה לְגַבֵּי אֱלֹהִים, וְזָכִינָא בְּתַרְיִן חוֹלְקִין, דְהָא פְּלַחְנָא לִיה בְּקִשׁוּט, וְאַנְתָּ רִשַׁע פְּגִימַת לִי, אוּמִית לְשִׁקְרָא, וְחִמִּידַת, הָא עֲבַרְתָּ עַל אוּרִייתָא כְּלָא, וּמֵאֵן דְאֵעֲבַר עַל דָּא, מִית הוּא לְעֵלְמָא דְאַתִּי. אֲבָל בְּגִין דְפְּלַחַת לִי, שִׁמוֹשָׁא דִילָךְ לֹא לְהָוִי לְמַגְנָא, תִּהְוִי מִיתָה דִילָךְ בְּעֵלְמָא דִין, וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי לֹא. וּבְגִין כֵּךְ, וְצִרְעַת נַעֲמָן תִּדְבֵק בְּךָ וּבִזְרַעַךְ. (גוֹנָא דְחִוּוֹרָא אֲשַׁתְּמוּדַע, וְגוֹנָא דְסוּמְקָא אֲשַׁתְּמוּדַע).

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּגַד הַצֹּמֵר אוֹ הַפְּשָׁתִים אֲמַאי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּכָלָא

הפּשְׁתִּים לְמָה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כּפֹל שׁוֹרָה וּכְכֹל שׁוֹלֵט. וְיֵשׁ כְּמוֹ זֶה, שְׁפָתוֹב (מְשֻׁלֵי לֹא) דְרָשָׁה צְמֹר וּפְשָׁתִים. וּמִשׁוּם כִּךְ שֶׁלְטוֹנוֹ שֶׁל אוֹתוֹ נִגְע שׁוֹרָה מִמָּקוֹם עֲלִיּוֹן, זֶה שׁוֹלֵט כּפֹל, בְּשָׁנֵי גְוֹנִים, בְּצִמְרָה וּבְפְשָׁתִים. וּמִשׁוּם כִּךְ, זֹאת תּוֹרַת נִגְע הַצְרַעַת בְּגַד הַצְמֹר אוֹ הַפְּשָׁתִים.

רַבִּי יִצְחָק הָיָה הוֹלֵךְ לְבָצִיר שֶׁל אֲבִיו. רָאָה אִישׁ אֶחָד שֶׁסָּטָה עִם קֶשֶׁר שֶׁל מִשָּׂא עַל כְּתָפוֹ. אָמַר לוֹ, קְנִים שֶׁל יַעֲצִים שֶׁעַל כְּתָפְךָ לְשֵׁם מָה? לֹא אָמַר לוֹ דְבַר. הִלֵּךְ אַחֲרָיו. רָאָה שְׁנַכְנֵס לַמְעָרָה אַחַת, נִכְנֵס אַחֲרָיו. רָאָה קִיטוֹר שֶׁל עֶשֶׂן שֶׁהָיָה עוֹלָה מִתַּחַת לְאֶרֶץ, וְנִכְנֵס הָאִישׁ הַהוּא לְנֹקֵב אֶחָד וְהִתְכַּסֶּה מִמֶּנּוּ. פָּחַד רַבִּי יִצְחָק, וַיֵּצֵא לְפִי הַמְעָרָה.

בְּעוֹדוֹ יוֹשֵׁב, עָבְרוּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חִזְקִיָּה. רָאָה אוֹתָם וְקָרַב אֲלֵיהֶם. סִפֵּר לָהֶם אֵת הַמַּעֲשֵׂה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שֶׁהִצִּילָךְ. זוֹהִי מַעֲרַת הַמַּצְרְעִים שֶׁל סְרוּזַיָּא, וְכָל יוֹשְׁבֵי הַקְרִיָּה הֵיחָא הֵם מְכַשְׁפִּים, וּבָאִים לְמַדְבַּר לְנֹחֲשִׁים הַשְׁחָרִים, שֶׁהֵם בְּנֵי עֶשֶׂר שָׁנִים אוֹ יוֹתֵר, לַעֲשׂוֹת כְּשָׁפִים, וְלֹא נִשְׁמָרִים מֵהֶם וְנִצְעָשִׁים מַצְרְעִים, וְכָל מִינֵי כְּשָׁפִים שֶׁלָּהֶם הֵם בְּמַעֲרָה הַזֹּאת הִלְכּוּ. בְּעוֹדָם הוֹלְכִים פָּגְשׁוּ בְּאִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה בָּא, וּבְנֹו שֶׁהָיָה חוֹלָה קֶשׁוֹר עַל הַחֲמוֹר. אָמְרוּ לוֹ, מִי אַתָּה? אָמַר לָהֶם, יְהוּדִי, וְזֶה הוּא בְּנֵי שֶׁקֶשׁוֹר עַל הַחֲמוֹר. אָמְרוּ לוֹ, לְמָה הוּא קֶשׁוֹר? אָמַר לָהֶם, מְגוּרֵי הֵם בְּכַפֵּר אֶחָד שֶׁהוּא מְבַנֵּי הַרְוּמָאִים, וּבְנֵי הַזֶּה הָיָה לוֹמֵד תּוֹרָה בְּכָל יוֹם, וְהָיָה חוֹזֵר הַבֵּיתָה וְלוֹמֵד אֵת אוֹתָם הַדְּבָרִים, וְשִׁלֵּשׁ שָׁנִים הָיוּ מְגוּרֵי לְחֹזֵר עַל הַדְּבָרִים, עֲבָרָה רִיחַ אַחַת

שֶׁרָיָא, וּבְכֹלֵא שֶׁלְטָא. וְאִית פְּגוּוּנָא דָּא דְכָתִיב, (מְשֻׁלֵי לֹא) דְרָשָׁה צְמֹר וּפְשָׁתִים. וּבְגִינֵי כִךְ, שׁוֹלְטָנִיָּה דִּיהוּא נִגְע דְנִפְיָא מֵאַתֵּר עֲלָאָה, דָּא שֶׁלְטָא בְּכֹלֵא, בְּתַרֵי גְוֹנֵי, בְּצִמְרָה וּבְפְשָׁתִים. וּבְגִין כִּךְ, זֹאת תּוֹרַת נִגְע הַצְרַעַת בְּגַד הַצְמֹר אוֹ הַפְּשָׁתִים.

רַבִּי יִצְחָק הָיָה אֲזִיל לְקִטְפוּרֵי דְאַבּוּי. חָמָא חַד בַּר נֶשׁ, דְסֵאטִי בְּקוּטְרָא דְמְטוּלָא אַכְתָּפוּי. אָמַר לֵיהּ, שׁוֹרָטָא דְקִישְׁטָא בְּכַתְפְךָ אַמְאִי, לֹא אָמַר לֵיהּ מְדִי. אֲזַל אַבְתְּרִיָּה, חָמָא דְעִייל בְּמַעְרְתָא חָדָא, עָאל אַבְתְּרִיָּה, חָמָא קִטוּרָא דְתַנְנָא דִּיהוּ סְלִיק מִתַּחַת אֶרְעָא, וְעָאל הַהוּא בַר נֶשׁ בְּנוֹקְבָא חַד, וְאַתְּפִסִּיא מִגְּיָה. דְחִיל רַבִּי יִצְחָק, וְנִפְקַ לְפּוּם מַעְרְתָא. עַד דִּיהוּ יְתִיב, אַעֲבְרוּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חִזְקִיָּה, חָמָא לּוֹן, וְקָרִיב גְּבִיָּהוֹן, סַח לּוֹן עוֹבְדָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְשַׁזְבֵּךְ. הָאִי מַעְרְתָא דְסָגִיר, דְסְרוּזַיָּא הִיא, וְכָל יְתִבֵי הֵיא קְרַתָּא, חֲרָשִׁין אִינוּן, וְאַתְיִין לְמַדְבְּרָא לְחַוּוּיִין אוּכְמִין, דְאִינוּן בְּנֵי עֶשֶׂר שָׁנִין, אוֹ יְתִיר, לְמַעַבְדַּ חֲרָשִׁין, וְלֹא מְנַטְרָא מִנְיָהוּ, וְאַתְעֲבִידוּ סָגִירִין וְכָל זִינֵי חֲרָשִׁין דִּלְהוֹן בְּהָאִי מַעְרְתָא אִינוּן.

אֲזַלְוּ, עַד דִּיהוּ אֲזַלִּי, אַעֲרַעְרוּ בְּחַד בַּר נֶשׁ דִּיהוּ אַתִּי, וּבְרִיָּה דִּיהוּ מַרְע, קְטִיר עַל חָמְרָא. אָמְרוּ לֵיהּ מָאן אַתָּ. אָמַר לְהוּ יוּדָאִי, וְדָא הוּא בְּרִי דְאִיהוּ קְטִיר עַל חָמְרָא. אָמְרוּ לֵיהּ, אַמְאִי הוּא קְטִיר. אָמַר לּוֹן דִּיּוּרֵי הוּא בְּחַד כְּפַר, דְאִיהוּ מְבַנֵּי רוּמָאִי, וְהָאִי בְּרִי הוּא אוּלִיף אוּרְיִיתָא בְּכָל יוּמָא, וְהוּא אֶהְדֵּר לְבֵיתָא, וְלַעֲי לּוֹן לְאִינוּן מְלִין. וְתַלַּת שָׁנִין הוּא דִּיּוּרֵי בְּהוּא בֵיתָא, וְלֹא חֲמִינָא מְדִי. וְהַשְׁתָּא בְּפִית הַהוּא וְלֹא רִאִיתִי דְבַר. וְכַעַת יוֹם אֶחָד נִכְנֵס בְּנֵי לְבֵית

יומא חד עאל ברי לביתא לאהדרא מלין, אעבר חד רוחא קמיה, ונזיק ליה, אעקם פומיה ועינוי, וידוי אתעקמו, ולא יכיל למללא. ואתינא לגבי מערתא דסגירי דסרונינא דלמא ילפון לי מלה דאסוותא.

אמר ליה רבי יהודה, ובההוא (דף נ"א ע"ב) ביתא ידעת מן קדמת דנא, דאתנזק ביה בר נש אחרא. אמר ליה ידענא, דהא מפמה יומין אתנזק ביה חד בר נש, והווי אמרי דמרעא הוה, ומנייהו אמרי דרוחא דביתא, ולבתר עאלו ביה פמה בני נשא, ולא אתנזיקו. אמרו, היינו דאמרי חברייא, ווי לאינון דעברין על מלייהו.

פתח רבי יהודה ואמר, (ירמיה כב) הוי בונה ביתו בלא צדק, דהא בכל אתר דאשתכח ביה צדק, פל רוחין וכל מזיקי עלמא ערקי מגיה, ולא משתכחי קמיה. ועם כל דא, מאן דאקדים ונטיל אתר, אחיד ביה. אמר ליה רבי חזקיה, אי הכי שקיל שמא קדישא כרוח מסאבא. אמר ליה, לאו הכי, אלא שמא קדישא לא שריא באתר מסאבא, ובגין כך, אי שמא קדישא נטיל אתר מקדמת דנא, פל רוחין וכל מזיקין דעלמא לא יכלין לאתחזאה ביה, פל שפן לקרבא בהדיה. אי רוח מסאבא קדים, נטיל אתר. שמא קדישא לא שריא ביה, דהא לאו אתריה.

וכר הוה נחית נגע צרעת, הוה מדפי אתרא, ואפיק לרוח מסאבא מאתריה, ולבתר מנתצי ביתא, אבנין ואעין וכלא, ובני לה פמלקדמין, בסטר קדישא בצדק, דדכיר ליה לשמא קדישא, ולשרי עליה קדשה, ועם כל דא בעפרא אחרא, וירחיק ביתא מאתריה, מיסודא קדמאה תרי טפחים.

לפניו והזיקה לו, התעקמו פיו ועינוי, וידוי התעקמו ולא יכל לדבר. ובאתי למערת המצרעים של סרונינא אולי ילמדו אותי דבר של רפואה.

אמר לו רבי יהודה, ובאותו הבית האם ידעת מקדם לכן אם נזוק בו איש אחר? אמר לו, ידעתי, שהרי מפמה ימים נזוק בו איש אחד, והיו אומרים שהיה חולה, ומהם אומרים שרוח של הבית, ואחר כך נכנסו בו פמה אנשים ולא נזקו. אמרו, זהו שאומרים החברים, או לאותם שעוברים על דבריהם.

פתח רבי יהודה ואמר, (ירמיה כב) הוי בנה ביתו בלא צדק, שהרי בכל מקום שנמצא בו צדק, כל הרוחות וכל מזיקי העולם בורחים ממנו, ולא נמצאים לפניו. ועם כל זה, מי שמקדים ונוטל המקום, אוחו בו. אמר לו רבי חזקיה, אם כך, שקול השם הקדוש כרוח הטמאה?

אמר לו, לא כך, אלא השם הקדוש לא שורה במקום טמא, ומשום כך, אם השם הקדוש נוטל המקום מקדם לכן, כל הרוחות וכל מזיקי העולם לא יכולים להראות בו, פל שפן לקרב עמו. אם רוח טמאה קודם ונוטל את המקום - השם הקדוש לא שורה בו, שהרי אינו מקומו. וכשהיה יורד נגע צרעת, היה מטהר את המקום, ומוציא את רוח הטמאה ממקומו, ואחר כך מנתצים את הבית, האבנים והעצים והפל, ובונה אותו במקדם, בצד הקדוש בצדק, שמזכיר את השם הקדוש ומשרה עליו קדשה, ועם כל זה בעפרא אחר, וירחיק את הבית ממקומו, מהיסוד הראשון שני טפחים.

עכשו שלא נראה ולא יורד מי שמתגרה באותה רוח טמאה להוציאה ממקומו, מה תקנתו? אם יכול לצאת מן הבית הזה - יפה, ואם לא - יבנה אותו במקדשם באבנים אחרות, ועצים והפל. ויוציא וירחיק אותו מהמקום הראשון, ויבנה אותו על השם הקדוש.

ועם כל זה לא יוצאת אותה הרוח מן המקום הראשון, משום שקדשה לא שורה על מקום טמא. אמר רבי יצחק, למה לו לטרוח על זה? בזמן הזה כתוב, (קהלת א) מעות לא יוכל לתקון וגו'. מיום שנחרב בית המקדש לא נמצאה רפואה בעולם, משום כף צריך אדם להזהר, כף שיהיה שמור.

אמרו, גלף עם האיש הזה ונראה. אמר רבי יצחק, אסור לנו. אם היה הולך לאיש גדול ירא חטא, כמו נעמן לאלישע, גלף אחריו. עכשו שהוא הולך לרחוקי העולם, רחוקי התורה, מגעלים מן הפל, אסור לנו להראות לפניהם. ברוך הרחמן שהציל אותנו מהם. והאיש הזה אסור לו. אמר רבי יהודה, והרי שנינו, בכל מתרפאים חוץ מעצי אשרה וכו'. אמר לו, וזהו עבודה זרה, ולא עוד, אלא שהרי כתוב, (דברים י) לא ימצא כף בנו ובתו באש וגו'. הלכו לדרךכם.

הרף אותו האיש למערה ההיא, הוא ובנו, שם אותו במערה. עד שיצא אביו לקשר את חמורו, יצא קיטור של אש והכה אותו בראשו והרג אותו. בינתיים נכנס אביו ומצא אותו מת. לקח אותו ואת חמורו והלך לו. ומצא אחר יום אחד את רבי יצחק ואת רבי

השתא דלא אתחזי, ולא נחית מאן דמקטרג ביה בההוא רוח מסאבא, לאפקא ליה מאתריה, מאי תקנתיה. אי יכיל לנפקא מהאי ביתא שפיר. ואי לאו יבנה ליה כמלקדמין, באבנין אחרנין, ואעין וכלא, ויפיק וירחיק ליה מאתר קדמאה, ויבני ליה על שמא קדישא.

ועם כל דא, לא נפיק ההוא רוחא מן אתר קדמאה, בגין דקדושה לא שריא על אתר מסאבא. אמר רבי יצחק למה ליה לאטרחא כולי האי, בזמנא דא פתיב, (קהלת א) מעוות לא יוכל לתקון וגו'. מיומא דאתחרב בי מקדשא, לא אשתכח אסוותא בעלמא, בגיני כך בעי בר נש לאזדהרא, פי היכי דלהוי נטיר.

אמרי נזיל בהדי האי בר נש ונחמי. אמר רבי יצחק, אסיר לן. אי הוה אזיל לגבי גברא רבא דחיל חטאה, כגון נעמן לגבי אלישע, נזיל אבתריה. השתא דאיהו אזיל לגבי רחיקי עלמא, רחיקי אורייתא, געלי מפלא, אסיר לן לאתחזאה קמייהו. בריך רחמנא די שזיב לן מנייהו. והאי בר נש אסיר ליה. אמר רבי יהודה, והא תנינן בפל מתרפאין, חוץ מעצי אשרה וכו'. אמר ליה, ודא עבודה זרה איהו, ולא עוד, אלא דהא פתיב (דברים י) לא ימצא כף מעביר בנו ובתו באש וגו'. אזלו לארחייהו.

אזל ההוא בר נש לההיא מערתא, הוא ובריה, שרי ליה במערתא. עד דנפק אבוי לקטרא לחמריה, נפק קיטורא דאשא, ומחא ליה ברישא, וקטליה. אדהכי עאל אבוי, ואשפחיה מית. נטל ליה ולחמריה, ואזל ליה. ואשפח להו לבתר יומא חד, לרבי יצחק, ולרבי יהודה, ורבי חזקיה, דהוו אזלי. בכה קמייהו,

וסח לון עובדא. אמר רבי

יִצְחָק, וְלֹא זְמַנִּין סְגִיאיִן אַמִּינָא לָךְ, דְּאָסִיר
לְמִיּהוּ תַּמָּן. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, (דניאל ד) דִּי כָּל
מַעֲבָדוּהִי קְשׁוּט, וְאַרְחֲתִיּה דִּין. זְכָאִין אִינוּן
צְדִיקָיִיא, דְּאִזְלִין בְּאַרְח קְשׁוּט, בְּעֵלְמָא דִּין,
וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְעֲלִייהוּ כְּתִיב, (משלי ד) וְאַרְח
צְדִיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּכָל עוֹבְדוֹי דְּבַר נֶשׁ, לְבַעֲי
לִיה דְּלַהוּוֹן כְּלָהוּ לְשִׁמָּא קְדִישָׁא. מָאִי
לְשִׁמָּא קְדִישָׁא. לְאֲדַפְרָא בְּפוּמִיּה שְׁמָא
קְדִישָׁא עַל כָּל מַה דְּאִיהוּ עֶבֶיד, דְּכֹלֵא הוּא
לְפוּלְחָנִיּה, וְלֹא יִשְׂרֵי עֲלוֹי סְטָרָא אַחְרָא. בְּגִין
דְּאִיהוּ זְמַיִן תְּדִירָא לְגַבֵּי בְּנֵי נֶשׁא, וְיִכִּיל
לְאַשְׁרָאָה עַל הַהוּא עֶבֶידְתָּא. וְעַל דָּא, הַשְׁתִּי
אוּ הַעֲרַב הָוּה אֶסְתָּאב, וְשִׁרְיָא (דף נ"ב ע"א) עָלֵיה
רוּחַ מְסֻאָבָא. וּמַה בְּהַאי כְּךָ, מָאֵן דְּפִקִּיד מְלוּי
לְסְטָרָא אַחְרָא דְלָא אֶצְטְרִיךְ, עַל אַחַת כְּמַה
וּכְמַה. וּבְגִין כְּךָ פְּתִיב (דברים כג) וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל
דְּבַר רָע.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוּה אֲזִיל לְמַחְמֵי לְאַבּוּי (ס"א לחמיו)
וְהָוּה עֲמִיּה רַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי אַבָּא נִימָא
מְלִין דְּאוּרִייתָא וְנִזִּיל. פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר,
(בראשית יב) אֲמָרִי נָא אַחְתִּי אָתָּה, הַאי קָרָא קְשִׁיא.
וְכִי אַבְרָהָם דְּאִיהוּ דְּחִיל חֲטָאָה, רְחִימוּ
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָוּה אָמַר הָכִי עַל אַתְתִּיּה,
בְּגִין דִּיּוֹטְבִין לִיה. אֶלָּא אַבְרָהָם, אָף עַל גַּב
דְּהָוָה דְּחִיל חֲטָאָה, לֹא סָמִיךְ עַל זְכוּתָא
דִּילִיּה, וְלֹא בְּעַא מִן קְדִשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא
זְכוּתִיּה, אֶלָּא עַל זְכוּתָא דְאַתְתִּיּה, דִּירוּח
בְּגִינָה מְמוּנָא דְשָׂר עֲמִין, דְּהָא מְמוּנָא
בְּאַתְתִּיּה זְכִי לִיה בַּר נֶשׁ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב,
(משלי יט) בֵּית וְהוֹן נִחְלַת אַבּוֹת וּמִינִי אִשָּׁה
מִשְׁכַּלְתָּ. מָאֵן דְּזְכִי בְּאִשָּׁה מִשְׁכַּלְתָּ, זֹכָה
אִשָּׁה מִשְׁכַּלְתָּ. מִי שְׁזֹכָה בְּאִשָּׁה מִשְׁכַּלְתָּ, זֹכָה בְּכָל. וְכְּתוּב,

יְהוּדָה וְאֵת רַבִּי חֲזַקְיָה שְׁהִיו
הוֹלְכִים. בְּכָה לְפָנֵיהֶם, וְסִפֵּר לָהֶם
אֵת הַמַּעֲשֶׂה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
וְהָאֵם לֹא אָמַרְתִּי לָךְ פְּעָמִים רַבּוֹת
שְׂאָסוּר לְלַכְתָּ לְשֵׁם? בְּרוּךְ
הַרְחֵמֵן שְׁכָל מַעֲשֵׂיו אַמֵּת, וּדְרָכָיו
אַמֵּת. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְדִּיקִים
שֶׁהוֹלְכִים בְּדַרְךְ הָאֵמֶת בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְעֲלֵיהֶם פְּתוּב
(משלי ד) וְאַרְח צְדִיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ
וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּכָל מַעֲשֵׂי
הָאָדָם צְרִיף שְׁכָלָם יְהִיו לְשֵׁם
הַקְדוּשׁ. מַה זֶה לְשֵׁם הַקְדוּשׁ?
לְהַזְכִּיר בְּפִיו אֵת הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ
עַל כָּל מַה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה שֶׁהַכֹּל
הוּא לְעִבּוּדָתוֹ, וְלֹא יִשְׂרָה עָלָיו
הַצַּד הָאַחֵר, מִשּׁוּם שֶׁהוּא תְּמִיד
מְזַמֵּן לְבְנֵי הָאָדָם וְיִכּוֹל לְשִׁרּוֹת
עַל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה. וְעַל כֵּן, הַשְׁתִּי
אוּ הַעֲרַב הָיָה נְטֻמָּא, וְשׁוּרָה עָלָיו
רוּחַ טְמֵאָה. וּמַה בְּזָה כְּךָ - מִי
שֶׁמְפַקֵּיד דְּבָרָיו לְצַד הָאַחֵר שְׁלֹא
צְרִיף עַל אַחַת כְּמַה וְכְמַה. וּמִשּׁוּם
כֵּךְ כְּתוּב, (דברים כב) וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל
דְּבַר רָע.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה הוֹלֵף לְרֵאוֹת אֵת
אַבּוּי (חמיו), וְהָיָה עִמּוֹ רַבִּי אַבָּא.
אָמַר רַבִּי אַבָּא, נֹאמַר דְּבָרֵי תוֹרָה
וְנִלְף. פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר,
(בראשית יב) אֲמָרִי נָא אַחְתִּי אָתָּה.
הַפְּסוּק הַזֶּה קָשָׁה, וְכִי אַבְרָהָם
שֶׁהוּא יָרָא חֲטָא, אֶהוּבֵי שֶׁל
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָיָה אוֹמֵר כֵּךְ
עַל אֲשֶׁתּוֹ כְּדִי שְׁיִיטְיֵבוּ לוֹ? אֶלָּא
אַבְרָהָם, אָף עַל גַּב שֶׁהִיָּה יָרָא
חֲטָא, לֹא סָמֵךְ עַל זְכוּתוֹ, וְלֹא
רָצָה מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא
מִזְכוּתוֹ, אֶלָּא עַל זְכוּת אֲשֶׁתּוֹ,
שִׁירוּיָה בְּשִׁבְלָה מְמוּן שֶׁל שָׂר
הַעֲמִים, שֶׁהִרִי הַמְמוּן זֹכָה לוֹ
הָאָדָם בְּאֲשֶׁתּוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (משלי
יט) בֵּית וְהוֹן נִחְלַת אַבּוֹת וּמִה' (שם לא) בְּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ וְשִׁלַּל

בְּכֹלֵא. וּכְתִיב, (משלי לא) בְּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ וּשְׁלָל לֹא יִחְסֹר.

וּאֲבָרְהֵם הָיָה אֲזִיל בְּגִינָה, לְמִיכַל שְׁלָלָא מִשְׁאָר עֲמִין, וְסַמִּיךְ עַל זְכוּתָא דִּילָהּ, דְּלֹא יִכְלוּן לְאַעֲנִשָּׂא לִיהּ, וְלַחֲיִיכָא בָּהּ. וּבְגִינֵי כֹךְ לֹא יְהִיב מְדֵי לְמִימַר אַחֲתֵי הִיא. וְלֹא עוֹד, אֶלְא דְחָמָא חַד מְלֶאכְא אֲזִיל קָמָה, וְאָמַר לִיהּ לְאַבְרָהָם, לֹא תִדְחַל מִנָּה, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂדֵר לִי, לְאַפְקָא לְהַ מְמוֹנָא דְשְׂאָר עֲמִין, וּלְנִטְרָא לְהַ מְכֹלָא. וּכְדִין לֹא דְחִיל אֲבָרְהֵם מְאִתְתִּיהּ, אֶלְא מְנִיהּ, דְּלֹא חָמָא עֲמִיהּ מְלֶאכְא, אֶלְא עֲמָהּ. אָמַר הָא הִיא מִתְנַטְרָא, וְאָנָא לֹא נְטִירָנָא. וּבְגִינֵי כֹךְ אָמַר, אָמַרִי נָא אַחֲתֵי אֶתְּ וְגו'.

יִיטֵב לִי, יִיטִיבוּ לִי מִיבְעֵי לִיהּ, דְּכְתִיב וְהִיָּה כִּי יִרְאוּ אֶתְךָ הַמְצָרִים וְאָמְרוּ אֲשֶׁתּוֹ זֹאת, וְעַל דָּא יִיטִיבוּ לִי מִיבְעֵי לִיהּ. אֶלְא יִיטֵב לִי, דָּא דְאֲזִיל קָמָה. יִיטֵב לִי בְּהַאי עֲלָמָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִמוֹנָא. וְחִיתָהּ נִפְשֵׁי בְּהַהוּא עֲלָמָא בְּגִלְלָהּ, דְּלֹא תִסְטִי מִן אוֹרְחָא דְקָשׁוּט, דָּאִי אֲזִפֵי בְּגִינָה בְּמִמוֹנָא בְּהַאי עֲלָמָא, וְתִסְטִי אֲנִתְּ בְּאוֹרְחָא, הָא מִיתָא זְמִינָא בְּהַהוּא עֲלָמָא, אֶלְא תִסְתַּמַּר, דְּתַחֲי נִפְשֵׁי בְּהַהוּא עֲלָמָא בְּגִלְלָהּ.

וּבְגִין דְּהַהוּא מְלֶאכְא אֲזִיל קָמָה לְנִטְרָא לְהַ, מַה כְּתִיב. וַיִּנְגַע יְיָ אֶת פְּרַעֲהַ וְגו', עַל דְּבַר שְׂרֵי וְדָאִי, דְּהָוָה אֲמַרְתָּ לְמֶלְאכְא מְחִי, וְהוּא מְחִי. וְעַל דָּא לֹא דְחִיל אֲבָרְהֵם מִנָּה פְלוּם, דְּהָא הִיא מִתְנַטְרָא. וּמַה דְּדְחִיל, מְגַרְמִיה דְּחִיל, דְּלֹא חָמָא עֲמִיהּ נְטוּרָא הַכִּי. הָא חֲזִי, עֶשֶׂר זְמַנִּין פְּקִידַת שְׂרָה לְמֶלְאכְא, לְמַחָאָה לְפְרַעֲהַ. וּבְעֶשֶׂר מִכְתָּשִׁין אֶלְקִי. סִימְנָא עֲבַדַּת שְׂרָה לְבִנְהָא בְּתַרְהָא בְּמִצְרַיִם. רְבִי אֲבָא פְתַח, (מִיכָה ז) פִּימִי צִאתְךָ מִצְרַיִם

לֹא יִחְסֹר. וּאֲבָרְהֵם הָיָה הוֹלֵךְ בְּשִׁבְלָהּ לְאָכַל הַשְּׁלָל מִשְׁאָר הָעַמִּים, וְסַמִּיךְ עַל זְכוּתָהּ שְׁלָא יוּכְלוּ לְהַעֲנִישׁוּ וְלַצְחֹק בָּהּ. וּמִשׁוּם כֹּךְ לֹא נִתַּן דְּבַר לּוֹמַר אַחֲתֵי הִיא, וְלֹא עוֹד, אֶלְא שְׂרָאָה מְלֶאכְא אַחַד הוֹלֵךְ לְפָנֶיהָ, וְאָמַר לְאַבְרָהָם: אֵל תִּפְחַד עֲלֶיךָ, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלַח אוֹתִי לְהוֹצִיא לּוֹ אֶת מְמוֹן שְׂאָר הָעַמִּים וְלִשְׁמֹר אוֹתָהּ מִהַכֹּל. וְאִזּוּ לֹא פְחַד עַל אֲשֶׁתּוֹ, אֶלְא עֲלֵיו, שְׁלֹא רָאָה עֲמוֹ מְלֶאכְא, אֶלְא עֲמָהּ. אָמַר, הֲרִי הִיא שְׁמוּרָה, וְאֲנִי לֹא שְׁמוּר. וּמִשׁוּם כֹּךְ אָמַר, אָמַרִי נָא אַחֲתֵי אֶתְּ וְגו'. יִיטֵב לִי? ! יִיטִיבוּ לִי הִיָּה צְרִיךְ לְהִיּוֹת, שְׁכַתּוּב וְהִיָּה כִּי יִרְאוּ אוֹתְךָ הַמְצָרִים וְאָמְרוּ אֲשֶׁתּוֹ זֹאת, וְעַל כֵּן יִיטִיבוּ לִי צְרִיךְ לְהִיּוֹת! אֶלְא יִיטֵב לִי - זֶה שְׁהוֹלֵךְ לְפָנֶיךָ. יִיטֵב לִי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם הָיָה בְּמִמוֹן. וְחִיתָהּ נִפְשֵׁי בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם בְּגִלְלָהּ, שְׁלֹא תִסְטִי מִדְּרָף הָאֲמַת. שְׂאֵם אֲזַכֶּה בְּגִלְלָהּ בְּמִמוֹן בְּעוֹלָם הָיָה וְאֶת תִּסְטִי בְּדְרָף, הֲרִי מִיתָה זְמִינָה בְּעוֹלָם הַהוּא, אֶלְא תִשְׁמְרִי, שְׁתַּחֲי נִפְשֵׁי בְּעוֹלָם הַהוּא בְּגִלְלָהּ.

וּמִשׁוּם שְׁהַמְלֶאכְא הַהוּא הִלֵּךְ לְפָנֶיהָ לְשְׁמֹר אוֹתָהּ, מַה פְּתוּב? וַיִּנְגַע ה' אֶת פְּרַעֲהַ וְגו', עַל דְּבַר שְׂרֵי, וְדָאִי. שְׁהִיתָה אוֹמְרַת לְמֶלְאכְא הַכֹּהֵן - וְהוּא מְכָה. וְעַל כֵּן לֹא פְחַד אֲבָרְהֵם עֲלֶיהָ פְלוּם, שְׁהִרִי הִיא שְׁמוּרָה. וּמַה שְׁפַחַד - עַל עֲצָמוֹ פְּחַד, וְלֹא רָאָה עֲמוֹ שְׁמִירָה כְּזוֹ.

בֹּא רָאָה, עֶשֶׂר פְּעָמִים צוֹתָה שְׂרָה לְמֶלְאכְא לְהַפְּכוֹת אֶת פְּרַעֲהַ, וּבְעֶשֶׂר מַכּוֹת לָקָה. סִימְן עֲשֶׂתָה שְׂרָה לְבִנְיָה אַחֲרֶיהָ בְּמִצְרַיִם. רְבִי אֲבָא פְתַח, (מִיכָה ז) פִּימִי צִאתְךָ מִצְרַיִם מִצְרַיִם אֲרָאנּוּ נִפְלְאוֹת.

עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַרְאוֹת גְּאֻלָּה לְבָנָיו כְּאַתֶּם הַיָּמִים שֶׁשָּׁלַח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל, וְהָרָאָה אֶת אוֹתָן הַמַּכּוֹת לְמִצְרַיִם, וְהִלְקָה אוֹתָם בַּגִּלְגָּל יִשְׂרָאֵל. בֹּא וְרָאָה מַה בֵּין הַגְּאֻלָּה הַזֶּה לְגֻלְגָּלֵת מִצְרַיִם. גְּאֻלַּת מִצְרַיִם הִיְתָה בְּמִלְחָה אֶחָד, וּבְמַלְכוּת אַחַת - כָּאֵן בְּכָל הַמְּלָכִים שֶׁל הָעוֹלָם. וְאִז יִתְפַּד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל הָעוֹלָם, וְיִדְעוּ הַכֹּל שֶׁלְטוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֹלֵם יִלְקוּ בְּמַכּוֹת עֲלֵינוֹת, עַל אַחַת שְׁתֵּים, מִפְּנֵי שִׁסְרְבוּ כֹלֵם אֶת יִשְׂרָאֵל.

וְאִז יִתְגַּלֶּה שֶׁלְטוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכָתוּב (זכריה יד) וְהָיָה ה' לְמִלְחָה עַל כָּל הָאָרֶץ. וְאִז כֹּלֵם יִתְנַדְּבוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה סו) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם וְגו'. אִז יַעֲמְדוּ הָאֲבוֹת בְּשִׂמְחָה לְרֵאוֹת אֶת גְּאֻלַּת בְּנֵיהֶם כְּמִקְדָּם. זֶהוּ שְׁכָתוּב כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֲנוּ נִפְלְאוֹת, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן מִלְּפָנֶיךָ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

אֲרָאֲנוּ נִפְלְאוֹת. זְמַיִן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲזָא פּוּרְקָנָא לְבָנוּי, כְּאַיִנוּן יוֹמֵי דְשִׁלְחַ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאַחֲזִי אִינוּן מַכְתָּשִׁין בְּמִצְרַיִם, וְאַלְקֵי לוֹן בְּגִינֵיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל. תָּא חֲזִי, מַה בֵּין פּוּרְקָנָא דָא, לְפוּרְקָנָא דְמִצְרַיִם. פּוּרְקָנָא דְמִצְרַיִם הָוּה בְּחַד מְלָכָא, וּבְמַלְכוּת חֲדָא. הֲכָא, בְּכָל מְלָכִין דְעַלְמָא, וּכְדִין יִתְיַקֵּר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל עַלְמָא, וְיִנְדְּעוּן פְּלֵא שׁוּלְטָנוֹ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִלְהוּ יִלְקוּן בְּמַכְתָּשִׁין עַלְאַיִן, עַל חַד תְּרִין, בְּגִין דִּיִּסְרְבוּן כִּלְהוּ בְיִשְׂרָאֵל.

וּכְדִין יִתְגַּלֵּי שׁוּלְטָנִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יְי' לְמִלְחָה עַל כָּל הָאָרֶץ. וּכְדִין כִּלְהוּ יִתְנַדְּבוּן בְּהוּ בְיִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה סו) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם וְגו'. כְּדִין קִיִּימִין אֲבָהֶן בְּחַדְוָה, לְמַחְמֵי פּוּרְקָנָא דְבְנֵייהוּ כְּמִלְקָדְמִין. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֲנוּ נִפְלְאוֹת. אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. בְּרוּךְ יְי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יְמִלוּךְ יְי' אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרִשְׁת מִצְרַע

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. זֹאת תְּהִיָה תּוֹרַת הַמִּצְרַע בְּיוֹם טְהַרְתּוֹ וְגו'. רַבִּי אֲבָא פְתַח, (איוב יט) גִּירוּ לְכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חֲמָה עֲנוֹת חֶרֶב לְמַעַן תִּדְעוּן שְׂדוּן. שְׂדוּן, שְׂדִין פְּתוּב. כְּמָה יֵשׁ לְבָנֵי אָדָם לְשִׁמְרָא אֶת דְּרֻכֵיהֶם וּלְפַחַד מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵא יִסְטוּ מִדְּרֻךְ כְּשֶׁרָה, וְלֹא לְעִבְרָא עַל דְּבָרֵי תּוֹרָה וְלֹא תִשְׁכַּח מִמֶּנּוּ.

שְׂכַרְרָא מִי שְׁלֵא לומֵד תּוֹרָה וְלֹא מִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, נְזוּף הוּא מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רְחוּק הוּא מִמֶּנּוּ, וְלֹא שׁוֹרָה עִמּוֹ שְׁכִינָה. וְאוֹתָם

פְּרִשְׁת תּוֹרַת הַמִּצְרַע (דף נ"ב ע"ב)
וַיְדַבֵּר יְי' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. זֹאת תְּהִיָה תּוֹרַת הַמִּצְרַע בְּיוֹם טְהַרְתּוֹ וְגו'. (ויקרא יד) רַבִּי אֲבָא פְתַח, (איוב יט) גִּירוּ לְכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חֲמָה עֲנוֹת חֶרֶב לְמַעַן תִּדְעוּן שְׂדוּן. שְׂדִין פְּתִיב. כְּמָה אִית לּוֹן לְבָנֵי נָשָׂא לְאַסְתְּמָרָא אֲרַחֲמֵיהוּ וְלִדְחָלָא מִקְמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְלֹא יִסְטֵי מֵאֲרַחָא דְכְשָׂרָא, וְלֹא יַעֲבוּר עַל פְּתַגְמֵי אוּרִייתָא, וְלֹא יִתְנַשֵּׂי מִנָּה.

דְּכַרְרָא מָאן דְלֹא לְעִי בְּאוּרִייתָא, וְלֹא יִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, נְזִיפָא הוּא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

רְחִיקָא הוּא מְנִיָּה, לָא שְׂרִיא שְׂכִינְתָא עִמֵּיהּ. וְאִינוּן נְטוּרִין, דְּאִזְלִין עִמֵּיהּ, אֶסְתְּלִקוּ מְנִיָּה, וְלֹא עוּד אֶלָּא דְּמַכְרְזֵי קַמֵּיהּ וְאִמְרִי, אֶסְתְּלִקוּ סוּחְרַנְיָה דְּפִלְנְיָא, דְּלֹא חָשׁ עַל יְקָרָא דְּמֵאֲרִיָּה. וּוֵי לֵיָּהּ, דְּהָא שְׂבָקוּהוּ עַלְאִין וְתַתְּאִין. לִית לֵיהּ חוּלְקָא בְּאַרְחָא דְּחַיִּי.

וְכַד אִיהוּ אֶשְׁתַּדַּל בְּפוּלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה, וְלַעֲי בְּאוּרִיָּתָא, כְּמָה נְטוּרִין זְמִינִין לְקַבְּלֵיהּ לְנִטְרָא לֵיהּ, וְשְׂכִינְתָא שְׂרִיא עֲלֵיהּ, וְכֹלָא מַכְרְזֵי קַמֵּיהּ וְאִמְרִי, הָבוּ יְקָרָא לְדִיוּקָנָא דְּמִלְפָּא, הָבוּ יְקָרָא לְבְרִיָּה דְּמִלְפָּא, אֶתְנַטִּיר הוּא בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְּאִתִּי, זְכָאָה חוּלְקֵיהּ.

תָּא חֲזִי, בְּלִישְׁנָא בִישָׁא דְּאָמַר נַחֲשׁ לְאַתְתָּא, גְּרִים לְאַתְתָּא, וּלְאָדָם, לְמַגְזַר עַלְיֵיהּ מִיתָה, וְעַל כָּל עַלְמָא בְּלִישְׁנָא בִישָׁא כְּתִיב, (תהלים נז) וּלְשׁוֹנָם חָרֵב חֲדָה. בְּגִין כֵּן, גּוּרוּ לְכֶם מִפְּנֵי חָרֵב, מִפְּנֵי לִישְׁנָא בִישָׁא. כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרֵב. מָאִי כִי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרֵב. דָּא חָרֵב לִיָּי, דְּתָנִן, חָרֵב אֵית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, דְּבִיָּה דְּאִין לְחִיָּבֵיָּא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה לז) חָרֵב לִיָּי מְלֹאָה דָם. (דברים לב) וְחָרְבֵי תֹאכַל בְּשָׂר. וּבְגִין כֵּן גּוּרוּ לְכֶם מִפְּנֵי חָרֵב כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרֵב לְמַעַן תִּדְעוּן שְׂדוּן, שְׂדִין כְּתִיב. בְּגִין דְּתִדְעוּן דְּהִכֵּי אֶתְדַן, מָאן דְּאֵית לֵיהּ חָרֵב בְּלִישְׁנֵיהּ, אֶזְדַּמֵּן לֵיהּ חָרֵב (כ"א אֶתְדַן בַּהוּא חָרֵב) דְּשַׁצֵּי כֹלָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב זֹאת תִּהְיֶה תוֹרַת הַמְצוּרָע.

רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, (קהלת ט) וְכַצְּפָרִים הָאֲחֻזוֹת בְּפַח כְּהֵם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם. הַפְּסוּק הַזֶּה הָרִי נִתְבָּאָר. אַבְל בַּא רְאָה, בְּנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא שׁוֹמְעִים וְלֹא מִסְתַּפְּלִים בְּרַצוֹן אֲדוּנָם, וְהַכְּרוֹז

הַשׁוֹמְרִים שְׁהוּלְכִים עִמּוֹ, מִסְתַּלְקִים מִמֶּנּוּ, וְלֹא עוּד, אֶלָּא שְׂמַכְרִיזִים לְפָנָיו וְאִמְרִים: הַסְתַּלְקוּ מִסְבִּיב לְפָלוּנִי, שְׁלֹא חוֹשֵׁשׁ עַל כְּבוֹד רַבּוֹנוּ. אוּי לוּ! שְׁהָרִי עֲזָבוּ אֹתוֹ עֲלוּנִים וְתַתְּוֹנִים, אִין לוּ חֵלֵק בְּדַרְךָ הַחַיִּים.

וּכְשֶׁהוּא מִשְׁתַּדַּל בְּעֲבוּדַת רַבּוֹנוּ וְלוּמַד תּוֹרָה, כְּמָה שׁוֹמְרִים מְזַמְנִים כְּגַדּוֹ לְשֹׁמֵר אוֹתוֹ, וְשׂוֹכֵנָה שׁוֹרָה עֲלָיו, וְכֹלָם מַכְרִיזִים לְפָנָיו וְאִמְרִים: תָּנוּ כְבוֹד לְדִיוּקָן הַמְּלָךְ. תָּנוּ כְבוֹד לְכֵן הַמְּלָךְ. שְׁמוֹר הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. אֲשֶׁרִי חֵלְקוּ! בַּא רְאָה, בְּלִשׁוֹן הָרַע שְׂאָמַר הַנְּחָשׁ לְאִשָּׁה, גְּרַם לְאִשָּׁה וּלְאָדָם לְגֹזֵר עֲלֵיהֶם מִיתָה וְעַל כָּל הָעוֹלָם. בְּלִשׁוֹן הָרַע כְּתוּב, (תהלים נ) וּלְשׁוֹנָם חָרֵב חֲדָה. מִשׁוּם כֵּן, גּוּרוּ לְכֶם מִפְּנֵי חָרֵב, מִפְּנֵי לִשׁוֹן הָרַע. כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרֵב. מָהוּ כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרֵב? זֹאת חָרֵב לָהּ. שְׂשֻׁנִינוּ, יֵשׁ לְקוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא חָרֵב שְׂבָה הוּא דֵּן אֶת הַרְשָׁעִים. זֶהוּ שְׂכָתוּב, (ישעיה לד) חָרֵב לָהּ מְלֹאָה דָם. (דברים לב) וְחָרְבֵי תֹאכַל בְּשָׂר. וּמִשׁוּם כֵּן גּוּרוּ לְכֶם מִפְּנֵי חָרֵב כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרֵב לְמַעַן תִּדְעוּן שְׂדוּן, שְׂדִין כְּתוּב, כְּדִי שְׂתִדְעוּן שְׂכָף נִדּוּן. מִי שֵׁישׁ לוֹ חָרֵב בְּלִישׁוֹנוֹ, מְזַדְּמֶנֶת לוֹ חָרֵב (נדון בַּאוֹתָהּ חָרֵב) שְׂמִשְׁמִידָה הַכֹּל. זֶהוּ שְׂכָתוּב זֹאת תִּהְיֶה תוֹרַת הַמְצוּרָע. רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, (קהלת ט) וְכַצְּפָרִים הָאֲחֻזוֹת בְּפַח כְּהֵם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם. הַפְּסוּק הַזֶּה הָרִי נִתְבָּאָר. אַבְל בַּא רְאָה, בְּנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא שׁוֹמְעִים וְלֹא מִסְתַּפְּלִים בְּרַצוֹן אֲדוּנָם, וְהַכְּרוֹז

כל יום קורא לפניהם, ואין מי שמקשיב לו, ואין מי שמעיר את רוחו לעבודת אדונו.

בשעה שיורד הלילה והשערים נסתמים, מתעורר נקב תהום רבה, וכמה קבוצות של מחבלים נמצאים בעולם. אז מפיל הקדוש ברוך הוא שנה על כל בני העולם, ואפלו על כל שבהם התעוררות של חיים, והם משוטטים בעולם ומודיעים לבני אדם דברים, מהם פוזבים ומהם אמת, ובני אדם קשורים בשנה.

בשמתעוררת רוח צפון ונחלק הלילה, השלהבת יוצאת ומכה פחת בנפי התרנגול, והוא קורא, והקדוש ברוך הוא נכנס לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים. ואז הפרוז יוצא וקורא, וכל בני העולם מתעוררים במותיהם. אותם שיש בהם התעוררות של חיים, עומדים לעבודת רבונם ועוסקים בתורה ובשכחו של הקדוש ברוך הוא עד שבא הבקר.

בשבא הבקר, (פרוז קורא וכל) כל החילות והמחנות שלמעלה משבחים את הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב (איוב לח) ברן יחד כוכבי בקר וגו'. אז כמה שערים נפתחים לכל הצדדים, והשער של אברהם נפתח לכנסת ישראל לזמן את כל בני העולם. זהו שכתוב וישע אשל בבאר שבע. וכי שלא מעיר את רוחו לעבודת רבוננו, באיזה פנים יעמד לפני המלך כשיתעוררו עליו בדין, ויתפסו אותו בקולר, ולא תמצא עליו זכות להנצל? ואז כתוב, וכצפירים האחזות בפח כהם ייקשים בני האדם. וטרם שיצא אדם מן העולם הזה, בכמה דינים הוא נדון הנפש עם הגוף טרם שיפרדו זה מזה, ואין מי

קמייהו, ולית מאן דציית ליה, ולית מאן דיתער רוחיה לפולחנא דמאריה.

בשעתא דרמש ליליא, ותרעין סתימין, אתער נוקבא דתהומא רבא, וכמה חבילי טריקין משתפחי בעלמא. בדין קדשא בריך הוא שינתא על כל בני עלמא, ואפילו על כל די בהון אתערוותא דחיי, ואינון שאטן בעלמא, ומודעין להו לבני נשא, מלין, מנהון פדיבו, ומנהון קשוט, ובני נשא אתקטרו בשניתא.

בר אתער רוחא דצפון, ואתפליג ליליא, שלהובא נפקא ובטש תחות גדפוי דתרנגולא, וקרי, וקודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא. וכדין פרוזא נפיק וקרי, וכל בני עלמא מתערי בערסייהו, אינון די בהון אתערוותא דחיי, קיימין לפולחנא דמאריהון, ועסקי באורייתא ובשבחא דקודשא בריך הוא עד דאתי צפרא.

בר אתי צפרא, (ס"א ברזא קרי וכל) כל חיילין ומשריין דלעילא משבחן ליה לקודשא בריך הוא. הדא הוא דכתיב, (איוב לח) ברן יחד ככבי בקר וגו'. בדין פמה תרעין אתפתחו לכל סטרין. ותרעא דאברהם, אתפתח בה בכנסת ישראל, לזמנא לכל בני עלמא, הדא הוא דכתיב, (בראשית כא) וישע אשל בבאר שבע.

ומאן דלא יתער רוחיה בפולחנא דמריה, בהיך (דף נ"ג ע"א) אנפין יקום קמי מלפא, פד יתערון עליה בדינא, ויתפשוין ליה בקולרא, ולא ישתפח עליה זכותא לאשתזבא, בדין כתיב, (קהלת ט) וכצפירים האחזות בפח כהם יוקשים בני אדם. ועד לא ינפוק בר נש מהאי עלמא, בכמה דינין אתדן נפשא עם גופא, עד לא יתפרשו דא מן דא, ולית מאן דישיגח.

(אפילו) בַּהֵיּוֹא זְמַנָּא דְּמָטָא שְׁעָתָא לְאַתְפְּרָשָׁא,
לֹא נִפְקָא נִפְשָׁא מִן גּוּפָא, עַד דְּאַתְגְּלִי
עָלֶיהָ שְׂכִינְתָּא, וְנִפְשָׁא, מְגוּ חֲדוּתָא וְחִבְיּוּתָא
דְּשְׂכִינְתָּא, נִפְקָא מְגוּפָא לְקַבְלָהָּ. אִי זַפְּאָה
הוּא, מִתְקַשֵּׁר בָּהּ וְאַתְדַּבֵּק בָּהּ. וְאִי לֹאוּ,
שְׂכִינְתָּא אֲזַלָּא, וְהִיא אֲשַׁתְּאַרְתָּ, וְאַזְלַת
וּמִתְאַבְּלָא עַל פְּרִישׁוּתָא דְּגוּפָא. מִתְלָא אֲמַרִי.
שׁוּנְרָא מֵאֲשָׁא לֹא מִתְפְּרָשָׁא, חֲדָדִי לְסַפִּינָא,
אַזְלָא אַבְתְּרִיהּ.

לְבַתֵּר אֲתַדְנּוּ תְרוּוִייהוּ עַל יְדוּי דְּדוּמָה. גּוּפָא
אַתְדִן בְּקַבְרָא עַד דְּתַב לְעַפְרָא, וְנִפְשָׁא
בְּאֲשָׁא דְּגִיּהֲנָם כְּכַמָּה דִּינִין, עַד הֵהוּא זְמַנָּא
דְּאַתְגְּזֹר עָלֶיהָ לְקַבְלָא עוּנְשָׁא. בְּתַר דְּקַבִּילַת
עוּנְשָׁא, וּמָטִי זְמַנָּא לְאַתְדַּבְּקָהּ, כְּדִין אֲסַתְלָקָא
מִגִּיּהֲנָם, וְאַתְלַבְּנַת מְחוּבְּהָא כְּפִרְזָלָא דְּאַתְלַבֵּן
בְּנוּרָא, וְסַלְקִין עִמָּהּ, עַד דְּעֵאלַת לְגַנְתָּא דְּעֵדִין
דְּלַתְתָּא, וְאַסְתַּחֲי תַמָּן בְּאַיְנוּן מִיָּא, וְאַסְתַּחֲי
בְּבוּסְמִין דְּתַמָּן. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים)
מְקַטְרַת מִר וּלְבַנָּהּ. וְקִיִּמָּא תַמָּן עַד זְמַנָּא
דְּאַתְגְּזֹר עָלֶיהָ לְאַתְרַחֲקָא מֵאַתְרֵי דִּיתְבִּין בֵּיהּ
צְדִיקָא.

זְכַר מָטָא זְמַנָּא לְסַלְקָא, כְּדִין סַלְקִין עִמָּהּ,
דְּרַגָּא בְּתַר דְּרַגָּא, עַד דְּאַתְקַרִּיבַת
כְּקוּרְבָנָא עַל מַדְבַּחָא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, זֹאת
תְּהִיָּה תּוֹרַת הַמְצוֹרֵעַ בְּיוֹם טְהֻרָתוֹ וְהוּבָא אֶל
הַפֶּהֶן, כִּהְנָא עֲלָאָה דְּלְעִילָא, הֵאִי נִפְשָׁא דְּלֹא
אַסְתְּאַבַּת כָּל כְּפִי, בְּהֵאִי עֲלָמָא, הֵאִי אֵית לָהּ
תְּקַנְתָּא, כְּגוּוֹנָא דָּא. וְאִי לֹאוּ, (קהלת א)
מְעוֹנוֹת לֹא יְכוּל לְתַקּוֹן וְגו'.

זֹאת תְּהִיָּה תּוֹרַת הַמְצוֹרֵעַ. (ויקרא י"ד) רַבִּי יִצְחָק
פְּתַח, (קהלת א) וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ
וְגו'. הֵאִי קָרָא אֲתַמַּר, וְאוּקִימָנָא לִיהּ בְּנִשְׁמַתָּא
דְּבַר נֶשׁ, בְּשְׁעָתָא דְּהִיא קִיִּמָּא עִמָּיה דְּבַר נֶשׁ

שישיגין.

(אפלו) בְּאוּתוֹ זְמַן שְׁמַגִּיעָה שְׁעַת
הַהִפְרָדָּה, לֹא יוֹצֵאת הַנֶּפֶשׁ מִן
הַגּוּף עַד שְׁמַתְגַּלָּה עָלָיו שְׂכִינָה,
וְהַנֶּפֶשׁ מִתּוֹךְ שְׁמַתָּה וְחִבְיּוּת
שֶׁל הַשְּׂכִינָה יוֹצֵאת מִן הַגּוּף
כְּגוּגָדָה. אִם הוּא צְדִיק, הוּא נִקְשֵׁר
וְנִדְבֵק בָּהּ. וְאִם לֹא, הַשְּׂכִינָה
הוֹלְכַת, וְהִיא נִשְׁאַרְתָּ וְהוֹלְכַת
וּמִתְאַבְּלַת עַל פְּרֻדַּת הַגּוּף. מְשַׁל
אוּמְרִים, חֲתוּל לֹא נִפְרַד מֵאֲשָׁ,
חֲדָד אֵת הַסַּפִּין, וְהוּא לְלֵף אַחֲרֵינוּ.
אַחַר כִּף נְדוּנִים שְׁנִיחָם עַל יְדֵי
דוּמָה. הַגּוּף נְדוּן בְּקַבֵּר עַד שֶׁשָּׁב
לְעַפְרָא, וְהַנֶּפֶשׁ בְּאֵשׁ הַגִּיּהֲנָם
בְּכַמָּה דִּינִים, עַד אוּתוֹ זְמַן שְׁנַגְזֹר
עָלֶיהָ לְקַבֵּל עֹנֶשׁ. אַחַר שְׁקַבְלָהּ
עֹנֶשׁהּ וּמַגִּיעַ הַזְּמַן לְהַטְהֵר, אִז
עוֹלָה הִיא מִהַגִּיּהֲנָם, וּמִתְלַבְּנַת
מִחֲטֵאֵיהָ כְּמוֹ כְּרוֹל שְׁמַתְלַבֵּן
בְּאֵשׁ, וְעוֹלִים עִמָּהּ עַד שְׁנַכְנַסַת
לְגוֹן עֵדִין שְׁלַמְטָה, וְרוּחַצַת שֵׁם
בְּאוּתָם מִים, וְרוּחַצַת בְּבִשְׂמִים
שְׁשֵׁם, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (שיר א) מְקַטְרַת
מִר וּלְבַנָּהּ. וְעוּמְדַת שֵׁם עַד הַזְּמַן
שְׁנַגְזֹר עָלֶיהָ לְהַתְרַחֵק מִהַמְקוֹם
שְׁיוֹשְׁבִים בוֹ הַצְּדִיקִים.

וּבְשִׁמְגִיעַ הַזְּמַן לְעֵלוֹת, אִז עוֹלִים
עִמָּהּ דְּרַגָּה אַחַת דְּרַגָּה, עַד
שְׁנַקְרַבַת כְּקֻרְבָן עַל הַמְזַבֵּחַ. זֶהוּ
שְׁפָתוּב זֹאת תְּהִיָּה תּוֹרַת הַמְצוֹרֵעַ
בְּיוֹם טְהֻרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַפֶּהֶן,
הַפֶּהֶן הַעֲלִיּוֹן שְׁלַמְעֵלָה, הַנֶּפֶשׁ
הַזֹּאת שְׁלֹא נִשְׁמָאָה כָּל כְּפִי בְּעוֹלָם
הַזֶּה, לְזוֹ יֵשׁ תְּקַנָּה כְּמוֹ כֵּן. וְאִם
לֹא, אִז מְעוֹנוֹת לֹא יוּכַל לְתַקּוֹן וְגו'.
זֹאת תְּהִיָּה תּוֹרַת הַמְצוֹרֵעַ. רַבִּי
יִצְחָק פְּתַח, וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא
הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. פְּסוּק זֶה נִתְבָּאֵר,
וּבְאַרְנוֹ אוּתוֹ עַל נִשְׁמַת הָאָדָם,
בְּשַׁעָה שְׁהִיא עוּמְדַת עִם הָאָדָם
בְּעוֹלָם הַזֶּה, אִז וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ.

כִּהְנָא עֲלָמָא, כְּדִין, וְזָרַח

ובא השמש, בזמן שיוצא בן אדם מן העולם הזה ונמצא בתשובה, אז אל מקומו שואף זורח הוא שם, אם הוא צדיק, כמו שנאמר וּבֵא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהַר, וְאַחַר יֵאָכַל מִן הַקִּדְשִׁים.

בא ראה, על כל חטאי העולם הקדוש ברוך הוא מכפר בתשובה, פרט מאותו לשון הרע שמוציא שם רע על חברו. והרי פרשוה, שכתוב זאת תהיה תורת המצרע - זאת היא תורתו של מוציא שם רע. רבי חייא אמר, כל מי שמוציא שם רע, מטמאים לו את כל איבריו וראוי לסגור, משום שאותו דבור רע עולה ומעיר רוח טמאה עליו, והוא נטמא. בא להטמא - מטמאים אותו. בדבור שלמטה מתעורר דבור אחר.

פתח ואמר, (ישעיה א) איכה היתה לזונה קריה נאמנה וגו'. מי שהיתה נאמנה לבעלה, הפכה לזונה. מלאתי משפט. משפט - זה ודאי הקדוש ברוך הוא. צדק - זו כנסת ישראל. ומשום שהעירה דבר אחר, הסתלק ממנה הקדוש ברוך הוא, ושרתה בה רוח של מרצחים. זהו שכתוב ועתה מרצחים. ומה ירושלים הקדושה כף - שאר בני אדם על אחת כמה וכמה. זהו שכתוב זאת תהיה תורת המצרע.

רבי יהודה אמר, זאת תהיה ודאי כנגדו להפרע ממנו, של אותו מוציא שם רע. ביום טהרתו והובא אל הכהן, מה בא להשמיענו? משמע, מי שיש לו לשון הרע, תפלתו אינה נכנסת לפני הקדוש ברוך הוא, שהרי עורר עליו רוח טמאה. פיון שחזר בתשובה וקבל עליו תשובה, מה כתוב? ביום טהרתו והובא אל

השמש. ובא השמש, בזמנא דנפיק בר נש מהאי עלמא, ואשתכח בתשובה, כדין אל מקומו שואף זורח הוא שם, אי זכאה איהו, כמה דאת אמר, (ויקרא כב) ובא השמש וטהר, ואחר יאכל מן הקדשים.

הא חזי, כל חובי עלמא, קדשא בריה הוא מכפר עליהו, בתשובה, בר מההוא לישנא בישא, דאפיק שום ביש על חבריה. והא אוקמוה, דכתיב, זאת תהיה תורת המצרע, זאת היא תורתו של מוציא שם רע. רבי חייא אמר, כל מאן דאפיק לישנא בישא, אסתאבן ליה כל שייפוי, ויתחזי לסגרא, בגין דההיא מלה בישא סלקא ואתער רוחא מסאבא עלוי ואסתאב, אתי לאסתאבא מסאבין ליה, במלה דלתתא אתער מלה אחרא.

פתח ואמר, (ישעיה א) איכה היתה לזונה קריה נאמנה וגו'. מאן דהות מהימנא לבעלה, אהדרת לזונה. מלאתי משפט, ודאי דא קדשא בריה הוא, צדק, דא כנסת ישראל, ובגין דאתערת מלה אחרא, אסתלק מנה קדשא בריה הוא, ושריא בה רוחא דקטולי. הדא הוא דכתיב ועתה מרצחים. ומה ירושלים קרתא קדישא כף, שאר בני נשא על אחת כמה וכמה. הדא הוא דכתיב, זאת תהיה תורת המצרע. רבי יהודה אמר, זאת תהיה ודאי לקבליה לאתפרעא מגיה, דההוא מוציא שם רע, ביום טהרתו והובא אל הכהן, מאי קא משמע לן. משמע, מאן דאית ליה לישנא

בישא צלותיה לא עאלת קמי קדשא בריה הוא, דהא אתער עליה רוחא מסאבא. פיון דאהדר בתשובה וקביל עליה תשובה, מה כתיב, ביום טהרתו והובא אל הכהן וגו' וראה הכהן וגו'.

וְצֹנֶה הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמִּטְהָר שְׁתֵּי צַפְרִים חַיִּוֹת.
(ויקרא י"ד) רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ שְׂכִיחֵי
קַמְיָה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. יוֹמָא חַד אָמְרוּ לֵיהּ, עֵץ
אָרְזָא הָא יָדִיעַ, כְּמָה דְאַתָּא אָמַר, (מלכים א ה) מִן
הָאָרְזָא אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן, דְּהָא הָהוּא עֵץ אָרְזָא, לֹא
אֲשַׁתְּרִשָׁן נְטִיעוּי אֱלָא בְּלִבְנוֹן, וְהָא אֲתַמַּר.
אֲזוּב לְמָה, וּמַאי הוּא.

הַכֹּהֵן וְגו', וְרָאָה הַכֹּהֵן וְגו'.
וְצֹנֶה הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמִּטְהָר שְׁתֵּי
צַפְרִים חַיִּוֹת. רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי
הָיוּ מְצוּיִים לְפָנָי רַבִּי שְׁמַעוֹן. יוֹם
אֶחָד אָמַר לוֹ, עֵץ אָרְזָא הָרִי יָדוּעַ,
כְּמוֹ שְׁנָאֲמַר (מלכים א-ה) מִן הָאָרְזָא
אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן, שְׁהָרִי אוֹתוֹ עֵץ אָרְזָא
לֹא נִשְׂרָשִׁים נְטִיעוּתוֹ אֱלָא
בְּלִבְנוֹן, וְהָרִי נִתְבָּאָר. אֲזוּב לְמָה?
וּמָה הוּא?

פִּתַח וְאָמַר, וְלָקַח לַמִּטְהָר שְׁתֵּי צַפְרִים חַיִּוֹת
טְהוּרוֹת וְעֵץ אָרְזָא וּשְׁנֵי תוֹלְעֹת (דף נ"ג ע"ב)
וְאֲזוּב. תָּא חֲזִי, בַּר נֶשׁ דְּמִשְׁתַּדֵּל בְּפוּלְחָנָא
דְּמַאֲרִיָּה, וְאִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא, קַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא שְׂאֲרֵי עֲלוּי וּשְׂכִינְתָא אֲשַׁתְּתַּפָּא בְּהִדְיָה.
פִּינּוֹן דְּבַר נֶשׁ אֲתִי לְאִסְתַּאבָּא, שְׂכִינְתָא
אִסְתַּלְקַת מִגְּיָה, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְחִיק
מִגְּיָה, וְכָל סְטְרָא דְקְדוּשָׁה דְּמַאֲרִיָּה מִתְּרַחֲקִין
מִגְּיָה, וּשְׂאֲרֵי עֲלוּיָה רּוּחַ מְסַאבָּא וְכָל סְטְרָא
דְּמְסַאבָּא, אֲתִי לְאִתְדַכָּא מְסִיעֵין לֵיהּ. בְּתַר
דְּאִתְדַכֵּי וְאִתְדַר בְּתַשׁוּבָה, הָהוּא דְאִסְתַּלְקַת
מִגְּיָה אִתְדַר, וּשְׂאֲרֵי עֲלוּי.

פִּתַח וְאָמַר, וְלָקַח לַמִּטְהָר שְׁתֵּי
צַפְרִים חַיִּוֹת טְהוּרוֹת וְעֵץ אָרְזָא
וּשְׁנֵי תוֹלְעֹת וְאֲזוּב. בַּא רְאָה,
אָדָם שְׁמִשְׁתַּדֵּל בְּעַבּוּדַת רַבּוּנּוֹ
וּמִשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא שׁוֹרָה עֲלוּי, וְהַשְׂכִּינָה
מִשְׁתַּתַּפֵּת עִמּוֹ. פִּינּוֹן שְׂאָדָם בַּא
לְהַטְמָא, הַשְׂכִּינָה מִסְתַּלְקַת
מִמְּנּוֹ, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְּרַחֵק
מִמְּנּוֹ, וְכָל צַד הַקְדוּשָׁה שֶׁל רַבּוּנּוֹ
מִרְחָקִים מִמְּנּוֹ, וְשׁוֹרָה עֲלוּי רּוּחַ
טְמֵאָה וְכָל צַד הַטְמָאָה. אִם בַּא
לְהַטְהָר, מְסִיעִים אוֹתוֹ. אַחַר
שֶׁנִּשְׁתַּהַר וְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה, אוֹתוֹ
שֶׁהִסְתַּלַּק מִמְּנּוֹ חֹזֵר וְשׁוֹרָה
עֲלוּי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב וְלָקַח לַמִּטְהָר שְׁתֵּי צַפְרִים
חַיִּוֹת טְהוּרוֹת. פִּינּוֹן דְּאָמַר, שְׁתֵּי צַפְרִים,
לֹא יָדַעְנָא דְאִינוּן חַיִּוֹת, אֱלָא, הָא אוּקְמוּהָ,
אֲבָל חַיִּוֹת, חַיִּוֹת מְמַשׁ. כְּמָה דְאַתָּא אָמַר (יחזקאל
א) וְאִרְא חַיִּוֹת, לְקַבֵּל אֲתֵר דִּינְקֵי מִגְּיָהוּ
נְבִיאֵי מְהִימְנֵי, וְעֵץ אָרְזָא הָא אֲתַמַּר, וּשְׁנֵי
תוֹלְעֹת, סְטֵר סוּמְקָא דְגְבוּרָה דְאִשְׁתַּתַּף בְּהִדְיָה
בְּקַדְמִיתָא. וְאֲזוּב, דָּא ו' זְעִירָא, דִּינִיק לְהָ
לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין כַּף, עֵץ אָרְזָא וְאֲזוּב,
אֲזִלּוֹן כְּחָדָא, וְעַל דָּא ו' ו' כְּחָדָא אֲשַׁתְּכַחוּ,
חַד עֲלָאָה, וְחַד זְעִירָא, וְקַרְיִין לוֹן, ו'
עֲלָאָה, ו' תַּתָּאָה. וְכִלְהוּ אִתְדַרְרוּ לְשְׂרִיא עֲלוּי
בְּגִין דְּהָא אֲתַדְכֵי, לְקַבֵּל אֲלֵינּוּ, לְתַתָּא (מְגִיָּהוּ),
עֵץ אָרְזָא וְאֲזוּב וּשְׁנֵי תוֹלְעֹת אֲשַׁתְּכַחוּ

בַּא רְאָה, כְּתוּב וְלָקַח לַמִּטְהָר
שְׁתֵּי צַפְרִים חַיִּוֹת טְהוּרוֹת. פִּינּוֹן
שְׂאָמַר שְׁתֵּי צַפְרִים, לֹא יָדַעְנּוּ
שֶׁהֵן חַיִּוֹת? אֱלָא הָרִי פְּרִשׁוּהָ,
אֲבָל חַיִּוֹת, חַיִּוֹת מְמַשׁ, כְּמוֹ
שְׁנָאֲמַר (יחזקאל א) וְאִרְא חַיִּוֹת,
כְּנִגְדַּת הַמְּקוֹם שְׂיֻנְקִים מֵהֶם
הַנְּבִיאִים הַנְּאֻמְנִים. וְעֵץ אָרְזָא, הָרִי
נִתְבָּאָר. וּשְׁנֵי תוֹלְעֹת, הַצַּד הָאָדָם
שֶׁל גְבוּרָה שֶׁהִשְׁתַּתַּף עִמּוֹ
בְּרֵאשׁוּנָה. וְאֲזוּב, זוֹ ו' קְטַנָּה
שְׂמִינִיקָה אֵת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל.
וּמִשׁוּם כַּף עֵץ אָרְזָא וְאֲזוּב הוֹלְכִים
יַחַד, וְעַל כֵּן ו' ו' נִמְצְאוּ כְּאֶחָד,
אֶחָד עֲלוּיִן וְאֶחָד קָטָן, וְקוּרְאִים
לְהֵם ו' עֲלוּיָנָה, ו' תַּתְּחוּנָה. וְכִלְמֵם
חוֹזְרִים לְשׁוֹרֹת עֲלוּי, מִשׁוּם
שְׁהָרִי נִטְהַר. כְּנִגְדַּת אֵלָה לְמִטְהָ

(בשמיא) פּרְבִּיּוּתָא דָא, וּתְלִינן מְאֲלִין עֲלֵאִין. רְבִי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָווּ אֲזֵלִי בְאַרְחָא. יְתָבוּ בְהֵוּא בִּי חֻקְלָא וְצִלוּ. בְּתַר דְּסִימּוּ צִלוּתָא קָמוּ וְאֲזִלוּ. פִּתַּח רַבִּי יְהוּדָה בְּמִלֵּי דְאוּרִייתָא. וְאָמַר, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכִיהָ מְאוּשֶׁר. עֵץ חַיִּים, דָּא אוּרִייתָא, דְּאִיהִי אֵילָנָא עֲלֵאָה רַבָּא וְתַקִּיף. תוֹרָה, אֲמַאי אֶקְרִי תוֹרָה. בְּגִין דְּאוּרִי וְגַלִּי בְמָה דְהוּהוּ סְתִים דְּלֹא אֲתִידַע. חַיִּים, דְּכָל חַיִּים דְּלְעִילָא בְּהָ אֲתַפְּלִילוּ, וּמְנָה נְפָקִין. לַמַּחְזִיקִים בָּהּ, לְאִינוּן דְּאַחַדִּין בָּהּ, דְּמֵאֵן דְּאַחִיד בְּאוּרִייתָא אַחִיד בְּכֵלָא, אַחִיד לְעִילָא וְתַתָּא. וְתוֹמְכִיהָ מְאוּשֶׁר, מֵאֵן תוֹמְכִיהָ. אֵלִין אִינוּן דְּמַטְיִלִין מְלֵאִי, לְכִיסָן שֶׁל תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְתוֹמְכִיהָ, זְכִי לְנַבִּיאֵי מְהִימְנֵי דִּיפְקוּן מְנִיהָ. מְאוּשֶׁר, אֵל תַּקְרִי מְאוּשֶׁר, אֵלָא מְרֵאשׁוּ, אִינוּן תַּמְכִּין לְאוּרִייתָא, מְרֵאשׁוּ וְעַד סוּפּוּ. מְרֵאשׁוּ, דָּא רִישָׁא דְּכֵלָא דְּאַקְרִי רֵאשׁ, דְּכֵתִיב, (משלי ח) מְעוֹלָם נִסְכַּתִּי מְרֵאשׁ. וְרֵאשׁ דָּא חֲכָמָה, דְּאִיהִי רִישָׁא לְכָל גּוּפָא, וְגוּפָא אֲתַפְּשֵׁט בֵּיהּ עַד סִיּוּמָא דְּשִׂית סְטְרִין, וְתוֹמְכִיהָ, כְּמָה דְּאַתָּ אָמַר, (שיר השירים ה) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ. דְּאִינוּן דְּמַטְיִלִין מְלֵאִי לְכִיסָן שֶׁל תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים אִינוּן תַּמְכִּין לְאוּרִייתָא מְרִישָׁא עַד סִיּוּמָא דְּגוּפָא, וְכָל מְהִימְנוּתָא, בֵּיהּ תְּלֵא, וְאַתְמָךְ. וְזְכִי לְבָנִין דִּי תַחְזוּן לְנַבִּיאֵי מְהִימְנֵי.

רְבִי יִצְחָק פִּתַּח, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְיָ אֵלָיו מֵאַהֲל מוֹעֵד לֵאמֹר. וַיִּקְרָא אֶלְךָ זַעֲרָא, אֲמַאי. אֵלָא בְּגִין לְאַחְזָאָה מֵאֵן הוּא הֵוּא דְּקָרָא, הֵוּא דְּשָׂרִי בְּמַקְדָּשָׁא, וְכַדִּין שְׁקָרָא - אוֹתוּ שְׁשְׂרוּי בְּמַקְדָּשׁ, וְאֵז זְמַן אֶת מֹשֶׁה כְּמוֹ שְׂמִינֵן אוֹרַח. כְּאֵן א' קְטָנָה, שֵׁם א'

(מהם) - עֵץ אֶרְזוּ וְאֲזוּב וְשֵׁנֵי תוֹלַעַת נִמְצְאוּ (בשם) בְּגִדְלָהּ הַזֶּה, וְתַלְוִיִּים מְהַעֲלִינוּנוֹת הַלָּלוּ.

רְבִי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָווּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. יִשְׁבוּ בְּאוֹתוֹ שְׂדֵה וְהִתְפַּלְלוּ. אַחַר שְׂסִימוּ אֶת הַתְּפִלָּה, קָמוּ וְהִלְכוּ. פִּתַּח רַבִּי יְהוּדָה בְּדַבְרֵי תוֹרָה וְאָמַר, (משלי א) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכִיהָ מְאוּשֶׁר. עֵץ חַיִּים - זוֹ הַתּוֹרָה, שְׁהִיא עֵץ עֲלִיוֹן גְּדוֹל וְחָזֵק. תוֹרָה, לְמָה נִקְרְאת תוֹרָה? מְשׁוּם שְׂמִירָה וּמְגִלָּה אֶת מַה שְׁהִיָּה סְתוּם וְלֹא יְדוּעַ. חַיִּים, שְׁכָל חַיִּים שְׁלַמְעֵלָה נִכְלָלוּ בָּהּ, וּמְמָנָה יוֹצְאִים. לַמַּחְזִיקִים בָּהּ, אֶת אוֹתָם שְׂאוּחִזִּים בָּהּ, שְׂמִי שְׂאוּחִזוּ בְּתוֹרָה אוֹחִזוּ בְּכָל. אַחִזוּ לְמַעֲלָה וְלַמַּטָּה. וְתוֹמְכִיהָ מְאוּשֶׁר, מִי זֶה תוֹמְכִיהָ? אֵלוּ אוֹתָם שְׂמַטְיִלִים מְלֵאִי לְכִיסָם שֶׁל תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, כְּמוֹ שְׂבַפְּאוּרָה. וְתוֹמְכִיהָ, זוֹכָה שִׁיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ נַבִּיאִים נְאֻמְנִים. מְאוּשֶׁר, אֵל תַּקְרִי מְאוּשֶׁר אֵלָא מְרֵאשׁוּ. אוֹתָם הַתּוֹמְכִים שֶׁל הַתּוֹרָה מְרֵאשׁוּ וְעַד סוּפּוּ. מְרֵאשׁוּ, צַד הֵרֵאשׁ שֶׁל הַכֵּל שְׂנַקְרָא רֵאשׁ, שְׂכַתוּב (שם ח) מְעוֹלָם נִסְכַּתִּי מְרֵאשׁ. וְרֵאשׁ זוֹ חֲכָמָה, שְׁהִיא הֵרֵאשׁ לְכָל הַגּוּף, וְהַגּוּף מִתְּפַשֵּׁט בָּהּ עַד הַסִּיּוּם שֶׁל שְׂשַׁת הַצְּדָדִים וְתוֹמְכִיהָ, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (שיר ה) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ. שְׂאוֹתָם שְׂמַטְיִלִים מְלֵאִי לְכִיסָם שֶׁל תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, הֵם תּוֹמְכִים אֶת הַתּוֹרָה מְהֵרֵאשׁ עַד סִיּוּם הַגּוּף, וְכָל הַאֲמוּנָה בּוֹ תְּלוּיָהּ, וְנִתְמָךְ. וְזוֹכָה לְבָנִים שִׁירָאוּ לְנַבִּיאִים נְאֻמְנִים.

רְבִי יִצְחָק פִּתַּח, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאַהֲל מוֹעֵד לֵאמֹר. וַיִּקְרָא, אֵלְךָ קְטָנָה, לְמָה? אֵלָא כְּדִי לְהַרְאוֹת מִיְהוּ אוֹתוֹ שְׂקָרָא - אוֹתוֹ שְׁשְׂרוּי בְּמַקְדָּשׁ, וְאֵז זְמַן אֶת מֹשֶׁה כְּמוֹ שְׂמִינֵן אוֹרַח. כְּאֵן א' קְטָנָה, שֵׁם א'

גְּדוּלָהּ. אָדָם שֶׁת אָנוּשׁ. (אָדָם) זוֹ
שְׁלֵמוֹת הַכֹּל.

בא וראה מה בין משה לאהרן,
מי מהם עליון? אלא משה הוא
העליון, משה הוא שושבין
המלך, ואהרן שושבין הגבירה.
משל למלך שהיתה לו גבירה
עליונה. מה עשה? נתן לו
שושבין לתקן אותה ולהסתפל
בדברי הבית. ועל כן, כשנכנס
השושבין הנה למלך, לא נכנס
אלא רק עם הגבירה. זהו שפתוב
בזאת יבא אהרן וגו'.

משה הוא שושבין המלך, משום
כך הודמן כאורח, ואחר כך -
וידבר ה' אליו. אהרן הוא
שושבין של הגבירה, וכל דבריו
היו לפיכך את המלך עם המלכה,
ויתפס המלך עמה. ועל כן,
משום שהיא שושבין שלה, הוא
שם מדורו עמה לתקן את הבית
ולעין תמיד בדברי הבית. ועל כן
התתקן כמו שלמעלה, ונקרא
כהן גדול. מנין לנו? שפתוב
(תהלים ק) אתה כהן לעולם על
דברתי מלפי צדק.

ומשום כך, כל מה שצריך מבית
המלך הוא נוטל, ואין מי שימחה
בדו. ולכן הוא עומד לטהר את
כל אותם שנוכנסים לבית
הגבירה, כדי שלא תמצא טמאה
באותם בני ההיכל, ומשום כך
כתוב ולקח למטהר שתי צפרים
וגו'.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים ב)
יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו.
יושב בשמים ישחק - זה יצחק
שפא מצד היין, מאיר בראשונה,
וצוחק, ואחר כך זועם ומגרש.
זהו שפתוב יושב בשמים ישחק,
ולא כתוב יושב שמים. ישחק,
מאיר וצוחק. ועל כן הדין מאיר
וצוחק להם לרשעים.

זְמִין לְמֹשֶׁה, כְּמֵאן דְּזִמִּין אוֹשְׁפִיזָא. הֲכָא א'
זְעִירָא, הָתָם א' רַבְתָּא, אָדָם שֶׁת אָנוּשׁ. (ס"א
אָדָם) דָּא שְׁלִימוֹ דְכָלָא.

הוא חזי, מה בין משה לאהרן, הי מנייהו
עלאה. אלא משה עלאה, משה שושבין
דמלכא, אהרן שושבין דמטרוניתא. מתל
למלכא דהוה ליה מטרוניתא עלאה. מה עבד.
יהב לה שושבין לתקנא לה ולאסתפל במלי
דביתא. ועל דא, פד עייל שושבין דא
למלכא, לא עייל אלא עם מטרוניתא, הדא
הוא דכתיב, בזאת יבא אהרן וגו'.

משה שושבין למלכא, בגין כך אזדמן
כאושפיזא, ולבתר, וידבר יי' אליו.
אהרן הוא שושבין למטרוניתא, וכל מלוי
הו, לפייסא למלכא במטרוניתא, ויתפייס
מלכא בהדה. ועל דא בגין דאיהו, שושבין
לה שוי מדוריה בהדה, לתקנא ביתא ולעיינא
תדיר במלי דביתא. ועל דא אתתקן פגוונא
דלעילא, ואקרי כהן גדול. מנא לן. דכתיב,
(תהלים ק) אתה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק.
ובגין כך כל מה דאצטריך מבי מלכא, נטיל,
ולית מאן דימחי בידיה. ועל דא הוא
קאים לדפאה לכל אינון דעאלין לבי
מטרוניתא, בגין דלא (ד' נ"ד ע"א) ישתפח
מסאבא באינון בני היכלא. ובגין כך כתיב,
ולקח למטהר שתי צפרים וגו'.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים ב)
ישחק יי' ילעג למו. יושב בשמים ישחק,
דא יצחק דאתי מסטרא דחמרא, נהיר
בקדמיתא, וחייה, ולבתר זעים ותריף. הדא
הוא דכתיב יושב בשמים ולא כתיב, יושב
שמים. ישחק, נהיר וחייה. ועל דא דינא נהיר
וחייה, להו לרשיעייא.

וּלְבַתֵּר מַה כְּתִיב, אֲזִי יִדְבַר אֱלִימוּ
בְּאִפּוֹ וּבְחֶרְוֹנוֹ יִבְהַלְמוּ. וְכֵן אֲרַחֲוִי
דְחִיבִיבָא, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נְהִיר לְהוּ בְּהַאי
עֲלָמָא, וְנְהִיר לֹזַן אֲנַפִּין פְּחֻמְרָא, דְנְהִיר
בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר זְעִים וְקִטִּיל. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא מְשִׁיךְ לֹזַן לְחִיבִיבָא, אִי יְהִדְרוּן לְקַבְלִיהָ,
יָאוּת, וְאִי לָא שְׂצִי לֹזַן מֵהֵהוּא עֲלָמָא דְאֲתִי,
וְלִית לֹזַן בֵּיה חוּלְקָא, וַיִּשְׁתַּצֹּן מִפְּלֵא. אֲתוּן
לְאֲתִדְכָּאָה, מְסִייעִין לֹזַן. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
מְדַפֵּי לֹזַן וְקָרִיב לֹזַן לְגַבִּיהָ, וְקָאֲרִי עַלִּייהוּ
שְׁלוּם. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה נז) שְׁלוּם שְׁלוּם
לְרַחֹק וּלְקָרוֹב וְגו'.

וְאִשָּׁה כִּי יִזּוֹב זֹבֵב דְמָה יָמִים רַבִּים בְּלֵא עֵת
נְדַתָּה וְגו' (ויקרא ט"ז) רַבִּי חֵינָא פְּתַח
וְאָמַר, (זכריה יד) הִנֵּה יוֹם בָּא לִי וְחִלַּק שְׁלַלְךָ
בְּקִרְבֶּךָ. הַאי קָרָא הָכִי מִיבְעִי לִיהָ, הִנֵּה יוֹם
יָבֵא, מָאִי, הִנֵּה יוֹם בָּא. אֲלֵא שְׁפַכְרָא בָּא,
עַד לָא אֲבָרִי עֲלָמָא, וְהוּא יוֹם דְּבִיהָ יַעֲבִיד
דִּינָא לְחִיבִיבָא. וְהוּא יוֹם דְּבִיהָ יִתְפָּרַע קִדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא מְאִינוּן דְּעֻקוֹן לֹזַן לְיִשְׂרָאֵל. הַאי
יוֹם בָּא וְקָאִים קָמִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְתַבַּע
מַנְיָה לְמַעֲבַד דִּינָא וּלְשַׁצָּאָה עֲבוּדַת פּוֹכְכִים
וּמַזְלוֹת, וְאֲתִיְהִיב לִיהָ רְשׁוּ, פְּמָה דְאֲתָא אָמַר
(זכריה יד) וְאֲסַפְתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל יְרוּשָׁלַם
לְמַלְחָמָה וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, תְּרִין יוֹמִין אֵינוּן לְקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא, חַד שְׁאֲרִי עֲמִיָה, וְחַד אֲתִי
לְקַמִּיָה, וּבְאֵלִין עֲבִיד קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
קָרְבִין בְּכָלֵא. וְכַד הַאי יוֹמָא, אֲתִי לְאַגְחָא
קָרְבָא, אֲזִדְיוּג בְּהֵהוּא יוֹמָא אַחְרָא, וְנָטִיל
זַיִינִין עַל זַיִינִיָה, וְאַגַּח קָרְבָא בְּכָלֵא, בְּאֵינוּן
רְאֵמִין וְנִמּוּכִין. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה

וְאַחַר כֵּן מַה כְּתוּב? אֲזִי יִדְבַר
אֱלִימוּ בְּאִפּוֹ וּבְחֶרְוֹנוֹ יִבְהַלְמוּ.
וְכֵן דְרַכֵּי הַרְשָׁעִים - הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְאִיר לָהֶם בְּעוֹלָם הַהַז, וּמְאִיר
לָהֶם כְּמוֹ יוֹן שְׂמַאִיר
בְּרַאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֵּן זֹעִם וְהוֹרֵג.
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁף אֶת
הַרְשָׁעִים, אִם יַחְזְרוּ כְּנַגְדּוֹ - יָפֵה.
אִם לֹא - הוּא מְכַלֵּה אוֹתָם מֵאוֹתוֹ
הָעוֹלָם הַבָּא, וְאִין לָהֶם בּוֹ חֵלֶק
וַיִּשְׁמְרוּ מֵהַכֵּל. בָּא לְהַטְהֵר -
מְסִיעִים לָהֶם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְטַהֵר אוֹתָם וּמְקַרֵּב אוֹתָם אֵלָיו
וְקוֹרָא עֲלֵיהֶם שְׁלוּם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב
שְׁלוּם שְׁלוּם לְרַחֹק וּלְקָרוֹב וְגו'.

וְאִשָּׁה כִּי יִזּוֹב זֹבֵב דְמָה יָמִים
רַבִּים בְּלֵא עֵת נְדַתָּה וְגו'. רַבִּי
חֵינָא פְּתַח וְאָמַר, (זכריה יד) הִנֵּה יוֹם
בָּא לִי וְחִלַּק שְׁלַלְךָ בְּקִרְבֶּךָ.
הַפְסוּק הַזֶּה כֵּן הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת:
הִנֵּה יוֹם יָבֵא. מַה זֶה הִנֵּה יוֹם
בָּא? אֲלֵא שְׁפַכְרָא בָּא טָרְם שְׁנַבְרָא
הָעוֹלָם, וְהוּא הַיּוֹם שְׁבוֹ יַעֲשֶׂה
דִּין לְרְשָׁעִים, וְהוּא הַיּוֹם שְׁבוֹ
יַפְרַע הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאוֹתָם
שְׁהִצִּיקוּ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל. הַיּוֹם הַזֶּה
בָּא וְעוֹמֵד לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וּמְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לַעֲשׂוֹת דִּין
וּלְכַלּוֹת עוֹבְדֵי פּוֹכְכִים וּמַזְלוֹת,
וְנִתְּנָת לוֹ רְשׁוּת, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (שם)
וְאֲסַפְתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל יְרוּשָׁלַם
לְמַלְחָמָה וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שְׁנֵי יָמִים הֵם
לְקִדְשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶחָד שְׂרׁוּי
עֲמוֹ, וְאֶחָד בָּא לְפָנָיו, וּבְאֵלוֹ
עוֹשֶׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרְבּוֹת
עִם הַכֵּל. וּכְשָׁבָא הַיּוֹם הַזֶּה לְעֶרְףְךָ
קָרְב, הוּא מְזַדְּוֵג עִם אוֹתוֹ יוֹם
אַחַר, וְנוֹטֵל כְּלֵי זֶן עַל כְּלֵי זַיִנוֹ,
וְעוֹרֵף קָרְב בְּכָלֵם, בְּאוֹתָם רַמִּים
וְנִמּוּכִים. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (ישעיה ב) כִּי
יוֹם לִהּ צְבָאוֹת עַל כָּל גְּאֹה וְרָם
וְעַל כָּל נֶשֶׂא וְשָׁפֵל.

(ב) כִּי יוֹם לִי צְבָאוֹת, עַל כָּל גְּאֹה וְרָם וְעַל כָּל נֶשֶׂא וְשָׁפֵל.

רבי שמעון אמר, ואשה כי יזוב דמה וגו'. היינו דכתיב, (ישעיה לז) חרב ליי' מלאה דם. מלאה דם ודאי, שכתוב כי יזוב דמה זוב דמה ימים רבים. בלא עת נדתה, היינו דכתיב, (דניאל ט) וישקד יי' על הרעה ויביאה עלינו. דתנינן, קדשא בריהו הוא אקדיים פורענותא לעלמא, חייביא מקדמין פורענותא בחוביהון למיתי לעלמא, או כי תזוב על נדתה. היינו (ויקרא כו) ויספתי ליסרה אתכם, מהו ויספתי ליסרה. אוסיף דינא על דינא, ואתן דמא על דמא, יתיר על מה דאית בההוא חרב ליי' מלאה דם.

רבי שמעון אמר, ואשה כי יזוב זוב דמה וגו'. הינו שכתוב, (שם לד) חרב לה' מלאה דם. מלאה דם ודאי, שכתוב כי יזוב זוב דמה ימים רבים. בלא עת נדתה, הינו שכתוב (דניאל ט) וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו. ששנינו, הקדוש ברוך הוא מקדים פרענות לעולם, והרשעים מקדימים את הפרענות בחטאייהם לבא לעולם. או כי תזוב על נדתה, הינו (ויקרא כב) ויספתי ליסרה אתכם. מה זה ויספתי ליסרה? אוסיף דין על דין ואתן דם על דם יותר על מה שיש באותה החרב לה' מלאה דם.

בתוב, (בראשית ח) לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם. מהו לא אוסיף. אלא, לא אתן עוד תוספת לההוא חרב, אלא כגוונא דיכיל עלמא למסבל. והא כתיב ויספתי. אלא ליסרה כתיב, ולא לשיצאה. הדא הוא דכתיב, או פי תזוב על נדתה.

בתוב, לא אסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם. מה זה לא אסף? אלא, לא אתן עוד תוספת לאותה חרב, אלא כמו שיכול העולם לסבל. והרי כתוב ויספתי? אלא כתוב ליסרה, ולא לכלות. זהו שכתוב או פי תזוב על נדתה.

בר' ימי זוב טמאתה. מהו כל ימי זוב טמאתה. אלא חייביא מסאבין בחוביהון לגרמיהון, ומסאבין לאתר אחרא, כמה דאת אמר, (במדבר ט) פי את מקדש יי' טמא. ואתער ריח מסאבא עליהו. ולזמנא דאתי, זמין קדשא בריהו הוא לדפאה להו לישראל ולאעברא לההוא ריחא מסאבא מעלמא. דכתיב, (ישעיה נב) לא יוסיף יבא בך עוד ערל וטמא. וכתיב (זכריה יג) ואת ריח הטומאה אעביר מן הארץ. מן הארץ ודאי. (באן דאתי לאסתאבא מסאבין ליה ודאי).

בר' ימי זוב טמאתה. מה זה כל ימי זוב טמאתה? אלא שרשעים מטמאים את עצמם בחטאייהם ומטמאים מקום אחר, כמו שנאמר (במדבר ט) כי את מקדש ה' טמא. ומעוררים ריח טמאה עליהם. ולעתיד לבא עתיד הקדוש ברוך הוא לטהר את ישראל ולהעביר את אותה ריח טמאה מן העולם, שכתוב לא יוסיף יבא בך עוד ערל וטמא. וכתוב ואת ריח הטמאה אעביר מן הארץ. מן הארץ ודאי. (מי שבא להטמא, מטמאים אותו ודאי).

רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דרבי אלעזר, ליליא חד קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא. פתח רבי אלעזר ואמר, (קהלת ז) ביום טובה יהיה בטוב וגו' גם את זה לעומת זה

רבי חזקיה היה יושב לפני רבי אלעזר. לילה אחד קמו בפחות הלילה לעסק בתורה. פתח רבי אלעזר ואמר, (קהלת ז) ביום טובה

עשה האלהים וגו'. ביום

טובה היה בטוב, בזמנא דאסגי קדשא בריך הוא חסד בעלמא, בעי בר נש למיהך בשוקי ולא תחזא קמי כלא, דהא כד שארי טיבותא דקודשא בריך הוא בעלמא, בכלא שארי, ובכלא עביד טיבו ואסגי ליה בעלמא. ובגין כך, יתחזי בר נש באתגליא בשוקי, ויעביד טיבו דלשרי עליה טיבו אחרא. הדא הוא דכתיב ביום טובה היה בטוב. היה בטוב ודאי. וביום רעה ראה. לא כתיב וביום רעה היה ברע, אלא, ביום רעה ראה. דהא בשעתא דדינא תליא בעלמא, לא לבעי ליה לאיניש לאתחזא בשוקא (דף נ"ד ע"ב) ולמיהך יחידא בעלמא. דהא כד דינא שריא בעלמא, על פלא שארי. ומאן דפגע ביה, ואערע קמיה, יתדן בה הוא דינא. וכדין פתיב, (משלי יג) ויש נספה בלא משפט. דהא משפט אסתלק מצדק, ולא שריין דא בדא על עלמא. ועל דא ראה. ראה והוי נטיר, אשגח ועיין לכל סטר. והוי ידע, דבכלהו שריא דינא, ולא תפוק לבר, ולא תתחזי בשוקא, בגין דלא ישרי עלך. מאי טעמא. בגין דגם את זה לעמת זה עשה האלהים. כמה דכד שארי טיבו בעלמא שארי על כלא, כך, כד שריא דינא בעלמא שארי על כלא, ומאן דאערע ביה אתפס.

הא חזי, כד דינא שריא בעלמא, כמה סיפין תליין, דנפקי מההוא חרב עלאה, וזקפין רישא וחמן דהא ההוא חרב עלאה סומקא, מלייא דמא בכל סטרין, פדין גזרין נימוסין. וכמה סיפיא אתערו, (ס"א ברין פסידו סיפיה, וכמה נימוסין אתערו) כמה דאת אמר, (שיר השירים ג) איש חרבו על ירכו. וכתיב, (יהושע ה) וחרבו שלופה בידו.

מתחדדות חרבות, וכמה חקים מתעוררים) כמו שנאמר (שיר א) איש חרבו על

היה בטוב וגו', גם את זה עמת זה עשה האלהים וגו'. ביום טובה היה בטוב - בזמן שמרבה הקדוש ברוך הוא חסד בעולם צריך אדם ללכת בשוקים ולהראות לפני הכל, שיהי כשמתחיל טובו של הקדוש ברוך הוא בעולם, הוא שורה בכל, ובכל הוא עושה טוב ומרבה אותו בעולם. ומשום כך יראה אדם בגלוי בשוקים, ויעשה טוב שישרה עליו טוב אחר. זהו שפתיב (שם) ביום טובה היה בטוב. היה בטוב ודאי.

וביום רעה ראה. לא כתיב וביום רעה היה ברע, אלא ביום רעה ראה. שהרי בשעה שהדין תלוי בעולם, אין צריך לאדם להראות בשוק וללכת יחידי בעולם. שהרי כשדין שרוי בעולם, על הכל הוא שורה. ומי שפוגע בו ונפגש לפניו, ידון באותו הדין, ואז פתיב (משלי יג) ויש נספה בלא משפט. שהרי משפט הסתלק מצדק, ולא שורים זה עם זה על העולם. ועל כך ראה. ראה והיה שמור, השגח ועיין לכל צד והיה יודע שבכלם שרוי הדין, ואל תצא החוצה ואל תראה בשוק, כדי שלא ישרה עליך. מה הטעם? משום שגם את זה לעמת זה עשה האלהים. כמו שכששורה הטוב בעולם, הוא שורה על הכל - כך כששורה הדין בעולם, הוא שורה על הכל, ומי שפוגש בו נתפס.

בא ראה, כשדין שרוי בעולם, כמה חרבות תלויות שיוצאות מאותה חרב עליונה, וזקפים ראש ורואים שהרי אותה חרב עליונה היא אדמה, מלאה דם בכל הצדדים, ואז גוזרים גזרות. וכמה מיני חרבות מתעוררים, (אז ירכו, וכתיב (יהושע ה) וחרבו שלופה

בִּידוֹ. וְכֹלֶם מְצוּיִים לְעִשׂוֹת דִּין. וּמִי שְׁפֹגֵשׁ בְּהֶם נְזוּק. כְּתוּב (בראשית ט) הִנֵּה נָא מִצָּא עֲבָדְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתְּגַדֵּל חֶסֶדְךָ וְגו'. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁבְּכֹל מְקוֹם שֶׁהָדִין שְׂרוּי, בְּכֹל הוּא שׂוּרָה, בֵּין בְּעִיר בֵּין בְּמִדְבָּר וּסְבִיב הָעִיר.

עוֹד פִּתַּח וְאָמַר, (שיר ח) שִׁמְנֵי כַחוֹתֶם עַל לִבְךָ וְגו'. שִׁמְנֵי כַחוֹתֶם, פְּנִסַת יִשְׂרָאֵל אָמְרָה אֵת זֶה לְקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. שִׁמְנֵי כַחוֹתֶם, מִי הוּא הַחוֹתֶם? זֶהוּ חוֹתֶם הַטְּבַעַת שֶׁל הָאֱמֶת. כַחוֹתֶם עַל לִבְךָ - זֶהוּ חוֹתֶם שֶׁל תְּפִלִּין שְׁמַנִּיחַ אָדָם עַל לְבוֹ. כַחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ - זוֹ יָד בְּהֵה שְׁמַנִּיחַ בְּאוֹתָהּ זְרוּעַ. וּמִיָּהוּ? יִצְחָק. וּכְנִסַת יִשְׂרָאֵל אוֹמְרָת, שִׁמְנֵי כַחוֹתֶם. חוֹתֶם הֵיחָה צְרִיף לְהִיּוֹת! מָה זֶה כַחוֹתֶם? כְּאוֹתָן תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ שְׁמַבִּיא שְׂבַח לְכֹל הַגּוּף. וְעַל כֵּף תְּפִלִּין בְּזְרוּעַ, עַל הַלֵּב, וּבְזֵה נִמְצָא אָדָם שֶׁלֵם כְּמוֹ שֶׁלְמַעֲלָה.

בִּי עֲזָה כְמוֹת אֶהְבֶּה. מָה זֶה כִּי עֲזָה כְמוֹת? אֵלָא לֹא נִמְצָאת קְשִׁיּוֹת בְּעוֹלָם כְּמוֹ פְרֻדַת הַנֶּפֶשׁ מִהַגּוּף כְּשֶׁרוֹצִים לְהִפְרֹד. (ועל זה) כֵּף אֶהְבַת פְּנִסַת יִשְׂרָאֵל לְקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁלֹא נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים, וּמִשּׁוּם כֵּף תְּפִלָּה שֶׁל יָד נִקְשֶׁרֶת בְּזְרוּעַ, לְקִיָּם אֵת הַכְּתוּב, (שם ב) שְׂמָאלוֹ תַחַת לְרֹאשִׁי.

קְשָׁה כְּשֹׁל קִנְיָה. בְּכֹל דְרָגוֹת הַגִּיְהוֹנִם אֵין קְשָׁה כְּמוֹ הַשְּׂאוֹל, שִׁיּוֹרֵד לְמִטָּה מִכֹּלֶם, פִּרְט לְאוֹתָהּ מְדוּגָה שְׁנִקְרָאת אֲבִדוֹן, וְזֶה הוּא הַשְּׂתַתְּפוֹ כְּאֶחָד, וְזֶה קְשָׁה לְרִשְׁעִים מִהַפֵּל. כֵּף קְשָׁה כְּשֹׁל קִנְיָה, שְׂאִין קִנְיָה אֵלָא בְּאֶהְבָה, וּמִתּוֹף אֶהְבָה בְּאֶה קִנְיָה. וּמִי שְׁמַקְנָא לְאוֹתוֹ שְׂאוֹהֵב בְּיוֹתֵר, קְשָׁה לוֹ לְהִפְרֹד מִמֶּנּוּ מְאוֹתָהּ דְרָגָה שְׁנִקְרָאת שְׂאוֹל, שְׁהִיא קְשָׁה מִכֹּל דְרָגוֹת הַגִּיְהוֹנִם.

לֹא אֵית קְשִׁיא כְּשֹׁל, דְנִחִית לְתַתָּא מְנִיָּהוּ, בַר הוּא דְרָגָא דְאֶקְרִי אֲבִדוֹן, וְדָא וְדָא אֲשַׁתְּפוֹ כְּחָדָא. וְדָא קְשִׁיא לְהוּ לְחִיבִיָּא מִכֹּלָא. כֵּף, קְשָׁה כְּשֹׁל קִנְיָה, דְלִית קִנְיָה אֵלָא בְּרַחֲמֵי מוֹתָא, וּמִגּוֹ רַחֲמֵי מוֹתָא אֲתִי קִנְיָה, וּמִאֵין דְקִנְיָ לְהוּ דְרַחֲמֵי יִתִיר, קְשִׁיא לִיָּה לְאֶתְפָּרְשָׁא מְנִיָּה מִהַהוּא דְרָגָא דְאֶקְרִי שְׂאוֹל, דְאִיָּהוּ קְשִׁיא מִכֹּל דְרָגִין דְגִיְהוֹנִם.

וְכֹלְהוּ מִשְׁתַּפְּחִי לְמַעַבְדַּי דִּינָא. וּמִאֵין דִּיעָרַע בְּהוּ אֶתְזַק. פְּתִיב, (בראשית ט) הִנֵּה נָא מִצָּא עֲבָדְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתְּגַדֵּל חֶסֶדְךָ וְגו'. מָאִי טַעַמָא, בְּגִין דְבְּכֹל אֶתֶר דְּדִינָא שְׂרָיא בְּכֹלָא שְׂרָיא, בֵּין בְּמִתָּא בֵּין בְּמִדְבָּרָא וּבְסַחְרָנָא דְמִתָּא.

הוּ פִּתַּח וְאָמַר, (שיר השירים ח) שִׁמְנֵי כַחוֹתֶם עַל לִבְךָ וְגו'. שִׁמְנֵי כַחוֹתֶם, פְּנִסַת יִשְׂרָאֵל אָמְרָה דָּא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. שִׁמְנֵי כַחוֹתֶם, מָאֵין הוּא חוֹתֶם. דָּא חוֹתֶם דְּגוּשְׁפִּנְקָא דְקְשׁוּט. כַחוֹתֶם עַל לִבְךָ, דָּא חוֹתֶם שֶׁל תְּפִלִּין, דְאֵנַח בַּר נֶשׁ עַל לִבִּיָּה. כַחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ, דָּא יָד בְּהֵה, דְמִנַּח בְּהַהוּא זְרוּעַ, וּמִנּוּ יִצְחָק. וּכְנִסַת יִשְׂרָאֵל קְאָמַר שִׁמְנֵי כַחוֹתֶם, חוֹתֶם מִיבְעֵי לִיָּה, מָאִי כַחוֹתֶם. פְּאִינוֹן תְּפִלִּין דְרִישָׁא, דְאֲתִי שְׂבַחָא לְכֹל גּוּפָא. וְעַל דָּא תְּפִלִּין בְּזְרוּעַ, עַל הַלֵּב, וּבְדָא אֲשַׁתְּכַח בַּר נֶשׁ שְׁלִים כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא. בִּי עֲזָה כְמוֹת אֶהְבֶּה. מָאִי כִּי עֲזָה כְמוֹת. אֵלָא לֹא אֲשַׁתְּכַח קְשִׁיּוֹתָא בְּעִלְמָא, כְּמָה דְפְרִישׁוּ דְנִפְשָׁא מִגּוּפָא, כֵּד בְּעֵיִן לְאֶתְפָּרְשָׁא. (ועל דא) כֵּף אֶהְבַת פְּנִסַת יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְלָא אֶתְפָּרְשָׁן לְעִלְמִין. וּבְגִין כֵּף תְּפִלָּה שֶׁל יָד, אֶתְקַשְׂרָא בְּזְרוּעַ, לְקִיָּמָא דְכְּתִיב, (שיר השירים ב) שְׂמָאלוֹ תַחַת לְרֹאשִׁי.

קְשָׁה כְּשֹׁל קִנְיָה. בְּכֹל דְרָגִין דְגִיְהוֹנִם,

רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֵשׁ שְׁלֵהֶבֶת יָהּ.
וּמִי הִיא שְׁלֵהֶבֶת יָהּ? זוֹ אֵשׁ
שְׂיֻצָּאת מִתּוֹךְ שׁוֹפָר, כְּלוּלָה
מְרוּחַ וּמִיָּם. וּמִתּוֹךְ אוֹתָהּ
הַשְּׁלֵהֶבֶת כְּשִׁמְתֵּלְהֵטֶת בְּכִנְסֵת
יִשְׂרָאֵל, שׁוֹרְפֶת הָעוֹלָם בְּשְׁלֵהֶבֶת
בְּקִנְיָה שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
וּבְשַׁעֲתָא דְהִיא מְקַנְיָה לִי, אוֹי
לְפִגְשׁ בְּשְׁלֵהֶבֶת, שֶׁהוּא יִשְׂרָף
בָּהֶם.

עוֹד פִּתַּח וְאָמַר, (שִׁיר ח) מִיָּם רַבִּים
לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת וְגו' . מִיָּם רַבִּים
- זוֹ זְרוּעַ יָמִין שְׁצָרִיף לְקֶשֶׁר בַּה
קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלָּה עַל זְרוּעַ שְׂמָאל,
לְקַיֵּם וְיִמְיֵנו תְּחַבְּקֵנִי. דְּכָר אַחַר
מִיָּם רַבִּים - זֶהוּ הַנְּהַר הַעֲלִיּוֹן
שֶׁמְגַנְנוּ יוֹצְאִים נְהָרוֹת לְכָל
הָעֲבָרִים, וְכֻלָּם שׁוֹפְעִים
וְנִמְשָׁכִים מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(תְּהִלִּים צג) מִקְלוֹת מִיָּם רַבִּים.
מֵאוֹתָם קוֹלוֹת שֶׁל מִיָּם רַבִּים
שְׂיֻצָּאִים וְנִמְשָׁכִים מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר נִשְׂאוּ נְהָרוֹת וְגו' .

אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ
בְּאַהֲבָה - שְׂאוֹהֶבֶת כְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל
אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא - יְבוֹזוּ לוֹ.
בוֹז יְבוֹזוּ לוֹ?! יְבוֹז הִנֵּה צָרִיף
לְהִיטוּ! אֵלָּא אִם יִתֵּן אִישׁ - זֶה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֶת כָּל הוֹן
בֵּיתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מְשִׁלִּי כד) כָּל הוֹן
יָקָר וְנָעִים.

תּוֹסַפְתָּא

בוֹז יְבוֹזוּ לוֹ. מַה זֶה בּוֹז? יוֹם
שְׁנֵי יוֹם שְׁשֵׁי יוֹם שְׁבִיעִי שֶׁל
סְפוֹת, שֶׁבָּהֶם הָיוּ מְנַסְּכֵי מִיָּם
וְיִין שֶׁל שְׁבַעַת יְמֵי הַסְּפוֹת, בָּהֶם
הָיוּ מְקַרְיָבִים יִשְׂרָאֵל שְׁבַעִים
פָּרִים לְכַפֵּר עַל שְׁבַעִים מְמַנִּים,
כְּדִי שְׂלֵא יִשְׂאָר הָעוֹלָם חָרֵב
מֵהֶם, זֶהוּ שְׁכַתּוּב וּבְחִמּוּשָׁה עֶשֶׂר
יוֹם וְגו' וְהַקְּרַבְתֶּם עֲלֶיהָ אֵשׁ
וְגו' . (עַד כֵּן תּוֹסַפְתָּא.)

בְּאַהֲבָה - שֶׁל כְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל אֵלָּו
אוֹתָם מִחֲנוּת שְׁלִמְעֵלָה לְאוֹתוֹ הוֹן

רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֵשׁ שְׁלֵהֶבֶת יָהּ. וּמֵאֵן אִיהוּ
שְׁלֵהֶבֶת יָהּ, דָּא אֵשׁא דְנַפְיָק מִגּו
שׁוֹפָר, כְּלוּל מְרוּחָא וּמִיָּא. וּמִגּוּ הִהוּא
שְׁלֵהֶבֶת כַּד מִתְּלַהֵטָא בְּכִנְסֵת יִשְׂרָאֵל, אוֹקִיד
עֲלֵמָא בְּשְׁלֵהֶבֶתָא בְּקִנְיָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיף
הוּא, וּבְשַׁעֲתָא דְהִיא מְקַנְיָה לִי, וְוִי דְאֶעְרַע
בְּשְׁלֵהֶבֶתָא, דְאִיהוּ יִתּוּקֵד בֵּהוּ.

הֵן פִּתַּח וְאָמַר. (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) מִיָּם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ
לְכַבּוֹת וְגו' . מִיָּם רַבִּים דָּא דְרוּעָא יְמִינָא,
דְּבַעֵי לְקֶשֶׁרָא בֵּיהּ קֶשֶׁרָא דְתְּפִלָּה עַל דְרוּעָא
שְׂמָאלָא, לְקִיּוּמָא וְיִמְיֵנו תְּחַבְּקֵנִי. דְּכָר אַחַר,
מִיָּם רַבִּים, דָּא הוּא נְהָר עֲלֵיָּה, דְּמַנְיָה נְפִקִין
נְהָרִין לְכָל עֲבָר, וְכֻלְהוּ נְגַדִין וְאִתְמַשְׁכֵּן מַנְיָה.
כְּמָה דְאִתְּ אָמַר, (תְּהִלִּים צג) מִקְלוֹת מִיָּם רַבִּים.
מֵאִינּוֹן קוֹלוֹת דְּמִיָּם רַבִּים, דְּנִפְקֵן וְאִתְמַשְׁכֵּן
מַנְיָה. וְנְהָרוֹת, כְּמָה דְאִתְּ אָמַר, נִשְׂאוּ נְהָרוֹת
וְגו' .

אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאַהֲבָה, דְּרַחֲמִים
כְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, יְבוֹזוּ
לוֹ. (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ, יְבוֹז מִיְבַעֵי לִי, יָהּ,
מֵאִי יְבוֹזוּ לוֹ. אֵלָּא, אִם יִתֵּן אִישׁ, דָּא קְדֻשָׁא
בְּרִיף הוּא. אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ, כְּמָה דְאִתְּ אָמַר
(מְשִׁלִּי כד) כָּל הוֹן יָקָר וְנָעִים.

תּוֹסַפְתָּא

בוֹז יְבוֹזוּ לוֹ. מֵאִי בּוֹז. יוֹמָא תְּנַנְיָנָא וְיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה
וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה דְסוּפוֹת, דְּבַהוֹן הוּוּ מְנַסְּכֵי מִיָּם וְיִין
דְז' יוֹמִין דְסוּפוֹת, בַּהוֹן הוּוּ מְקַרְיָבִין יִשְׂרָאֵל, שְׁבַעִין
פָּרִים, לְכַפֵּרָא עַל שְׁבַעִין מְמַנֵּן, בְּגִין דְלֹא יִשְׁתָּאָר עֲלֵמָא
חָרוֹב מַנְיָהוּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בְּמִדְבָר כט) וּבְחִמּוּשָׁה עֶשֶׂר
יוֹם וְגו' וְהַקְּרַבְתֶּם עֲלֶיהָ אֵשׁ וְגו' . (ע"כ תּוֹסַפְתָּא.)

בְּאַהֲבָה, דְּכְנִסֵּת יִשְׂרָאֵל לְגַבִּיָּה, וְלֹא
לְאִתְקֶשֶׁרָא בְּהִדָּה, בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ,
וְלֹא לְהִתְקַשֵּׁר עִמָּה, בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ - כָּל אוֹתָם אוֹכְלוּסִים וְכָל

כָּל אֵינֹן (דףנ"ה ע"א) אוֹכְלוֹסִין וְכָל אֵינֹן מִשְׂרִיין
דְּלַעִילָא, לְהֵהוּא הוּן יָקָר, דְּהָא לִית רְעוּתָא
לְכַלְהוּ אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְקַשְׂרָא
בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וּמִתְעַטְרָא בְּהַדִּיהּ,
פְּדִין כָּל אֵינֹן אוֹכְלוֹסִין, וְכָל אֵינֹן מִשְׂרִיין,
וְכַלְהוּ עַלְמִין פְּלָהוּ בְּחֵדוֹ, בְּנַהֲרֵיו,
בְּבִרְפָּאן, (על דא אמר) פְּתִיב שְׂמָאלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי
וַיִּמְיֵנוּ תַחְבְּקֵנִי.

מֵאֵן דְּאָנַח תְּפִלִּין, כַּד מְנַח תְּפִלָּה שְׁל יָד, בְּעֵי
לְאוּשְׁטָא דְרוּעָא שְׂמָאלָא, לְקַבְּלָא לְהָ
לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וּלְקַשְׂרָא קִשְׂרָא עִם יְמִינָא,
בְּגִין לְחַבְּקָא לְהָ, לְקִיּוּמָא דְכְּתִיב, שְׂמָאלוּ
תַחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחְבְּקֵנִי. לְאַתְחַזְּאָה בְּרִ
נָשׁ פְּגוּוּנָא דְלַעִילָא, וּלְאַתְעַטְרָא בְּכֹלָא, וְכַדִּין
בְּרִיף הוּא קְאָרִי עָלֵיהּ, בְּקוּדְשָׁה עֲלָאָה. וְקוּדְשָׁא
בְּרִיף הוּא קְאָרִי עָלֵיהּ, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
בְּךָ אֶתְפָּאָר.

רְבִי חֲזַקְיָה פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים יז) שְׂמָעָה יְי' צִדְקָ
וְגו'. כַּמָּה חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי
קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּבַכָּל זְמַנָּא דְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל,
אַתָּת לְקָמִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, קְדָשָׁא בְּרִיף
הוּא אֲזַדְמֵן לְקַבְּלָהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב שְׂמָעָה
יְי' צִדְקָה קְשִׁיבָה רְנַתִּי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי. אָמַר
דָּוִד, אָנָּא אֶתְקַטְרַנָּא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. כַּמָּה
דְּהִיא אֲשַׁתְּכַחַת לְקַמָּךְ, אָנָּא נְמִי הָכִי
אֲשַׁתְּכַחֵנָּא. וּבְגִין כַּךְ שְׂמָעָה יְי' צִדְקָ,
בְּקוּדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר, הַקְשִׁיבָה רְנַתִּי הַאֲזִינָה
תְּפִלָּתִי.

בְּרֵא שְׂפַתֵי מְרָמָה. מָאִי בְּלָא שְׂפַתֵי מְרָמָה.
אֶלָּא הָכִי תְּנִינָן. כָּל מְלָה וּמְלָה דְצִלּוֹתָא,
דְּאֶפִיק בְּרִיף נָשׁ מְפּוּמִיָּה, סִלְקָא לְעִילָא וּבְקַעָא
רְקִיעִין, וְעָאלַת לְאַתֵּר דְּעָאלַת, וְתַמָּן אֶתְבַּחֲנַת
הֵהִיא מְלָה, אִי הִיא מְלָה דְכִשְׂרָא אִי לָא, אִי

יָקָר, שְׁהָרִי אֵין רְצוּן לְכֹלָם אֶלָּא
בְּשַׁעְתָּה שְׂמִתְקַשְׂרַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
עִם הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא וּמִתְעַטְרַת
עִמּוֹ, וְאֵז כָּל אוֹתָם הָאוֹכְלוֹסִים
וְכָל אוֹתָם הַמְחַנּוֹת וְכָל
הַעוֹלְמוֹת, כְּלָם בְּשַׁמְחָה, בְּאוֹר
וּבְכִרְכוֹת, (ועל זה אמר) כְּתוּב שְׂמָאלוּ
תַחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחְבְּקֵנִי.

מִי שְׂמַנִּיחַ תְּפִלִּין, כְּשִׁמְנִיחַ תְּפִלָּה
שְׁל יָד, צְרִיף לְהוֹשִׁיט זְרוּעַ שְׂמָאל
לְקַבֵּל אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּלְקַשֵּׁר
קִשְׂרָא עִם הַיָּמִין כְּדִי לְחַבֵּק אוֹתָהּ,
לְקַיֵּם אֶת הַכְּתוּב, שְׂמָאלוּ תַחַת
לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחְבְּקֵנִי. שִׁירָאָה
הָאָדָם כְּמוֹ שְׂלִמְעֵלָה וְלִהְתַּעַטֵּר
בְּכָל, וְאֵז הָאָדָם שְׁלָם בְּכָל,
בְּקִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּף
הוּא קוּרָא עָלֵיו, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

רְבִי חֲזַקְיָה פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים יז)
שְׂמָעָה ה' צִדְקָ וְגו'. כַּמָּה חֲבִיבָה
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּף
הוּא, שְׂבַכָּל זְמַן שְׂכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
בְּאָה לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא,
הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא מְזַדְמֵן כְּנִגְדָּה.
זֶהוּ שְׂכַתוּב שְׂמָעָה ה' צִדְקָ
הַקְשִׁיבָה רְנַתִּי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי.
אָמַר דָּוִד, אָנִי הַתְקַשְׂרַתִּי עִם
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁהִיא נִמְצָאת
לְפָנֶיךָ, גַּם אָנִי כְּךָ נִמְצָא. וּמִשׁוּם
כַּךְ, שְׂמָעָה ה' צִדְקָ - בְּרֵאשׁוֹנָה,
וְאַחַר כַּךְ - הַקְשִׁיבָה רְנַתִּי הַאֲזִינָה
תְּפִלָּתִי.

בְּרֵא שְׂפַתֵי מְרָמָה, מַה זֶה בְּלָא
שְׂפַתֵי מְרָמָה? אֶלָּא כַּךְ שְׂנִינוּ, כָּל
דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁל תְּפִלָּה שְׂמוּצִיא
אָדָם מִפִּי, עוֹלָה לְמַעְלָה וּבוֹקֵעַ
רְקִיעִים, וְנִכְנָס לְמִקוּם שְׂנִכְנָס,
וְשֵׁם נִבְחַן אוֹתוֹ הַדְּבוּר, אִם זֶה
דְּבוּר כְּשֶׁר וְאִם לֹא. אִם זֶה דְּבוּר
כְּשֶׁר - מְכַנְסִים אוֹתוֹ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ
הַקְדוּשׁ לַעֲשׂוֹת רְצוּנוֹ. וְאִם לֹא -

אִיהִי מְלָה דְכִשְׂרָא עָאֲלִין

מסטים אותו החוצה, ומתעוררת
באותו דבור רוח אחרת.

ובא ראה, ביוסף פתוב, (שם קה)
ענו בכפל רגלו וגו'. עד מתי ענו
בכפל רגלו? עד עת בא דברו
אמרת ה' צרפתהו. עד עת בא
דברו של מי? אלא עד עת בא
דברו (של יוסף ונבחן) אותו דבור. זהו
שפתוב אמרת ה' צרפתהו. ואז -
שלח מלך ויתירהו משל עמים
ויפתחהו. בינתיים היה בא הבקר.
אמר רבי אלעזר, פתוב (שמואל א-
כה) והיתה נפש אדני צרויה
בצרוור החיים. נפש אדני, סתם,
כמו שנאמר (תהלים כד) אשר לא
נשא לשוא נפשי. הרי הזמן בבקר
לקשר את פנסת ישראל ולחברה
לבעלה. אשרי הצדיקים
שמשתדלים בתורה בלילה
ובאים להתקשר עם הקדוש ברוך
הוא ועם פנסת ישראל, עליהם
פתוב (משלי כג) ישמח אביך ואמך
ותגל יולדתך.

אמר רבי אלעזר, פתוב (ויקרא טו)
והזרתם את בני ישראל מטמאם
וגו' בטמאם את משכני אשר
בתוכם. והזרתם, כמו הזר הזה,
שהוא זר מכלם ולא מתחבר במה
שאינו שלו.

ובא ראה, בשעה שאנשים
מטמאים למטה, מטמאים אותם
בכל, והרי זה נאמר. אבל בשעה
שרוח טמאה מתעוררת (למטה
מתעוררת רוח וכדו) נחשבתם כזר, אלא
רוח טמאה שלמטה מעוררת רוח
טמאה אחרת, ונתנת לה רשות
לרדת לעולם. איזו רשות? רשות
של קדשה, שהיה יורד ומכה בו,
לא נמצא ומסתלק, ואז מתגלה
הדין כנגד הרשעים, ומוסיף דיין
על דינו. ואז שתי רוחות נמצאות
בעולם, אחת רוח הדין, ואחת
רוח הטמאה.

רוחין משתפחין בעלמא, חד, רוחא דדינא, וחד, רוחא דמסאבא.

לה קמי מלכא קדישא למעבד רעותה. ואי
לאו, סאטין לה לבר, ואתער בההיא מלה
רוחא אחרא.

ותא חזי, פתיב ביה ביוסף, (תהלים קה) ענו בכפל
רגלו וגו'. עד אימתי, ענו בכפל רגלו.
עד עת בא דברו אמרת יי' צרפתהו. עד עת
בא דברו דמאן. אלא עד עת בא דברו
(דיוסף) והיה מלה, הדא הוא דכתיב, אמרת
יי' צרפתהו. פדין, שלח מלך ויתירהו מושל
עמים ויפתחהו. אדהכי הוה אתא צפרא.

אמר רבי אלעזר, פתיב, (שמואל א כה) והיתה נפש
אדוני צרויה בצרוור החיים. נפש אדני,
סתם. כמה דאת אמר, (תהלים כד) אשר לא נשא
לשוא נפשי, הא עידנא בצפרא לאתקשרא
כנסת ישראל ולא תחברא בבעלה, זכאין אינון
צדיקיא דמשתדלין באורייתא בליליא, ואתאן
לאתקשרא ביה בקודשא בריך הוא ובכנסת
ישראל. עלייהו כתיב, (משלי כג) ישמח אביך
ואמך ותגל יולדתך.

אמר רבי אלעזר פתיב, (ויקרא טו) והזרתם את
בני ישראל מטומאם וגו' בטמאם את
משכני אשר בתוכם. והזרתם, פהאי זר, דאיהו
זר מפלהו, ולא אתחבר במה דליתיה דיליה.
ותא חזי, בשעתא דמסתאבין בני נשא לתתא,
מסאבין לון בכלא, והא אתמר. אבל,

בשעתא דרוח מסאבא אתער (ס"א לתתא, אתער רוח
וכו) חשבתון זר, אלא רוח מסאבא דלתתא,
אתער רוח מסאבא אחרא, ואתיהיב ליה
רשותא לנחתא לעלמא. מאי רשותא, רשותא
דקדושה דהוה נחית ומחי ביה, לא אשתכח,
ואסתלק, וכדין אתגלייא דינא, לקבליהוון
דחייבין, ואוסיף דינא על דיניה, וכדין, תריין

רוחין משתפחין בעלמא, חד, רוחא דדינא, וחד, רוחא דמסאבא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַצְטְרִיכְנָא הָכָא לְמִימַר מְלָה דְאֻלִּיפְנָא מֵאַבָּא. תָּא חֲזִי, הָכָא יִלְפִינָן מְנַגַע דְּבֵיתָא. דִּכְד רֻחָא מְסַאָבָא שְׂרָיָא בְּבֵיתָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּעֵי לְדַפְּאָה לִיָּה, שְׂדֵר נִגַע צָרַעַת בְּבֵיתָא, לְקַטְרָגָא דָּא בְּדָא, וְהָהוּא נִגַע לָא אַעֲדֵי מִבֵּיתָא, וְאָף עַל גַּב דְּרוּחַ מְסַאָבָא אֶסְתַּלַּק מֵהָהוּא בֵּיתָא, עַד דִּינִתְצוּן בֵּיתָא, אֲבָנִין וְאַעִין וְכֹלָא, כְּדִין אֲתֵדְכִי אֲתָרָא.

בְּהָא גְוֹנָא, מָאן דְּאֶסְתַּאב וְאֲתַעַר רֻחָא מְסַאָבָא וְשָׂאֲרֵי עֲלוּי, כִּד בְּעֵי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְדַפְּאָה עֲלֵמָא, אֲתַעַר רֻחַ דִּינָא תְּקִיפָא, וְאֲשַׁתְּכַח בְּעֲלֵמָא וְשְׂרָיָא עַל הָהוּא רֻחַ מְסַאָבָא, וּמְקַטְרָגֵי דָּא בְּדָא, עַד (דַּרְנָה ע"ב) דִּיתַעֲבֹר מְעֲלֵמָא, וְהָהוּא רֻחָא דִּינָא תְּקִיפָא, לָא אֶסְתַּלַּק מֵאֲתַרִּיהּ עַד דִּינִתְיַן אֲתַר, שְׂיִיפִין וְגַרְמִין וְכֹלָא, כְּדִין אֲתֵדְכִי עֲלֵמָא וְאֲתַעֲבֹרוּ מִגִּיָּה רֻחִין מְסַאָבִין, וְעֲלֵמָא אֲשַׁתְּכַח בְּדָכִיו. וְעַל דָּא תְּנִינָן, אֲתָא לְאֶסְתַּאבָּא מְסַאָבִין לִיָּה וְדָאִי. וְוִי לִיָּה לְבַר נֶשׁ כִּד שְׂאֲרֵי עֲלִיָּה רֻחַ מְסַאָבָא, וְאֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ בְּעֲלֵמָא, דְּוִדָּאִי לִינְדַע, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּעֵי לְבַעֲרָא לִיָּה מִן עֲלֵמָא. זְכָאִין אֵינּוּן צְדִיקָא דְּכֻלְהוּ קְדִישִׁין, וְאֲשַׁתְּכַחוּ בְּקִדּוּשָׁה קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא, וְשְׂרָיָא עֲלִיָּהוּ רֻחַ קְדִישָׁא, בְּהָאִי עֲלֵמָא וּבְעֲלֵמָא דָּאֲתִי. כִּיּוֹן דְּאֲתָא צְפָרָא קָמוּ אֲזֵלוּ.

עַד דִּהוּוּ אֲזֵלִי, פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית) וַיַּעֲקֹב הֶלֶף לְדָרְפוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מִלְּאָכֵי אֱלֹהִים. וַיַּעֲקֹב הֶלֶף לְדָרְפוֹ, דִּהוּוּ אֲזִיל לְקַבֵּל אֲבוּהֵי.

תָּא חֲזִי, כָּל זְמָנָא, דִּינַעֲקֹב אֲשַׁתְּכַח לְגַבִּיָּה דְלָבָן לָא מְלִיל עֲמִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיף

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַצְטְרַכְתִּי כָּאן לֹאמַר דְּכַר שְׁלֵמְדֵי מֵאַבִּי. בֵּא רָאָה, כָּאן לְמִדְּנוּ מְנַגַע הַבֵּית, שְׁכַשְׁרוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה בְּבֵית וְהַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא רוּצָה לְטַהַר אוֹתוֹ, שׁוֹלַח נִגַע צָרַעַת בְּבֵית לְהִלָּחֵם זֶה עִם זֶה, וְאוֹתוֹ הִנֵּגַע לָא סַר מִהַבֵּית. וְאָף עַל גַּב שְׂרוּחַ טְמֵאָה הִסְתַּלַּקָה מֵאוֹתוֹ בֵּית, עַד שְׂיִנְתְּצוּ אֶת הַבֵּית, הָאֲבָנִים וְהַעֲצִים וְהַכֹּל, אִז נִטְהַר הַמְּקוֹם. כְּמוֹ כֵּן מִי שְׁנִמְצָא וּמְעִיר רֻחַ טְמֵאָה וְשׁוֹרָה עֲלָיו, כְּשׁוֹרָצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְטַהַר אֶת הָעוֹלָם, מִתַּעֲוֹרֶרֶת רֻחַ דִּין קְשָׁה, וְנִמְצָאֵת בְּעוֹלָם, וְשׁוֹרָה עַל אוֹתָהּ רֻחַ טְמֵאָה, וְנִלְחָמוֹת זֶה עִם זֶה עַד שְׁתַּעֲבֹר מִן הָעוֹלָם. וְאוֹתָהּ רֻחַ הַדִּין הַקְּשָׁה לָא מִסְתַּלַּקַת מִמְּקוּמָהּ עַד שְׂיִנְתְּץ אֶת הַמְּקוֹם, אֵיבָרִים וְעַצְמוֹת וְהַכֹּל, וְאִז נִטְהַר הָעוֹלָם, וְעוֹבְרוֹת מִמֶּנּוּ רֻחוֹת שֶׁל טְמֵאָה, וְהָעוֹלָם נִמְצָא כְּטַהַר. וְעַל זֶה שְׂנִינּוּ, הֵבֵא לְטָמֵא מִטְּמֵאִים אוֹתוֹ וְדָאִי. אוֹי לְאָדָם כְּשִׁשְׁרָה עֲלָיו רֻחַ טְמֵאָה וְנִמְצָא עִמָּה בְּעוֹלָם, שְׂוִדָּאִי יָדַע שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא רוּצָה לְבַעֲרוֹ מִן הָעוֹלָם. אֲשֶׁרֵי הַצְדִּיקִים שְׁכֻלָם קְדוּשִׁים וְנִמְצָאִים בְּקְדָשָׁה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ, וְשׁוֹרָה עֲלֵיהֶם רֻחַ קְדָשָׁה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. כִּיּוֹן שְׂבָא הַבְּקָר, קָמוּ וְהִלְכוּ.

עַד שְׁהִיּוּ הוֹלְכִים, פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב הֶלֶף לְדָרְפוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מִלְּאָכֵי אֱלֹהִים. וַיַּעֲקֹב הֶלֶף לְדָרְפוֹ, שְׁהִיָּה הוֹלֵף כְּנִגְדָא אֲבִיו.

בֵּא רָאָה, כָּל זְמַן שְׂיַעֲקֹב נִמְצָא אֲצֵל לָבָן, לָא דְכַר עֲמוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא (וְלֵא נִמְצָא אֲצֵלוּ). וְאִם

הוּא, (וְלֵא אֲשַׁתְּכַח לְגַבִּיָּה) וְאִי תִימָא, וְהָא כְּתִיב, (בראשית לא) וַיֹּאמֶר יִי אֵל יַעֲקֹב

תאמר, הרי פתוב (בראשית לא) ויאמר ה' אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך וגו'. זה היה בסוף, בזמן שרצה להפרד מלכן. וכשנפרד ממנו, באו לקראתו אותם מלאכים ולוהו בדרכו.

תוספתא

רבי אלעזר ורבי יוסי חמוי היו הולכים מאושא ללוד. אמר רבי יוסי לרבי אלעזר, אפשר ששמעת מאביך מה שכתוב ויעקב הלך לדרכו וגו'? אמר לו, לא ידעתי. עד שהיו הולכים, הגיעו למערה של לוד. שמעו אותו קול שאומר: שני עפרים של האילת עשו לפני רצון של נחת לי, והם היו המחנה הקדוש שפגש יעקב לפניו. התרגש רבי אלעזר והסתער בנפשו, ואמר: רבון העולם כף דרכו, טוב לנו שלא נשמע, שמעתי ולא ידעתי. התרחש לו נס, ושמע אותו קול שאומר: אברהם ויצחק היו. נפל על פניו וראה את דיוקן אביו. אמר לו, אבא, שאלתי והשיבוני, שאברהם ויצחק הם שפגשו את יעקב כשנצטל מלכן. אמר לו, בני, הוצא את (פסקה) פתקה, וקח את דברי אביך הזקן, פה מדבר גדולות הנה. ולא רק זה בלבד, אלא את כל הצדיקים פוגשות נשמות של צדיקים לפניהם להצלתם, והם מלאכים קדושים עליונים.

וכא ראה, יצחק היה קנים באותה שעה, אבל נשמתו הקדושה נלקחה לכסא הפכוד של אדונו, כשנעקד על גבי המזבח, ואז נסתמו עיניו מראות. הינו שפתוב לולא וגו' ופחד יצחק היה לי.

(עד כאן התוספתא.)

בא ראה, פתוב ויפגעו בו. ויפגע

במלאכי אלהים היה צריך להיות! מה זה בו? אלא הם באו להפלל בו (ולוהו בדרכו). מה זה להפלל

שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך וגו'. האי בסופא הנה, בזמנא דבעא לאתפרשא מלכן וכד אתפרש מניה, אתו לקבליה אינון מלאכי ואוזפוהו באורחא.

תוספתא

רבי אלעזר, ורבי יוסי חמוי, הוו אזלי מאושא ללוד. אמר רבי יוסי לרבי אלעזר, אפשר שמעת מאבון מאי דכתיב, ויעקב הלך לדרכו וגו'. אמר ליה לא ידענא. עד דהוו אזלי מטו למערתא דלוד. שמעו ההוא קלא דאמר, תרי עוזלין דאילתא עבדו קמאי רעותא דניחא לי, ואינון הוו משרייתא קדישא דערע יעקב קמיה. אתרגיש רבי אלעזר, ואסתער בנפשו, ואמר, מריה דעלמא כף אורחוי, טב לן דלא נשמע, שמענא ולא ידענא.

אתרחיש ליה ניסא, ושמע ההוא קלא דאמר, אברהם ויצחק הוו, נפל על אנפוי וקמא דיוקנא דאבוי, אמר ליה, אבא, שאילנא ואתיבונא, דאברהם ויצחק הוו, דערעו ליעקב פד אשתזיב מלכן. אמר ליה ברי, פויק (ס"א פסקה) פתקה, וסב סבתך, פום ממלל רברכן הנה. ולא דא היא בלחודוי, אלא לכל צדיקיא נשמתהון דצדיקיא מערעין קדמוהי לשיזבותיה, ואינון מלאכיא קדישי עלאי.

ותא חזי, יצחק קנים הנה בההיא שעתא, אבל נשמתיה קדישא אתנסיבת בכורסיא יקרא דמאריה, פד אתעקד על גבי מדבחה. ומפדין אסתמו עינוי מחיזו. היינו דכתיב, (בראשית לא) לולא וגו' ופחד יצחק היה לי. (ע"כ תוספתא.)

תא חזי, פתיב, ויפגעו בו. ויפגע במלאכי אלהים מיבעי ליה, מאי בו. אלא אינהו אתו לאתפללא ביה (ואוזפוהו באורחא). מאי

לְאֶתְפַּלְלָא בֵּיהּ. אֶלָּא אֵינוֹן מִסְטָרָא דְגְבוּרָה
קִאֲתִיין, דְּכְתִיב מְלֹאכֵי אֱלֹהִים, וְחָמָא מִסְטָרָא
אַחְרָא מְלֹאכֵי דְרַחְמֵי, וְאֶתְפַּלְלוּ בֵּיהּ רַחְמֵי
וְדִינָא.

הָא חֲזִי, בְּקִדְמִיתָא, מַחְנָה אֱלֹהִים, זֶה חַד.
לְבַתֵּר וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵינִים,
תָּרִי. חַד מִסְטָרָא דְדִינָא וְחַד מִסְטָרָא דְרַחְמֵי,
מְלֹאכֵין מְהֵאי גִיסָא, וּמְלֹאכֵין מְהֵאי גִיסָא,
וְעַל דָּא כְּתִיב, וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ. בּוֹ, דְיִיִקָּא. וַיֹּאמֶר
יַעֲקֹב פֶּאֶשֶׁר רָאִם, רָאָה אוֹתָם מִיִּבְעֵי לִיהּ,
מָאי רָאִם. אֶלָּא חָמָא לוֹן פְּלִילָן פְּחָדָא,
מְתַדְבְּקָן דָּא בְדָא, מְתַחְפְּרָן דָּא בְדָא, וְעַל דָּא
כְּתִיב רָאִם, וְכִלְהוּ אֶתּוּ לְאוֹזְפָא לִיהּ וּלְשִׁיזְבָא
לִיהּ מִיָּדָא דַּעֲשׂוּ.

כְּתִיב בֵּיהּ בַּעֲשׂוּ, (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן
אֲדָמוֹנִי. וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן, אֵי תִימָא,
דְיַעֲקֹב טַפָּה קְדָמָאָה הָוָה, לָאו הֵכִי, דְהָא
כְּתִיב, וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן, וְלֹא כְּתִיב, וַיֵּצֵא רֵאשׁוֹן.
וּבְגִין דְיַצְחָק אֶתִּי מִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא, נִפְקָ
עֲשׂוּ אֲדָמוֹנִי, סוּמְקָא. דְאֵי יַעֲקֹב הָוָה בּוּכְרָא,
הֵהִיא טַפָּה קְדָמָאָה הִיכִי נִפְקָא הֵכִי סוּמְקָא.
אַבְל טַפָּה תְנַיִנָא הָוָה, וּבְגִין כֶּף לָא נִפְקָא
הֵכִי, דְהָא מִסְטָרָא דְרַחְמֵי הוֹת הֵהִיא טַפָּה,
מְהֵאי גִיסָא וּמְהֵאי גִיסָא.

וּמַטָּה דַּעֲשׂוּ לָא הוֹת כְּטַפָּה דְיַעֲקֹב, דְדָא שְׁלִים
וְדָא לָא שְׁלִים. וּבֵהִיא שְׁעֵתָא, יַצְחָק
הָוָה (דף נ"ו ע"ב) מְכוּוֹן בְּסִיוְמָא דְדִינָא קְשִׁיא,
דְאֶפִיק בְּסִטְרוֹי, בְּגַלִּיפּוֹי טְהִירִין בְּשִׁיִּפּוֹי,
וּבְגִין כֶּף עֲשׂוּ, זוֹהֵמָא דְאֶתְהֵתִיף מְדַהֲבָא.

וְעַל דָּא תְנַיִנָן, דְבַעֲי בַר נֶשׁ לְכוּנָא בְּהֵהִיא
שְׁעֵתָא, בְּרַעוּתָא דְמְאָרִיָּה, בְּגִין דְיַפִּיק
בְּנִין קְדִישִׁין לְעֵלְמָא. וְאֵי תִימָא, יַצְחָק לָא
אֶתְפּוּוֹן. לָאו הֵכִי, אֶלָּא אֶתְפּוּוֹן בְּקִדּוּשָׁה, וְאֶתְפּוּוֹן בְּסִיוְמָא דְהָוָה אֶתֶר,

בו? אֶלָּא הֵם בָּאוּ מִצַּד הַגְּבוּרָה,
שְׁכָתוֹב מְלֹאכֵי אֱלֹהִים, וְרָאָה
מִצַּד אַחַר מְלֹאכֵי רַחְמִים, וְנִכְלְלוּ
בו רַחְמִים וְדִין.

בָּא רָאָה, בְּרֵאשׁוֹנָה מְלֹאכֵי
אֱלֹהִים, זֶה אַחַד. אַחַר כֶּף - וַיִּקְרָא
שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵינִים, שְׁנַיִם.
אַחַד מִצַּד הַדִּין, וְאַחַד מִצַּד
הַרַחְמִים. מְלֹאכִים מִן הַצַּד הַזֶּה,
וּמְלֹאכִים מִן הַצַּד הַזֶּה. וְעַל זֶה
כְּתוּב וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ. בּוֹ דְיִקָּא. וַיֹּאמֶר
יַעֲקֹב פֶּאֶשֶׁר רָאִם, רָאָה אוֹתָם
הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת! מַה זֶה רָאִם?
אֶלָּא רָאָה אוֹתָם פְּלוּלִים פְּאָחַד
מְדַבְּקִים זֶה בְּזֶה, מַחְפְּרִים זֶה
בְּזֶה, וְלִכְן כְּתוּב רָאִם, וְכִלְם בָּאוּ
לְלוּוֹת אוֹתוֹ וּלְהַצִּילוֹ מִיַּד עֲשׂוּ.
כְּתוּב בַּעֲשׂוּ (שְׁמֹכָה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן
אֲדָמוֹנִי. וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן, אִם תֹּאמֶר
שְׁיַעֲקֹב הִיָּה מִטַּפָּה רֵאשׁוֹנָה - לָא
כֶּף, שְׁהִרִי כְּתוּב וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן,
וְלֹא כְּתוּב וַיֵּצֵא רֵאשׁוֹן. וּמִשׁוּם
שְׁיַצְחָק בָּא מִצַּד הַדִּין הַקָּשָׁה,
יֵצֵא עֲשׂוּ אֲדָמוֹנִי, אָדָם. שְׁאִם
יַעֲקֹב הִיָּה בְכוֹר, אוֹתָהּ טַפָּה
רֵאשׁוֹנָה אֵיף יֵצֵאָה כֶּף אֲדָמָה.
אַבְל טַפָּה שְׁנִיָּה הִיָּה, וּמִשׁוּם כֶּף
לָא יֵצֵא כֶּף, שְׁהִרִי אוֹתָהּ טַפָּה
הִיָּתָה מִצַּד הַרַחְמִים מִצַּד זֶה
וּמִצַּד זֶה.

וְהַטַּפָּה שֶׁל עֲשׂוּ לָא הִיָּתָה כְּמוֹ
הַטַּפָּה שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁזֶה שְׁלֵם וְזֶה
לָא שְׁלֵם. וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה הִיָּה
יַצְחָק מְכוּוֹן בְּסִיוְמָא הַדִּין הַקָּשָׁה,
שְׁהוֹצִיא בְּצִדוֹ בְּאוֹרוֹת חֻקוּקִים
בְּאֵיבְרִיו, וּמִשׁוּם כֶּף עֲשׂוּ זְהֵמָא
שְׁהֵתְכָה מְהֵהָב.

וְעַל כֶּף שְׁנִינּוּ, שְׁצְרִיף אָדָם לְכוּן
בְּאוֹתָהּ שְׁעָה בְּרִצּוֹן שֶׁל רְבוּנוּ,
כְּדִי שְׁיוֹצִיא בְּנִים קְדוּשִׁים
לְעוֹלָם. וְאִם תֹּאמֶר שְׁיַצְחָק לָא
הֵתְפּוּוֹן - לָא כֶּף, אֶלָּא הֵתְפּוּוֹן

וְאֶתְפּוּוֹן בְּסִיוְמָא דְהָוָה אֶתֶר,

בְּקִדְשָׁהּ, וְהִתְפַּנֵּן בְּסִיּוּם שֶׁל אוֹתוֹ מְקוֹם, וְנִמְצָא כְּשִׁיזָאָה אוֹתָהּ טַפָּה רֵאשׁוּנָה בְּאוֹתוֹ מְקוֹם מִמֶּשׁ, וְלִכֵּן כְּתוּב, כִּלּוּ כְּאֲדָרַת שַׁעַר.

בֵּא רְאָה, דָּוִד יִצָּא בְּפִי שֶׁל אָדָם, וְנִגָּחַז בְּקִדְשַׁת רִבּוּנוֹ, וְעַל זֶה כְּתוּב (שְׁמוּאֵל א-טו) וְהוּא אֲדָמוּנִי עִם יָפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רְאִי. אָבֵל יַעֲקֹב הָיָה כְּכוֹר מַעֲשׂוֹ, לֹא מִטַּפָּה, אֲלָא שְׁכּוֹן אֶת הַרְצוֹן לַעֲץ הָעֲלִיּוֹן הַגָּדוֹל וְהַתְּקִיף, וְעָשׂוּ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל סִיּוּם הַכֵּל, וּמְשׁוּם כֶּף כְּתוּב, (עוֹבְדִיָּה א) הִנֵּה

קִטְּן נִתְתִּיף בְּגוֹיִם כְּזוּי אֶתָּה מֵאֵד. רַבִּי יְהוּדָה הָיָה שׁוֹנֵה כֶּף. עָשׂוּ נִקְרָא רֵאשׁוֹן, שְׁכָתוּב וַיִּצָּא הֵרֵאשׁוֹן אֲדָמוּנִי כֵּלּוּ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא רֵאשׁוֹן, שְׁכָתוּב (יִשְׁעִיָּה מֵד) אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן, (שֵׁם מֵא) וְאֶת אַחֲרָנִים אֲנִי הוּא.

וְעִתִּיד לְהַפְרֵעַ רֵאשׁוֹן מֵרֵאשׁוֹן, וְלִבְנֹת רֵאשׁוֹן, שְׁכָתוּב (יִרְמִיָּה יז) כֶּסֶף כְּבוֹד מְרוֹם מֵרֵאשׁוֹן. וְלַעֲתִיד לְבֵא כְּתוּב, (יִשְׁעִיָּה מֵא) רֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנֵּם וְלִירוּשָׁלַם מִבְּשַׂר אֶתָּן.

שְׁנַיִנו, עֲתִידָה יְרוּשָׁלַם לְהִיּוֹת חוֹמָתָהּ לְמַעַלָּה וְלְהַתְקַרֵּב עַד כֶּסֶף כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (יִרְמִיָּה ב) בְּעֵת הַהִיא יִקְרָאוּ לִירוּשָׁלַם כֶּסֶף ה'. אֲזַ כְּתוּב, (יִשְׁעִיָּה ג) וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה כְּאֹרֶךְ הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע־עִתִּים. אֲזַ, (זְכַרְיָה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: וְאָמֵן. יִמְלֹךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרִשְׁת אַחֲרֵי מוֹת

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כִּי בְּיַד מֹשֶׁה, שְׁכָתוּב וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה, לְמַה פֵּעַם אַחֲרַת וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ, שְׁהָרִי כַּדְבָּר הֵרֵאשׁוֹן מִסְפִּיק? אֲלָא כֶּף

וְאַשְׁתַּכַּח כִּד נִפְקַ הֵיָא טַפָּה קְדָמָאָה, בְּהֵיָא אַתְר מִמֶּשׁ, וְעַל דָּא כְּתִיב, כִּלּוּ כְּאֲדָרַת שַׁעַר.

הָא חֲזִי, דָּוִד בְּשִׁפִּירוֹ דְּסוּמְקָא נִפְקַ, וְאַתְאַחַד בְּקִדְוֶשָׁה דְּמֵאֲרִיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שְׁמוּאֵל א

טו) וְהוּא אֲדָמוּנִי עִם יָפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רְאִי. אָבֵל יַעֲקֹב בּוֹכְרָא הָוָה מְנִיָּה דְּעָשׂוֹ, לֹא מִטַּפָּה, אֲלָא דְּכוּוֹנָה דְּרַעוּתָא, בְּאִילָנָא עֲלָאָה רַבְרָבָא וְתַקִּיף, וְעָשׂוֹ בְּהֵיָא אַתְר דְּסִיּוּמָא דְּכֵלָא, וּבְגִיָן כֶּף כְּתִיב, (עוֹבְדִיָּה א) הִנֵּה קִטְּן נִתְתִּיף בְּגוֹיִם כְּזוּי אֶתָּה מֵאֵד.

רַבִּי יְהוּדָה הָוָה מִתְּנִי הָכִי. עָשׂוֹ נִקְרָא רֵאשׁוֹן, דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית כה) וַיִּצָּא הֵרֵאשׁוֹן אֲדָמוּנִי כֵּלּוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶקְרִי רֵאשׁוֹן, דְּכְתִיב, (יִשְׁעִיָּה מֵד) אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וְאֶת אַחֲרוֹנִים אֲנִי הוּא. וְזִמִּין לְאַתְפָּרַעַא רֵאשׁוֹן מֵרֵאשׁוֹן.

וְלִמְבַנֵּי רֵאשׁוֹן, דְּכְתִיב, (יִרְמִיָּה יז) כֶּסֶף כְּבוֹד מְרוֹם מֵרֵאשׁוֹן. וְלִזְמַנָּא דְּאֶתִּי כְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה מֵא) רֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנֵּם וְלִירוּשָׁלַם מִבְּשַׂר אֶתָּן.

הָאֲנָא, זְמִינָא יְרוּשָׁלַם, לְמַהוּי שׁוֹרְהָא לְעִילָא וְלְאַתְקַרְבָּא עַד כְּרִסֵּי יִקְרָא דְּמִלְכָּא.

הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (יִרְמִיָּה ג) בְּעֵת הַהִיא יִקְרָאוּ לִירוּשָׁלַם כֶּסֶף יִי. כְּדִין כְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה ל) וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה כְּאֹרֶךְ הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע־עִתִּים. כְּדִין (זְכַרְיָה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יִי אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יִמְלוֹךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרִשְׁת אַחֲרֵי מוֹת

וַיְדַבֵּר יִי אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן וַיֹּאמֶר יִי אֶל מֹשֶׁה. רַבִּי

יְהוּדָה אָמַר, כִּי בְּיַד מֹשֶׁה, שְׁכָתוּב וַיְדַבֵּר יִי אֶל מֹשֶׁה, אֲמֵאִי זְמַנָּא אַחֲרָא וַיֹּאמֶר יִי אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ, דְּהָא בְּמִלוּלָא קְדָמָאָה סָגִי. אֲלָא הָכִי תְּנִינָן, כְּתִיב, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר

שנינו, פתוב ויקרא אל משה וידבר ה' אליו. וכתוב (שמות כד) ואל משה אמר עלה אל ה'. והרי בארו את הדבר, כאן דרגה אחת, ואחר כך דרגה אחרת. אף כאן, וידבר ה' אל משה - דרגה אחת. ואחר כך, ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך - דרגה אחרת. והכל עולה במשקל אחד, ומשרש אחד הפל התחבר.

אחרי מות שני בני אהרן. רבי יצחק פתח, (תהלים ב) עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה. וכתוב (שם ק) עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה. הפסוקים הללו קשים זה על זה. אלא כך שנינו, עבדו את ה' ביראה - שפל עבודה שרוצה בן אדם לעבד לפני רבונו, בראשונה צריך יראה, לפחד ממנו. ומשום הפחד של אדונו ימצא אחר כך שיעשה בשמחה את מצוות התורה, ועל פן פתוב, (דברים י) מה ה' אליהך שאל מעמך כי אם ליראה.

וגילו ברעדה - שאסור לאדם לשמח יותר בעולם הזה. וזה בדברי העולם. אבל בדברי תורה ובמצוות התורה צריך לשמח. אחר כך ימצא אדם שיעשה בשמחה את מצוות התורה, שכתוב עבדו את ה' בשמחה.

רבי אבא אמר, עבדו את ה' ביראה - סוד הדבר הוא. עבדו את ה' ביראה, איזו יראה כאן? אלא כמו שבארנו, שכתוב (משלי א) יראת ה' ראשית דעת, וכתוב (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת ה'. יראת ה' - כך נקרא הקדוש ברוך הוא. רבי אלעזר אמר, עבדו את ה' ביראה - מי שרוצה לעשות עבודת אדונו, מאיזה מקום מתחיל, ובאיזה מקום יכון את העבודה ליחד את שם רבונו? תזר ואמר, ביראה. ביראה היא הראשית, ממטה למעלה. (בא ראה בני אהרן הרי בארנו והרי נתבאר הדבר).

וי' אליו. וכתוב, (שמות כד) ואל משה אמר עלה אל יי'. והא אוקמוה מלה, דהכא דרגא חד. ולבתר, דרגא אחרא. אוף הכא, וידבר יי' אל משה דרגא חד. ולבתר ויאמר יי' אל משה דבר אל אהרן אחיך, דרגא אחרא. וכלא, בחד מתקלא סלקא, ומן שרשא חד פלא אתחבר.

אחרי מות שני בני אהרן. רבי יצחק פתח, (תהלים ב) עבדו את יי' ביראה וגילו ברעדה. וכתוב, (תהלים ק) עבדו את יי' בשמחה באו לפניו ברננה. הני קראי קשיין אהדדי, אלא הכי תאנא, עבדו את יי' ביראה. דכל פולחנא דבעי בר נש למפלח קמי מאריה, בקדמיתא בעי יראה, לדחלא מגיה, ובגין דחלא דמאריה, ישתפח לבתר דייעביד בחדוותא פקודי אורייתא. ועל דא כתיב, (דברים י) מה יי' אליהך שואל מעמך כי אם ליראה.

וגילו ברעדה. דאסיר ליה לבר נש למחדי יתיר בעלמא דין. האי במלי דעלמא, אבל במלי דאורייתא ובפקודי דאורייתא, בעי למחדי. לבתר, ישתפח בר נש דייעביד בחדוותא פקודי אורייתא. דכתיב, עבדו את יי' בשמחה.

רבי אבא אמר, עבדו את יי' ביראה. (דף ע"ב) ויאמר להוואבזהא ביראה אהכא לפמה

דאוקימנא, דכתיב, (משלי א) יראת יי' ראשית דעת, וכתוב, (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת יי'. יראת יי', קדשא בריך הוא הכי אקרי. רבי אלעזר אמר, עבדו את יי' ביראה, מאן דבעי למעבד פולחנא דמאריה, מאן אתר שארי, ובאן אתר יכוין פולחנא ליחדא שמא דמאריה. הדר ואמר ביראה, ביראה הוא שירותא, מתתא לעילא. (תא חזי בני אהרן הא אוקימנא וקא אתמר מלה).

בא ראה, מה כתוב כאן אחרי מות, ואחר כך - דבר אל אהרן אחיד וגו' בזאת יבא אהרן? אלא מכאן הראשית להזהיר את הפהנים, כל מי שצריכים להזהר בזאת הזו, וזוהי יראת ה'.

דבר אחר אחרי מות שני בני אהרן - רבי יוסי אמר, אחרי מות נדב ואביהוא היה צריך להיות! מה הטעם שני בני אהרן, והרי ידוע שהיו בניו? אלא כך שנה, שעד כאן לא עמדו ברשותם, אלא ברשות אביהם, ומשום כך - בקרבנתם לפני ה' וימתו, שהם דחקו את השעיה בחיי אביהם, והכל היה בשביל אותו חטא שעשו, שכתוב (במדבר א) בהקריכם אש זרה. ששנינו, במקום אחד כתוב בהקריכם אש זרה, ובמקום אחד כתוב בקרבנתם לפני ה'. וזה וגם זה היה, ומשום כך כתוב בני אהרן, וכתוב בקרבנתם.

אמר רבי חייא, יום אחד הייתי הולך בדרך ללכת אל רבי שמעון ללמד ממנו פרשת הפסח. פגשתי בהר אחד, וראיתי בקיעים וחורים בסלע אחד ושני אנשים בו. עד שהייתי הולך, שמעתי קול האנשים הללו שהיו אומרים, (תהלים מח) שיר מזמור לבני קרח גדול ה' ומהלל מאד וגו'. מהו שיר מזמור? אלא כך שנו משמו של רבי שמעון, שיר שהוא כפול, שיר דאיהו משבח משאר שירים, ועל שהוא משבח משאר השירים, פעמים נאמר בו שירה, וכן (שם צב) מזמור שיר ליום השבת. כמו כן שיר השירים אשר לשלמה, שירה למעלה משירה.

שיר מזמור, שירה של הקדוש ברוך הוא שזמורים בני קרח (על) אותם שיושבים על פתח הגיהנם.

תא חזי, מה כתיב הכא אחרי מות, ולכתר דבר אל אהרן אחיד וגו' בזאת יבא אהרן, אלא מפאן, שירותא לאזהרא לכהני, כל מאן דבעיין לאזהרא בהאי זאת, ודא היא יראת ה'.

דבר אחר. אחרי מות שני בני אהרן. רבי יוסי אמר, אחרי מות נדב ואביהוא, מיבעי ליה, מאי טעמא שני בני אהרן, והא ידיע דבנוי הוו. אלא הכי תאנא, דעד כאן לא ברשותיהו קיימי, אלא ברשותא דאבוהון, ובגין כך, בקרבנתם לפני ה' וימתו, דאינון דחקו שענתא בחיי דאבוהון, וכלא הוה, בגין ההוא חובא דעבדו, דכתיב (במדבר א) בהקריכם אש זרה. דתנא, באתר חד, כתיב בהקריכם אש זרה, ובאתר חד כתיב, בקרבנתם לפני ה'. והאי והאי הוה, ובגין כך כתיב בני אהרן, וכתיב בקרבנתם.

(תאנא) אמר רבי חייא, יומא חד הוינא אזיל בארחה, למיהף גביה דרבי שמעון, למילף מניה פרשתא דפסחא. ערעית בחד טורא, וחמינא בקיעין גומין בחד טינרא, ותריין גוברין בה. עד דהוינא אזיל, שמענא קלא דאינון גוברין, והוו אמרין, (תהלים מח) שיר מזמור לבני קרח גדול ה' ומהלל מאד וגו'. מאי שיר מזמור. אלא הכי תאנא משמיה דרבי שמעון, שיר דאיהו כפול, שיר דאיהו משבח משאר שירין, ועל דאיהו משבח משאר שירין, תריין זמנין אתמר ביה שירתא, וכן (תהלים צב) מזמור שיר ליום השבת. פהאי גוונא, (שיר השירים א) שיר השירים אשר לשלמה, שירתא לעילא מן שירתא.

שיר מזמור, שירתא דקודשא בריך הוא, דקא מזמרי בני קרח (על) אינון דיתבי, על

ומי הם? אחיהם שהם שיושבים בשערי הגיהנם. ועל כן השירה הזאת נאמרת ביום שני. קרבתי אליהם ואמרתי להם: מה עסקיכם במקום הזה? אמרו: סוחרים אנחנו, ושני ימים בשבוע אנו בדלים מהישוב ועוסקים בתורה, כי לא עוזבים אותנו בני אדם כל יום ויום.

אמרתי: אשרי חלקכם. עוד פתחו ואמרו, בכל זמן שצדיקים מסתלקים מן העולם, הדין מסתלק מן העולם, ומיתת הצדיקים מכפרת על חטאי הדור. ולכן פרשת בני אהרן קוראים אותה ביום הכפורים שתהיה כפרה על חטאי ישראל. אמר הקדוש ברוך הוא: התעסקו במיתת הצדיקים הללו, ויחשב לכם כאלו אתם מקריבים קרבנות ביום הזה לכפר עליכם. ששנינו, כל זמן שישאל יהיו בגלות ולא יקריבו קרבנות ביום הזה, ואת אותם שני שעירים לא יכולים להקריב, יהיה להם זכרון של שני בני אהרן, ויתכפר עליהם.

שכך למדתי, שכתוב (במדבר א) ואלה שמות בני אהרן הכהנים וגו'. וכתוב, הבכור נדב ואיתמר אלעזר ואיתמר. והיה צריך להיות! מה זה אלעזר ואיתמר? אלא שקול היה אביהוא פשני אחיו, ונדב כמו כלם.

ויש ששונים (את זה הפוק), הבכור נדב - זה לבדו, ואביהוא - לבדו, וכל אחד נחשב בעיניו פשניהם, כמו אלעזר ואיתמר. אבל נדב ואביהוא לבדם שקולים היו פנגד שבעים סנהדרין, שהיו משמשים לפני משה. ומשום כך מיתתם מכפרת על ישראל. ועל זה כתוב, (ויקרא י) ואחיהם כל בית ישראל אותו שכל השבח והכבוד שלו (מה

פתחא דגיהנם. ומאן אינון, אחיהון דאינון דיתבי בתרעי דגיהנם. ועל דא, שירתא דא ביום שני אתמר. קריבנא גביהו, אמינא להו, מאי עסקייכו באתר דא. אמרו מזבני אנן, ותרי יומי בשבתא, בדילנא מישובא ונעסק באורייתא. בגין דלא שבקין לן בני נשא, כל יומא ויומא. אמינא זכאה חולקייכו.

הו פתחו ואמרו. בכל זמנא דצדיקאי מסתלקי מעלמא, דינא אסתלק מעלמא, ומיתתהון דצדיקאי מכפרת על חובי דרא. ועל דא פרשתא דבני אהרן, ביומא דכפורי קרינן לה, למהוי כפרה לחוביהון דישראל. אמר קדשא בריך הוא, אתעסקו במיתתהון דצדיקאי אלין, ויתחשב לכו כאלו אתון מקריבין קרבנין בהאי יומא לכפרא עלייכו. דתנינן, כל זמנא דישראל יהון בגלותא, ולא יקרבו קרבנין בהאי יומא, ואינון תרין שעירין לא יכלין לקרבא, יהא להו דכרנא, דתרי בני אהרן, ויתכפר עלייהו.

דהכי אוליפנא, דכתיב, (במדבר ג) ואלה שמות בני אהרן הכהנים וגו'. וכתוב, הבכור נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר. ואלעזר ואיתמר מיבעי ליה, מהו אלעזר ואיתמר. אלא שקול הוה אביהוא כתרי אחוי. ונדב ככלהו.

ואית דמתני (לה אפכא) הבכור נדב, דא בלחודוי, ואביהוא בלחודוי, וכל חד אתחשיב בעיניה, פתרוייהו, כאלעזר ואיתמר. אבל נדב ואביהוא בלחודייהו, שקולין הו ל קבל שבעין סנהדרין, דהו משמשין קמי משה. ובגין כך, מיתתהון מכפרא על ישראל. ועל דא כתיב, (ויקרא י) ואחיהם כל בית ישראל יבכו את השרפה. ואמר רבי שמעון, הבכור נדב, יבכו את השרפה. ואמר רבי שמעון, הבכור נדב - כלומר,

שמו). נִדְבַּב וְאַבְיָהוּא, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמְּהָ, שְׁשָׁנֵי אֵלֶּה לֹא נִמְצְאוּ כְמוֹתֶם בְּיִשְׂרָאֵל.

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן. רַבִּי חִזְקִיָּה פָתַח וְאָמַר, (ישעיה כט) לִכְן כֹּה אָמַר ה' אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וְגו'. פְּסוּק זֶה הוּא קֶשֶׁה. לִכְן כֹּה אָמַר ה' אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת! מַה זֶה כֹּה אָמַר ה' אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם?

אֲלֵא הָרִי פְּרֻשׁוּהָ וְהָרִי נִתְבָּאֵר, שְׁיַעֲקֹב פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וְדָאִי. שְׂבָאוֹתָהּ הִשְׁעָה שְׁנַפְל בְּתוֹךְ אֲשֶׁר הַפְּשָׁדִים, דְּנֻו דִּינֻו (ס"י וְאֶמְרוּ לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: בְּשִׁבִיל מַה זֶה יִנְצֵל? זְכוּת אֲבוֹת אִין לֹא אֶמְר לְהֶם: שְׁיִנְצֵל בְּשִׁבִיל בְּנֵי, שְׂכַף שְׁנִינָה הֲבֵן מִזְבַּח אֶת הָאֵם). אֲמָרוּ: הָרִי יִשְׁמַעְעָל שְׁיִצָּא מִמֶּנּוּ. אֲמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: הָרִי יִצְחַק שְׁיִוֹשִׁיט צְנֹארוֹ עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ. אֲמָרוּ: הָרִי עֲשׂו שְׁיִצָּא מִמֶּנּוּ. אֲמַר: הָרִי יַעֲקֹב שֶׁהוּא פְּסָא שְׁלָם וְכָל בְּנֵי שְׁלָמִים לִפְנֵי. אֲמָרוּ: הָרִי וְדָאִי בְּזִכּוֹתוֹ שֶׁל זֶה יִנְצֵל אַבְרָהָם. זְהוּ שְׂכַתּוּב, אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם.

לֹא עֲתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֲתָה פְּנֵי יַחֲרוּוּ כִי בְּרֹאוֹתוֹ יִלְדִּי מַעֲשֶׂה יְדֵי בְּקָרְבוֹ יִקְדִּישׁוּ שְׁמִי. מָאֵן אֵינּוֹן יִלְדִּי מַעֲשֶׂה וְגו'. אֵלִין אֵינּוֹן, חֲנֻנְיָה מִיִּשְׂאֵל וְעֲזָרְיָה. דְּאֶפִּילוּ גְרַמְיָהוּ לְגוּ נִוְרָא יִקְיִדְתָּא לְקַדְשָׁא שְׁמִיָּה לֹא עֲתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב מָאִי בְּעֵי הָכָא יַעֲקֹב, וְהָא כְּתִיב, (דניאל א) וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה דְּנִיָּאל חֲנֻנְיָה מִיִּשְׂאֵל וְעֲזָרְיָה. בְּנֵי יְהוּדָה אֶקְרוּן, וּבְגִין כֶּף לֹא עֲתָה יְבוֹשׁ יְהוּדָה מִיְּבֻעֵי לִיָּה, מָאִי לֹא עֲתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב.

אֲלֵא הָכִי תְּנִינָן. בְּהָאִי שְׂעֵתָא דְּאִיכְפִּיתוּ, לְמַנְפַּל בְּנוֹרָא, כָּל חַד אַרְיִים קְלִיָּה

כְּלוּמַר, הֵהוּא, דְּכָל שְׂבָחָא וְיִקְרָא דְלִיָּה (מַה שְׁמִיָּה). נִדְבַב וְאַבְיָהוּא, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמְּהָ, דְּהֵנִי תֵרִי, לֹא אֲשַׁתְּכַחוּ כְּוַתִּיָּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל.

וַיְדַבֵּר יְי' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן. רַבִּי (דף נ"ז ע"א) חִזְקִיָּה פָתַח וְאָמַר, (ישעיה כט) לִכְן כֹּה אָמַר יְי' אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וְגו'. הָאִי קָרָא קֶשֶׁיָּא, לִכְן כֹּה אָמַר יְי' אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם מִיְּבֻעֵי לִיָּה. מָאִי, כֹּה אָמַר יְי' אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם.

אֲלֵא הָא אִוְקְמוּהָ וְהָא אֶתְמַר, דִּיעֲקֹב פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וְדָאִי. דְּבַהֲהִיא שְׂעֵתָא דְנַפְל

בְּגוּ נִוְרָא דְכְשֵׁדָאִי, דְּנֻו דִּינְיָה (ס"י וְאֶמְרוּ קְמִי קְדֻשָּׁא בְּרוּךְ הוּא, בְּגִין מָאִי יִשְׁתַּוִּיב הָאִי, זְכוּת אֶפְקֹן לִית לִיָּה. אֶמַר לִיָּהוּ, יִשְׁתַּוִּיב בְּגִין בְּנֵי, דְּהָכִי תְּנִיָּא, כְּרָא מִזְבֵּי אֶפְא). אֲמָרוּ, הָא יִשְׁמַעְעָל דְנַפְיָק מִנְיָה. אֲמַר קְדֻשָּׁא בְרוּךְ הוּא, הָא יִצְחַק, דִּיוֹשִׁיט קְדִלְיָה עַל גְּבֵי מִדְּבָחָא. אֲמָרוּ, הָא עֲשׂו דְנַפְיָק מִנְיָה. אֲמַר, הָא יַעֲקֹב, דְּאִיָּהוּ כּוּרְסִיָּא שְׁלִימָתָא, וְכָל בְּנוֹהֵי שְׁלִימִין קְמֵאִי. אֲמָרוּ, הָא וְדָאִי בְּזִכּוֹתָא דָּא יִשְׁתַּוִּיב אַבְרָהָם הָדָא הוּא דְכְתִיב, אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם.

לֹא עֲתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֲתָה פְּנֵי יַחֲרוּוּ כִי בְּרֹאוֹתוֹ יִלְדִּי מַעֲשֶׂה יְדֵי בְּקָרְבוֹ יִקְדִּישׁוּ שְׁמִי. מָאֵן אֵינּוֹן יִלְדִּי מַעֲשֶׂה וְגו'. אֵלִין אֵינּוֹן, חֲנֻנְיָה מִיִּשְׂאֵל וְעֲזָרְיָה. דְּאֶפִּילוּ גְרַמְיָהוּ לְגוּ נִוְרָא יִקְיִדְתָּא לְקַדְשָׁא שְׁמִיָּה לֹא עֲתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב מָאִי בְּעֵי הָכָא יַעֲקֹב, וְהָא כְּתִיב, (דניאל א) וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה דְּנִיָּאל חֲנֻנְיָה מִיִּשְׂאֵל וְעֲזָרְיָה. בְּנֵי יְהוּדָה אֶקְרוּן, וּבְגִין כֶּף לֹא עֲתָה יְבוֹשׁ יְהוּדָה מִיְּבֻעֵי לִיָּה, מָאִי לֹא עֲתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב.

אֲלֵא הָכִי תְּנִינָן. בְּהָאִי שְׂעֵתָא דְּאִיכְפִּיתוּ, לְמַנְפַּל בְּנוֹרָא, כָּל חַד אַרְיִים קְלִיָּה

וְאָמַר, גִּבִּי כָּל אֵינּוֹן עִמִּין וּמְלָכִין וְאַפְרָכְיָא, חֲנֻנְיָה אָמַר, (תהלים קיח) יי' לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִּי אָדָם יי' לִי בַעֲזָרִי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשׁוֹנְאֵי טוֹב לַחֲסוֹת בַּיַּי' וְגו'. מִיִּשְׁאֵל פֶּתַח וְאָמַר, (ירמיה ל) וְאַתָּה אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב נְאֻם יי' וְגו' כִּי אַתָּה אָנֹכִי נְאֻם יי' לְהוֹשִׁיעַךָ כִּי אַעֲשֶׂה וְגו'. בְּהֵיבָא שְׁעֵתָא, דְּשָׁמְעוּ פְּלְהוּ שְׁמָא דְיַעֲקֹב. תְּוֹהוּ וְחַיִּיכוּ בְּלַצְנוּתָא. עֲזָרְיָה פֶתַח וְאָמַר, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי' אֱלֹהֵינוּ יי' אֶחָד.

הָדָא הוּא דְכֻתִּיב, (ישעיה מד) זֶה יֹאמַר לַיַּי' אָנֹכִי וְגו'. זֶה יֹאמַר לֵה' אָנֹכִי, דָּא חֲנֻנְיָה, וְזֶה יִקְרָא בְּשֵׁם יַעֲקֹב, דָּא מִיִּשְׁאֵל, וְזֶה יִכְתּוֹב יְדוּ לַיַּי' וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה, דָּא עֲזָרְיָה, בֵּיה שְׁעֵתָא כְּנֵשׁ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּמַלְיָא דִּילֵיהּ, אָמַר לוֹן, בְּמָאן מְלָה, מְאִינּוֹן מְלִין דְאָמְרוּ אֲלִין תִּלְתָּא, אֲשַׁזִּיב לוֹן. פֶּתַחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים 86) וַיִּדְעוּ כִּי אַתָּה שְׁמֶךָ יי' לְבַדְּךָ עֲלִיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ.

בְּה שְׁעֵתָא אָמַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכוּרְסֵיָא, כּוּרְסֵיָא דִּילֵי, בְּמָאן מְלָה מְאִינּוֹן מְלִין, אֲשַׁזִּיב לְאִינּוֹן צְדִיקֵיָא. אָמַר לֵיהּ, בְּהֵיבָא מְלָה דְכֻלְהוּ חַיִּיכִין בְּה, אֲשַׁזִּיב לוֹן, לֹא עֵתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֵתָה פְּנִיו יִחֹרוּ. פְּמָה דְקָאִים יַעֲקֹב לְגַבֵּי דְאַבְרָהָם בְּנוּרָא, יְקוּם הַשְׁתָּא לְגַבֵּי אֲלִין, הָדָא הוּא דְכֻתִּיב, כֹּה אָמַר יי' אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם לֹא עֵתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְגו'. מֵהַאי פְּסוּפָא דְלַצְנוּתָא.

תְּנָא, פְּלְהוּ דְהוּוּ חַיִּיכִין מִמְלָה דָּא, אֲתוּקְדוּ בְּהֵוּא נּוּרָא, וְקַטְל לוֹן שְׁבִיבָא דְנוּרָא. מָאן שְׁזִיב לְאֲלִין. עַל דְהוּוּ מְצַלָן קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּמְיַחֲדָן שְׁמִיהּ פְּדָקָא יְאוּת, וְעַל דְמְיַחֲדָן שְׁמִיהּ פְּדָקָא יְאוּת, אֲשַׁתְּזִיבוּ מֵהֵוּא נּוּרָא יְקִידְתָּא.

הָרִים קוּלוּ וְאָמַר אֵל כָּל אוֹתָם עִמִּים וּמְלָכִים וְשָׂרִים. חֲנֻנְיָה אָמַר, (תהלים קיח) ה' לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם ה' לִי בַעֲזָרִי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשׁוֹנְאֵי טוֹב לַחֲסוֹת בְּה' וְגו'. מִיִּשְׁאֵל פֶּתַח וְאָמַר, (ירמיה ל) וְאַתָּה אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב נְאֻם ה' וְגו' כִּי אַתָּה אָנֹכִי נְאֻם ה' לְהוֹשִׁיעַךָ כִּי אַעֲשֶׂה וְגו'. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁשָׁמְעוּ כָלֵם אֶת שֵׁם יַעֲקֹב, תְּמָהוּ וְצַחֲקוּ בְּלִיצְנוּת. עֲזָרְיָה פֶתַח וְאָמַר, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד.

וְהוּוּ שְׁכֻתוֹב, (ישעיה מד) זֶה יֹאמַר לֵה' אָנֹכִי וְגו'. זֶה יֹאמַר לֵה' אָנֹכִי - זֶה חֲנֻנְיָה. וְזֶה יִקְרָא בְּשֵׁם יַעֲקֹב - זֶה מִיִּשְׁאֵל. וְזֶה יִכְתּוֹב יְדוּ לֵה' וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה - זֶה עֲזָרְיָה. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה כְּנֵס הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַפְּמַלְיָא שְׁלוֹ, וְאָמַר לְהֵם: בְּאִיזָה דְבוּר מְאוּתָם הַדְּבוּרִים שְׁאָמְרוּ אֵלֶּה הַשְּׁלֵשָׁה אֲצִיל אוֹתָם? פֶּתַחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים 86) וַיִּדְעוּ כִּי אַתָּה שְׁמֶךָ ה' לְבַדְּךָ עֲלִיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפָסָא: כְּפָסָא שְׁלִי, בְּאִיזָה דְבוּר מְאוּתָם הַדְּבוּרִים אֲצִיל אֶת אוֹתָם הַצְּדִיקִים? אָמַר לוֹ: בְּאוֹתוֹ הַדְּבוּר שְׁכָלֵם צַחֲקוּ עֲלִיו אֲצִיל אוֹתָם, לֹא עֵתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֵתָה פְּנִיו יִחֹרוּ. כְּמוֹ שְׁעָמַד יַעֲקֹב אֲצִיל אַבְרָהָם בְּאֵשׁ, יְקוּם עַכְשָׁו אֲצִיל אֵלֶּה. זֶהוּ שְׁכֻתוֹב, כֹּה אָמַר ה' אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם לֹא עֵתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְגו'. מֵהַבּוּשָׁה שֶׁל הַלִּיצְנוּת.

שְׁנִינּוּ, כָּל אוֹתָם שְׁצַחֲקוּ מֵהַדְּבוּר הַזֶּה, נִשְׂרָפוּ בְּאוֹתָהּ אֵשׁ, וְהָרַג אוֹתָם שְׁכִיב שֶׁל אֵשׁ. מַה הַצִּיל אֶת אֵלֶּה? עַל שֶׁהָיוּ מִתְּפַלְלִים לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמְיַחֲדִים שְׁמוֹ כְּרָאוּי, וְעַל שֶׁמְיַחֲדִים שְׁמוֹ כְּרָאוּי, נִצְלוּ מֵאוֹתָהּ אֵשׁ יוֹקֵדָת.

שני בני אהרן קריבו אשא נוקראה, דלא אתיחדו שמייה פדקא יאות, ואתוקדו בנורא. רבי יצחק אמר, פתיב, אחרי מות. וכתוב וימותו. פיון שאמר אחרי מות שני בני אהרן, לא ידענו שהרי וימתו? אלא כף שנינו, שתי מיתות היו, אחת לפני ה', ואחת שלא היו להם בנים. שכל מי שלא זוכה לבנים, הוא מת. משום כף, אחרי מות, וימתו.

רבי אבא אמר, מה שכתוב (במדבר א) וימת נדב ואביהוא לפני ה' בהקרבם אש זרה לפני ה' במדבר סיני ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר. מה זה לגבי זה, שכתוב ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר? אלא סוד הדבר - זה שאמרתי, וימתו, שלא היו להם בנים. וכך זה ודאי. אבל לא כשאר בני העולם, אף על גב שלא נשאו, שהרי אלו לא מתו אלא מיתת עצמם, אבל מיתת נפשם לא מתו.

בנינו לנו? שכתוב (שמות ו) ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלויים למשפחותם. אלה, והרי פנחס לבדו הנה, וכתוב ראשי אבות הלויים. משום כף מתו מיתת עצמם, ומיתת נפשם לא מתו. אמר רבי אלעזר, ודאי משמע אלה, ומשמע ראשי.

ומשום כף פתוב, (במדבר כה) פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, וכתוב ופינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן היה כהן בימים ההם. פנחס בן אלעזר הכהן הנה צריך להיות! אלא בכל מקום שבא פנחס, בן אהרן הכהן פתוב. ואלעזר לא כתוב, אלא אלעזר הכהן, שכתוב (שם כז) ולפני אלעזר הכהן. (שם לא) ויאמר אלעזר הכהן וגו'. ועל דא מיתת

תרי בני אהרן קריבו אשא נוקראה, דלא אתיחדו שמייה פדקא יאות, ואתוקדו בנורא. רבי יצחק אמר, פתיב, אחרי מות. וכתוב וימותו. פיון דאמר אחרי מות שני בני אהרן, לא ידענא, דהא וימתו. אלא הכי תנינן, תרי מיתות הוו, חד לפני יי'. וחד, דלא הוו להו בנין, דכל מאן דלא זכי לבנין מית הוא. בגין כף, אחרי מות, וימותו.

רבי אבא אמר, מאי דכתיב, (במדבר ג) וימת נדב ואביהוא לפני יי' בהקריבם אש זרה לפני יי' במדבר סיני ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר. מאי דא לגבי דא, דכתיב, ובנים לא היו להם, ויכהן אלעזר ואיתמר. הא דאמינא, וימותו, דלא הוו להו בנין. והכי הוא ודאי. אבל לא כשאר בני עלמא, אף על גב דלא אנסיבו, דהא אלין לא מיתו אלא מיתת גרמיהון, אבל מיתת נפשהון לא מיתו.

מנא לן, דכתיב, (שמות ו) ואלעזר בן אהרן (דף נ"ז ע"ב) לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלויים למשפחותם. אלה, והא פנחס בלחודוי הנה. וכתוב, ראשי אבות הלויים, בגין כף, מיתת גרמיהון מיתו, מיתת נפשהון לא מיתו. אמר רבי אלעזר ודאי משמע אלה, ומשמע ראשי. ובגין כף פתיב, (במדבר כה) פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וכתוב ופינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן היה כהן בימים ההם, פנחס בן אלעזר הכהן מיבעי ליה, אלא בכל אתר דאתא פנחס בן אהרן הכהן פתיב, ואלעזר לא פתיב אלא אלעזר הכהן. דכתיב, (במדבר כז) ולפני אלעזר הכהן. (במדבר לא) ויאמר אלעזר הכהן וגו'. ועל דא מיתת

מיתת עצמם מתו, ומיתת נפשם לא מתו.

ושנינו בסוד המשנה, שנים זוג - פן חס. והרי נתבאר, יו"ד קטנה בין אותיות פנחס, שהרי יו"ד כוללת שנים כאחד, וזהו סוד הדבר, וזה נתבאר.

רבי אלעזר שאל את אביו ואמר לו, והרי שנים הם ושנים היו, למה לא נמצאו שנים? אמר לו, שני חצאי גוף היו, שהרי לא נשארו, ומשום כך הם נכללו כאחד, שכתוב ותלד לו את פינחס אלה ראשי וגו'.

יו"ד של פנחס לא נתן בה לחבר האותיות, אלא בשעה שקנא לקדוש ברוך הוא וכא לישר את העקם, שראה את אות הברית הקדושה הזו שהכניס זמרי לרשות אחרת, ובמה שהתעקם בראשונה התפתקו פאן. בנכריה התעקמו בהתחלה, שכתוב בהקריבם אש זרה, וכאן בנכריה התפתקו, כמו שכתוב ובעל בת אל נכר. מה להלאה אש זרה, אף כאן גם אשה זרה.

מה נראה כאן? אלא בהתחלה הקריבו את הרחוקה, שכתוב בהקריבם אש זרה. אף כאן זמרי היה מקריב את הרחוקה, את שם המלך היה מקריב לרחוקה, מיד - (שם כה) וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הפהז ויקם מתוך העדה. כאן תקן את העקם שבראשונה, ואז נתנה יו"ד לשמו לחבר את האותיות כאחד והתבשר בשלום, שכתוב לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום. (בריתי ממש).

מה השלום כאן? אלא באותו הפתר חטאו בתחלה, באותו הפתר העירו קטטה בתחלה, ועכשו שתקן, כתוב הנני נתן לו כך נתנה יו"ד קטנה בשמו, שהרי

גרימיהוץ מיתו, מיתת נפשהוץ לא מיתו. ותנינן ברזא דמתניתין, תרי זוג, פן חס. והא אתמר, יו"ד זעירא ביני אתוון דפנחס. דהאי יו"ד פליל תרי כחדא, ודא הוא רזא דמלה, והא אתמר.

רבי אלעזר שאיל לאבוי, אמר ליה, והא תרי אינון ותרי הוו, אמאי לא אשתכחו תרי. אמר ליה, תרי פלגי גופא הוו, דהא לא אנסיבו, ובגין כך, בחד אתפלילו, דכתיב, ותלד לו את פינחס אלה ראשי וגו'.

יו"ד דפנחס, לא אתייהיב ביה לחברא אתוון, אלא בשעתא דקני לקודשא בריך הוא, ואתא לישרא עקימא, דחמא דהאי את ברית קדישא, עייל זמרי ברשותא אחרא. ובמה דאתעקם בקדמיתא, אתתקן הכא. בנוכראה אתעקם בקדמיתא, דכתיב, בהקריבם אש זרה, הכא בנוכראה, אתתקן, כמה דכתיב, (מלאכי ב) ובעל בת אל נכר. מה להלן אש זרה, אף כאן נמי אשה זרה.

מאי אתחזי הכא. אלא בקדמיתא רחיקא קריבו, דכתיב, בהקריבם אש זרה. אוף הכא זמרי, הוה קריב רחיקא, שמא דמלפא, הוה קריב גפי רחיקא, מיד, (במדבר כה) וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הפהז ויקם מתוך העדה. הכא אתקין עקימא דקדמיתא, כדין אתייהיב יו"ד בשמיה לחברא אתוון כחדא, ואתבשר בשלום, דכתיב, (במדבר כה) לכן אמור הנני נתן לו את בריתי שלום. (בריתי ממש).

מאי שלום הכא, אלא בההוא כתרא, חבו בקדמיתא, בההוא כתרא, אתערו קטטותא בקדמיתא, והשתא דאתתקן, כתיב הנני נתן לו את בריתי שלום. בריתי ממש, את בריתי שלום, בריתי ממש תהיה עמו בשלום, ומשום

תהא עמיה בשלום, ובגין פך, אתייהיב יו"ד זעירא בשמיה, דהא מאתון זעיראן היא, לאתחזאה דהא אתפקן מה דאתעקם בקדמיתא, והא אשלימת עמיה. אתא רבי אלעזר ונשיק ידוי. אמר, בריך רחמנא דשאינא האי מלה, ולא אתאביד מנאי.

האנא אמר רבי יוסי, בהאי יומא דכפורי, אתתקן למקרי פרשתא דא, לכפרא לישראל בגלותא, בגין דא, סדרא דיומא דא, הכא אסתדר, ובגין דמיתתהון דבני אהרן, מכפרא על ישראל.

מכאן אוליפנא, כל ההוא בר נש דיסורי דמאריה אתיין עליה, כפרה דחובוי אינון. וכל מאן דמצטער על יסוריהון דצדיקיא, מעבירין חובייהו דלהון מעלמא. ועל דא ביומא דא, קורין, אחרי מות שני בני אהרן, דישמעון עמא, ויצטערון על אבודהון דצדיקיא, ויתכפר להון חובייהו. וכל דמצטער על אבודהון דצדיקיא, או אחית דמעין עלייהו, קדשא בריך הוא מכריז עליה ואומר, (ישעיהו ו) וסר עונך וחסאתך תכפר. ולא עוד, אלא דלא ימותון בנוי ביומוי. ועליה פתיב, (ישעיהו נג) יראה זרע יאריך ימים וגו'.

ויאמר יי אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו'. (ויקרא טז) רבי שמעון פתח ואמר, (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו'. אמר רבי שמעון, תוהנא על בני עלמא, דהא לית להו עיינין למחזי, ולבא לאשגחא, ולא ידעין, ולא שויין לפייהו לאסתכלא ברעותא דמאריהון, הין ניימין, ולא מתערי משנתייהו, עד לא ייתי ההוא יומא דחפי עלייהו חשוכא וקבלא, ויתבע ההוא (דף נ"ח ע"א) מאריה דפקדונא, חשבנא מנייהו.

היא מהאותיות הקטנות, להראות שהרי תקן מה שהתעקם בתחלה, והרי השלימה עמו. בא רבי אלעזר ונשיק ידו ואמר, ברוך הרחמן ששאלתי דבר זה ולא אבד ממני.

שנינו, אמר רבי יוסי, ביום הכפורים הזה תקנו לקרא פרשה זו, לכפר על ישראל בגלות, בשביל זה סדר היום הזה כאן הסתדר, ומשום שמיתת בני אהרן מכפרת על ישראל.

מכאן למדנו, כל אותו בן אדם שיסורי רבונו באים עליו - כפרת חטאיו הם. וכל מי שמצטער על יסורי הצדיקים, מעבירים חטאייהם מן העולם. ועל פן ביום הזה קוראים אחרי מות שני בני אהרן, שישמעון העם ויצטערו על אבדן הצדיקים, ויתכפרו להם חטאייהם. וכל מי שמצטער על אבדנם של הצדיקים או מוריד עליהם דמעות, הקדוש ברוך הוא מכריז עליו ואומר: (ישעיהו ו) וסר עונך וחסאתך תכפר. ולא עוד, אלא שלא ימותו בניו בימיו. ועליו פתוב, (שם נג) יראה זרע יאריך ימים וגו'.

ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בעת אל הקדש וגו'. רבי שמעון פתח ואמר, (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו'. אמר רבי שמעון, תמהני על בני העולם, שהרי אין להם עינים לראות ולב להשגיח, ולא יודעים ולא שמים לבם להסתכל על רצון רבונו, איך ישנים ולא מתעוררים משנתם טרם יבא אותו היום שחשך ואפלה יכסו עליהם, ויתבע אותו בעל הפקדון מהם חשבון.

מכאן למדנו, כל אותו בן אדם שיסורי רבונו באים עליו - כפרת חטאיו הם. וכל מי שמצטער על יסורי הצדיקים, מעבירים חטאייהם מן העולם. ועל פן ביום הזה קוראים אחרי מות שני בני אהרן, שישמעון העם ויצטערו על אבדן הצדיקים, ויתכפר להם חטאייהם. וכל מי שמצטער על אבדנם של הצדיקים או מוריד עליהם דמעות, הקדוש ברוך הוא מכריז עליו ואומר: (ישעיהו ו) וסר עונך וחסאתך תכפר. ולא עוד, אלא שלא ימותו בניו בימיו. ועליו פתוב, (שם נג) יראה זרע יאריך ימים וגו'.

וְכָרוּזָא פֿל יוֹמָא קֶאָרִי עֲלֵייהוּ, וְנִשְׁמַתְהוּן, אֶסְהִידַת בְּהוּן בְּכָל יוֹמָא וְלִילָא, אֹרִייתָא רָאמַת קָלִין לְכָל עֶבֶר, מִכְרֻזַת וְאוֹמְרַת, (משלי א) עַד מְתֵי פְתִים תֵּאָהֲבוּ פְתֵי. (שם ט) מִי פְתֵי יָסֵר הִנֵּה חֲסֵר לֵב אִמְרָה לֹו. לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמֵי וּשְׂתוּ בֵּינָן מִסְכָּתֵי. וְאִין מִי שְׁיַרְפִּין אֲנֹנוּ וְאִין מִי שְׁיַעִיר אֶת לְבוֹ.

בא ראה, עתידים הדורות האחרונים שיבאו שתשכח תורה מביניהם, וחכמי הלב יתפנסו למקומם (לתור קדוש), ולא ימצא מי שפוגר ופוחת. אוי לאותו הדור! ומכאן והלאה לא יהיה דור כמו הדור הזה, עד הדור שיבא מלך המשיח, והדעה תתעורר בעולם, שכתוב (ירמיה לא) כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם.

בא ראה, כתוב (בראשית ב) ונהר יצא מעדן. ושנינו, מה שמו של אותו נהר? בארנו ששמו יובל, שכתוב (ירמיה טז) ועל יובל ישלח שרשיו. ובספרו של רב המנונא סבא: חיים שמו, שמשם יוצאים חיים לעולם, והם נקראים חיי המלך. והרי בארנו, אותו עץ גדול וחזק שבו יש מזון לכל נקרא עץ החיים. האילן שנטע שרשיו באותם החיים, והכל הוא נאה.

ושנינו, אותו הנהר הוציא נחלים עמקים בשמן המשחה, להשקות את הגן ולהרוות עצים ונטיעות, שכתוב (תהלים קד) ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע. ואותם הנחלים שופעים ונמשכים ומתפנסים לשני עמודים, ואותן ברייתות (שמים) קוראים להן כ"י"ן ובו"ע"ז, ויפה. ומשום יוצאים כל אותם נחלים, ומשרים אותם בדרגה אחת שנקראת צדיק,

וְכָרוּזָא פֿל יוֹמָא קֶאָרִי עֲלֵייהוּ, וְנִשְׁמַתְהוּן, אֶסְהִידַת בְּהוּן בְּכָל יוֹמָא וְלִילָא, אֹרִייתָא רָאמַת קָלִין לְכָל עֶבֶר, מִכְרֻזַת וְאוֹמְרַת, (משלי א) עַד מְתֵי פְתִים תֵּאָהֲבוּ פְתֵי. (משלי ט) מִי פְתֵי יָסֵר הִנֵּה חֲסֵר לֵב אִמְרָה לֹו. לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמֵי וּשְׂתוּ בֵּינָן מִסְכָּתֵי. וְלִית מָאן דִּירְפִין אוֹדְנִיה, וְלִית מָאן דִּיתַעַר לְבִיה.

הא חזי, זמינין דרי בתראי דייטון, דיתנשי אורייתא מביניהו, וחפמי לבא יתפנשוין לאתרייהו, (פ"א לארדא קדישא) ולא ישתפח מאן דסגיר ופתח. ווי לההוא דרא. ומכאן ולהלאה, לא יהא דרא כדרא דא, עד דרא דייתי מלפא משיחא, ומנדעא יתער בעלמא, דכתיב, (ירמיה לא) פי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם.

הא חזי, פתיב, (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן. ותנינן, מה שמייה דההוא נהר. אוקימנא יובל שמייה, דכתיב, (ירמיה יז) ועל יובל ישלח שרשיו. ובספרא דרב המנונא סבא, חיים שמייה, דמתמן נפקין חיים לעלמא, ואינון אקרון חיי מלפא. והא אוקימנא, ההוא אילנא רבא ותקיפא, דמזון לכלא ביה. אקרי עץ חיים. אילנא דנטע שרשוי באינון חיים, וכלא הוא שפיר.

ותאנא, ההוא נהר אפיק נחלין עמיקין, במשח רבות, לאשקאה גנתא, ולרוואה אילנין ונטיעין, דכתיב (תהלים קד) ישבעו עצי יי' ארזי לבנון אשר נטע, ואינון נחלין, נגדין ואתמשכן ומתפנשוין בתרין קיימין (נ"א סמכיו) ואינון ברייתא (תר) קרינן להו, (מלכים א ז) יכ"י"ן ובו"ע"ז, ושפיר. ומתמן נפקין פל אינון נחלין, ושריין לון בחד דרגא דאקרי צדיק, דכתיב, (משלי י) וצדיק יסוד עולם. וכלהו אזלין ומתפנשוין לההוא

צדיק, דכתיב, (משלי י) וצדיק יסוד עולם. וכלהו אזלין ומתפנשוין לההוא

שְׁפָתוֹב (משלי י) וְצַדִּיק יִסֹּד עוֹלָם. וְכֹלֵם הוֹלְכִים וּמִתְכַּנְּסִים לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא יָם, וְהוּא יָם הַחֲכָמָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁהָרִי מְגִיעִים לְמְקוֹם הַזֶּה וְלֹא שְׁבִים - כְּתוּב אַחַר כָּךְ, אֵל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שְׁבִים לְלֶכֶת, מִשּׁוּם שְׁאוֹתוֹ נִהַר לֹא פוֹסֵק לְעוֹלָמִים. הֵם שְׁבִים, לְאִיזָה מְקוֹם הֵם שְׁבִים? לְאוֹתָם שְׁנֵי עֲמוּדִים, נֶצַח וְהוֹד. לְלֶכֶת, בְּצַדִּיק הַזֶּה, לְמַצַּא בְּרֻכּוֹת וּשְׂמֵחָה. וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁשְׁנִינּוּ, (תהלים קד) לְוַיִּתֵּן זֶה יִצְרָף לְשַׁחֵק בּוֹ, זֶה צַדִּיק.

כִּלָּם אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן לְתֵת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ. מִי זוֹ עֵתוֹ? (זו עתו של צדיק) זו הַגְּבִירָה, שְׁנִקְרָאת עֵתוֹ שֶׁל צַדִּיק, וּמִשּׁוּם כִּךָ כִּלָּם מִחֲכִים לְעֵתוֹ הַזֶּה. כָּל אֵלוֹ שְׁנִזְזִינִים לְמִטָּה, מִמְּקוֹם זֶה נִזְזִינִים, וְסוּד זֶה בְּאַרְנוֹ, (שם קמה) עֵינֵי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְגו', כִּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ.

בֹּא רֵאֵה, בְּשַׁעֲהַ שֶׁהַכֵּל הַזֶּה מְבַשֵּׁם אֶת עֵתוֹ וּמִתְחַבֵּר עִמוֹ, אִזְ כָּל הַעוֹלָמוֹת בְּשִׂמְחָה וְכָל הַעוֹלָמוֹת בְּבְרֻכּוֹת, אִזְ נִמְצָא שְׁלוֹם בְּעֵלְיוֹנִים וּבִתְחִתּוֹנִים, וּכְשֶׁגֹּרְמִים רִשְׁעֵי הַעוֹלָם שֶׁשָּׁם לֹא נִמְצְאוֹת בְּרֻכּוֹת שֶׁל אוֹתָם הַנְּחָלִים, וְהַעֵת הַזֶּה יוֹנְקֵת מִצַּד הָאֲחֵר, אִזְי מִתְעוֹרְרִים דִּינִים בְּעוֹלָם וְלֹא נִמְצָא שְׁלוֹם. וּכְשֶׁרוֹצִים בְּנֵי הַעוֹלָם לְהִתְבַּרֵּךְ, לֹא יְכוּלִים, אֲלֹא רַק עַל יְדֵי הַכֹּהֵן, כְּדֵי שִׁיעוֹרֵר אֶת הַכֹּהֵן שֶׁלּוֹ וְתִתְבַּרֵּךְ הַגְּבִירָה, וְיִמְצְאוּ בְּרֻכּוֹת בְּכָל הַעוֹלָמוֹת.

שְׁנִינּוּ, בְּאוֹתָהּ שַׁעֲהַ בְּקֶשׁ מִשָּׁה מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְבָר זֶה. אָמַר לוֹ, אִם בְּנֵי הַעוֹלָם יִשׁוּבוּ לְפָנֶיךָ, עַל יְדֵי מִי מִתְבַּרְכִּים? אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִי אַתָּה אוֹמֵר?! דְּבַר אֵל אַהֲרֹן אַחִיךָ, שֶׁהָרִי בְּיָדוֹ מִסּוּרוֹת הַבְּרֻכּוֹת לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.

וְכַד בְּעָאן בְּנֵי עֲלָמָא לְאַתְבְּרָכָא, לֹא יְכַלִּין אֲלֵא עַל יְדֵא דְכֹהֲנָא, בְּגִין דִּיתְעַר כְּתָרָא דִּילִיָּה, וְתִתְבַּרֵּךְ מִטְרוֹנִיתָא, וְיִשְׁתַּכְּחוּ בְּרַכָּאן בְּכֻלְהוֹ עֲלָמִין.

תֵּאנָא, בַּהִיא שַׁעֲתָא, בְּעָא מִשָּׁה קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְלָה דָא, אָמַר לִיָּה, אִי בְנֵי עֲלָמָא יְתוּבוּן קַמָּךְ, עַל יְדֵי דְמֵאן מִתְבַּרְכָּאן. אָמַר

לִיָּה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִי אַתָּה אוֹמֵר, דְּבַר אֵל אַהֲרֹן אַחִיךָ, דִּהָא בִּידֵיהּ מִסִּירָאן בְּרַכָּאן לְעִילָא וְתַתָּא.

אַתְר דְּאַקְרִי יָם, וְהוּא יָמָא דְחֲכָמְתָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'.

וְאִי תִימָא, דִּהָא מָטוּ לְאַתְר דָּא, וּפְסָקִין, וְלֹא תִיַיבִין, לְבַתֵּר כְּתִיב, אֵל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שְׁבִים לְלֶכֶת, בְּגִין דִּהוּא נִהָרָא לֹא פָּסִיק לְעֲלָמִין. הֵם שְׁבִים, לְאֵן אַתְר שְׁבִים, לְאִינוּן תְּרִין קַיִמִין, נֶצַח וְהוֹד. לְלֶכֶת, בַּהִיא צַדִּיק, לְאַשְׁפַּחַא בְּרַכָּאן וְחִידוֹ. וְהִינּוּ רָזָא דְתַנְיִנּוּ, (תהלים קד) לְוַיִּתֵּן זֶה יִצְרָף לְשַׁחֵק בּוֹ, דָּא צַדִּיק.

כִּלָּם אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן לְתֵת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ. מֵאן עֵתוֹ. (דָּא עֵתוֹ דְצַדִּיק) דָּא

מִטְרוֹנִיתָא, דְּאַקְרִי עֵתוֹ דְצַדִּיק, וּבְגִין כִּךָ כִּלְהוּ מִחֲפָאן לְהֵאֵי עֵתוֹ, כִּלְהוּ דְאַתְזָנּוּן לְתַתָּא, מֵאַתְר דָּא אַתְזָנּוּן, וְרָזָא דָּא אוֹקִימָנָא, (תהלים קמה) עֵינֵי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְגו' כִּמָּה דְאוֹקִימָנָא.

הָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דִּהֵאֵי כָל, מְבַסֵּם לְעֵתוֹ, וּמִתְחַבְּרָא עִמִּיהּ, כִּלְהוּ עֲלָמִין בְּחִידוֹ, כִּלְהוּ עֲלָמִין בְּבְרַכָּאן, כְּדִין שְׁלָמָא אֲשַׁתְּכַח בְּעֲלָאֵי וְתַתָּאֵי.

וְכַד גְּרַמִּין חֲיִיבֵי עֲלָמָא, דִּתְמָן לֹא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּרַכָּאן דְּאִינוּן נְחָלֵי, וְיִנְקָא, הֵאֵי עֵת, מִסְטָרָא אַחְרָא, כְּדִין דִּינִין מִתְעַרִּין בְּעֲלָמָא, וּשְׁלָמָא לֹא אֲשַׁתְּכַח.

וְכַד בְּעָאן בְּנֵי עֲלָמָא לְאַתְבְּרָכָא, לֹא יְכַלִּין אֲלֵא עַל יְדֵא דְכֹהֲנָא, בְּגִין דִּיתְעַר כְּתָרָא דִּילִיָּה, וְתִתְבַּרֵּךְ מִטְרוֹנִיתָא, וְיִשְׁתַּכְּחוּ בְּרַכָּאן בְּכֻלְהוֹ עֲלָמִין.

תֵּאנָא, בַּהִיא שַׁעֲתָא, בְּעָא מִשָּׁה קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְלָה דָא, אָמַר לִיָּה, אִי בְנֵי עֲלָמָא יְתוּבוּן קַמָּךְ, עַל יְדֵי דְמֵאן מִתְבַּרְכָּאן. אָמַר

לִיָּה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִי אַתָּה אוֹמֵר, דְּבַר אֵל אַהֲרֹן אַחִיךָ, דִּהָא בִּידֵיהּ מִסִּירָאן בְּרַכָּאן לְעִילָא וְתַתָּא.

וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִידְךָ וְאֵל יִבְא בְּכָל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו' . אָמַר רַבִּי אַבְא, זְמַנִּין אֵית קָמִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְאַשְׁתַּכְחָא רַעְוֹן, וְלֹא שְׁתַּכְחָא בְּרַכָּאן, וְלִמְתַּבַּע בְּעוּתִי, וְזְמַנִּין, דְּרַעְוֹן לֹא אֲשַׁתְּכַחוּ, וּבְרַכָּאן לֹא מְזַדְמָנִין, וְדִינִין קְשִׁיין מִתְעַרְיין בְּעֵלְמָא. וְזְמַנִּין דְּדִינָא תְּלִי. תָּא חֲזִי, זְמַנִּין אֵית בְּשִׁתָּא, דְּרַעְוֹא אֲשַׁתְּכַח. וְזְמַנִּין אֵית בְּשִׁתָּא, דְּדִינָא אֲשַׁתְּכַח. וְזְמַנִּין אֵית בִּירְחִי, דְּרַעְוֹא (דף נ"ח ע"ב) אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ. וְזְמַנִּין אֵית בִּירְחִי, דְּדִינִין אֲשַׁתְּכַחוּ, וְתִלְיִין עַל כֵּלָּא.

זְמַנִּין אֵית בְּשַׁבּוּעִי, דְּרַעְוֹן מִשְׁתַּכְּחִין, וְזְמַנִּין אֵית בְּשַׁבּוּעִי, דְּדִינִין מִשְׁתַּכְּחִין בְּעֵלְמָא. וְזְמַנִּין אֵית בְּיוֹמִי, דְּרַעְוֹא אֲשַׁתְּכַח בְּעֵלְמָא וְעֵלְמָא אֲתַבְּסָמָא. וְזְמַנִּין אֵית בְּיוֹמִי דְּדִינִין תִּלְיִין וּמִשְׁתַּכְּחִין, וְאֲפִילוּ בְּשַׁעֲתִי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (קהלת א) וְעַת לְכָל חַפְץ וְגו'. וְכְתִיב, (תהלים טו) וְאֲנִי תַפְלְתִי לָךְ וְגו'. וְכְתִיב, (ישעיה נה) דְּרָשׁוּ יי' בְּהַמְצָאוֹ. וְכְתִיב, (תהלים י) לָמָּה יי' תַעֲמֹד בְּרַחֹק תַעֲלִים לַעֲתוֹת בַּצָּרָה. וְכְתִיב, (ירמיה לא) מְרַחֹק יי' נִרְאָה לִי. וְזְמַנִּין דְּאִיהוּ קְרוּב, דְּכְתִיב, (תהלים קמה) קְרוּב יי' לְכָל קוֹרְאָיו. בְּגִין כֵּן, וְאֵל יִבְא בְּכָל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָא אוֹקִימָנָא. מְלָה בְּעַתוּ, וְהָכִי הוּא וְדָאִי, וְהָכָא אָתָּא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַזְהָרָא לְאַהֲרֹן, דְּלֹא יִטְעִי בְּהוּא חוּבָא, דְּטָעוּ בְּנוֹי, דְּהָא הָאִי עַת יְדִיעָא, בְּגִין כֵּן לֹא יִטְעִי לְחַבְרָא עַת אַחֲרָא, לְגַבִּי מִלְּפָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, וְאֵל יִבְא בְּכָל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ. כְּלוּמַר, אַף עַל גַּב דִּיחְמִי עֵידִן, דְּאֲתַמְסַר בִּידָא אַחֲרָא, לְאַתְנַהֲגָא עֵלְמָא, וְיִתְמַסַּר בִּידוֹי לְיִיחֵד בִּיהּ לְקַרְבָּא לִיהּ לְקוֹדְשָׁא, דְּהָא אָנָּא וְשְׁמִי

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִידְךָ וְאֵל יִבְא בְּכָל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו' . אָמַר רַבִּי אַבְא, יֵשׁ זְמַנִּים לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנַמְצָאִים רְצוּנוֹת וְנַמְצָאוֹת בְּרָכוֹת וְלִבְקָשׁ בְּקִשׁוֹת, וּלְפַעְמִים שְׂאִין נַמְצָאִים רְצוּנוֹת, וְאִין מְזַדְמָנוֹת בְּרָכוֹת, וְדִינִים הַקְּשִׁים מִתְעוֹרְרִים בְּעוֹלָם. וּלְפַעְמִים שְׁהֲדִין תְּלוּי. בְּאֵרָא, יֵשׁ בְּשָׁנָה זְמַנִּים שְׁנַמְצָא רְצוֹן, וְיֵשׁ זְמַנִּים בְּשָׁנָה שְׁהֲדִין נַמְצָא וְתְלוּי. יֵשׁ זְמַנִּים בְּחֻדְשֵׁי שְׁהֲרָצוֹן נַמְצָא בְּהֵם, וְיֵשׁ זְמַנִּים בְּחֻדְשֵׁי שְׁנַמְצָאִים דִּינִים, וְתְלוּיִים עַל הַכֵּל.

יֵשׁ זְמַנִּים בְּשַׁבּוּעוֹת שְׁרַצוּנוֹת נַמְצָאִים, וְיֵשׁ זְמַנִּים בְּשַׁבּוּעוֹת שְׁדִינִים נַמְצָאִים בְּעוֹלָם. וְיֵשׁ זְמַנִּים בְּיָמִים שְׁנַמְצָא רְצוֹן בְּעוֹלָם וְהַעוֹלָם מִתְבַּשֵּׂם. וְיֵשׁ זְמַנִּים בְּיָמִים שְׁהֲדִינִים תְּלוּיִים וְנַמְצָאִים, וְאֲפִלוּ בְּשַׁעֲוֹת, וְעַל זֶה כְּתוּב (קהלת א) וְעַת לְכָל חַפְץ וְגו'. וְכְתוּב (תהלים טו) וְאֲנִי תַפְלְתִי לָךְ וְגו'. וְכְתוּב (ישעיה נה) דְּרָשׁוּ ה' בְּהַמְצָאוֹ. וְכְתוּב (תהלים י) לָמָּה ה' תַעֲמֹד בְּרַחֹק תַעֲלִים לַעֲתוֹת בַּצָּרָה. וְכְתוּב (ירמיה לא) מְרַחֹק ה' נִרְאָה לִי. וּלְפַעְמִים שְׁהוּא קְרוּב, שְׁכְּתוּב (תהלים קמה) קְרוּב ה' לְכָל קוֹרְאָיו. מִשּׁוּם כֵּן, וְאֵל יִבְא בְּכָל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָרִי בְּאַרְנוֹ הַדְּבַר בְּעַתוּ, וְכֵן הוּא וְדָאִי, וְכֵאֵן הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֵל הַהֲזָהִיר אֶת אֶהֱרֹן שְׁלֹא יִטְעָה בְּאוֹתוֹ חֲטָא שְׁטָעוּ בְּנוֹי, שְׁהָרִי הָעַת הַזֶּה יְדוּעָה, כְּדִי שְׁלֹא יִטְעָה לְחַבְרָא עַת אַחֲרָת לְמַלְךְ. זֶהוּ שְׁכְּתוּב וְאֵל יִבְא בְּכָל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ. כְּלוּמַר, אַף עַל גַּב שִׁירָאָה זְמַן שְׁנַמְסַר לְיָד אַחַר לְהַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם וְיִמְסַר בִּידוֹ לְיִחֵד בּוֹ לְקַרְבוֹ לְקוֹדְשׁ, שְׁהָרִי אֲנִי וְשְׁמִי אַחַד הוּא.

ומשום כך, (לקרב אותו להקדוש ברוך הוא. שהרי העת הזו ידועה. משום כך) ואל יבא בכל עת אל הקדש. ואם רוצה לדעת במה יפנס - בזאת. בזאת יבא אהרן אל הקדש. שהזאת הזו היא עת שאחווה בשמי, ביי' הזו שרשומה בשמי יפנס אל הקדש, (אבל) ואל יבא בכל עת.

שנינו, אמר רבי יוסי, פתוב (קהלת א) את הכל עשה יפה בעתו. דבר זה בארו המנורה (בשם) הקדושה, וכך הוא ששנינו, את הכל עשה יפה בעתו, וכך הוא ודאי. את הכל ודאי. עשה יפה בעתו, זה עם זה, שלא יתערבו אחרים ביניהם. בעתו ממש, ולא באחר. משום כך אזהרה לאהרן, ואל יבא בכל עת אל הקדש. אבל במה יפנס? בזאת, כמו שבארנו, שפתוב בזאת יבא אהרן אל הקדש.

רבי אלעזר היה יושב לפני אביו. אמר לו, פתוב בעדת קרח, ויאבדו מתוך הקהל. מה זה ויאבדו? אלא כמו שפתוב, (במדבר טו) והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה. (פתוב בבני אהרן, שם י) ותצא אש מלפני ה' ותאכל את בעדת קרח, ואש יצאה מאת ה' ותאכל את החמשים ומאתים איש. היעלה בדעתך ששקולים אלה כאלה? אמר רבי שמעון, שונים בני אהרן, שלא כתוב בהם אבדה כמותם של עדת קרח שפתוב בהם, ויאבדו מתוך הקהל, וכתוב (במדבר יז) הן גוענו אבדנו כלנו אבדנו את אותם שהקריבו קטרת בשמים, מאתים וחמשים שאבדו ודאי, ואלה (קרב ואביהוא) לא אבדו. אמר לו, כתוב ואל יבא בכל עת אל הקדש. וכתוב בזאת יבא אהרן אל הקדש. כיון שאמר ואל יבא בכל עת, למה לא כתוב באיזה זמן יפנס? אמר לו (רבי) אלעזר, הרי נאמר, ודבר אחד הוא,

חד הוא. ובגניני כך, (ס"א לקרנא ליה לקודשא בריך הוא דהא מאי עת דיעג בגין כך) ואל יבא בכל עת אל הקדש. ואי בעי למנדע במה ייעול. בזאת. בזאת יבא אהרן אל הקדש. דהאי זאת, היא עת דאחידת בשמי, בהאי י', דרשימא בשמי, ייעול אל הקדש. (אבל) ואל יבא בכל עת.

האנא אמר רבי יוסי כתיב (קהלת א) את הכל עשה יפה בעתו האי מלה אוקמה בוצינא (ס"א בשמא) קדישא והכי הוא דתנינא את הכל עשה יפה בעתו והכי הוא ודאי. את הכל ודאי. עשה יפה בעתו, דא בדא, ולא יתערבון אחרנין בינייהו. בעתו ממש, ולא באהרא. בגיני כך, אזהרותא לאהרן, ואל יבא בכל עת אל הקדש. אבל במה ייעול. בזאת, כמה דאוקימנא, דכתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש. רבי אלעזר הוה יתיב קמי אבוי, אמר ליה, פתיב בכנישתא דקרח, (במדבר טו) ויאבדו מתוך הקהל, מאי ויאבדו. אלא כמה דכתיב, (ויקרא כג) והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה. (ס"א כתיב בבני אהרן (ויקרא י) ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו. וכתיב בכנישתא דקרח ואש יצאה מאת ה' ותאכל את החמשים ומאתים איש סלקא דעתך דשקילין דא בדא) אמר רבי שמעון, שאני אינון בני אהרן, דלא כתיב בהו אבדה, פאינון דכנישתא דקרח, דכתיב בהו, ויאבדו מתוך הקהל. וכתיב, (במדבר יז) הן גוענו אבדנו כלנו אבדנו. לאכללא אינון דאקריבו קטרת בוסמין, מאתן וחמשין, דאתאבדו ודאי, ואלין לא אתאבדו.

אמר ליה פתיב, ואל יבא בכל עת אל הקדש. וכתיב, בזאת יבא אהרן אל הקדש. כיון דאמר, ואל יבא בכל עת, אמאי לא כתיב, במה זמנא ייעול. אמר ליה (רבי) אלעזר, הא יבא בכל עת, למה לא כתוב באיזה זמן יפנס? אמר לו (רבי) אלעזר, הרי נאמר, ודבר אחד הוא,

וזמן אחד הוא שידעו הפהנים.
אבל על מה שחטאו בניו רצה
להזהיר פאן, והרי זה נתבאר.
אמר לו, ואני כף סברתי, וכדי
לישב את הדבר רציתי.

אמר לו, אלעזר בני, בא ראה,
כל הקרבנות וכל העולות נחת
הם לקדוש ברוך הוא, אבל לא
היתה נחת כמו הקטרת הזו,
שהקטרת היא מעלה מהפל,
ומשום כף היו מכניסים אותה
לפני ולפנים בלחש, והרי זה
נתבאר. ומשום כף לא נעשו כל
בני האדם בשאר הקרבנות
והעולות כמו בקטרת, שכל
העבודה של הקדוש ברוך הוא
כאן נקשרת ונקטרת יותר מהפל,
ולכן נקראת קטרת. והרי נאמר,
(משלי כז) שמן וקטרת ישמח לב.

פתח רבי שמעון ודרש, (שיר השירים א) לריח
שמניך טובים וגו'. האי קרא אסתפלנא
ביה, והכי הוא. לריח, מאי ריח. ריח דקטרת
דאיהו דקיקא ומעליא ופנימאה מפלא, וכד
סליק ההוא ריח לאתקשרא, בההוא משח
רבות דנחלי מבועא, אתערו דא בדא ואתקטרו
כחדא. וכדין אינון משחן טבאן לאנהרא.
כמה דאת אמר, לריח שמניך טובים.

וכדין אתרק משחא מדרגא לדרגא, באינון
דרגין דאקרון שמא קדישא, הדא הוא
דכתיב, שמן תורק שמך על פן עלמות אהבוך.
מאי עלמות. כמה דאוקימנא עלמות, עולמות
ממש, דבר אחר על פן עלמות אהבוך. כמה
דאת אמר, (תהלים מו) על עלמות שיר. וכלא חד.
ובספרא דרב המנונא סבא כתיב, מאי
עולמות. כמה דאת אמר, (משלי לא)

ותתן טרף לביתה וחק (דף נ"ט עא) לנערותיה.
נערותיה הני עלמות, אהבוך, לברכא שמך,
העלמות. אהבוך, לברך את שמך ולזמר לפניך, ומשם יוצאות ברכות בכל התחתונים, ומתברכים

אתמר, ומלה חד הוא, וזמנא חד הוא הו
ידעי כהני. אבל על מה דחאבו בניו, בעא
לאזהרא הכא, והא אתמר. אמר ליה, ואנא
הכי סבירנא, ובגין לאתישבא מלה בעינא.

אמר ליה, אלעזר ברי תא חזי, כל קרבנין וכל
עלוון, נייחא הוא דקודשא בריך הוא,
אבל לא הוה נייחא, כמה דהאי קטרת, דקטרת
מעליא מפלא. ובגין כף, הוה מעלין ליה לגו
בגו, בלחישו. והא אתמר. ובגין כף, לא
אתענשו כל בני נשא בשאר קרבנין ועלוון
כמו בקטרת, דכל פולחנא דקודשא בריך הוא,
הכא אתקטר ואתקשר יתיר מפלא. ועל דא
אקרי קטרת. והא אתמר, (משלי כז) שמן וקטרת
ישמח לב.

פתח רבי שמעון ודרש, (שיר השירים א) לריח
שמניך טובים וגו'. האי קרא אסתפלנא
ביה, והכי הוא. לריח, מאי ריח. ריח דקטרת
דאיהו דקיקא ומעליא ופנימאה מפלא, וכד
סליק ההוא ריח לאתקשרא, בההוא משח
רבות דנחלי מבועא, אתערו דא בדא ואתקטרו
כחדא. וכדין אינון משחן טבאן לאנהרא.
כמה דאת אמר, לריח שמניך טובים.

וכדין אתרק משחא מדרגא לדרגא, באינון
דרגין דאקרון שמא קדישא, הדא הוא
דכתיב, שמן תורק שמך על פן עלמות אהבוך.
מאי עלמות. כמה דאוקימנא עלמות, עולמות
ממש, דבר אחר על פן עלמות אהבוך. כמה
דאת אמר, (תהלים מו) על עלמות שיר. וכלא חד.
ובספרא דרב המנונא סבא כתיב, מאי
עולמות. כמה דאת אמר, (משלי לא)

ותתן טרף לביתה וחק (דף נ"ט עא) לנערותיה.
נערותיה הני עלמות, אהבוך, לברכא שמך,
העלמות. אהבוך, לברך את שמך ולזמר לפניך, ומשם יוצאות ברכות בכל התחתונים, ומתברכים

וּלְזַמְרָא קַמְךָ, וּמִתַּמְן אֲשַׁתְּכֶחַן בְּרַכָּאן בְּכֻלְהוּ
תַּתְּאֵי, וּמִתְּבָרְכִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין.

דְּבַר אַחַר עַל פֶּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ. שְׁפִיר הוּא
מָאן דְּאָמַר. עַל מוֹת אֶהְבוּךָ, דְּהָא בְּמִלְהָ
דָּא מְאָרִיְהוּן דְּדִינִין אֲתַבְּסָמֵן, וּבְגִין דְּהָאִי
קְטֹרֶת, אֲתַקְטֹר בְּמִשְׁחָא דְלַעֲיִלָא יְתִיר,
אֲתַחֲשַׁב קָמִיה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מְכַל
קְרַבְנִין וְעֲלוּוֹן. אֲמַרְהָ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֲנָא
כְּקֹטֶרֶת, וְאַנְתְּ כְּמִשְׁחָא, מְשַׁכְנִי אַחֲרִיךָ נְרוּצָה
וְגו' נְרוּצָה: כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, עַל פֶּן עֲלָמוֹת
אֶהְבוּךָ. אֲנָא וְכָל אוֹכְלוֹסִין, דְּהָא פְּלִהוּ בִי
אַחֲדָן, וְעַל דָּא מְשַׁכְנִי, דְּהָא בִי תִלְיִין.

הַבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרְיוֹ. אִם יִיעוֹל לִי מִלְּפָא
בְּאֲדָרוֹי, נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בְּךָ, אֲנָא
וְכֻלְהוּ אוֹכְלוֹסִין. תָּאֲנָא, פְּלִהוּ אוֹכְלוֹסִין,
בְּשַׁעֲתָא דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל חֲדָאֵת וּמִתְּבָרְכָא,
פְּלִהוּ חֲדָאֵן, וְדִינָא לָא שְׂרִיא כְּדִין בְּעֲלָמָא.
וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים צו) יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל
הָאָרֶץ.

כִּי בַעֲנֵן אֲרָאָה עַל הַכַּפְּרֹת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
זַכָּאִין אֵינּוּן צַדִּיקָא, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
בְּעֵי בִיקְרִיְהוּן. וְתַנִּינָא, מֶלֶךְ בְּשֵׁר וְדָם, אִי בַר
נֶשׁ רְכִיב עַל סוּסִיא דִּילִיָּה, בַּר קִטְלָא הוּא,
קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲרַפִּיב אֲלִיָּהוּ עַל דִּילִיָּה,
דְּכְתִיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֲלֵיהוּ בַסְּעָרָה הַשָּׁמַיִם
וְגו'. הָכָא מְאִי כְּתִיב, וְלֹא יָמוֹת פִּי בַעֲנֵן אֲרָאָה
עַל הַכַּפְּרֹת. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֵיילִיָּה לְמִשְׁהָ
בִיָּה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות כד) וַיָּבֵא מִשְׁהָ
בְּתוֹף הָעֲנָן, בְּתוֹף הָעֲנָן מִמֶּשׁ, פִּי בַעֲנֵן אֲרָאָה
עַל הַכַּפְּרֹת. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ד) וּבָרָא יְי' ^ו
עַל פֶּל מְכוּן הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאֵיהָ עֲנֵן יוֹמָם
וְעֶשֶׂן. וְכְתִיב, (שמות מ) פִּי עֲנֵן יְי' עַל הַמִּשְׁכָּן
יוֹמָם.

עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.
דְּבַר אַחַר עַל פֶּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ
- יָפָה הוּא מִי שְׁאָמַר, עַל מוֹת
אֶהְבוּךָ. שְׁהֵרִי בְּדְבַר הַזֶּה בְּעַלִּי
הַדִּינִים מִתְּבַשְּׂמִים, וּבִשְׁבִיל
שְׁהַקְטֹרֶת הַזֶּה נִקְשְׁרַת בְּשִׁמְן
שְׁלַמְעֵלָה יוֹתֵר, נְחֻשְׁבַת לְפָנֵי
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַל הַקְרַבְנוֹת
וְהַעוֹלוֹת. אֲמַרְהָ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל:
אֲנִי כְּקֹטֶרֶת וְאַתָּה כְּשִׁמְן, מְשַׁכְנִי
אַחֲרִיךָ נְרוּצָה וְגו'. נְרוּצָה, כְּמוֹ
שְׁנָאֲמַר עַל פֶּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ,
אֲנִי וְכָל הָאוֹכְלוֹסִים, שְׁהֵרִי כְּלָם
אַחוּזִים בִּי, וְלִכְן מְשַׁכְנִי, שְׁהֵרִי
בִּי הֵם תְּלוּיִים.

הַבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרְיוֹ. אִם יִכְנִיס
אוֹתִי לְחֲדָרְיוֹ, נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה
בְּךָ, אֲנִי וְכָל הָאוֹכְלוֹסִים. שְׁנִינּוּ,
כָּל הָאוֹכְלוֹסִים בְּשַׁעֲהָ שְׁכַנְסַת
יִשְׂרָאֵל שְׁמַחָה וּמִתְּבָרְכַת, כְּלָם
שְׁמַחִים, וְאִזּוּ הַדִּין לֹא שְׂרִי
בְּעוֹלָם. וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים צו)
יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ.

כִּי בַעֲנֵן אֲרָאָה עַל הַכַּפְּרֹת. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, אֲשַׁרְיֵהֶם הַצַּדִּיקִים
שְׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּצָה
בְּכַבּוּדָם. וְשְׁנִינּוּ, מֶלֶךְ בְּשֵׁר וְדָם,
אִם אָדָם רוֹכֵב עַל סוּסוֹ, הוּא פֶּן
מוֹת, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֲרַפִּיב
אֶת אֲלֵיהוּ עַל שְׁלוֹ, שְׁפַתּוֹב
(מלכים ב ב) וַיַּעַל אֲלֵיהוּ בַסְּעָרָה
הַשָּׁמַיִם וְגו'. פֶּאֵן מַה כְּתוּב? וְלֹא
יָמוֹת פִּי בַעֲנֵן אֲרָאָה עַל הַכַּפְּרֹת.
וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַכְּנִיסוּ לְמִשְׁהָ
בוֹ, זֶהוּ שְׁפַתּוֹב (שמות כד) וַיָּבֵא
מִשְׁהָ בְּתוֹף הָעֲנָן, בְּתוֹף הָעֲנָן
מִמֶּשׁ, כִּי בַעֲנֵן אֲרָאָה עַל הַכַּפְּרֹת.
זֶהוּ שְׁפַתּוֹב, (ישעיה ד) וּבָרָא ה' עַל
כָּל מְכוּן הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאֵהָ עֲנֵן
יוֹמָם וְעֶשֶׂן. וְכְתוּב, (שמות מ) כִּי עֲנֵן
ה' עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם.

וְתֵאנָא, הָאֵי דְכְתִיב, (שמות לד) וַיֵּרֶד יי' בְּעָנָן.
 בְּעָנָן אַרְאָה עַל הַכַּפְּרֶת. תֵּאנָא,
 אַתְר דְּהוּוּ שְׂרָאן אֵינּוּן כְּרוּבִי, כְּמָה
 דְּאוּקִימְנָא, כְּרוּבִים עַל אֶת הוּוּ יִתְבִּין.
 וְתֵאנָא, תְּלַת זְמַנִּין בְּיוֹמָא אֶתְרַחֵישׁ נִיסָא,
 בְּגַדְפִּייהוּ. בְּשַׁעֲתָא דְאַתְגְּלִי עַלִּייהוּ קִדְשָׁה
 דְּמִלְכָּא, אֵינּוּן מַגְרַמִּייהוּ סְלִקִּין גְּדַפִּייהוּ,
 וּפְרַסִּין לוֹן, וְחַפִּיִּין עַל פְּפוּרְתָּא. לְבַתְר
 קְמִיטִין גְּדַפִּייהוּ, וְנֶאֱחָזִין בְּגַדְפִּייהוּ (כ"א
 וְנֶאֱחָזִין בְּנִיפִייהוּ) כְּמָה דְאַתְ אָמַר (שמות כה) וְהָיוּ
 הַכְּרוּבִים פּוֹרְשֵׁי כְנָפִים לְמַעְלָה, פּוֹרְשֵׁי וְלֹא
 פּוֹרְשֵׁי. סוּכְכִים וְלֹא סוּכְכִים. דָּא בָּאֵת (כ"א
 בְּזִאת) הוּוּ קְיִימִי וְחֻדְאֵן בְּשְׂכִינְתָּא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מַה בְּעָא הַכָּא, כִּי בְּעָנָן
 אַרְאָה עַל הַכַּפְּרֶת, וְכַתּוּב בְּזִאת יָבֵא
 אֶהְרֹן, וְהָרִי הִכְהֵן אֵינּוּ רֹאֵה אֶת
 הַשְּׂכִינָה בְּשַׁעֲה שְׁנַכְנֵס? אֵלֹא עָנָן הָיָה
 יוֹרֵד, וּכְשֶׁהִיָּה יוֹרֵד, מַגִּיעַ עַל הַכַּפְּרֶת
 הַזֶּה וּמִתְעוֹרְרִים כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים,
 וּמְקִיִּישִׁים בְּהֵם וְאוֹמְרִים שִׁירָה.
 וְאִיזוּ שִׁירָה אוֹמְרִים? (תהלים צו) כִּי גָדוֹל
 ה' וּמְהִלָּל מְאֹד נוֹרָא הוּא עַל כָּל
 אֱלֹהִים. זֶה כְּשֶׁמַּעֲלִים אֶת כְּנָפֵיהֶם.
 וּבְשַׁעֲה שְׁפוֹרְשִׁים אוֹתָן, אוֹמְרִים, כִּי
 כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וְה' שְׁמַיִם
 עָשָׂה. כְּשֶׁמְכַסִּים עַל הַכַּפְּרֶת,
 אוֹמְרִים, לִפְנֵי ה' כִּי בָא לְשַׁפֵּט הָאָרֶץ
 יִשְׁפֹּט תָּבֵל בְּצַדִּק, וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים.
 וְקוֹלוֹתֵיהֶם הָיָה שׁוֹמֵעַ הַכְּהֵן בְּמַקְדָּשׁ,
 אֲזַ שְׁם קִטְרֶת בְּמַקְוָמָה, וּמִתְכַּוֵּן בְּמָה
 שְׁמִתְכַּוֵּן, כְּדִי שְׁיִתְבַּרֵךְ הַכֹּל (וּקוֹלוֹתֵיהֶם).
 וְכַנְפֵי הַכְּרוּבִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים,
 וְשָׂרִים שָׂרִים, מְכַסִּים לְכַפְּרֶת
 וּמַעֲלִים לָהֶם. זֶהוּ שְׂכָתוּב סוּכְכִים.
 סוּכְכִים דְּוָקָא. וּמַנִּין לָנוּ שְׁקוֹלוֹתֵיהֶם
 נִשְׁמָעִים? כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (יחזקאל א)
 וְאִשְׁמַע אֶת קוֹל וְגו'.

וְזִמָּה שִׁירְתָּא אַמְרִי (תהלים צו) כִּי גָדוֹל יי'
 וּמְהִלָּל מְאֹד נוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים.
 הָאֵי כַּד סְלָקִי גְּדַפִּייהוּ. בְּשַׁעֲתָא דְּפְרַסִּין
 לָהּ אוֹמְרִי, (תהלים צו) כִּי כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים
 אֱלִילִים וַיִּי' שְׁמַיִם עָשָׂה. כַּד חַפִּיִּין עַל
 פְּפוּרְתָּא, אַמְרִי, (תהלים צח) לִפְנֵי יי' כִּי בָא
 לְשַׁפֹּט אֶת הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תָּבֵל בְּצַדִּק
 וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים.

וְכִלְהוֹן הָיָה שְׁמַע פְּהֵנָא בְּמַקְדָּשָׁא, כְּדִין שְׁוִי
 קִטְרֶת בְּאַתְרֵיהּ, וְאַתְכַּוֵּן בְּמָה דְּאַתְכַּוֵּן,
 כְּדִין (וּבְלִהוֹן). וְגַדְפֵי כְּרוּבֵינָא, סְלִקִּין וְנַחֲתִין, וְזַמְרֵי שִׁירְתָּא, מְחַפִּיִּין לְכַפּוּרְתָּא
 וְסְלָקִי לָהּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב סוּכְכִים. סוּכְכִים דְּיִיקָא וּמַנָּא לָן דְּקַלְהוֹן
 אִשְׁתַּמַּע, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (יחזקאל א) וְאִשְׁמַע אֶת קוֹל וְגו'.

אמר רבי יוסי, ועמים במישורים. מהו במישורים? כמו שנאמר מישורים אהבוך - להכליל שני כרובים, זכר ונקבה, מישורים ודאי. ועל זה, ועמים במישורים. וכתוב, (במדבר ז) וישמע את הקול מדבר אליו (נג) מבין שני הפרכים וידבר אליו. רבי יצחק אמר, מפאן למדנו, שבכל מקום שלא נמצא זכר ונקבה, אינו פדאי לראות פני שכינה. זהו שכתוב (תהלים קמ) ישבו ישרים את פניך, ושנינו, כתוב (דברים לב) צדיק וישר הוא, זכר ונקבה, אף כאן כרובים זכר ונקבה. ועליהם כתוב, (תהלים טז) אתה כוננת מישורים. ועמים במישורים. ומשום כך, (שמות כה) ופניהם איש אל אחיו, והרי בארנו.

שנינו שאמר רבי יוסי, פעם אחת היה צריך העולם למטר, באו לפני (הלכו אצל) רבי שמעון רבי ייסא ורבי חזקיה ושאר החברים. מצאוהו שקה הולך לראות את רבי פנחס בן יאיר, הוא ורבי אלעזר בנו. כיון שראה אותם, פתח ואמר, (תהלים קלג) שיר המעלות הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. מה זה שבת אחים גם יחד?

כמו שנאמר ופניהם איש אל אחיו. בשעה שהיו אחד עם אחד, משגיחים פנים בפנים, כתוב מה טוב ומה נעים. וכשהזכר מחזיר פניו מן הנקבה - אוי לעולם, שאז כתוב, (משלי יג) ויש נספה בלא משפט. בלא משפט ודאי. וכתוב (תהלים פט) צדק ומשפט מכון כסאך, שלא הולכים זה בלי זה. וכשמשפט מתרחק מצדק - אוי לעולם. (אז כתוב (משלי יג) ויש נספה בלא

(משפט).

ועכשו ראיתי שאתם באתם על שהזכר לא שורה עם הנקבה.

אמר רבי יוסי, ועמים במישורים. מהו במישורים. כמה דאת אמר, מישורים אהבוך, לאכללא תרין כרובין, דכר ונוקבא, מישורים ודאי. ועל דא, ועמים במישורים. וכתוב, (במדבר ז) וישמע את הקול מדבר אליו מבין שני הפרכים וידבר אליו. רבי יצחק אמר, מפאן אוליפנא דבכל אתר דלא אשתכח דכר ונוקבא, לאו כדאי למחמי אפי שכינתא. הדא הוא דכתיב, (תהלים קמ) ישבו ישרים את פניך, ותנינן, כתיב, (דברים לב) צדיק וישר הוא, דכר ונוקבא, אוף הקא כרובים דכר ונוקבא. ועלייהו כתיב, (תהלים טז) אתה כוננת מישורים. ועמים במישורים. ובגיני כך, (שמות כה) ופניהם איש אל אחיו, והא אוקימנא. (דף נ"ט ע"ב).

תניא אמר רבי יוסי, זמנא חדא, הוה צריכא עלמא למטר, אתו לקמיה (ס"א אולו לנביה) דרבי שמעון, רבי ייסא ורבי חזקיה ושאר חברייה. אשכחוהו דהוה אזיל למחמי, לרבי פנחס בן יאיר, הוא ורבי אלעזר בריה. כיון דחמא לון, פתח ואמר, (תהלים קלג) שיר המעלות הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. מאי שבת אחים גם יחד.

כמה דאת אמר, ופניהם איש אל אחיו, בשעתא דהוו חד בחד משגיחין אנפין באנפין, כתיב, מה טוב ומה נעים. וכד מהדר דכורא אנפוי מן נוקבא, ווי לעלמא. כדן כתיב, (משלי יג) ויש נספה בלא משפט. בלא משפט ודאי, וכתוב, (תהלים פט) צדק ומשפט מכון כסאך, דלא אזיל דא בלא דא, וכד משפט, מתרחק מצדק, ווי לעלמא. (כדן כתיב, (משלי יג) ויש נספה בלא משפט).

והשתא חמינא, דאתון אתיתון, על דכורא לא שריא בנוקבא, אמר, אי לדא

אמר, אם לשם זה באתם אלי - שבו, שהרי היום הסתכלתי, שיחזר הכל פנים בפנים לשרות. ואם לתורה באתם - שבו לפני. אמרו לו, לכל באנו לפני מורנו, ושתמט אחד מאתנו לבשר לאחינו שאר החברים, ואנו נשב לפני מורנו.

עד שהיו הולכים, פתח ואמר, (שיר א) שחורה אני ונאווה בנות ירושלים וגו'. אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: שחורה אני בגלות, ונאווה אני במצוות התורה. שאף על פי שישאל בגלות, אין עוזבים אותם. פאהלי קדר, שאותם בני קטורה (הרים) שמקדמים פניהם תמיד, ועם כל זה - פיריעות שלמה, פאותו מראה השמים לטהר, שפתוב (תהלים קד) נוטה שמים פיריעה.

אל תראני שאני שחרחרת. מה הטעם (אני שחרחרת משום שזופתני) אל תראני? משום שאני שחרחרת. שזופתני השמש, שלא הסתכל עלי השמש להאיר לי כראוי. ומה ישראל אומרים? בני אמי נחרו בי. מי הם אותם בני אמי? אלו הממנים הגדולים המגנים על שאר העמים.

דבר אחר, בני אמי ממש, כמו שנאמר (איכה ב) השליף משמים ארץ וגו'. וכשהשליף משמים ארץ, שמני נטרה את הכרמים. מה הטעם? שפרמי שלי לא נטרתי. ושנינו, בני אמי ודאי הספימו עלי, כלומר, כשפרה ארץ משמים, כמו שבארנו, שפתוב (שמות ב) ותתצב אחתו מרחוק.

וכאן נאמר ודאי, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. ובהם בארנו (וכאן בארנו), גם יחד, כיון שפתוב גם, להכליל כל אותם

אתיתון גבאי תיבו. דהאי יומא אסתפלנא, דיתהדר כלא למשרי אנפין באנפין. ואי לאורייתא אתיתון, שרו גבאי. אמרו ליה, לכלא, קא אתינא לגבי דמר, ושתמיט חד מינן, לבשרא לאחנא, שאר חבריאי, ואנן נתיב לקמיה דמר.

עד דהוו אזלי, פתח ואמר, (שיר השירים א) שחורה אני ונאווה בנות ירושלים וגו'. אמרה כנסת ישראל קמי קדשא בריך הוא, שחורה אני בגלותא, ונאווה אני בפקודי אורייתא, דאף על גב דישאל בגלותא לא שבקי לון. פאהלי קדר, דאינון בני קטורה (כ"א טורא), דאתקדרו אנפיהו תדירא, ועם כל דא כיריעות שלמה, פההוא חיזו שמיא למדפי, דכתיב, (תהלים קד) נוטה שמים פיריעה.

אל תראוני שאני שחרחרת. מאי טעמא (כ"א) אני שחרחרת בנין שזופתני) אל תראוני, בגין שאני שחרחרת. ששזפתני השמש, דלא אסתכל בי שמשא, לאנהרא לי כדקא יאות. ישראל מה אינון אמרין. בני אמי נחרו בי. מאן אינון בני אמי, אלין רבובין ממנן תריסין על שאר עמין. דבר אחר, בני אמי ממש. כמה דאת אמר, (איכה ב) השליף משמים ארץ וגו'. וכד השליף משמים ארץ, שמוני נוטרה את הפרמים. מאי טעמא. בגין דכרמי שלי לא נטרתי. ותנינן, בני אמי ודאי אסתכמו עלי, כלומר, פד אתעדי ארץ, משמים, כמה דאוקימנא, דכתיב, (שמות ב) ותתצב אחותו מרחוק.

והכא אתמר ודאי, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. ובהו אוקימנא (נ"א) והכא אוקימנא, גם יחד. כמה דאת אמר (ויקרא כו) כמו שנאמר (ויקרא כו) ואף גם זאת בהיותם, שבת אחים בכלל,

שְׁלֹמֹעַלָה, שְׁכַל הַשְּׁלֹטוֹן נִמְצָא
בְּאוֹתוֹ מְקוּם.

דְּבַר אַחַר הֵנָּה מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים
וְגו' - אֵלּוּ אוֹתָם הַחֲבָרִים בְּשֶׁעַה
שֶׁהֵם יוֹשְׁבִים כְּפֶאֱחָד וְלֹא נִפְרָדִים
זֶה מִזֶּה, בְּהִתְחַלָּה הֵם נִרְאִים
אֲנָשִׁים עוֹרְכֵי קֶרֶב שְׂרוּעִים לְהִרְג
זֶה אֶת זֶה. אַחַר כֵּן חוֹזְרִים
לְאַהֲבָה וְאַחֻוּה. מֵה אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא? הֵנָּה מֵה טוֹב וּמֵה
נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יַחַד. גַּם -
לְהַכְלִיל עִמָּהֶם שְׂכִינָה. וְלֹא עוֹד,
אֲלֹא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַשֵּׁב
לְדַבְּרֵיהֶם, וַיֵּשׁ לוֹ נַחַת וְשִׂמְחָה
בָּהֶם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (מִלְאכֵי א) אֲז
נִדְּבָרוּ יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ
וַיִּקְשָׁב ה' וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתַּב סֵפֶר
זְכָרוֹן לְפָנָיו וְגו'.

וְאַתָּם הַחֲבָרִים שֶׁל כָּאן, כְּמוֹ
שֶׁהֵייתֶם בְּחִיבוֹת וְאַהֲבָה מִקִּדְּם
לְכֹן, כֵּן גַּם מִכָּאן וְהִלָּאָה לֹא
תִפְרְדוּ זֶה מִזֶּה, עַד שֶׁהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא יִשְׂמַח עִמָּכֶם, יִקְרָא
עֲלֵיכֶם שְׁלוֹם, וַיִּמְצָא בְּגִלְגֻלְכֶם
שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב, (תְּהִלִּים
קכב) לְמַעַן אַחֵי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא
שְׁלוֹם בָּךְ.

הֲרֵבּוּ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הִגִּיעוּ
לְבֵית רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֶאִיר. יֵצֵא רַבִּי
פִּנְחָס וְנִשְׁקוּ. אָמַר, זְכִיתִי לְנִשְׁק
אֶת הַשְּׂכִינָה. אֲשֶׁרִי חֲלָקִי. תִּקַּן
לָהֶם מִצְעֵי מִטּוֹת בְּקִשְׁרֵי קְלִיעָה.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַתּוֹרָה לֹא
צְרִיכָה כֵּן. הַעֲבִיר אוֹתָם, וַיִּשְׁבּוּ.
אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, טָרֵם שְׁנֹא כָל
נִשְׁמַע מִבְּעַל הַתּוֹרָה דְּבַר, שֶׁהָרִי
רַבִּי שְׁמַעוֹן, כֹּל דְּבָרָיו הֵם בְּנִגְלָה,
הוּא אִישׁ שְׁלֵא פּוֹחַד מִמְּעֻלָּה
וּמִמְטָה לּוֹמֵר אוֹתָם. לֹא פּוֹחַד
מִמְּעֻלָּה, שֶׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַסִּפִּים עַל יְדוֹ. וְלֹא פּוֹחַד מִמְטָה,
כְּמוֹ אַרְיָה שְׁלֵא פּוֹחַד מִבְּנֵי

וְאַף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתָם, שְׁבַת אַחִים בְּכֻלָּל, בִּינוֹן
דְּכִתִּיב, גַּם, לְאַכְלֵלָא כָּל אֵינּוֹן דְּלַעֲיֵלָא, דְּכָל
שׁוֹלְטָנוּתָא בְּהֵוּא אַתְר אֲשֶׁתְּכַח.

דְּבַר אַחַר. הֵנָּה מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים וְגו'. אֵלִין
אֵינּוֹן חֲבָרֵיָא, בְּשֶׁעַתָּא דְּאֵינּוֹן יִתְבִּין
בְּחֻדָּא, וְלֹא מִתְפָּרְשֵׁן דָּא מִן דָּא. בְּקִדְמֵיָתָא
אֲתַחֲזוֹן גּוֹבְרֵי מְגִיחֵי קְרָבָא, דְּבָעוּ לְקֻטְלָא דָּא
לְדָא. לְבַתְרָ, אֲתַהֲדְרוּ בְּרַחֲמֵימוּתָא דְּאַחֻוּה.
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵהוּ אוֹמֵר, הֵנָּה מֵה טוֹב
וּמֵה נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יַחַד. גַּם, לְאַכְלֵלָא
עִמָּהוֹן שְׂכִינָתָא. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אֲצִית לְמַלּוּלֵיָהּ, וַיִּנְיַחָא לִיה וַיְחַדֵּי בְּהוּ.
הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (מִלְאכֵי א) אֲז נִדְּבָרוּ יִרְאֵי יי'
אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיִּקְשָׁב יי' וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתַּב סֵפֶר
זְכָרוֹן לְפָנָיו וְגו'.

וְאַתָּוֹן חֲבָרֵיָא דְּהִכָּא, כְּמָה דְּהוּיִתּוֹן
בְּחִיבוֹתָא בְּרַחֲמֵימוּתָא, מִקְדַּמַּת דְּנָא,
הָכִי נָמִי, מִכָּאן וְהִלָּאָה לֹא תִתְפָּרְשׁוֹן דָּא מִן
דָּא, עַד דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַדֵּי עִמָּכוֹן, וַיִּקְרֵי
עֲלֵיכוֹן שְׁלָם. וַיִּשְׂתַּפַּח בְּגִינֵיכוֹן שְׁלָמָא
בְּעֻלְמָא. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (תְּהִלִּים קכב) לְמַעַן אַחֵי
וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בָּךְ.

אֲזִלוּ. עַד דְּהוּוּ אֲזִלִּי, מְטוּ לְבִי רַבִּי פִּנְחָס בֶּן
יֶאִיר. נִפְק רַבִּי פִּנְחָס, וְנִשְׁקִיָּה. אָמַר,
זְכִינָא לְנִשְׁקָא שְׂכִינָתָא. זְפֹאָה חוּלְקֵי אֲתַקִּין
לְהוּ טִיקְלֵי דְּעַרְסֵי, קְפֻטוּרֵי דְּקִילְטָא. אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, אוֹרֵיָתָא לֹא בְּעֵי הָכִי, אַעֲבַר
לְהוֹן, וַיְתִיבּוּ. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, עַד לֹא גִיכּוּל,
נִשְׁמַע מִמְּאֲרִיָּה דְּאוֹרֵיָתָא מְלָה. דְּהָא רַבִּי
שְׁמַעוֹן כֹּל מְלוּי בְּאַתְגְּלֵיָא אֵינּוֹן, אִיְהוּ גְבֻרָא
דְּלֹא דְּחִיל מְעִילָא וְתַתָּא, לְמִימַר לוֹן, לֹא דְּחִיל
מְעִילָא, דְּהָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסַתְפָּם (ד' ט')

ו' (א) בִּיה, לֹא דְּחִיל מִתַּתָּא, כְּאַרְיָה דְּלֹא דְּחִיל מִבְּנֵי עָנָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן

הצאן. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו, עמד במקומך ואמר דבר חדש אל רבי פנחס ושאר החברים.

קם רבי אלעזר, פתח ואמר, וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'. בפסוק הזה יש להסתפל, שנראה שהוא מיתר, שהרי כתוב אחריו, ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך. מכאן ראשית הפרשה, הפסוק הזה שלמעלה מה הוא, שכתוב וידבר ה' אל משה? מה הוא שאמר לו, ואחר כך ויאמר ה' אל משה?

אלא בשעה שהקדוש ברוך הוא נתן קטרת בשמים לאהרן, רצה שלא ישתמש בו בחייו אדם אחר. מה הטעם? משום שאהרן מרבה שלום בעולם. אמר לו הקדוש ברוך הוא: אתה רוצה להרבות שלום בעולם - על ידך ירבה שלום למעלה, הרי קטרת הבשמים תהיה מסורה בידך מכאן והלאה, ובחייה לא ישתמש בה אדם אחר. נדב ואביהוא הקדימו בחיי אביהם להקריב מה שלא נמסר להם, ודבר זה גרם להם שטעו בו.

ושנינו, משה היה מהרהר מה גרם להם את הטעות הזו, והיה עצוב. מה כתוב? וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן. ומה אמר לו? בקרבכם לפני ה' וימתו. בהקריבם לא כתוב, אלא בקרבכם. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: זה גרם להם - שדחקו את השעה בחיי אביהם וטעו בה, והינו מה שכתוב אשר לא צוה אותם. אותם לא צוה, אבל לאהרן צוה. ומה שני בני אהרן, על שדחקו את השעה בחיי אביהם גרמו לעצמם כל כך - אני כלפי אבא ורבי פנחס ושאר החברים על אחת כמה וכמה. בא

לרבי אלעזר בריה, אלעזר קום בקיומך, ואימא מלה חדתא, לגבי דרבי פנחס ושאר חברייה.

קם רבי אלעזר פתח ואמר, וידבר יי' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'. האי קרא אית לאסתכלא ביה, דאתחזי דיתירא איהו. דהא כתיב בתריה, ויאמר יי' אל משה דבר אל אהרן אחיך. מכאן שירותא דפרשתא, האי קרא דלעילא, מאי הוא, דכתיב, וידבר יי' אל משה. מאי הוא דאמר ליה, ולבתר ויאמר יי' אל משה.

אלא בשעתא דקודשא בריך הוא יזב קטרת בוסמין לאהרן, בעא, דלא ישתמש ביה בחייו בר נש אחרא. מאי טעמא. בגין דאהרן אסגי שלמא בעלמא. אמר ליה קדשא בריך הוא, את בעי לאסגאה שלמא בעלמא, על ידך יסגי שלמא לעילא, הא קטרת בוסמין, יהא מסור ביך מכאן ולהלאה, ובחייה לא ישתמש ביה בר נש אחרא. נדב ואביהוא אקדימו בחיי דאבוהון, לאקרבא מה דלא אתמסר להו. ומלה דא, גרים להון דטעו ביה.

ותאנא, משה הוה מהרהר, מאן גרם לון טעותא דא, והוה עצוב. מה כתיב, וידבר יי' אל משה אחרי מות שני בני אהרן. ומה אמר ליה, בקרבכם לפני יי' וימותו. בהקריבם לא כתיב, אלא בקרבכם. אמר ליה קדשא בריך הוא למשה, דא גרמא להו, דדחקו שעתא בחיי אבוהון, וטעו בה, והיינו דכתיב, (ויקרא) אשר לא צוה אותם, אותם לא צוה, אבל לאהרן צוה. ומה תרין בני אהרן, על דדחקו שעתא בחיי אבוהון גרמו לגרמייהו כל כך, אנא לגבי אבא ורבי פנחס ושאר חברייה, על אחת

פְּמָה וְכַמָּה. אֶתָּא רַבִּי פִּנְחָס נְשָׁקִיָּה וּבְרַכְיָה.
רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ
שָׁלְשָׁלְמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ וְגוֹ'.

רַבִּי פִּנְחָס, נִשְׁקוּ וּבְרַכּוּ.
רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (שיר ג)
הִנֵּה מִטָּתוֹ שָׁלְשָׁלְמָה שְׁשִׁים
גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ וְגוֹ'. הִנֵּה מִטָּתוֹ
שָׁלְשָׁלְמָה, מִי זֶה מִטָּתוֹ? זֶהוּ כִּסֵּא
(מִטָּת) הַכְּבוֹד שֶׁל הַמֶּלֶךְ, שֶׁפְּתוּב
בּוֹ (מִשְׁלֵי לֵא) בְּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ.
שָׁלְשָׁלְמָה, הַמֶּלֶךְ שֶׁכָּל הַשְּׁלוֹם
שָׁלוֹ הוּא. שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ,
שְׁנֵאֲחֻזִּים בְּצַדִּיָּה מִן הַדִּין הַקָּשָׁה,
וְנִקְרָאִים שְׁשִׁים מַכּוֹת שֶׁל אֵשׁ
(שְׁשִׁים מְזִינִים בְּכָלִי זֶן קָשִׁים) שְׁאוֹתוֹ נֶעַר
מִתְּלַבֵּשׁ בָּהֶם.

הִנֵּה מִטָּתוֹ שָׁלְשָׁלְמָה, מָאִי מִטָּתוֹ. דָּא
כְּרִסִּי (נ"א ערסא) יִקְרָא דְמִלְכָּא, דְּכְתִיב בֵּיהּ, (מִשְׁלֵי
לֵא) בְּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ. שָׁלְשָׁלְמָה, מִלְכָּא דִּי
שְׁלָמָא כֻּלָּא דִּילֵיהּ הוּא. שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב
לָהּ, דְּאֵתְאַחַדְדֵן בְּסִטְרָהָ מְדִינָא קְשִׁיא,
וְאֶקְרוּן, שְׁתִּין פּוּלְסִי דְנוּרָא, (ס"א שְׁתִּין מְזִינִין זִינִין
קְשִׁין) דִּיהוּא נֶעַר, אֶתְלַבֵּשׁ בָּהּ.

מִימִינֵיהּ, שְׁנָנָא דְחֶרְפָּא תְּקִיפָא, מִשְׁמַאֲלִיָּה
גּוּמְרֵי דְנוּרָא תְּקִיפָא, דְּמֵתְאַחַדָּא
בְּגִלְפּוּי (ס"א בקלפיו), בְּשִׁבְעִין אֶלְף לְהֵטִי נוּרָא
דְּאֶכְלָא, וְאֵינּוֹן שְׁתִּין מְזִינִין זִינִין קְשִׁין,
מְאֵינּוֹן גְּבוּרֵן תְּקִיפֵן, דִּיהֵיָא גְבוּרָה עֲלָאָה
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא. הָדָא הוּא דְכְתִיב מִגְּבוּרֵי
יִשְׂרָאֵל.

וְתֵאנָא, בְּהֵאִי עֶרְסָא, מַה כְּתִיב בָּהּ, וְתִקָּם
בְּעוֹד לִילָהּ, כִּד יִנְקָא מִסְטְרָא
דִּימִינָא (ס"א מסמרא דדינא). וְתַתַּן טְרַף לְבֵיתָהּ. מָאִי
טְרַף, כְּמָה דְאֵת אָמַר (מִיכָה ה) וְטְרַף וְאֵין מְצִיל.
הָדָא הוּא דְכְתִיב כָּלֵם אַחֻזֵי חֶרֶב מְלַמְדֵי
מְלַחְמָה, זְמִינִין בְּכָל אֶתֶר לְמַעַבְד דִּינָא,
וְאֶקְרוּן מְאֵרֵי דִיבְכָא וִילָלָהּ.

אִישׁ חֲרָבוֹ עַל יָרְכוֹ, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (תהלים מה)
חֲגוּר חֲרָבָךְ עַל יָרֵךְ גְּבוּר.
מִפְּחַד בְּלִילוֹת, הֲרֵי פִּרְשׂוּהָ
מִפְּחַדָּהּ שֶׁל גִּיהֵנָם וְכוּ'. אֲבָל
מִפְּחַד בְּלִילוֹת, כְּלוּמַר, אֵת כָּל
זֶה מְאִיזָה מִקּוּם לּוֹקָחִים? מִפְּחַד,
מֵאוֹתוֹ מִקּוּם שְׁנִקְרָא פַּחַד, כְּמוֹ
שְׁנֵאֲמַר (בראשית לא) וּפַחַד יִצְחָק
הָיָה לִי. וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו
יִצְחָק. בְּלִילוֹת, בְּזִמְנִים שֶׁהֵם מְנוּ
לַעֲשׂוֹת דִּין.

אִישׁ חֲרָבוֹ עַל יָרְכוֹ. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (תהלים מה)
חֲגוּר חֲרָבָךְ עַל יָרֵךְ גְּבוּר. מִפְּחַד בְּלִילוֹת.
הָא אוּקְמוּהָ, מִפְּחַדָּהּ דְּגִיהֵנָם וְכוּ' אֲבָל מִפְּחַד
בְּלִילוֹת, כְּלוּמַר, כָּל דָּא מֵאֵן אֶתֶר נְטֻלִין,
מִפְּחַד, מֵהֵהוּא אֶתֶר דְּאֶקְרִי פַּחַד, כְּמָה דְאֵת
אָמַר (בראשית לא) וּפַחַד יִצְחָק הָיָה לִי. וַיִּשְׁבַּע
יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו יִצְחָק. בְּלִילוֹת, בְּזִמְנִין
דְּאֵינּוֹן מִתְּפַקְדִין לְמַעַבְד דִּינָא.

וְכַמָּה, כְּתִיב (מִשְׁלֵי לֵא) זְמָמָה שְׂדֵה וְתִקְחָהּ.
וְתֵאנָא, בְּהֵאִי עֶרְסָא, מַה כְּתִיב בָּהּ, וְתִקָּם
בְּעוֹד לִילָהּ, כִּד יִנְקָא מִסְטְרָא
דִּימִינָא (ס"א מסמרא דדינא). וְתַתַּן טְרַף לְבֵיתָהּ. מָאִי
טְרַף, כְּמָה דְאֵת אָמַר (מִיכָה ה) וְטְרַף וְאֵין מְצִיל.
הָדָא הוּא דְכְתִיב כָּלֵם אַחֻזֵי חֶרֶב מְלַמְדֵי
מְלַחְמָה, זְמִינִין בְּכָל אֶתֶר לְמַעַבְד דִּינָא,
וְאֶקְרוּן מְאֵרֵי דִיבְכָא וִילָלָהּ.

וְתֵאנָא, בְּהֵאִי עֶרְסָא, מַה כְּתִיב בָּהּ, וְתִקָּם
בְּעוֹד לִילָהּ, כִּד יִנְקָא מִסְטְרָא
דִּימִינָא (ס"א מסמרא דדינא). וְתַתַּן טְרַף לְבֵיתָהּ. מָאִי
טְרַף, כְּמָה דְאֵת אָמַר (מִיכָה ה) וְטְרַף וְאֵין מְצִיל.
הָדָא הוּא דְכְתִיב כָּלֵם אַחֻזֵי חֶרֶב מְלַמְדֵי
מְלַחְמָה, זְמִינִין בְּכָל אֶתֶר לְמַעַבְד דִּינָא,
וְאֶקְרוּן מְאֵרֵי דִיבְכָא וִילָלָהּ.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (איוב מ) וְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה יִשְׁחָקוּ שָׁם. וְעַל דָּא כְתִיב, (תהלים קד) זֶה הַיָּם גְּדוֹל וְרַחֵב יָדָיִם וְגו' שָׁם אָנִיּוֹת יִהְיֶיכוּן וְגו' כְּמֹ שְׁנֵאמַר (משלי לא) הִיטָה כְּאָנִיּוֹת סוּחַר מִמְּרַחֵק תְּבִיא לַחֲמָה. (משלי לא) הִיטָה כְּאָנִיּוֹת סוּחַר מִמְּרַחֵק תְּבִיא לַחֲמָה. מִמְּרַחֵק וְדָאִי. מְרִישָׁא דְמוֹחָא, וּמְעִילָא דְרִישָׁא, תְּבִיא לַחֲמָה. עַל יָדָא דְצַדִּיק, כַּד מְזַדְדוּגְן כַּחַד, כְּדִין חִידוּ בְכֻלָּא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, לוֹיִתָן זֶה יִצְרַת לְשַׁחֵק בּוּ.

הָאֵנָּא, אֶלְף וַחֲמֵשׁ מְאָה, מְאָרִי תְרִיסִין, מְאָרִי דְשׁוּלְטָנוּתָא, אֲתֵאֲחָדָן מְהָאִי סְטָרָא, דְאֵינּוֹן גִּיבְרִין. בִּידוּי דְהָהוּא דְאֶקְרִי נַעַר, אַרְבַּע מִפְתָּחִין רַבְרָבָן. תְּנִינִיָּא אֲזֵלִין תַּחְתּוֹת סְפִינָה, דְהָאִי (דף ס' ע"ב) יִמָּא רַבָּא, לְאַרְבַּע זְוִיִּין. דָּא אֲזִיל לְסְטָרָא דָּא, וְדָא אֲזִיל לְסְטָרָא דָּא. וְכֵן כְּלָהוּ. אַרְבַּע חִיזוּ דְאַנְפִּין אֲתַחְזִיין בְּהוּ, וְכַד אֲתַפְלִילָן כַּחַד, כְּתִיב, (יחזקאל א) וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, פְּנֵיהֶם דְכֻלָּא.

אֶפִּי רַבְרָבִי, וְאֶפִּי זוּטְרִי, כְּלִילָן כַּחַד לְעִילָא, תְרִי סְלֶקִין וְשֵׁאטִין, וְתִרִין מְגֵרוּפִין בִּיְדֵיהוּ. אֶלְף טוּרִין סְלֶקִין וְעֵאלִין (ס"א אֵלִין מְמִירִין עֵאלִין וְסֶלְקִין) בְּכָל יוֹמָא, מְשַׁקִּיּוּ דְהָהוּא יִמָּא, לְבִתְרָא, אֲתַעְקְרוּ מִנָּה, וְסֶלְקִין לְיִמָּא אַחְרָא. לִית חֲשַׁבְנָא לְאֵינּוֹן דְאֲתֵאֲחָדָן בְּשַׁעְרָהָא, תְרִין בְּנִין יִנְקִין כָּל יוֹמָא, דְאֶקְרוּן מְאֵלִי אַרְעָא. וְדָא הוּא רְזָא דְסַפְרָא דְצִנְיַעוּתָא, דְכְתִיב, (יהושע ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן מִן הַשְּׁטִים שָׁנַיִם אַנְשִׁים מִרְגְּלִים חֲרַשׁ לֵאמֹר. וְאֵלִין יִנְקִין מִתַּחְתּוֹת סְטְרֵי אַבְרָהָא, תְרִין בְּנוֹת בְּתַחְתּוֹת רְגְלָהָא, (ס"א וְאֵלִין יִנְקוּן מִסְטָרָא דְאַבְרָהָא, תְרִין בְּנוֹת בְּתַחְתּוֹתָהָא) וְעַל דָּא כְתִיב, (בראשית ו) וַיִּרְאוּ כְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם. וְאֵלִין מִתֵּאֲחָדָן בְּטְרַפֵּי (ס"א כְּמוֹפְרִי) דְהָיָא עֶרְסָא, וְדָא הוּא דְתְנִינָן, דְכְתִיב, (מלכים א א) אַז תְּבִאנָה שְׁתֵּים נָשִׁים זָנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ. אַז

וְעַל זֶה כְּתוּב, (תהלים קד) זֶה הַיָּם גְּדוֹל וְרַחֵב יָדָיִם וְגו' שָׁם אָנִיּוֹת יִהְיֶיכוּן וְגו', כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (משלי לא) הִיטָה כְּאָנִיּוֹת סוּחַר מִמְּרַחֵק תְּבִיא לַחֲמָה. לַחֲמָה. מִמְּרַחֵק וְדָאִי. מְרִישָׁא דְמוֹחָא, וּמְעִילָא דְרִישָׁא, תְּבִיא לַחֲמָה, עַל יָדֵי הַצַּדִּיק כְּשֶׁמְזַדְדוּגְיָם כְּאַחַד, אֲזִי שְׂמַחָה בְּכָל. זֶהוּ שְׂכָתוּב לוֹיִתָן זֶה יִצְרַת לְשַׁחֵק בּוּ.

לְמַדְנֵי, אֶלְף וַחֲמֵשׁ מְאוֹת בְּעֵלִי מְגַנִּים בְּעֵלִי הַשְּׁלֹטוֹן נְאַחְזִים מִהַצַּד הַזֶּה, שְׁהֵם גְּבוּרִים. בִּיְדֵי אוֹתוֹ שְׁנִקְרָא נַעַר אַרְבַּעָה מִפְתָּחוֹת גְּדוֹלִים. תְּנִינִים שְׁהוֹלְכִים תַּחַת הַסְּפִינָה שֶׁל הַיָּם הַגְּדוֹל הַזֶּה לְאַרְבַּע זְוִיּוֹת. זֶה הוֹלֵךְ לְצַד זֶה, וְזֶה הוֹלֵךְ לְצַד זֶה, וְכַךְ כָּלָם. אַרְבַּעָה מְרֵאוֹת שֶׁל פְּנִים נִרְאִים בָּהֶם, וְכְשֶׁנִּכְלָלִים כְּאַחַד, כְּתוּב (יחזקאל א) וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, פְּנֵיהֶם שֶׁל כָּלָם. פְּנִים גְּדוֹלִים וּפְנִים קְטַנִּים כְּלוּלִים כְּאַחַד לְמַעְלָה, שְׁנַיִם עוֹלִים וּמְשׁוּטְטִים, וְשִׁתֵּי מְגֵרְפוֹת בִּיְדֵיהֶם. אֶלְף הָרִים עוֹלִים וְנִכְנָסִים (אֵלּוּ מְכַסִּים נִכְנָסִים וְעוֹלִים) בְּכָל יוֹם מִהַשְּׁקָאֵת אוֹתוֹ הַיָּם, אַחַר כֶּף נְעֻקְרִים מִמֶּנָּה וְעוֹלִים לִים אַחַר. אִין חֲשַׁבּוֹן לְאוֹתָם הַנְּאַחְזִים בְּשַׁעְרוֹתֶיהָ, שְׁנֵי בְנִים יוֹנְקִים כָּל יוֹם, שְׁנִקְרָאִים מְרַגְלֵי הָאָרֶץ, וְזֶהוּ סוּד שֶׁל סַפְרָא דְצִנְיַעוּתָא, שְׂכָתוּב (יהושע ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן מִן הַשְּׁטִים שָׁנַיִם אַנְשִׁים מִרְגְּלִים חֲרַשׁ לֵאמֹר. וְאֵלִין יוֹנְקִים מִתַּחַת צַדֵּי אֵיבְרֵיהָ. שְׁתֵּי בְנוֹת תַּחַת רְגְלָהָ, (וְאֵלִין יוֹנְקִים מִצַּד אַבְרָהָם, שְׁתֵּי בְנוֹת בְּתַחְתּוֹתֶיהָ) וְעַל זֶה כְּתוּב (בראשית ו) וַיִּרְאוּ כְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם. וְאֵלִין נְאַחְזִים בְּעֵלִי (בְּצַפְרֵי) אוֹתָהָ מִטָּה, וְזֶהוּ שְׁשֻׁנֵינוּ, שְׂכָתוּב (מלכים א-א) אַז תְּבִאנָה שְׁתֵּים נָשִׁים זָנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ. אַז תְּבִאנָה, וְלֹא

מקדם לכן. ובזמן שישראל
למטה, מחזירים ערך מאחר
הקדוש ברוך הוא, מה כתוב?
(ישעיה ג) עמי נגשו מעולל ונשים
משלו בו. ודאי.

ביר שמאל שבעים ענפים
שמגדלים בין דגי הים, כלם
אדמים פשוטה, ומעליהם ענף
אחד יותר אדם, זה עולה ויורד,
וכלם מתפסים בשערוֹתיה.

בעל הלשון הרע, כשיורד הנחש,
נעשה מקפץ על ההרים מדלג על
הסלעים, עד שימצא טרף שאחוז
בצפרנים, ויאכל. אז שוכף,
וחוזרת לשונו לטוב. אשריהם
ישראל שמוזמנים לו טרפו. חוזר
למקומו (לאחרי), ונכנס לנקב
תהום רבה.

בשעורים (עולה עולם) בעלי
הרמחים והתרבות, שאין להם
חשבון, סביב אותם ששים
עליונים וסביב המטה הזו, אלה
אלפים ורבוא רבבות עומדים
בכל צד של המטה הזו למעלה,
וממנה נזונים, כלם מלפניה (וממנה
נזונים, כלם עובדים לה לפניה) לעמודו.

מתחת לכלם יוצאים פמה אלה
ורבבות שאין להם חשבון,
ויורדים ומשוטטים בעולם, עד
שתוקעים בעלי השופר
ומתכנסים, ואלה אחוזים בזהמת
הצפרנים.

המטה הזו כוללת אותם. רגלי
המטה הזו אחוזים בארבעת
צדדי העולם, כלם נכללים בכלל
שנמצא למעלה ונמצא למטה,
בשמים ממעל ועל הארץ מתחת,
ועל זה כתוב הנה. מה זה הנה?
משום שמוזמנת לכלם, למעלה
ולמטה. ורשומה המטה הזו
מהכל, ונקראת אדני, הרבון של
הכל, ורשומה בין חילותיה.

משום כך הפכה צריך לכוון דברים
שלמעלה, ליחד את השם הקדוש

תבאנה, ולא מקדמת דנא, ובזמנא דישראל
לתתא, אהדרון קדל מבתר קדשא בריך הוא,
מאי כתיב, (ישעיה ג) עמי נגשו מעולל ונשים
משלו בו. ודאי.

בירא שמאלא, שבועין ענפין, דמגדלין בין
נוני ימא, פלהו סומקי כוורדא. ועילא
מנהון, ענפא חד סומקא יתיר, דא סליק
ונחית. וכלהו אתחפין בשערהא.

מארי דלישנא בישא. פד נחית חוּיא. אתעביד
מקפץ על טורין, מדלגא על טנרי. עד
דישפח טרפא, דאחיד בטופרי ויכול. כדין
שכיד, ואתחזר לישניה לטב. זפאין אינון
ישראל, דמוזמנין ליה טרפיה. אהדר
לאתריה (ס"א לבתריה), עייל בנוקבא דתהומא
רבא.

כד (ס"א סליק סלקין) סלקין מארי דרומחין וסייפין,
דלית לון חשבנא, סוחרנייהו דאינון שתיין
עלאין, דסוחרניה דהאי ערסא, אלה אלפין,
ורבוא רבוון, קיימין בכל סטרא דהאי ערסא
לעילא. ומניה אתזנון, פלהו מקמיה (ס"א ומניה
אתנון, ליה פלחין בולחו קמיה) יקומוון.

מתחות פלהו, נפקין פמה אלה ורבבון, דלית
לון חשבנא, ונחתין ושאטין בעלמא,
עד דתקעי מארי שופרא, ומתכנשי. והני
כזוהמא דטופרי אחידן.

דא ערסא כליל לון, דא ערסא, רגלוהי אחידן
בארבע סטרי עלמא, כלא עאלין בכללא,
דאשתכח לעילא, ואשתכח לתתא, בשמים
ממעל, ועל הארץ מתחת, ועל דא כתיב הנה.
מאי הנה. בגין דזמינא לכלא לעילא ותתא.
ורשומא האי ערסא מפלא, אדני אתקרי,
רבונא דכלא, רשימא בין חייליהא.

בגין כך, פהנא בעי לכוונא מלי דלעילא,

מֵהַמְקוֹם שֶׁצָרִיף לַיְחָדוֹ, וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ, כְּתוּב בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, בְּזֶה צָרִיף לְקָרֵב קֹדֶשׁ לַמְקוֹמָהּ, מֵהַמְקוֹם הַזֶּה צָרִיף אָדָם לַפֶּחַד מִלִּפְנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּף הוּא. וְעַל זֶה כְּתוּב, (דברים לד) לוֹ חֲכָמוֹ יִשְׁפִּילוּ זֹאת מִיַּד יְבִינּוּ לְאַחֲרֵיָתָם. כְּלוֹמֵר, אִם יִסְתַּכְּלוּ בְּנֵי אָדָם בְּעֲנֹשׁ, אֵיךְ זֹאת אֲחוּזָה בֵּין חַיְלֹתֶיהָ, וְאֵיךְ הִתְמַנּוּ לִפְנֵיהָ כָּל אוֹתָם בְּנֵי הַחַיְלוֹת, וְאוֹחֲזִים בַּעֲבוּדָה לְהַפְרַע מִן הַרְשָׁעִים, מִיַּד יְבִינּוּ לְאַחֲרֵיָתָם, וְיִשְׁמְרוּ אֶת מַעֲשֵׂיהֶם, וְלֹא יִחְטְאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקֹּדֶשׁ.

עוֹד אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל אָדָם שְׂזוּכָה לְלַמֵּד תּוֹרָה וְשׁוֹמֵר אֶת הַזֹּאת הַזֹּאת, הַזֹּאת הַזֹּאת שׁוֹמֵר אֹתוֹ וְכוֹרְתָת עִמּוֹ בְּרִית עַל בְּרִיתוֹ, שְׁלֵא תִסּוֹר מִמֶּנּוּ וּמִכְּנִיּוֹ וּמִכְּנֵי בְּנֵי לְעוֹלָמִים. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (ישעיה נט) וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם וְגו'. יִשְׁבוּ לְאָכֹל. עַד שְׁאֲכֹלוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרַיִם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֹאמֵר דְּבַר קֹדֶשׁ בַּתּוֹרָה עַל הַשְּׁלַחַן לִפְנֵי רַבִּי פְּנַחֲסִי.

פָּתַח רַבִּי חֲזַקְיָה וְאָמַר, ה' אֱלֹהִים נִתֵּן לִי לְשׁוֹן לְמוֹדִים לְדַעַת לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲף דְבַר וְגו'. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקֹּדֶשׁ בְּרוּף הוּא הַתְּרַצָּה בָּהֶם מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים וְקִרְאָם קֹדֶשׁ, שְׁכַתּוּב קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לָהּ, וְנִתֵּן לָהֶם חֶלֶק לְהֶאֱחֹז בְּשֵׁם הַקֹּדֶשׁ. וּבִמָּה אֲחֹזוּ יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁם הַקֹּדֶשׁ? מִשׁוּם שְׂזוּכּוּ בַתּוֹרָה. שְׁכַל מִי שְׂאוּחֹז בַּתּוֹרָה, זוֹכֵה בְּקֹדֶשׁ בְּרוּף הוּא. (בַּקֹּדֶשׁ).

וְשְׁנִינּוּ לִפְנֵי מוֹרְנוּ, מַה זֶה קֹדֶשׁ? שְׁלֵמוֹת הַכֹּל שְׁנוֹקְרָת הַחֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה. וּמֵהַמְקוֹם הַזֶּה (שׁוֹפַע שְׁמֹן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ בְּשִׁבְלִים יְדוּעִים לְמִקּוֹם שְׁנוֹקְרָא בִּינָה עֲלִיּוֹנָה), וּמִשָּׁם יוֹצְאִים מַעֲיָנוֹת

לַיְחָדָא שְׁמָא קִדִּישָׁא מֵאַתְר דְּבַעָא לַיְחָדָא, וְעַל דָּא תְּנִינּוּ, כְּתוּב, בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, בְּהַאי בְּעֵי לְקָרְבָא קֹדֶשָׁה לְאַתְרֵיהָ, מֵהַאי אַתְר, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְדַחֲלָא מִקְּמֵי קֹדֶשָׁא בְּרִיף הוּא. וְעַל דָּא כְּתוּב, (דברים לב) לוֹ חֲכָמוֹ יִשְׁפִּילוּ זֹאת מִיַּד יְבִינּוּ לְאַחֲרֵיָתָם. כְּלוֹמֵר, אִי יִסְתַּכְּלוּ בְּנֵי נֶשָׁא בְּעוֹנֶשָׁא, הֵיךְ אֲחִידַת זֹאת בֵּין חַיְלֵהָא, וְהֵיךְ אֲתַמְנּוּ קָמָה כָּל אֵינּוֹן בְּנֵי חַיְלִין, וְאֲחִידֵן בְּפוּלְחָנָא לְאַתְפְּרַעָא מִן חַיְבֵיָא, מִיַּד יְבִינּוּ לְאַחֲרֵיָתָם, וְיִסְתַּמְרוּן עוֹבְדֵיהוֹן, וְלֹא יְחוּבוּן קְמֵי מַלְכָא קִדִּישָׁא.

הַזֶּה אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל בַּר נֶשׁ דְּזָכִי לְמִילָף אוֹרֵייתָא, וְנָטִיר לָהּ לְהַאי זֹאת, הַאי זֹאת נָטִירַת לֵיהּ, וְגִזַּר עֲמִיָה קִיִּימָא עַל קִיִּימָא דִּילֵיהּ, דְּלֹא יִתְעַדֵי מַגִּיָה, וּמִן בְּנוּהֵי וּמִן בְּנֵי בְּנוּהֵי לְעֵלְמִין. הָדָא הוּא דְכְּתוּב, (ישעיה נט) וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם וְגו'. יִתְבוּ לְמִיכָל. עַד דְּאֲכֹלוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרַיִיא, כָּל חַד וְחַד לִימָא מְלָה חֲדַתָּא דְאוֹרֵייתָא, עַל פְּתוּרָא, לְקַמִּיָה דְרַבִּי פְּנַחֲסִי.

פָּתַח רַבִּי חֲזַקְיָה וְאָמַר, (ישעיה ג) יִי אֱלֹהִים נִתֵּן לִי לְשׁוֹן לְמוֹדִים לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲף דְבַר וְגו'. זַפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדֶשָׁא בְּרִיף הוּא אֲתַרְעֵי בְּהוּ מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין, וְקִרְאָן קֹדֶשׁ. דְכְּתוּב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לִי. וְיֵהִיב (ד' ט"א ע"א) לָהּ חוּלְקָא, לְאַתְאֲחָדָא בְּשְׁמָא קִדִּישָׁא. וּבִמָּה אֲחִידוּ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁמָא קִדִּישָׁא. בְּגִין דְּזָכוּ בְּאוֹרֵייתָא, דְּכָל מָאן דְּזָכִי בְּאוֹרֵייתָא זָכִי בֵיהּ בְּקוּדֶשָׁא בְּרִיף הוּא. (ג"א בַּקֹּדֶשׁ).

וְתִנְיִן קְמִיָה דְמַר, מָאֵי קֹדֶשׁ. שְׁלִימוֹתָא דְכָלָא דְאֶקְרִי חֲכָמָה עֲלָאָה, וּמֵהַאי אַתְר (גִּיד מִשְׁחַת רַבּוֹת קִדִּישָׁא בְּשִׁבְלִין יְדוּעֹן, לְאַתְר דְּאֶקְרִי בִּינָה עֲלָאָה), וּמִתְמַן נִפְקִין מְבוּעֵין וּנְחָלִין לְכָל עַבְר, עַד דְּמִטּוּ

לְהָאֵי זֹאת. (ומאמר דא אתער רוחא קדישא) **וְהָאֵי זֹאת פֶּדַ**
מִתְבָּרְכָא, אֶקְרִי קֹדֶשׁ, וְאֶקְרִי חֲכָמָה, וְקִרְאֵן
לִיה (נ"א) **וְהָאֵי זֹאת פֶּדַ** אתְבָרְכָא מאמר עלאה דא דאקרי קדש ואקרי
חכמה קראן ליה) **רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. פְּלוּמֵר, רוּחַ, מֵהָהוּא**
קֹדֶשׁ דְּלַעֲיָלָא. וְכַד נִפְקִין וּמִתְעַרְיִן מִנְהָ רִזֵּי
אוֹרֵייתָא, פְּדִין אֶתְקָרִי לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.

וּבְשַׁעְתָּא דְנִגְיֵד הָהוּא רְבוּת קַדִּישָׁא, לְאִינוּן
תְּרִין קַיִימִין, דְּאֶקְרוּן לְמוּדֵי ה',
וְאֶקְרוּן צְבָאוֹת, אֶתְכַנְשׁ תַּמָּן, וְכַד נִפְיָק מִתַּמָּן,
בְּהָהוּא דְרָגָא דְאֶקְרִי יְסוּד, לְהָהוּא חֲכָמָה
זַעֲרָא, פְּדִין אֶתְקָרִי לְשׁוֹן לְמוּדִים. וְנִפְיָק
לְאֶתְעַרָא לְאִינוּן קַדִּישֵׁי עֲלִיוֹנִים. פְּדִין פְּתִיב,
יְי' אֱלֹהִים נָתַן לִי לְשׁוֹן לְמוּדִים. וְלִמָּה. לְדַעַת
לְעוֹת אֶת יַעֲף דְבַר. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב
הָאֵי לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא, רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְעוּד
דְּסָלִיק לִיה לְעִילָא לְעִילָא, בְּגִין כֶּף כָּל מְלוּי
בְּאֶתְגַּלְיָא אֶתְמַרו, וְלֹא אֶתְכַסְיִין. עֲלִיהָ פְּתִיב,
(במדבר יב) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמְרָאָה וְלֹא
בְּחִידוֹת.

פְּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר, (מלכים א ה) **וַיְי' נָתַן חֲכָמָה**
לְשַׁלְמָה פְּאָשֵׁר דְּבַר לּוֹ וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּין
חִירָם וּבֵין שְׁלֹמָה וְגו'. וַיְי' נָתַן חֲכָמָה
לְשַׁלְמָה, דָּא הוּא דְתַנְיִנָן, בְּיוֹמֵי דְשַׁלְמָה
מִלְכָּא, קַיִימָא סִיְהָרָא בְּאֶשְׁלִמוֹתָא, פְּאָשֵׁר דְּבַר
לוֹ, כְּמָה דְאֶתְמַר לִיה, (דברי הימים ב א) **הַחֲכָמָה**
וְהַמְדַע נָתַן לָךְ.

וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמָה. וְכִי מַה (בז)
הָאֵי לְהָאֵי. אֶלָּא הֵכִי תַנְיִנָן, וַיְי' נָתַן חֲכָמָה
לְשַׁלְמָה. וְהָאֵי חֲכָמָה בְּמַאי אוֹקִים לָהּ. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, אוֹקִים לָהּ בְּהָאֵי, בְּקַדְמִיתָא, דְּשַׁלְמָה
עֲבַד דְנִחִית לְחִירָם מֵהָהוּא דְרָגָא, דְהָהוּא אָמַר,
(יחזקאל כח) מוֹשֵׁב אֱלֹהִים יִשְׁבְּתִי וְגו', דְתַנְיָא,
אוֹתָהּ בְּזָה בְּרַאשׁוֹנָה, שְׁשַׁלְמָה עָשָׂה שְׁהוֹרִיד אֶת חִירָם מֵאוֹתָהּ דְרָגָה, שְׁהִנָּה אוֹמַר (יחזקאל כח)

וּנְחִלִים לְכָל עֶבֶר, עַד שְׁמַנְיָעִים
לְזֹאת הַזֶּה. וּמִמְקוֹם זֶה מִתְעַרְרַת רוּחַ
קְדוּשָׁהוּ וְכִשְׁמִתְבָּרְכַת הַזֹּאת הַזֶּה,
נִקְרָאת קֹדֶשׁ, וְנִקְרָאת חֲכָמָה,
וְקוֹרְאִים לָהּ (וְהַזֹּאת הַזֶּה כִּשְׁמִתְבָּרְכַת
מִמְקוֹם עֲלִיוֹן, זֶה שְׁנִקְרָא קֹדֶשׁ וְנִקְרָא חֲכָמָה,
קוֹרְאִים לוֹ) רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. פְּלוּמֵר, רוּחַ
מֵאוֹתוֹ קֹדֶשׁ שְׁלַמְעֵלָה.
וְכִשְׁיּוֹצְאִים וּמִתְעוֹרְרִים מִמְנָה
סוּדוֹת הַתּוֹרָה, אֲזַ נִקְרָאת לְשׁוֹן
הַקֹּדֶשׁ.

וּבְשַׁעָה שְׁשׁוּפַע אוֹתוֹ מִשְׁחַת
קֹדֶשׁ לְאוֹתָם שְׁנֵי עֲמוּדִים,
שְׁנִקְרָאִים לְמוּדֵי ה', וְנִקְרָאִים
צְבָאוֹת, מִתְכַנְּסִים לְשֵׁם, וְכִשְׁיּוֹצְא
מִשֵׁם בְּאוֹתָהּ דְרָגָה שְׁנִקְרָאת
יְסוּד, לְאוֹתָהּ חֲכָמָה קְטַנָּה, אֲזַ
נִקְרָאת לְשׁוֹן לְמוּדִים, וַיּוֹצְאֵת
לְהַעֲיִר אוֹתָם קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים.
אֲזַ כְּתוּב, ה' אֱלֹהִים נָתַן לִי לְשׁוֹן
לְמוּדִים. וְלִמָּה? לְדַעַת לְעוֹת אֶת
יַעֲף דְבַר. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן
אֶת זֶה לְמַנּוּחָה הַקְדוּשָׁה, רַבִּי
שְׁמַעוֹן. וְעוּד, שְׁהַעֲלָה אוֹתוֹ
לְמַעַלָה לְמַעַלָה, וּמִשׁוּם כֶּף כָּל
דְּבָרָיו בְּנִגְלָה נֶאֱמָרִים, וְלֹא
מְכַסִּים. עֲלִיו פְּתוּב, (במדבר יב) פֶּה
אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמְרָאָה וְלֹא
בְּחִידַת.

פְּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר, (מלכים-א ה) **וְה'**
וְה' נָתַן חֲכָמָה לְשַׁלְמָה פְּאָשֵׁר
דְּבַר לּוֹ וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין
שְׁלֹמָה וְגו'. וְה' נָתַן חֲכָמָה
לְשַׁלְמָה, זֶהוּ שְׁשַׁנְיָנוּ, בְּיַמֵּי
שְׁלֹמָה הַמֶּלֶךְ עֲמֵדָה הַלְבָנָה
בְּשַׁלְמוֹתָהּ, פְּאָשֵׁר דְּבַר לּוֹ, כְּמוֹ
שְׁנֶאֱמַר לוֹ, הַחֲכָמָה וְהַמְדַע נָתַן
לָךְ.

וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמָה.
וְכִי מַה (בין) זֶה לְזֶה? אֶלָּא כֶּף
שְׁנִינּוּ, וְה' נָתַן חֲכָמָה לְשַׁלְמָה.
וְאֵת הַחֲכָמָה הַזֶּה בְּמָה הַעֲמִיד
אוֹתָהּ? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַעֲמִיד
(יחזקאל כח) שְׁהִנָּה אוֹמַר (יחזקאל כח)

מושב אלהים לשבתי וגו'.
ש'למדנו שחירם מ'לך צור עשה
עצמו אלוה. אחר ש'שלמה בא,
עשה לו בחכמתו שירד מאותה
עצה והודה לשלמה. ומשום כ'ף
פתוב, (מלכים-א ה) ויהי שלום בין
חירם ובין שלמה.

ושנינו, אמר רבי יצחק אמר רבי
יהודה, ש'שלח לו שד אחד,
והוריד אותו לשבעה מדורי
גיהנם, והעלה אותו ושלח לו
פתקים בכל יום ויום בידו, עד
שחזר והודה לשלמה. ושנינו,
שלמה י'רש את הל'בנה בכל
הצ'דדים, ומשום כ'ף שלט בכל
בחכמתו. ורבי שמעון בר יוחאי
שולט בחכמתו על כל בני
העולם, וכל אותם שעולים
בדרגותיו לא עולים אלא
להשלים עמו (אם לא שלמים עמו).

פתח רבי יוסי ואמר, (שיר ב) יונתי
בחגוי הסלע בסתר המדרגה וגו'.
יונתי - זו כנסת ישראל. מה יונה
לא עוזבת את כן זוגה לעולמים,
כ'ף כנסת ישראל לא עוזבת את
הקדוש ברוך הוא לעולמים.
בחגוי הסלע - אלו תלמידי
חכמים, שלא נמצאים במנהגה
בעולם הזה. בסתר המדרגה -
אלו תלמידי חכמים שצנועים,
שבהם חסידים יראי הקדוש
ברוך הוא, ששכינה לא וזה מהם
לעולמים. אז הקדוש ברוך הוא
תובע את כנסת ישראל בשבילם
ואומר, הראיני את מראיך
השמיעני את קולך פי קולך ערב,
שאין קול שנשמע למעלה, אלא
קולם של אלו העוסקים בתורה.
ו'למדנו, כל אותם העוסקים
בתורה בלילה, הדיוקן שלהם
נחקק למעלה לפני הקדוש ברוך
הוא, והקדוש ברוך הוא
משתעשע בהם כל היום ומסתכל
בהם, ואותו קול (של באן) עולה ובוקע את כל אותם רקיעים עד שעולה לפני הקדוש ברוך הוא,

חירם מ'לך צור עבד גרמיה אלוה. פתר
דשלמה אתא, עבד ליה בחכמתיה, דנחית
מההוא עיטא, ואודי ליה לשלמה. ובגין כ'ף,
(מלכים א ה) ויהי שלום בין חירם ובין שלמה.

ותנינו, אמר רבי יצחק אמר רבי יהודה, דשדר
ליה, חד שי'דא, ונחית ליד שב'עה
מדורין דגיהנם וסלקיה, ושדר ליה פתקין
בכל יומא ויומא בידיה, עד דאהדר, ואודי
ליה לשלמה. ותנינו. שלמה י'רית לה לסי'הרא,
בכל סטרוי. בגין כ'ף, בכלא שליט בחכמתיה.
ורבי שמעון בן יוחאי, שליט בחכמתיה על
כל בני עלמא, כל אינון דסלקין בדרגוי, לא
סלקין אלא לאשלמא עמיה. (ס"א א' לא שלמין עמיה).

פתח רבי יוסי ואמר, (שיר השירים ב) יונתי בחגוי
הסלע בסתר המדרגה וגו'. יונתי, דא
כנסת ישראל, מה יונה לא שב'קת בן זוגה
לעלמין, כ'ף כנסת ישראל לא שב'קת לקודשא
ברוך הוא לעלמין. בחגוי הסלע, אלין תלמידי
חכמים, דלא משתפחי בנייחא בעלמא דין.
בסתר המדרגה, אלין תלמידי חכמים,
הצנועין, דבהון חסידין דחלי קדשא בריך
הוא, דשכינתא לא אעדי מנייהו לעלמין.
כדין, קדשא בריך הוא מתבע בגינייהו לכנסת
ישראל, ואמר, הראיני את מראיך השמיעני
את קולך פי קולך ערב, דלית קלא משתמע
לעילא, אלא קלא דאינון דמתעסקי
באורייתא.

ותאנא, כל אינון דמתעסקי באורייתא,
בליליא, דיוקניהון אתח'קק לעילא
קמי קדשא בריך הוא, וקודשא בריך הוא
משתעשע בהו כוליה יומא, ומסתכל בהו.
וההוא קלא, (דחבא) סליק ובקע כל אינון
בהם, ואותו קול (של באן) עולה ובוקע את כל אותם רקיעים עד שעולה לפני הקדוש ברוך הוא,

וְאִז כְּתוּב, כִּי קוֹלְךָ עָרַב וּמְרִיאֵךְ נֶאֱוָה. וְעַכְשָׁו הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חוֹקֵק אֶת דְּיוֹקְנוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן לְמַעְלָה, וְקוֹלוֹ לְמַעְלָה לְמַעְלָה עוֹלָה, וּמִתְעַטֵּר בַּכְּתָר הַקְדוּשׁ, עַד שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעַטֵּר בּוֹ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וּמִשְׁתַּבַּח בּוֹ. עָלָיו כְּתוּב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

פְּתַח רַבִּי חֲזִיָּא וְאָמַר, (קהלת א) מַה שְׁהִיָּה כְּכָר הוּא וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת וְגו'.

מַה שְׁהִיָּה כְּכָר, הֵינּוּ מַה שֶׁשְּׁנִינּוּ, שְׁטָרִם בְּרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, הִיָּה בּוֹרָא עוֹלָמוֹת וּמְחַרְיָבֵם, עַד שֶׁעָלָה בְּרִצּוֹנוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְרֹא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְנִמְלֵךְ בַּתּוֹרָה. אִז הוּא הִתְתַּקֵּן בַּתְּקוּנָיו וְהִתְעַטֵּר בְּעִטְרוֹתָיו, וּבְרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְכָל מַה שֶׁנִּמְצָא בְּעוֹלָם הַזֶּה הִרִי הִיָּה לְפָנָיו (שְׁהִרִי עֲלָה מִלְּפָנָיו) וְהִתְתַּקֵּן לְפָנָיו.

וְשְׁנִינּוּ, כָּל אוֹתָם מְנַהֲיֵי הָעוֹלָם שֶׁנִּמְצְאִים בְּכָל יוֹר וְדוֹר, טָרַם שִׁיבְאוֹ לְעוֹלָם, הִרִי הִיָּה עוֹמְדִים לְפָנָיו בְּדִיוֹקָן שְׁלֵהֶם. (וְכָר שְׁנִינּוּ) אֶפְלוּ כָּל אוֹתָן נִשְׁמוֹת בְּנֵי הָאָדָם טָרַם שִׁירְדוּ לְעוֹלָם, בְּלֵן חֲקוּקוֹת לְפָנָיו בְּרַקִּיעַ בְּאוֹתוֹ דְּיוֹקָן מִמֶּשׁ שֶׁהֵם בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְכָל מַה שֶׁלּוֹמְדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, הַכֹּל יָדְעוּ טָרַם בּוֹאֵם לְעוֹלָם. וְשְׁנִינּוּ, זֶה בְּאוֹתָם צְדִיקֵי אָמֶת.

וְכָר אוֹתָם שְׂאִין נִמְצְאִים צְדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֶפְלוּ שֵׁם מְרַחֲקִים מִלְּפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִכְנְסִים לְנֻקַּב תְּהוֹם רַבָּה, וְדוֹחֲקִים אֶת הַשְּׁעָה וְיוֹרְדִים לְעוֹלָם. וְאוֹתָהּ הַנְּשַׁמָּה שְׁלֵהֶם, הִרִי לְמַדְנּוּ, כְּמוֹ שֶׁהֵם קָשִׁי עָרַף בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּף הִיָּ טָרַם בּוֹאֵם לְעוֹלָם.

וְאֵת אוֹתוֹ חֵלֵק קְדוּשׁ שְׁנִתֵּן לָהֶם זֶרְקוּ אוֹתוֹ, וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים

רְקִיעֵין, עַד דְּסָלִיק קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פְּדִין כְּתִיב, כִּי קוֹלְךָ עָרַב וּמְרִיאֵךְ נֶאֱוָה. וְהַשְׁתָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲקֵק דְּיוֹקְנָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן לְעִילָא וְקָלִיָּה לְעִילָא לְעִילָא סְלָקָא, וּמִתְעַטֵּרָא בְּכְתָרָא קְדִישָׁא, עַד דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְעַטֵּר בֵּיהּ בְּכָלְהוּ עֲלָמִין. וּמִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ. עָלִיָּה כְּתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

פְּתַח רַבִּי חֲזִיָּא וְאָמַר, (קהלת א) מַה שְׁהִיָּה כְּכָר הוּא (נִקְרָא שְׁמוֹ ל"ג) וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת וְגו'.

שְׁהִיָּה כְּכָר, הֵינּוּ דִתְנִינָן, עַד לָא בְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָאֵי עֲלָמָא, הָוָה פְּאָרִי עֲלָמִין וְחָרִיב לֹון, עַד (ד' ט"א ע"ב) דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק בְּרַעוּתִיָּה, לְמַבְרִי הָאֵי עֲלָמָא, וְאִמְלִיךְ בְּאוֹרֵיָּתָא. פְּדִין אֶתְתַּקֵּן הוּא בַּתְּקוּנָיו, וְאִתְעַטֵּר בְּעִטְרוֹ, וּבְרָא הָאֵי עֲלָמָא. וְכָל מַאי דְּאִשְׁתַּכַּח בְּהָאֵי עֲלָמָא, הָא הָוָה קָמִיָּה, (וְהָא סָלִיק מִקָּמִיָּה) וְאֶתְתַּקֵּן קָמִיָּה.

וְתֵאנָא, כָּל אֵינּוֹן דְּבְרֵי עֲלָמָא, דְּאִשְׁתַּכַּחוּ בְּכָל דְּרָא וְדָרָא, עַד לָא יִיתוּן לְעֲלָמָא, הָא הוּוּ קָמִיָּה קָמִיָּה בְּדִיוֹקְנֵיהוֹן. (וְהָכִי תֵאנָא) אֶפְלוּ כָּל אֵינּוֹן נִשְׁמָתִין דְּבְנֵי נְשָׂא, עַד לָא יִחַתּוּן לְעֲלָמָא, כְּלָהוּ גְלִיפִין קָמִיָּה בְּרַקִּיעַא, בְּהָהוּא דְּיוֹקְנָא מִמֶּשׁ, דְּאֵינּוֹן בְּהָאֵי עֲלָמָא. וְכָל מַה דְּאוֹלְפִין בְּהָאֵי עֲלָמָא, כְּלָא יָדְעוּ עַד לָא יִיתוּן לְעֲלָמָא. וְתֵנִינָא, הָאֵי בְּאֵינּוֹן זַפְּאֵי קְשׁוּט.

וְכָר אֵינּוֹן דְּלֵא מִשְׁתַּפְּחִין זַפְּאִין בְּהָאֵי עֲלָמָא, אֶפְלוּ תַמָּן, מִתְרַחֲקִין מִקָּמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָאֲלִין בְּנוֹקְבָא דְּתֵהוּמָא רַבָּא, וְדַחֲקִין שְׁעָתָא, וְנַחֲתִין לְעֲלָמָא. וְהֵהִיא נִשְׁמָתָא דְּלָהוֹן, הָא אוֹלִיפְנָא, כְּמָה דְּאֵינּוֹן קָשִׁי קְדָל בְּהָאֵי עֲלָמָא, כִּף הוּוּ עַד לָא יִיתוּן לְעֲלָמָא, וְהָהוּא חוֹלְקָא קְדִישָׁא דְּיָהֵב לֹון רְמָאן לִיָּה,

וְנִטְמָאִים בְּאוֹתוֹ נִקְבַּ תְּהוּם רַבָּה, וְנוֹטְלִים חֲלָקִים מִשָּׁם, וְדוֹחֲקִים אֶת הַשְּׁעָה וְיִוְרָדִים לְעוֹלָם. אִם זֹכָה אַחַר כֵּךְ וְשָׁב בְּתִשְׁבּוּבָה לְפָנָי רַבּוֹנוּ - הוּא נוֹטֵל אֶת אוֹתוֹ חֲלָק שְׁלוֹ מִשָּׁם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב, (קהלת 1) מִזֶּה שְׁהִיָּה כְּכֹר (נִקְרָא שְׁמוֹ) הוּא, (שם) וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת וְגו' כְּכֹר הִיָּה.

בֵּא רְאֵה, לֹא נִמְצְאוּ כִּמוֹ בְּנֵי אֶהְרֹן בְּיִשְׂרָאֵל, פָּרַט לְמִשְׁה וְאֶהְרֹן, וְהֵם נִקְרְאוּ אֲצִילֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְעַל שְׁטַעוֹ לְפָנָי הַמְּלַךְ הַקְּדוֹשׁ מִתּוֹ. וְכִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְאַבְדָּם? וְהָרִי שְׁנֵינוּ בְּסוֹד הַמִּשְׁנָה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם הַכֹּל, וְאִפְלוּ אֶת רְשָׁעֵי הָעוֹלָם אֵינוֹ רוֹצֵה לְאַבְדָּם, וְצַדִּיקֵי הָאֱמֶת הַלְלוּ, הַיְעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ שֶׁנֶּאֱבָדוּ מִן הָעוֹלָם?! אֵיפֹה הַזְּכוּת שֶׁלָּהֶם? אֵיפֹה הַזְּכוּת שֶׁל אֲבֵיהֶם, וְזְכוּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה גַם כֵּן? וְאִיךָ הֵם נֶאֱבָדוּ?

אֲרָא כֵּךְ לְמַדְנֵנוּ מִהֵמָּאור הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עַל כְּבוֹדֵם, וְנִשְׁרַף גּוֹפֶם בַּפְּנִים, וְנִשְׁמַתֶּם לֹא נֶאֱבָדְהָ, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ. וְכֹא רְאֵה, טָרַם שְׁמֵתוֹ בְּנֵי אֶהְרֹן, כְּתוּב (שְׁמוֹת 1) וְאֶלְעָזָר בֶּן אֶהְרֹן לָקַח לוֹ וְגו', נִקְרָא שְׁמוֹ פְּנַחֶס, שְׁהִיָּה עֲתִיד לְחַקֵּן אֶת הָעֵקֶם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת כְּכֹר הִיָּה.

וְלִמְדָנוּ, כֹּל צַדִּיקֵי הָאֱמֶת טָרַם שְׁיָבֵאוּ לְעוֹלָם, כֹּלֶם מִתְקַנִּים לְמַעַלָּה וְנִקְרְאִים בְּשֵׁמוֹת. וְרַשְׁבָּ"י, מִיּוֹם שֶׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, הִיָּה מְזַמֵּן לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִמְצָא עִמוֹ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא אוֹתוֹ בְּשֵׁמוֹ, אֲשֶׁרִי חֲלָקוֹ לְמַעַלָּה וְלְמַטָּה, עָלָיו כְּתוּב (משלי כב) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ. אָבִיךָ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאִמְךָ - זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

וְאֶזְלִין וְשָׂאטִין וְאַסְתַּאֲבוּן, בְּהֵהוּא נִוְקְבָא דְתֵהוּמָא רַבָּא, וְנִטְלֵי חוּלְקֵיהוֹן מִתְּפֻזָּן, וְדוֹחֲקִין שְׁעֵתָא וְנַחְתֵּי לְעֵלְמָא. אִי זְכִי לְבַתָּר, וְתַב בְּתִיּוֹבְתָא קָמִי מְאָרִיָּה, הוּא נִטִּיל הֵהוּא חוּלְקָא דִּילֵיהּ מִשָּׁם, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, מִזֶּה שְׁהִיָּה כְּכֹר (נִקְרָא שְׁמוֹ) הוּא וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת וְגו' כְּכֹר הִיָּה.

הָא חֲזִי בְּנֵי אֶהְרֹן לֹא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּיִשְׂרָאֵל כְּפוֹתֵיהוּ, בְּרַ מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן, וְאֵינוֹן אֶקְרוּן (שְׁמוֹת כד) אֲצִילֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְעַל דְּטַעוּ קָמִי מְלַפָּא קְדִישָׁא, מִיתּוֹ. וְכִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְאוֹבְדָא לֹון, וְהָא תְּנִינָן בְּרוּזָא דְמִתְנִיתִין, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד חֶסֶד בְּכֹלָא, וְאִפְלוּ בְּרַשִׁיעֵי עֵלְמָא לֹא בְּעֵי לְאוֹבְדָא לֹון. וְהֵנִי זְפָאֵי קְשׁוּט סְלָקָא דַּעְתְּךָ דְּאֵינוֹן אֲתַאֲבִידוּ מִעֵלְמָא, זְכוּתָא דְלֵהוֹן אֵן הוּא. זְכוּתָא דְאֵבוּהוֹן אֵן הוּא. זְכוּתָא דְמֹשֶׁה הִכִּי נָמִי. וְאֵינוֹן הִיךְ אֲתַאֲבִידוּ.

אֲרָא הִכִּי אוֹלִיפְנָא מְבוּצִינָא קְדִישָׁא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עַל יְקָרָא דְלֵהוֹן, וְאֲתוּקְד גְּרַמִּיהוֹן לְגוֹ, וְנִשְׁמַתְהוֹן לֹא אֲתַאֲבִידוּ, וְהָא אוֹקִימָנָא. וְתָא חֲזִי עַד לֹא מִיתּוֹ בְּנֵי אֶהְרֹן כְּתִיב, (שְׁמוֹת 1) וְאֶלְעָזָר בֶּן אֶהְרֹן לָקַח לוֹ וְגו', אֶקְרִי שְׁמִיָּה פְּנַחֶס, דְּהוּה זְמִין לְאֲתַתְקַנָּא עֲקִימָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת כְּכֹר הִיָּה.

וְתַאנָּא, כְּלֵהוּ זְפָאֵי קְשׁוּט, עַד לֹא יִיתוּן לְעֵלְמָא, כְּלֵהוּ אֲתַתְקַנּוּ לְעִילָא, וְאֶקְרוּן בְּשֵׁמָהּ. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, מִן יוּמָא דְבְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵלְמָא, הוּהוּ אֲזִדְמָן קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֲשַׁתְּכַח עִמִּיָּה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִי לֵיהּ בְּשֵׁמִיָּה, זְפָאֵה חוּלְקֵיהּ לְעִילָא וְתַתָּא, עָלֵיהּ כְּתִיב (משלי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ, אָבִיךָ: דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִמְךָ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

פֶּתַח רַבִּי אָבָא וְאָמַר, (שיר א) עַד שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ נִרְדֵּי נִתְּן רִיחוֹ. אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה פָּרְשׁוּהוּ הַחֲבָרִים בְּשִׁעָה שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה נִמְצָא וּמִזְמָן בְּהַר סִינַי לְתַת תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל. נִרְדֵּי נִתְּן רִיחוֹ, יִשְׂרָאֵל נִתְּנוּ וְהֶעֱלוּ רִיחַ טוֹב שֶׁעָמַד וְהִגֵּן עֲלֵיהֶם לְדוֹרוֹ דוֹרוֹת, וְאָמְרוּ (בראשית א) כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. דָּבָר אַחֵר עַד שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ - בְּעוֹד שֶׁעָלָה מִשָּׁה לְקַבֵּל תּוֹרָה מִהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּנְחַקְקָה בְּשָׁנֵי לוחות אֲבָנִים, עָזְבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת אוֹתוֹ רִיחַ טוֹב שֶׁהָיָה מִתְעַטֵּר עֲלֵיהֶם, וְאָמְרוּ לְעַגְלָה, אֵלֶּה אֵלֶּהיךָ יִשְׂרָאֵל.

עֲכָשׁוּ פְּסוּק זֶה הוּא בְּסוּד הַחֲכָמָה. בֹּא רֵא, כְּתוּב (בראשית ב) וַיִּקְרָא יִצְחָק מַעֲדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן. הַנִּקְרָא הַזֶּה הִתְפַּשֵּׁט לְצַדְדֵי, בְּשִׁעָה שֶׁמְזַדְּוֵג עִמוֹ בְּזוּיַג שְׁלָם, כְּאֲשֶׁר הֶעֱדָן הַזֶּה (זווג) בְּאוֹתוֹ נִתְּיב שְׁלֵא נִדְעָע לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות טז) נִתְּיב לֹא יִדְעוּ עֵיט. וְנִמְצָאוּ בְּרִצּוֹן שְׁלֵא נִפְרָדִים תְּמִיד אֶחָד מֵאֶחָד. אִזּוּ יוֹצְאִים מַעֲיִנּוֹת וּנְחָלִים וּמַעֲטָרִים אֶת הַבֵּן הַקְדוֹשׁ בְּכָל אוֹתָם הַכְּתוּרִים, וְאִזּוּ כְּתוּב (שיר א) בְּעֶטְרָה שֶׁעֲטָרָה לוֹ אִמּוֹ. וּבְאוֹתָהּ שֶׁעָה יִרַשׁ אוֹתוֹ בֶּן יִרְשֵׁת אָבִיו וְאִמּוֹ, וְאִזּוּ הוּא הַשְׁתַּעֲשַׁע בְּאוֹתוֹ עֲנַג וְתַפְנוּקָה.

וְכִמְרָנוּ, בְּשִׁעָה שֶׁהִמְלִיךְ הֶעֱלִיזוּ בְּתַפְנוּקֵי מַלְכִים יוֹשֵׁב בְּעֶטְרוֹתָיו, אִזּוּ כְּתוּב, עַד שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ נִרְדֵּי נִתְּן רִיחוֹ. זֶה הִיסוּד שְׁמוּצֵיא בְּרִכּוֹת לְזוּג אֶת הַמְּלִיךְ הַקְדוֹשׁ עִם הַגְּבִירָה (בְּדִרְגָּה זוּג). וְאִזּוּ תַּנְנוֹת בְּרִכּוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, (וּיִצְאִים) וּמִתְבָּרְכִים עֲלִינוּנִים וְתַחֲתוֹנִים. וְעַכְשָׁו הָרִי הַמְּאוּר הַקְדוֹשׁ מִתְעַטֵּר בְּעֶטְרוֹת הַדְּרָגָה הַזֹּה, הוּא וְהַחֲבָרִים מַעֲלִים תְּשַׁבְּחוֹת

פֶּתַח רַבִּי אָבָא וְאָמַר (שיר השירים א) עַד שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ נִרְדֵּי נִתְּן רִיחוֹ. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבָרְיָא, בְּשִׁעָתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּכַח וְזִמְיָן בְּטוֹרָא דְסִינַי, לְמִיָּהֵב אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל, נִרְדֵּי נִתְּן רִיחוֹ, יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה וְסִלְיָקוּ רִיחָא טַב, דְקָאִים וְאִגִּין עֲלֵיהוּ לְדָרִי דְרִין. וְאָמְרוּ, (שמות כד) כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יי' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. דָּבָר אַחֵר עַד שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ, בְּעוֹד דְסִלְיָק מִשָּׁה לְקַבֵּל אוֹרֵייתָא מִקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֶתְחַקֵּק בְּתַרִּי לוחי אֲבָנִין, יִשְׂרָאֵל שֶׁבָקוּ הֵהוּא רִיחָא טַבָּא דְהוּה מִתְעַטֵּר עֲלֵיהוּ, וְאָמְרוּ לְעַגְלָה, אֵלֶּה אֵלֶּהיךָ יִשְׂרָאֵל.

הַשְׁתָּא הָאִי קָרָא בְּרוּזָא דְחֲכָמָתָא הוּא, תָּא חֲזִי, כְּתִיב (בראשית ב) וַיִּקְרָא יוֹצְא מַעֲדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן, הָאִי נִהְרָא אֶתְפָּשֵׁט בְּסִטְרוֹי, בְּשִׁעָתָא דְמְזַדְּוֵג עִמִּיהָ בְּזוּיַג שְׁלָם, כְּדִין הָאִי עֶדָן (זווג) בְּהֵהוּא נִתְּיב, דְלֹא אֶתִּידַע לְעִילָא וְתַתָּא, כְּמָה דְאֶתְ אָמַר (איוב כח) נִתְּיב לֹא יִדְעוּ עֵיט. וְאֶשְׁתַּכַּחוּ בְּרַעוּתָא דְלֹא מִתְפָּרְשָׁן תְּדִירָא חַד מִחַד. כְּדִין נִפְקִין מְבוּעִין וּנְחָלִין, וּמַעֲטָרִין לְבֵן קְדִישָׁא, בְּכָל אֵינוֹן כְּתָרִין, כְּדִין כְּתִיב (שיר השירים ג) בְּעֶטְרָה שֶׁעֲטָרָה לוֹ אִמּוֹ. וּבְהֵהוּא שֶׁעָתָא יִרִית הֵהוּא בֶּן אַחְסַנְתָּא דְאָבוּי וְאִמִּיהָ, כְּדִין הוּא אֲשֶׁתַּעֲשַׁע, בְּהֵהוּא עֲנוּגָא וְתַפְנוּקָא.

וְתֵאנָא, בְּשִׁעָתָא דְמַלְכָּא עֲלָאָה בְּתַפְנוּקֵי מַלְכִין, יִתְיב בְּעֶטְרוֹי, כְּדִין כְּתִיב עַד שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ נִרְדֵּי נִתְּן רִיחוֹ. דָּא יְסוּד דְאִפִּיק בְּרַכָּאן לְאִזְדְּוּגָא מַלְכָּא קְדִישָׁא (ד"ס"ב ע"א) בְּמִטְרוֹנִיתָא. (בְּהָא דְרִינָא) וּכְדִין אֶתִּיָּהֵבוֹן בְּרַכָּאן בְּכִלְהוֹ עֲלָמִין, (וּנְחָלִין) וּמִתְבָּרְכִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין. וְהַשְׁתָּא הָא בּוּצִינָא קְדִישָׁא מִתְעַטֵּר בְּעֶטְרוֹי דְהָאִי דְרָגָא, וְהוּא וְחֲבָרְיָא סִלְיָקוּ

ממטה למעלה, והיא מתעטרת באותן התשבחות. עכשו יש להוציא ברכות לכל החברים ממעלה למטה בדרגה הקדושה הזו, ורבי אלעזר (שרבי אלעזר) בנו יאמר מאותם הדברים המעלים שלמד מאביו.

פתח רבי אלעזר ואמר, (בראשית כט) וירא והנה באר בשדה וגו', ונאספו שמה כל העדרים וגו'. יש להסתפל בפסוקים הללו, והם בסוד החכמה שלמדתי מאבא, וכך למדתי: וירא והנה באר בשדה, איזו באר? זהו שפתוב (במדבר כא) באר חפרוה שרים פרוה נדיבי העם. והנה שם שלשה עדרי צאן רבצים עליה, אלו הם נצח סוד יסוד, שאלו הם הרובצים עליה ועומדים עליה. ומאלה מתמלאת הבאר הזו בברכות.

כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים, ששרי מהבאר הזו נזונים עליונים ותחתונים (עלמות תחתונים), וכלם מתברכים באחד. והאבן גדולה על פי הבאר, זהו הדין הקשה שעומד עליה מהצד האחר להניק לה (ממנה). ונאספו שמה כל העדרים, אלו הם ששת פתרי המלך שכלם מתפנסים ומשפיעים ברכות מראש המלך ומריקים לתוכה. וכשכלם מתברכים באחד להריק בה, אז פתוב וגללו את האבן מעל פי הבאר, מנדין (גוללים) את אותו הדין הקשה ומעבירים אותו ממנה.

והשקו את הצאן, מריקים ברכות מאותה באר לעליונים ולתחתונים. אחר כך - והשיבו את האבן על פי הבאר למקמה. ושב אותו הדין למקומו, משום שצריך לו לבשם את העולם ולתקן העולם. ועכשו הרי הקדוש ברוך הוא מריק עליכם ברכות ממעין הנחל, ומכם מתברכים

תשבחן מתפתא לעילא, והיא מתעטרא באינון תשבחן. השתא אית לאפקא ברכאן לכלהו חבריאי מעילא לתתא, בהאי דרגא קדישא, ורבי אלעזר (ס"א רבי אלעזר) בריה ליקא מאינון מלין מעליין דאוליף מאבוי.

פתח רבי אלעזר ואמר, (בראשית כט) וירא והנה באר בשדה וגו'. ונאספו שמה כל העדרים וגו'. הני קראי אית לאסתפלא בהו, וברזא דחכמתא אינון, דאוליפנא מאבא, והכי אוליפנא, וירא והנה באר בשדה, מאן באר. דא הוא דכתיב, (במדבר כא) באר חפרוה שרים פרוה נדיבי העם. והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה, אלין אינון נצח הוד יסוד, דאלין אינון רביעין עלה, וקיימין עלה, ומאלין אתמליא ברכאן ההיא באר.

כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים, דהא מן האי באר אתזנו עלאין ותתאין (נ"א עלמין תתאין), ומתברכאן פלהו כחדא. והאבן גדולה על פי הבאר, דא הוא דינא קשיא, דקיימא עלה מסטרא אחרא לניקא לה (נ"א מינה). ונאספו שמה כל העדרים, אלין אינון שית פתרי מלפא, דמתפנשי כלהו, ונגדי ברכאן מרישא דמלפא, ומריקן בה. וכד אתחבראן פלהו כחדא לארקא בה, פתיב וגללו את האבן מעל פי הבאר, מנדין (ס"א מנדרין) לההוא דינא קשיא, ומעברן ליה מינה. והשקו את הצאן, מריקין ברכאן מההיא באר, לעלאין ותתאין לבתר והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה. תב ההוא דינא לאתריה, בגין דאצטריך ליה לבשמא עלמא, ולתקנא עלמא. והשתא הא קדשא בריך הוא אריק עליכו ברכאן, ממבוועא דנחלא, ולתקן העולם. ועכשו הרי הקדוש ברוך הוא מריק עליכם ברכות ממעין הנחל, ומכם מתברכים

וּמַנְיִיכוּ כָּל בְּנֵי דְרָא מִתְּבַרְכִין. זַפְאָה חוּלְקִיכוּן
בְּעֵלְמָא דִין, וּבְעֵלְמָא דְאִתִּי עַלְיִיכוּ כְּתִיב, (ישעיה
נד) וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קמט) יַעֲלוּ
חֲסִידִים בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ עַל מְשֻׁכְבוֹתֵם
וְגו', תֵּאנָא בְּתַלְיִסְר מְכִילָן, אֲתַקְשֵׁר קִשְׂרָא
דְּמַהִימְנוּתָא, לְאַשְׁתַּפְּחָא בְּרַכָּאן לְכֻלָּא. וְכָל
מַהִימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתַלְתָּא
אַסְתִּימוּ. וְעַל הָאִי, בְּתַלְיִסְר מְכִילָן, אִוְרִייתָא
מִתְעַטְרָא, כְּמָה דְאִוְקִימְנָא מְקַל וְחוּמְר
וּמַגְזֵרָה שְׁוֵה וְכוּ', וְכַמָּה זְמַנִּין אִוְקִימְנָא הָאִי.
וְשָׂמָא קְדִישָׁא בְּהָאִי מִתְעַטְרָא.

הָא חֲזִי, בְּהָאִי שְׁעֵתָא דְבַעָא יַעֲקֹב, דִּיתְבַּרְכוּן
בְּנֵי בְשָׂמָא (ס"א בְּקִשְׂרָא) דְּמַהִימְנוּתָא. מַה
כְּתִיב, (בראשית מט) כָּל אֱלֹהֵי שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל שָׁנִים
עָשָׂר וְזֹאת, הָא תַלְיִסְר, דְּאַשְׁתַּתַּף עִמָּהוּן
שְׁכִינְתָא, וְאַתְקִימוּ בְּרַכָּאן. וְהֵינְנוּ דְכְּתִיב,
אִישׁ אֲשֶׁר כְּבָרְכְתוּ בְּרַךְ אוֹתָם. מְאִי כְּבָרְכְתוּ.
בְּהָאִי דְּוַגְמָא דְלַעִילָא, כְּבָרְכְתוּ דְכָל מְכִילָא
וּמְכִילָא.

וְתֵאנָא, כָּל אֵינּוֹן מְכִילִין סְלָקִין, וּמִתְעַטְרִין
וְנִיחִין בְּרִישָׁא חֲדָא, וְתַמְן מִתְעַטְרָא
רִישָׁא דְמַלְפָּא, הַהוּא דְאִקְרִי בְּדַרְגָּא עֲלָאָה
דְּחֲסִידוּת. וְחֲסִידִים, יִרְתִּין כָּל הַהוּא כְּבוֹד
דְלַעִילָא, דְכְּתִיב יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד, בְּהָאִי
עֵלְמָא. יִרְנְנוּ עַל מְשֻׁכְבוֹתֵם בְּעֵלְמָא דְאִתִּי.
רוּמְמוֹת אֵל בְּגְרוֹנִם, דִּידְעִין לְקִשְׂרָא קִשְׂרָא
דְּמַהִימְנוּתָא כְּדָקָא יְאוּת, וְכַדִּין חֲרִב פִּיפִיּוֹת
בְּיָדִם. מְאֵן חֲרִב פִּיפִיּוֹת. דָּא הוּא חֲרִב לְהָא,
חֲרַבָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פִּיפִיּוֹת: לְהִיטָא
בְּתַרְיִן דִּינִין. וְלָמָּה. לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בְּגוֹיִם וְגו'.
וְהָא רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֶאֱרִי, כְּתָרָא דְחֶסֶד, רִישָׁא
עֲלָאָה. בְּגִין כְּדָּ כְּבוֹד דְלַעִילָא יִרִית, וְהוּא

כָּל בְּנֵי הַדּוֹר. אֲשֶׁרִי חֲלַקְכֶם
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, עֲלִיכֶם
כְּתוּב (ישעיה נד) וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה'
וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים
קמט) יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ
עַל מְשֻׁכְבוֹתֵם וְגו'. לְמַדְנּוּ, בִּי"ג
מִדּוֹת נִקְשָׁר קִשְׂרָא הָאֲמוּנָה,
שְׁיִמְצִאוּ בְּרֻכּוֹת לְכָל. וְכָל אֲמוּנָתוֹ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִסְתָּרוֹ
בְּשֵׁלֶשׁ. וְעַל זֶה בְּשֵׁלֶשׁ עֲשָׂרָה
מִדּוֹת מִתְעַטְרֵת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְנוֹ מְקַל וְחוּמְרָה וּמַגְזֵרָה שְׁוֵה
וְכוּ', וְכַמָּה פְּעָמִים בְּאַרְנוֹ אֵת זֶה,
וְהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ מִתְעַטֵּר בְּזֶה.

בֵּא רְאֵה, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׂרָצָה
יַעֲקֹב שְׁיִתְבַּרְכוּ בְּנֵי בִשָּׁם (בְּקִשְׂרָא)
הָאֲמוּנָה, מַה כְּתוּב? (בראשית מט)
כָּל אֱלֹהֵי שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל שָׁנִים עָשָׂר
וְזֹאת - הָרִי שֶׁלֶּשָׁה עָשָׂר,
שֶׁהַשְׁתַּתַּפָּה עִמָּהֶם שְׁכִינָה
וְהַתְקִימוּ הַבְּרֻכּוֹת. וְהֵינְנוּ שְׁכִינְתוֹ
אִישׁ אֲשֶׁר כְּבָרְכְתוּ בְּרַךְ אוֹתָם. מַה
זֶה כְּבָרְכְתוּ? בְּאוֹתָהּ דְּגִמָּא שֶׁל
מַעֲלָה, כְּבָרְכְתָהּ שֶׁל כָּל מִדָּה
וּמִדָּה.

וְלִמְדֵנוּ, כָּל אוֹתָן מִדּוֹת עוֹלוֹת
וּמִתְעַטְרוֹת וְנַחֲוֹת בְּרֵאשׁ אַחַד,
וְשֵׁם מִתְעַטֵּר רֵאשׁ הַמְּלֶךְ, אוֹתוֹ
שֶׁנִּקְרָא בְּדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה שֶׁל
חֲסִידוּת, וְהַחֲסִידִים יוֹרְשִׁים כָּל
אוֹתוֹ הַכְּבוֹד שֶׁלְמַעֲלָה, שְׁכִינְתוֹ
יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד - בְּעוֹלָם
הַזֶּה, יִרְנְנוּ עַל מְשֻׁכְבוֹתֵם -
בְּעוֹלָם הַבָּא. רוּמְמוֹת אֵל בְּגְרוֹנִם
- שְׁיִוְדְעִים לְקִשְׂרָא אֵת קִשְׂרָא
הָאֲמוּנָה בְּרֵאשׁוֹ, וְאֵז חֲרִב פִּיפִיּוֹת
בְּיָדִם. אִיזוֹ חֲרִב פִּיפִיּוֹת? זֹהִי
חֲרִב לְהָא, חֲרַבּוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. פִּיפִיּוֹת - לוֹהֶטֶת בְּשֵׁנֵי
דִּינִים. וְלָמָּה? לַעֲשׂוֹת נְקָמָה
בְּגוֹיִם וְגו'.

וְהָרִי רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֶאֱרִי, כְּתָר
הַחֶסֶד, הָרֵאשׁ הַעֲלִיּוֹן, מִשּׁוּם כְּדָ

קָשִׁיר קָשָׂרָא עֲלָאָה, קָשָׂרָא קְדִישָׁא, קָשָׂרָא דְמַהֲיִמְנוּתָא. זַפְאָה חוּלְקִיָּה בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי. עַל הַאי פְּתוּרָא אַתְמַר, (יחזקאל
מא) זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ. קָם רַבִּי פְּנַחֵס,
וְנָשִׂיק לֵיהּ, וּבְרִיךְ לֵיהּ, וְנָשִׂיק לְרַבִּי אֶלְעָזָר,
וּלְכֻלְהוּ חֲבַרְיָא, וּבְרִיךְ לוֹן, נָטַל כֶּסֶף וּבְרִיךְ.
פְּתַח וְאָמַר, (תהלים כג) תַּעֲרוֹף לִפְנֵי שְׁלַחַן נֶגֶד
צוּרַי וְגו', יִתְבוּ (ס"א ח"ד) תַּמָּן, כָּל הַהוּא
יּוֹמָא, וְהוּוּ חֲבַרְיָא כְּלֵהוּ חֲדָאן (דף ס"ב ע"ב) בְּמַלְי
דְּאוּרִייתָא, וְחֲדוּתָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה סָגִי.
נָטַל רַבִּי פְּנַחֵס לְרַבִּי אֶלְעָזָר, וְלֹא שִׁבְקִיָּה כָּל
הַהוּא יּוֹמָא וְכָל לַיְלִיא, וְהוּוּ חֲדֵי עַמִּיָּה, קָרָא
עָלֵיהּ, (ישעיה נח) אֲזַ תִּתְעַנֵּג עַל יְיָ, כָּל חֲדוּתָא
וְעַנּוּגָא יִתִּירָא דָא דְחוּלְקִי הוּא, (על דא דְעַמִּי הוּא עַל
דָא כְּתִיב (תהלים קמ"ד) אֲשֶׁר־יִעַם שִׁבְכָה לוֹ וְגו') זְמִינִין בְּהַהוּא
עֲלָמָא לְאַכְרִזָא עָלֵי, זַפְאָה חוּלְקִיָּה רַבִּי פְּנַחֵס,
דְּאַנְתָּ זְכִית לְכָל הַאי, (דברי הימים א יב) שְׁלוֹם לָךְ
וְשְׁלוֹם לְעוֹזְרֶךָ פִּי עֲזָרָךְ אֶלְהֵיךָ. אֲשַׁפִּימוּ
לְמִיזַל, קָם רַבִּי פְּנַחֵס וְאַחִיד בֵּיהּ בְּרַבִּי אֶלְעָזָר,
וְלֹא שִׁבְקִיָּה לְמִיָּהךָ. אוּזִיף רַבִּי פְּנַחֵס לְרַבִּי
שְׁמַעוֹן וּבְרַכִּיָּה, וּלְכֻלְהוּ חֲבַרְיָא. עַד דִּהּוּ
אַזְלִי אָמַר לְהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחֲבַרְיָא, (תהלים קיט)
עַת לַעֲשׂוֹת לִיִּי.

אָתָּא רַבִּי אַבָּא וְשְׂאִיל, פְּתִיב וְנָתַן אַהֲרֹן עַל
שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גּוּרְלוֹת וְגו'. הֲנִי עֲדָבִין
לָמָּה. וְאַהֲרֹן לָמָּה לֵיהּ לְמִיָּהב עֲדָבִין. וּפְרַשְׁתָּא
דָא לָמָּה. וְהָא אוּלִּיפְנָא קָמִי דְמַר סְדָרָא
דְּיוֹמָא, וְהָא בְּעִינָא לְמַנְדַּע.
פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (בראשית מב) וַיִּקַּח מֵאֲתָם
אֶת שְׁמַעוֹן וַיַּאֲסוּר אוֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם. וְכִי
מָה חָמָא יוֹסֵף לְמִיָּסֵב לְשְׁמַעוֹן עַמִּיָּה יִתִּיר
מֵאַחֻהִי. אָלָא, אָמַר יוֹסֵף, בְּכָל אֲתַר
מֵאַחֻיו? אָלָא אָמַר יוֹסֵף בְּכָל מְקוֹם שְׁמַעוֹן (ולוי הוּא (הם) פְּתִיחַת הַדִּין, וְאוֹתָהּ הַשְּׁעָה שְׁהֲלַכְתִּי

זֶה שְׁעַמִּי הוּא, עַל זֶה כְּתוּב (תהלים קמד) אֲשֶׁר־
יִעַם שִׁבְכָה לוֹ וְגו') עֲתִידִים בְּאוֹתוֹ
עוֹלָם לְהַכְרִיז עָלֵי: אֲשֶׁר־יִחַלְקֶךָ
רַבִּי פְּנַחֵס, שְׂאֵתָה זְכִית לְכָל זֶה,
שְׁלוֹם לָךְ וְשְׁלוֹם לְעוֹזְרֶךָ פִּי עֲזָרָךְ
אֶלְהֵיךָ. הַשְּׁפִימוּ לְלֶכְתָּ. קָם רַבִּי
פְּנַחֵס וְאַחַז בְּרַבִּי אֶלְעָזָר, וְלֹא
הַשְּׂאִיר אוֹתוֹ לְלֶכְתָּ. לְוָה רַבִּי
פְּנַחֵס אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְרַכּוּ, וְאַתְּ
כָּל הַחֲבַרְיִים. עַד שְׁהִיו הוֹלְכִים,
אָמַר לָהֶם רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחֲבַרְיִים,
(תהלים קיט) עַת לַעֲשׂוֹת לָהּ.

בָּא רַבִּי אַבָּא וְשְׂאִיל, כְּתוּב וְנָתַן
אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גּוּרְלוֹת
וְגו'. הַגּוּרְלוֹת הַלְלוּ לָמָּה? וְאַהֲרֹן
לָמָּה לוֹ לְתַת גּוּרְלוֹת? וְהַפְּרָשָׁה
הַזֶּה לָמָּה? וְהָרִי לְמַדְנּוּ לְפָנֵי
מוֹרְנוּ אֶת סֵדֵר הַיּוֹם, וְהָרִי רוֹצִים
לְדַעַת.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (בראשית
מב) וַיִּקַּח מֵאֲתָם אֶת שְׁמַעוֹן וַיַּאֲסוּר
אוֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם. וְכִי מָה רָאָה יוֹסֵף
לְקַחַת אֶת שְׁמַעוֹן עִמּוֹ יוֹתֵר
מֵאַחֻיו? אָלָא אָמַר יוֹסֵף בְּכָל מְקוֹם שְׁמַעוֹן (ולוי הוּא (הם) פְּתִיחַת הַדִּין, וְאוֹתָהּ הַשְּׁעָה שְׁהֲלַכְתִּי

שְׁמֵעוֹן (ולוי) פְּתִיחוּתָא דְדִינָא אִיהוּ (אוינו), וְהֵיא שְׁעֵתָא דְאִזְלִנָא מֵאַבָּא לְגַבֵּייהוּ דְאַחֵי, שְׁמֵעוֹן פִּתַח בְּקִדְמִיתָא בְדִינָא, הָדָא הוּא דְכֻתִּיב, (בראשית לד) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו הִנֵּה בַעַל הַחֲלוּמוֹת הַלְזָה בָּא וְעַתָּה לְכוּ וְגו'. אַחַר כֵּךְ בְּשִׁכְם, (בראשית לד) וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁמֵעוֹן וְלוֹי, כָּלָם בְּדִין הָיוּ. טוֹב לְקַחַת אֶת זֶה, וְלֹא יַעִיר קִטְטָה עִם כָּל הַשְּׁבָטִים. בְּכֻלְהוּ שְׁבָטֵיךְ.

וְתַיִנְנוּ, מָאֵי קָא חָמָא שְׁמֵעוֹן לְאַזְדוּוּגָא בְלוֹי יַתִּיר מִכָּלָא. וְהָא רְאוּבֵן הוּא אַחוּהוּ וְסַמְיָה לִיה, אֲלֵא שְׁמֵעוֹן חָמָא וַיַּדַּע דְלוֹי מִסְטָרָא דְדִינָא קָא אֲתִי, וְשְׁמֵעוֹן מִסְטָרָא דְדִינָא קִשְׂיָא יַתִּיר אֲתַאֲחַד. אָמַר נִתְעַרְבַּ חַד בְּחַד וְאַנְן נַחְרִיב עֲלֵמָא. מָה עֲבַד קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, נָטַל לִיה לְחוּלְקִיָּה לְלוֹי, אָמַר מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה שְׁמֵעוֹן לִיתִיב בְּקוּפְטִירָא בְהֵדִיָּה בְלַחֲדוּדִי.

הַתַּנָּא בְּסְטָרָא דְאִמָּא, תֵּרִין גְּרִדִּינֵי טְהִירִין (כ"א תריסין) אֲתַאֲחַדְדֵן בִּידָא שְׁמָאֲלָא, וְהָא אוּקִימָנָא דְאִינוּן מְאֲלִילֵי אַרְעָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וְהֵינְנוּ רְזָא דְכֻתִּיב, (יהושע ב) שְׁנַיִם אַנְשִׁים מְרַגְלִים.

וְתַנָּא, זַפְאָה חוּלְקִיָּהוּן דְיִשְׂרָאֵל יַתִּיר מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְעֵי לְדַפְאָה לְהוּ, וְלִרְחֵמָא עַלֵּיהוּ, דְאִינוּן חוּלְקִיָּה וְעַדְבִּיָּה, הָדָא הוּא דְכֻתִּיב (דברים לב) כִּי חָלַק יְי' עִמּוֹ וְגו', וְכֻתִּיב (דברים לב) יִרְפִּיבְהוּ עַל בְּמַתִּי אַרְצָן. עַל בְּמַתִּי אַרְצָן דִּיִּיקָא. דְהָא אִינוּן אֲתַאֲחַדְדֵן לְעִילָא לְעִילָא. וְעַל דָּא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא רְחִימוּתָא דִּילֵיהּ אֲתַדְבֵּק בְּהוּ, הָדָא הוּא דְכֻתִּיב, (מלאכי א) אֶהְבַּתִּי אֶתְכֶם אָמַר יְי', וְכֻתִּיב (דברים ז) כִּי מֵאֶהְבַּת יְי' אֶתְכֶם וְגו', וּמִגּוֹ רְחִימוּתָא יַתִּירָא דְרַחֲמִים לְהוּ, יֵהֵב לֹוֹן יוֹמָא

מֵאֲבִי אֶל אָחִי, שְׁמֵעוֹן פִּתַח בְּרֵאשׁוֹנָה בְדִין, זְהוּ שְׁכָתוּב (שם טז) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו הִנֵּה בַעַל הַחֲלוּמוֹת הַלְזָה בָּא וְעַתָּה לְכוּ וְגו'. אַחַר כֵּךְ בְּשִׁכְם, (שם לד) וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁמֵעוֹן וְלוֹי, כָּלָם בְּדִין הָיוּ. טוֹב לְקַחַת אֶת זֶה, וְלֹא יַעִיר קִטְטָה עִם כָּל הַשְּׁבָטִים.

וְשַׁנְיָנוּ, מָה רָאָה שְׁמֵעוֹן לְהַזְדוּגָא עִם לוֹי יוֹתֵר מִכָּל, וְהָרִי רְאוּבֵן הִיָּה אָחִיו וְסַמְיָה לוֹ? אֲלֵא שְׁמֵעוֹן רָאָה וַיַּדַּע שְׁלוֹי בָּא מִצַּד הַדִּין, וְשְׁמֵעוֹן נֶאֱחָז יוֹתֵר בְּצַד הַדִּין הַקָּשָׁה. אָמַר, נִתְעַרְבַּ אַחַד עִם אַחַד, וְאַנְנוּ נַחְרִיב אֶת הָעוֹלָם. מָה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? נָטַל לְחַלְקוֹ אֶת לוֹי וְאָמַר: מִכָּאֵן וְהֵלָאָה שְׁיִשְׁבַּ שְׁמֵעוֹן עִם שְׁלֹשֶׁת הַגְּבוּרָה עִמּוֹ לְבַדוּ.

לְמַדְנֵנוּ, בְּצַד הָאֵם שְׁנֵי שׁוֹמְרִים חוּקֵי דִין (מגנים) אַחֲזוּיִם בְּיַד שְׁמַאל, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ שְׁהֵם מְרַגְלִים אֶת הָאָרֶץ בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְהֵינְנוּ סוּד הַפְּתוּב, (יהושע ב) שְׁנַיִם אַנְשִׁים מְרַגְלִים.

וְשַׁנְיָנוּ, אֲשֶׁרֵי חֲלָקִים שָׁל יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִכָּל הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּצָה לְטַהֵר אוֹתָם וְלִרְחַם עֲלֵיהֶם, שְׁהֵם חֲלָקוּ וְגוּרְלוּ. זְהוּ שְׁכָתוּב (דברים לב) כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ וְגו'. וְכָתוּב (שם) יִרְפְּבוּהוּ עַל בְּמַתִּי אַרְצָן. עַל בְּמַתִּי אַרְצָן דִּיקָא, שְׁהֵרִי הֵם אַחֲזוּיִם לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְעַל כֵּן אֶהְבַּתוּ שָׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִדְבַקַת בְּהֵם. זְהוּ שְׁכָתוּב (מלאכי א) אֶהְבַּתִּי אֶתְכֶם אָמַר ה', וְכָתוּב (דברים ז) כִּי מֵאֶהְבַּת ה' אֶתְכֶם וְגו'. וּמִתּוֹךְ הָאֶהְבָּה הִתְתַּרְהָ שְׁאוּהָב אוֹתָם, נִתֵן לָהֶם יוֹם אֶחָד בְּשַׁנָּה לְטַהֵר אוֹתָם וְלִזְכּוֹת אוֹתָם מִכָּל חֲטָאֵיהֶם, שְׁכָתוּב כִּי בְיוֹם הַזֶּה

חַד בְּשַׁתָּא לְדַכָּאָה לְהוּ,

וגו', כְּדִי שִׁיחֵיו צְדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא יִמָּצֵא בָהֶם חַטָּא. וְעַל כֵּן בְּיוֹם הַזֶּה מִתְעַטְרִים יִשְׂרָאֵל וְשׁוֹלְטִים עַל כָּל חֹקְרֵי הַדִּין וְעַל כָּל הַרוֹחָחוֹת. לְמַדְנֵנו, וְנִתֵּן אֶהְרֵן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גְּרָלוֹת. וְנִתֵּן אֶהְרֵן, מִשׁוֹם שֶׁבֹא מִצַּד הַחֹסֶד. עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים, בְּדִיוֹק עַל, כְּדִי שִׁתְּחַבֵּשׁ הַגְּבִירָה. גּוֹרֵל אֶחָד לֵה' וְגּוֹרֵל אֶחָד לְעִזְאֵזֵל, וְהָרִי שְׁנֵי שְׁעִירִים הֵם. אֲזַי לָמָּה אֶחָד לֵה' ? אֲלֹא אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יֹשֵׁב זֶה אֲצִיל, וְאֶחָד יִלָּךְ וְיִשׁוּטט בְּעוֹלָם, שְׁאֵלְמָלֵא שְׁנֵיהֶם מְזֻדְּגִים, לֹא יִכּוֹל הַעוֹלָם לְסַבֵּל. יֵצֵא זֶה, הוֹלֵךְ וּמְשׁוֹטט בְּעוֹלָם, וּמוֹצֵא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה עֲבוֹדוֹת, בְּכַמָּה דְרָגוֹת, בְּכַמָּה הַנְּהַגוֹת טוֹבוֹת, וְלֹא יִכּוֹל לֵהֶם, בֵּין כָּלֶם שְׁלוֹם, וְלֹא יִכּוֹל לְהַכְנִיס עִמָּהֶם בְּמַלְשֵׁינוֹת. (הוֹלֵךְ וּמְשׁוֹטט בְּעוֹלָם וּמוֹצֵא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּצוּרָה הַזֹּאת) (אף יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה כִּי בְּצוּרָה הַזֹּאת אֶת הַשְּׁעִיר הַאֲחֵר שׁוֹלְחִים אוֹתוֹ עִם מִשְׁאֵל שֶׁל כָּל חַטָּאֵי יִשְׂרָאֵל. לְמַדְנֵנו, כִּמְהָ קְבוּצוֹת מַחְבָּלִים מְזֻדְּגִים (מְזֻדְּמֵנִים), שֶׁהֵם פְּתַח יָדוֹ, וּמְמַנִּים לְרַגֵּל אֶת הָאֶרֶץ עַל כָּל אוֹתָם שְׁעוֹבְרִים עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, וְאוֹתוֹ יוֹם לֹא מְצוּי הַמַּלְשֵׁין (פְּתוּחִין) לְדַבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁמְגִיעַ הַשְּׁעִיר הַזֶּה אֶל הָהָר, כִּמְהָ שְׂמִחָה עַל שְׂמִחָה מִתְּחַבְּשָׁמִים כָּלֶם בּוֹ. וְאוֹתוֹ שׁוֹמֵר שְׁיֹצֵא, חוֹזֵר וְאוֹמֵר אֶת תְּשׁוּבַתְּךָ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הַקְּטָגוֹר נַעֲשֶׂה סְגוֹר. וְבֹא רֵא, לֹא זֶה לְבִדּוֹ הוּא, אֲלֹא בְּכָל מְקוֹם שְׁרוּצִים יִשְׂרָאֵל לְהִטְהַר מִחַטָּאֵיהֶם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לָהֶם עֲצָה לְקַשֵּׁר אֶת בְּעָלֵי הַדִּין וּלְבַשֵּׁם אוֹתָם בְּאוֹתָם

וּלְזַפָּאָה לְהוֹ מִכָּל חוֹבֵיהוֹן, דְּכַתִּיב, (ויקרא טו) כִּי בְיוֹם הַזֶּה וְגו'. בְּגִין דִּיהוֹן זַפָּאִין בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי, וְלֹא יִשְׁתַּפַּח בְּהוֹ חוֹבָא. וְעַל דָּא בְיוֹמָא דָּא, מִתְעַטְרִין יִשְׂרָאֵל, וְשִׁלְטִין עַל כָּלֵהוּ גְרַדִּינִין, וְעַל כָּלֵהוּ טְהִירִין.

הַאֲנָא (ויקרא טז) וְנִתֵּן אֶהְרֵן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גְּרָלוֹת. וְנִתֵּן אֶהְרֵן, בְּגִין דְּאֵתִי מִסְטָרָא דְחֹסֶד. עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים, עַל דִּיִּיקָא, בְּגִין דְּתַתְּבַסֵּם מְטְרוֹנִיתָא. גּוֹרֵל אֶחָד לֵינִי וְגּוֹרֵל אֶחָד לְעִזְאֵזֵל וְהָא תְרִין שְׁעִירִין אֵינוֹן, אֲמָאֵי חַד לֵינִי. אֲלֹא אָמַר קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, יִתִּיב הָאֵי גְבָאֵי, וְחַד זִיזֵל וְיִשׁוּטט בְּעֵלְמָא, דְּאֵלְמָלֵי תְרוּיֵיהוּ מְזֻדְּוֹגֵן, לֹא יִכּוֹל עֵלְמָא לְמַסְבֵּל.

נִפְקֵי הָאֵי, אֲזִיל וְשָׂאט בְּעֵלְמָא, וְאַשְׁפַּח לְהוֹ לְיִשְׂרָאֵל, בְּכַמָּה פּוֹלְחָנִין, בְּכַמָּה דְרָגִין, בְּכַמָּה נְמוֹסִין טָבִין, לֹא יִכּוֹל לְהוֹ, כָּלֵהוּ שְׁלָמָא בִּינֵיהוּ, לֹא יִכּוֹל לְמִיעֵל בְּהוֹ בְּדִלְטוֹרָא. (אול וְשָׂאט בְּעֵלְמָא, וְאַשְׁפַּח לְיִשְׂרָאֵל כְּהַאי גּוֹנָא) (ג"א יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא אוֹת חַי כְּהַאי גּוֹנָא) הָאֵי שְׁעִירָא אַחְרָא שְׁלַחִין לֵיהּ בְּמִטּוֹלָא דְכָל חוֹבֵיֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל.

הַאֲנָא, כִּמְהָ חֲבִילֵי טְרִיקִין מְזֻדְּוֹגֵן (ג"א מְזֻדְּמֵנִין), דְּאֵינוֹן תַּחוֹת יָדֵיהּ, וּמְמַנֵּן לְאַלְלָא אֶרְעָא, עַל כָּל אֵינוֹן (דף ס"ג ע"א) דְּעֵבְרִין עַל פְּתַגְמֵי אוֹרִייתָא. וְהָהוּא יוֹמָא, לֹא שְׂכִיחַ דִּילְטוֹרָא (ס"א פְּטָרָא) לְמַלְלָא בְּהוֹ בִּישְׂרָאֵל. כִּד מְטָא הָאֵי שְׁעִירָא לְגַבֵּי טוֹרָא, כִּמְהָ חִידוֹ עַל חִידוֹ מִתְּבַסְמִין כָּלֵהוּ בֵיהּ. וְהָהוּא גְרַדִּינָא דְנַפְיָק, אֶהְדֵּר וְאָמַר תּוֹשְׁבַתְתָּא דִּישְׂרָאֵל, קְטִיגוֹרָא אַתְעָבִיד סְגִיגוֹרָא.

וְהָא חֲזִי, לָאו דָּא בְּלַחֲדוּדֵי הוּא, אֲלֹא בְכָל אַתְר דְּבַעֲיִין יִשְׂרָאֵל לְאַתְדַּכְפָּא מִחוֹבֵיֵיהוּ, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב לוֹן עֵיטָא לְקַשְׂרָא מְאִרֵי דְדִינָא, וּלְבַסְמָא לְהוֹ בְּאֵינוֹן קְרַבְנִין וְעֵלְוֹן, דְּקַרְבִּין קָמֵי

קרבנות ועולות שקרבים לפני הקדוש ברוך הוא, ואז לא יכולים להרע. ואותו יום יותר על הכל, כמו שישראל מבשמים למטה את הכל, כף מבשמים את כל אלו שלהם יש הלשנה (פתחון), והכל הוא קרבן ועבודה של הקדוש ברוך הוא.

למדנו, באותה שעה שכתוב ולקח אהרן את שני השעירים וגו', הם מתעוררים באות יום למעלה ורוצים לשלט (לשטות) ולצאת לעולם. פיון שהפקח מקריב את אלו למטה, אז נקריבים אותם שלמעלה, ואז עולים הגורלות בכל הצדדים. הפה נותן גורלות למטה, הפה נותן גורלות למעלה. כמו שאחד נשאר עם הקדוש ברוך הוא למטה, ואת האחד מוציאים לאותו המדבר, כף גם למעלה אחד נשאר עם הקדוש ברוך הוא, ואחד יוצא לשוטט בעולם לאותו המדבר העליון, ואחד נקשר באחד.

כתוב וסמך אהרן את שתי ידו על ראש השעיר החי והתודה עליו וגו'. משום כף וסמך אהרן את שתי ידו, שהקדוש ברוך הוא הסכים על ידו. על ראש השעיר החי, החי דוקא, להכליל אותו שלמעלה.

והתודה עליו את כל עונת, כמו שכתוב (ויקרא ה) והתודה אשר חטא עליה. ובארנו עליה, שנטהר האדם ונשאר עליה כל אותו החטא. אף כאן והתודה עליו, אחר שהתודה הפה בעבורם של ישראל - עליו, כלומר, כלם ישארו עליו.

אמר לו רבי אבא, אם כף, כתוב ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים. אמר לו, כן שונה, יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים,

קדשא בריך הוא, וכדין לא יכלין לאבאשא. וההוא יומא יתיר על פלא, כמה דמבסמין ישראל לתתא לכלא, הכי מבסמין לכל אינון דאית להו דלטורא (כ"א פטרא) וכלא קרבנא הוא ופולחנא דקודשא בריך הוא.

האנא, בההיא שעתא דכתיב, ולקח אהרן את שני השעירים וגו', מתעריין אינון בההוא יומא לעילא, ובעיין לשלטאה (נ"א לשטאה) ולמיפק בעלמא. פיון דכהנא מקרב אליו לתתא, מתקרבין אינון לעילא. פדין עדבין סלקין בכל סטריין, פהנא יחב עדבין לתתא, פהנא יחב עדבין לעילא. כמה דחד אשתאר ביה בקודשא בריך הוא לתתא. וחד אפקין ליה ליההוא מדברא, הכי נמי לעילא, חד אשתאר ביה בקודשא בריך הוא, וחד נפיק ושט בעלמא, ליההוא מדברא עלאה, וחד בחד מתקשר.

בתיב (ויקרא טז) וסמך אהרן את שתי ידו על ראש השעיר החי והתודה עליו וגו'. בגין כף וסמך אהרן את שתי ידו, דקודשא בריך הוא יסתבם על ידו. על ראש השעיר החי, החי דייקא, לאכללא ההוא דלעילא. והתודה עליו את כל עונות, (ויקרא ה) כמה דכתיב (ויקרא ה) והתודה אשר חטא עליה. ואוקימנא עליה, דאתדפי בר נש ואשתאר עליה כל ההוא חובא. אוף הכי והתודה עליו, פתר דאודי פהנא בגינייהו דישראל, עליו: כלומר, ישתארון בלהו עליו.

אמר ליה רבי אבא, אי הכי והא כתיב ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים, אמר ליה שאני הכא, דהתם לשעירים הוו קרבין קרבנא, ובגין כף לא כתיב ולא יזבחו עוד את ששם לשעירים היו מקריבים קרבן, ומשום כף לא כתוב ולא

אֵלָא לְשַׁעֲרִים, שְׁשָׁם לְשַׁעֲרִים
הָיוּ עוֹשִׂים פְּלִחָן וְשִׁלְטוֹן, וְכַאֵן
- וְנִשְׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל
עוֹנָתָם, וְהַקְּרָבָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה אֵלָא
לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. בַּא וְרָאָה
שְׁבַגְלָל הַקְּרָבָן מִתְּבַשְׂמִים
עָלֵינוּ וְתַחְתּוֹנִים וְהַדִּין לֹא
שׁוֹלֵט וְשׁוֹרָה עַל יִשְׂרָאֵל.

לְמַדְנֵנוּ, וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי
הַמְּדַבְּרָה. מֵהוּ אִישׁ עֵתִי? אֵלָא
סוּד הַדְּבָר כִּף הוּא - בְּכָל מָה
שְׁנַעֲשֶׂה, צָרִיף אָדָם מְזַמֵּן לְאוֹתוֹ
דְּבָר. יֵשׁ אָדָם שֶׁהַבְּרָכָה מִתְקַיְמָת
עַל יְדוּ יוֹתֵר מֵאַחֵר. בַּא וְרָאָה מָה
כְּתוּב בְּכֹהֵן, טוֹב עֵינַן הוּא יְבָרֵךְ,
אֵל תִּקְרִי יְבָרֵךְ אֵלָא יְבָרֵךְ, כִּי הוּא
מְזַמֵּן שְׁתַּתְקִים בְּרָכָה עַל יְדוּ בְּזָה.

(וְשׁוֹרָה הַבְּרָכָה בְּהַשְׁגָּחוֹתוֹ)

וְיֵשׁ אָדָם שֶׁמְזַמֵּן שְׁתַּתְקִימוּ עַל
יְדוּ קְלָלוֹת, וּבְכָל מָה שְׁתַּתְבּוֹנֵן
יְבֹאוּ קְלָלוֹת וּמְאָרָה וּבַעֲתָה, כְּמוֹ
בְּלַעַם שֶׁנִּקְרָא רַע עֵינַן, שֶׁהָיָה
מְזַמֵּן לְכָל רַע וְלֹא הָיָה מְזַמֵּן
לְטוֹב, וְאֵף עַל גַּב שְׁבָרָךְ, בְּרָכְתוֹ
אֵינָה בְּרָכָה וְלֹא הַתְקִימָה.
וּכְשֶׁהָיָה מְקַלְלֵל, כָּל מָה שֶׁקָּלְלֵל
הַתְקִימִים, וְאֶפְלוּ בְּרַגְעַ אֶחָד, וְעַל
זֶה כְּתוּב (בַּמְדַּבֵּר כֹּד) שְׁתָּם הָעֵינַן.
בְּכָל מְקוֹם שֶׁעֵינֵנו שְׁלֹטָה -
הַתְקַלְלֵל.

בַּא וְרָאָה מָה כְּתוּב, (שם) וַיִּשֶׁת
אֵל הַמְּדַבֵּר פְּנֵינוּ, כְּדִי שְׁתַּעֲוֹרֵר
מֵאוֹתוֹ צַד שֶׁהוּא שׁוֹלֵט שָׁם, וְיָבֵא
בְּהַלְשָׁנָה עַל יִשְׂרָאֵל. מָה כְּתוּב
בְּפִקְחֵינִים? (מְשָׁלִי כֵב) טוֹב עֵינַן הוּא
יְבָרֵךְ, שֶׁהוּא הָיָה מְזַמֵּן לְזֶה
וְשׁוֹרָה בְּרָכָה בְּהַשְׁגָּחָה שְׁלוֹ. וְעַל
זֶה שְׁנִינֵנוּ, יִסְטָה אָדָם אֶפְלוּ
מִמְּאָה דְרָכִים וְלֹא יִפְגַּשׁ אָדָם
שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֵינַן רַעָה.

כְּפֹר נֵשׁ דְּאִית לִיָּה עֵינַא

זְבַחֵיהֶם שְׁעִירִים, אֵלָא לְשַׁעֲרִים, דְּהָתָם
לְשַׁעֲרִים הָווּ עַבְדֵי פּוֹלְחָנָא, וְשׁוֹלְטָנוּתָא.
וְהָכָא וְנִשְׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עוֹנוֹתָם,
וְקָרְבָּנָא לָא אֶתְעַבֵּיד אֵלָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא.
תָּא חֲזִי, דְּבִגְיֵי קָרְבָּנָא מִתְּבַסְמָן עַלְאִין
וְתַתְאִין, וְדִינָא לָא שְׂרִיא וְשִׁלְטָא עַלְיֵיהּ
דִּישְׂרָאֵל.

הַתְאֲנָא, וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי הַמְּדַבְּרָה. מֵהוּ
אִישׁ עֵתִי. אֵלָא רְזָא דְמַלְהָ הָכִי הוּא
(דף ס"ג ע"ב) בְּכָל מָה דְאֶתְעַבֵּיד, בְּעֵי בַר נֵשׁ זְמִין
לְהֵיָא מַלְהָ. אִית בַּר נֵשׁ דְּבִרְכָתָא אֶתְקִיִּים
עַל יְדֵיהּ יִתִיר מֵאַחֵרָא. תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב בֵּיהּ
בְּכֹהֵנָא, (מְשָׁלִי כֵב) טוֹב עֵינַן הוּא יְבָרֵךְ, אֵל תִּקְרִי
יְבָרֵךְ, אֵלָא יְבָרֵךְ, בְּגִין דְּהוּא הָוָה זְמִין
דִּיתְקִיִּים בְּרָכְתָא עַל יְדֵיהּ בְּהֵאִי. (ס"א וְשִׁאֲרֵי בְּרָכְתָא
בְּאַשְׁמֻחָתָא דִּילֵיהּ).

וְאִית בַּר נֵשׁ דְּהוּא זְמִין לְאַתְקִיִּמָא לְוֹטִין עַל
יְדֵיהּ, וּבְכָל מָה דִּישְׁגַּח לִיתִי לְוֹטִיָּא
וּמְאָרָה וּבַעֲיִתָא כְּגוֹן בְּלַעַם, דְּאֶקְרִי רַע עֵינַן,
דְּהָוָה זְמִין בְּכָל בֵּישׁ, וְלֹא הָוָה זְמִין לְטָב. וְאֵף
עַל גַּב דְּבָרָךְ, בְּרָכְתִּיהּ לָא בְּרָכְתָא, וְלֹא
אֶתְקִיִּים. וְכַד הָוָה לֵיִט, כָּל מָאן דְּלֵיִט
אֶתְקִיִּים, וְאֶפְלוּ בְּרַגְעָא חֲדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב,
(בַּמְדַּבֵּר כֹּד) שְׁתָּם הָעֵינַן. בְּכָל אֶתֵר דְּעֵינִיָּה שְׁלֹטָא
אֶתְלַטְיָא.

תָּא חֲזִי מָה כְּתִיב. (בַּמְדַּבֵּר כֹּד) וַיִּשֶׁת אֵל הַמְּדַבֵּר
פְּנֵינוּ, בְּגִין דִּיתַעֲר מֵהֵוּא סְטָרָא הֵוּא
דְּשִׁלְטָא תַּמָּן, וַיִּתִּי בְּדִלְטוֹרִיא עַלְיֵיהּ
דִּישְׂרָאֵל. מָה כְּתִיב בְּהוּ בְּכֹהֵנִי, (מְשָׁלִי כֵב) טוֹב
עֵינַן הוּא יְבָרֵךְ, דְּהוּא הָוָה זְמִין בְּהֵאִי, וְשִׁאֲרֵי
בְּרָכְתָא בְּאַשְׁמֻחָתָא דִּילֵיהּ. וְעַל דָּא תְנִינָן,
יִסְטִי בַר נֵשׁ אֶפְלוּ מִמְּאָה אַרְחִין, וְלֹא יֵאָרַע
בֵּישָׂא.

אף כּאן, וְשַׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי -
שֶׁהוּא מְזַמֵּן לָזֶה וְרָשׁוּם לָזֶה,
וְהִכְהֵן הָיָה מִפִּיר בּוֹ עֵין אַחַת
יוֹתֵר מֵאַחֶרֶת מְעַט. הָעוֹר שֶׁעַל
הָעֵין מְכַסֶּה בְּשַׁעֲרוֹת רַבּוֹת, הָעֵין
מְכַחֶלֶת וְלֹא מְסַתְּפֵל יִשְׂרָאֵל, זֶהוּ
הָאָדָם הַמְזַמֵּן לְכַף וְהָרְאוּי לוֹ.
וְעַל זֶה כְּתוּב בְּיַד אִישׁ עִתִּי.

בְּגוֹשׁ חֲלָב הָיָה אָדָם, שֶׁבְּכָל
מְקוֹם שֶׁמִּפְּהָ בִּידוֹ, הָיָה מֵת, וְלֹא
הָיוּ אָנָּשִׁים מְתַקְרָבִים אֵלָיו.
בְּסוּרְיָה הָיָה אָדָם, שֶׁבְּכָל מְקוֹם
שֶׁבּוֹ הִסְתַּפֵּל, אֶפְלוּ לְטוֹב, הַכֹּל
הִתְהַפֵּף לְרַע. יוֹם אֶחָד הָיָה אִישׁ
אֶחָד הוֹלֵךְ בְּשׁוּק, וְהָיוּ פָּנָיו
מְאִירוֹת. בָּא אוֹתוֹ אִישׁ וְהִסְתַּפֵּל
בּוֹ, וְנִבְקָעָה עֵינוֹ. מִשׁוּם כֶּף לְכָל
הָיָה אָדָם מוֹכֵן, לָזֶה וְלָזֶה. וְעַל
זֶה כְּתוּב טוֹב עֵין הוּא יִבְרָךְ, אֵל
תִּקְרִי יִבְרָךְ אֵלָּא יִבְרָךְ.

וְלִמְדוֹנֵי, הָאִישׁ הַזֶּה שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ
לְמַדְבָּר, כְּשֶׁהִגִּיעַ שָׁם אוֹתוֹ שְׁעִיר,
הָיָה עוֹלָה לְהָר, וְדוֹחָה אוֹתוֹ
בְּשִׁתֵּי יָדָיו, וְלֹא הָיָה מְגִיעַ לְחֻצֵי
הָהָר עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה אֵיבָרִים אֵיבָרִים,
וְאוֹתוֹ אִישׁ הָיָה אוֹמֵר: כֶּף יִמְחוּ
עֲוֹנוֹת עִמָּךְ גּוֹי. וּמִשׁוּם שְׁעוֹלָה
אוֹתוֹ קִטְגוֹר וְנַעֲשֶׂה סִנְגוֹר שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, אִזְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
אֵת כָּל חֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל מָה
שֶׁכְּתוּב בְּאוֹתָם פְּתָקִים שֶׁלְמַעְלָה
לְהַזְכִּיר אֵת חֲטָאֵי בְּנֵי הָאָדָם, הוּא
נוֹטֵל אוֹתָם וְזוֹרֵק אוֹתָם כְּמוֹ זֶה
לְמְקוֹם שֶׁנִּקְרָא מְצוֹלוֹת יָם. זֶהוּ
שֶׁכְּתוּב (מִיכָה ז) וְתִשְׁלִיךְ בַּמְּצָלוֹת
יָם כָּל חֲטָאֵתָם.

רַעִיָא מְהִימְנָא

מְצוּחָה זו, שֶׁיַּעֲבֹד הִכְהֵן הַגְּדוֹל אֵת
עֲבוֹדַת אוֹתוֹ הַיּוֹם כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ,
וְלְשַׁלַּח שְׁעִיר לְעֶזְאוּל. הַסּוּד הַזֶּה
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, כְּדִי שִׁפְרֹד מִהֶעָם

אוֹף הֶקָא וְשַׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי, דְּהוּא זְמִין
לְהָאִי. וְרָשִׁים לְהָאִי, וְכִהְנָא הָוָה
אֲשֶׁתְּמוֹדַע בִּיה, חַד עֵינָא יִתִּיר מֵאַחֶרָא פּוֹרְתָא.
סוּרְטָא דְעַל עֵינָא אֲתַחְפִּיא בְּשַׁעֲרֵין סְגִיאִין.
מִכְּחָלָא עֵינָא, וְלֹא מְסַתְּפֵל בְּמִישְׁרָא. הָאִי הוּא
בַר נֶשׁ זְמִין לְהָאִי, וְכַדְקָא חֲזִי לִיה. וְעַל דָּא
כְּתִיב בְּיַד אִישׁ עִתִּי.

בְּגוֹשׁ חֲלָבָא הָוָה בַר נֶשׁ, דְּבְכָל אֲתֵר דְּמַחֵי
בִּידוּי, הָוָה מֵיֵת, וְלֹא הָוּוּ בְּנֵי נֶשָׂא
מְקַרְבִין בְּהַדְיָה. בְּסוּרְיָא הָוָה בַר נֶשׁ, דְּבְכָל
אֲתֵר דְּאִסְתַּפֵּל אֶפְלוּ לְטַב, כֹּלָא אֲתַהֲפֵף
לְבִישׁ. יוֹמָא חַד הָוָה חַד בַר נֶשׁ אֲזִיל בְּשׁוּקָא,
וְהָוּוּ אֲנַפּוּי נְהִירִין. אֲתָא הֵהוּא בַר נֶשׁ וְאִסְתַּפֵּל
בִּיה, וְאֲתַבְקַע עֵינֵיה. בְּגִין כֶּף, כֹּלָא הָוָה בַר
נֶשׁ זְמִין, לְהָאִי וְלְהָאִי. וְעַל דָּא כְּתִיב טוֹב עֵין
הוּא יִבְרָךְ, אֵל תִּקְרִי יִבְרָךְ אֵלָּא יִבְרָךְ.

וְתַנְאָא, הָאִי בַר נֶשׁ דְּהָוָה אֲזִיל לְמַדְבָּרָא, כַּד
מָטָא בִּיה בְּהֵהוּא שְׁעִירָא הָוָה סְלִיק
לְטוּרָא, וְדַחֵי לִיה בְּתַרִין יְדוּי. וְלֹא הָוָה נַחִית
לְפַלְגוֹת טוּרָא, עַד דְּאֲתַעֲבִיד שְׁיִיפִין שְׁיִיפִין.
וְהֵהוּא בַר נֶשׁ הָוָה אָמַר, כֶּף יִמְחוּ עֲוֹנוֹת עִמָּךְ
וְכוּ'. וּבְגִין דְּסְלִיק הֵהוּא קִטְיִגוּרְיָא וְאֲתַעֲבִיד
סְנִיגוּרְיָא דִּישְׂרָאֵל, כְּדִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל
חוּבֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְכָל מָה דְכְּתִיב בְּאֵינוֹן
פְּתָקִין דְּלַעֲיָלָא, לְאַדְפְּרָא חוּבֵיהוּ דְּבְנֵי נֶשָׂא,
נְטִיל לוֹן וְרַמֵי לוֹן פְּהָאִי גּוֹוֹנָא, לְאַתֵר דְּאֲתַקְרִי
מְצוֹלוֹת יָם. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (מִיכָה ז) וְתִשְׁלִיךְ
בַּמְּצוֹלוֹת יָם כָּל חֲטָאֵתָם.

רַעִיָא מְהִימְנָא

שֶׁקְוֹדָא דָּא, לְמַפְלַח כְּהֵנָּא רַבָּא פּוֹלְחָנָא דְּהֵהוּא יוֹמָא
כְּמָה דְּאַצְטְרִיךְ, וְלִמְשַׁלַּח שְׁעִיר לְעֶזְאוּל. רַזָּא

דָּא כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, בְּגִין לְאַתְפְּרָשָׁא מַעֲמָא קְדִישָׁא, וְלֹא יִתְבַע חוּבֵיהוֹן קָמֵי מַלְכָּא. וְלֹא

הקדוש ולא יתבע את חטאי־הם
לפני המלך ולא יקטרג עליהם,
שהרי אין לו תקף ושלטון (כה)
אלא רק כשמתחזק הרגז
מלמעלה, ובאותו דורון מתהפף
אחר כך לאפוטרופוס עליהם,
ועל כן נדחה מלפני המלך. והרי
בארנו, משום שהוא קץ כל בשר.
והעם הקדוש נותנים לו כמו
שהוא צריך ששעיר, וסוד זה -
(בראשית כו) הן עשו אחי איש שעיר.

כמו שהוא בצד הקדשה זכר
ונקבה, אף כך בצד הטמאה זכר
ונקבה. משל אומרים, זרק עצם
לכלב, והוא ילחץ את עפר רגלך.
שא"ו את כן זומא, האם לסרס
כלב? אמר להם, (ויקרא כב)
ובארצכם לא תעשו, כל
שבארצכם לא תעשו. כמו
שהעולם צריך את זה, כך צריך
העולם את זה. ועל זה נאמר,
(בראשית א) והנה טוב מאד - זה
מלאך המות, אין לבטלו מן
העולם, שהעולם צריך אותו. אף
על גב שפתוב בו (ישעיה נב)
והפלבאים עזי נפש לא ידעו
שבצעה וגו', לא יתבטלו מן
העולם. הפל צריך, טוב ורע.

ומשום כך יש לנו ביום הזה לזרק
עצם לכלב, עד שהוא גורר, יפנס
מי שיפנס להיכל המלך, ואין מי
שימחה בידו. אחר כך יכשפש
בזנבו.

מה פתוב? והתודה עליו את כל
עונת בני ישראל, וכתוב ונשא
השעיר עליו את כל עונתם. כיון
שהוא רואה את השעיר הזה,
תשוקתו אליו ולהתפקן עמו,
ולא יודע מאותם החטאים
שנוטל השעיר. הוא שב אל
ישראל, רואה אותם בלי חטאים,

בלי פשעים, שהרי כלם שורים על ראש השעיר, עולה למעלה ומשבח אותם לפני הקדוש ברוך
הוא. והקדוש ברוך הוא רואה את עדות אותו המקטרג, והואיל ותשוקתו לרחם על עמו, אף
על גב שהוא יודע את כל המעשה, הוא חס על ישראל.

יקטרג עליהו, דהא לית ליה תקיפו ושולטנו, (בה) בר
פד אפקה רוגזא מלעילא, ובההוא דורונא אתהפף לבתר
אפוטרופוסא עליהו, ועל דא אתדחייא מקמי מלכא.
והא אוקימנא, בגין דאיהו קץ כל בשר.

ועמא קדישא יהבין ליה כמה דאצטריך ליה שעיר,
ורזא דא (בראשית כו) הן עשו אחי איש שעיר. כמה
דאיהו בסטר דקדושה דכר ונוקבא, אוף הכי בסטר
מסאבו דכר ונוקבא. מתלא אמרי, לכלבא ארמי ליה
גרמא, ילחץ עפרא דרגלך.

שא"ו לכן זומא, מהו לסרוסי כלבא. אמר להם, (ויקרא
כב) ובארצכם לא תעשו, כל שבארצכם לא תעשו.
כמה דאצטריך עלמא להאי, הכי אצטריך עלמא להאי.
ועל דא אתמר, (בראשית א) והנה טוב מאד דא מלאך המות.
לית לבטלא ליה מן עלמא, עלמא אצטריך ליה, אף על
גב דכתיב ביה, (ישעיה נו) והפלבאים עזי נפש לא ידעו
שבצעה וגו', לא יתבטלון מן עלמא. כלא אצטריך טוב
ורע.

ובגניי כף אית לן ביומא דא למרמי ליה גרמא לכלבא,
עד דאיהו גריר, ייעול מאן דייעול לגבי היכלא
דמלכא, ולית מאן דימחי בידוי. לבתר יכשפש ליה
בזנביה.

מה פתיב והתודה עליו את כל עונות בני ישראל, וכתוב
ונשא השעיר עליו את כל עונותם. כיון דאיהו חמי
האי שעיר. תיאובתיה לגביה, ולא שפכללא בהדיה, ולא
ידע מאינן חובין דקא נטיל שעיר. תב לגבייהו דישראל,
חמי לון כלא חובין, כלא פשעין, דהא כלהו שראן
ברישא דשעיר, סליק לעילא, ושפח לון קמי קדשא ברין
הוא. וקודשא ברין הוא חמי סהדותא דההוא מקטרגא,
והואיל ותיאובתיה לרחמא על עמיה, אף על גב דאיהו
ידע כל עובדא, חס עלייהון דישראל.

בלי פשעים, שהרי כלם שורים על ראש השעיר, עולה למעלה ומשבח אותם לפני הקדוש ברוך
הוא. והקדוש ברוך הוא רואה את עדות אותו המקטרג, והואיל ותשוקתו לרחם על עמו, אף
על גב שהוא יודע את כל המעשה, הוא חס על ישראל.

והכל שורה על זה, כדי שלא יעורר את סוד הדין מלמעלה, וזה יתחזק וישמדו בני העולם, שהרי זה בא מצד הדין הקשה, ואם זה יתעורר, הוא מתעורר בחטאי בני האדם, שהרי אין לו התעוררות לעלות למעלה לעורר דין קשה רק משום חטאי בני אדם. שהרי בשעה שאדם עושה חטא, זה מתאסף, וכמה אלפים מסייעים שלו, ומתכנסים שם ונוטלים אותו ועולים למעלה. הרחמן יצילנו. ועל הכל נותן הקדוש ברוך הוא עצה לישראל להנצל מכל הצדדים, ועל זה כתוב, (תהלים קמח) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שה' אלהיו.

(עד כאן הרעיא מהימנא.)

למדנו, ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת. ומאת עדת, כדי שהיה מכלם ויתפפר לכלם, שהרי כל חטאי בני ישראל כאן תלויים, וכלם מתפפרים בזה, ולא מספיק מאיש אחד. ומאיזה מקום נלקחים? מאותן קפות שבפזרה נוטלים שָׂכָר, ומביאים אותם מאותם דמים שהיו מכלם.

ואותו השעיר האחר, שהיה נשאר לקדוש ברוך הוא, עושים אותו חטאת בראשונה. והרי בארנו באיזה מקום היה נקשר. ואחר כך מקריבים את אלה, והכל מתבשמים, וישיראל נשארים צדיקים לפני הקדוש ברוך הוא מכל החטאים שעשו וחטאו לפניו. זהו שכתוב פי ביום הזה יכפר עליכם וגו'.

עוד אמר רבי שמעון, (בראשית כז) ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק. מה הוא רומז? אלא ודאי שעשו איש שעיר, והוא מאותו שנקרא שעיר, שהרי מאותו צד הוא בא. ואנכי איש חלק - איש מאותו שחלק לכל שאר העמים

ובלא שריא בדא, בגין דלא יתער רזא דדינא מלעילא, ויתקף האי וישתצון בני עלמא, דהא דא מסטרא דדינא קשיא קא אתי. ואי יתער האי, בחובי בני אנשא אתער. דהא לית ליה אתערין לסלקא לעילא לאתערין דינא קשיא בר בדיל חובי בני נשא. דהא בשעתא דבר נש עביד חובא, אתפנש האי, וכמה אלה סייען דיליה, ומתפנפי תמן, ונטלי ליה, וסלקי לעילא רחמנא לישזבן. ועל פלא יחב קדשא בריה הוא עיטא לישראל לאשתזבא מפל סטריין. ועל דא כתיב, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שני' אלהיו. (ע"כ רעיא מהימנא.)

האנא, (ויקרא טז) ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת, ומאת עדת, בגין דיהא מפלהו, ויתפפר לכלהו. דהא כל חוביהו דבני ישראל הכא תליין, וכלהו מתפפרי בדא. (דף ט"ד ע"א) ולא סגי מפר נש חד. ומאן אתר אתנסיבו מאינון קופין דבעזרה נטלין אגרא, ואייתי להו מאינון דמי דהוו מפלהו.

וההוא שעירא אחרא, דהוה אשתאר לקודשא בריה הוא, עבדין ליה חטאת בקדמיתא. והא אוקימנא באן אתר הוה מתקשרא. ולבתר דא מתקרבין הני, ומתבסמין פלא, ואשתארו ישראל זכאין קמי קדשא בריה הוא, מפל חובין דעבדו וחבו קמיה. הדא הוא דכתיב פי ביום הזה יכפר עליכם וגו'.

הו אמר רבי שמעון, (בראשית כז) ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק. מאי קא רמיזא, אלא ודאי עשו איש שעיר, הוא מההוא דאקרי שעיר, דהא מההוא סטרא אתי. ואנכי איש חלק: גבר מההוא דפליג לכל שאר עמין רברבין ממנן. שנקרא שעיר, שהרי מאותו צד הוא בא. ואנכי איש חלק - איש מאותו שחלק לכל שאר העמים

ממנים גדולים, שכתוב (דברים ד) אשר חלק ה' אליהם אתם, וכתוב (שם לב) כי חלק ה' עמו וגו'. עוד איש חלק, משני שעירים, ונשא אחד. שהפנה חלק אותם - אחד לחלקו, ואחד לקדוש ברוך הוא. למה? כדי שיטען על כתפו את כל חטאי יעקב, שכתוב ונשא השעיר עליו את כל עונותם, עונות תם.

למדנו, באותו יום כמה פתחים פתוחים כנגד ישראל לקבל תפלותיהם. אשרי חלקם של ישראל, שהרי הקדוש ברוך הוא רוצה לטהר אותם ולזכות אותם, זהו שכתוב כי ביום הזה וגו'. ביום הזה מתעטר הפהן בכמה עטרות. ביום הזה עבודת הפהן נכבדה וגדולה מכל העבודות. לכלם נותן חלק באותם הקרבנות של הקדוש ברוך הוא. ביום הזה מתעטר (מתעורר) החסד בעולם על ידי הפהן, מקריב את הקרבנות על חטאי העם, על חטאו בראשונה, ואחר כך על חטאי העם. הוא מקריב עולות עליו ועל העם, והרי בארנו את הדברים.

עד שהיו הולכים, ישבו בשדה אחת והתפללו. ירד ענן אחד של אש והקיף אותם. אמר רבי שמעון, הריני רואה שרצונו של הקדוש ברוך הוא פאן. נשב. ישבו והיו אומרים דברי תורה. פתח ואמר, (משלי כה) מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק, הא סתפלגא במלוי דשלמה מלפא, וכלהו (ס"א) בחכמה אמרן.

בא ראה, שלשה ספרי חכמה הוציא שלמה לעולם, וכלם בחכמה עליונה. שיר השירים - חכמה, קהלת - תבונה, ומשלי - כנגד חכמה כף הוא. קהלת כנגד

דכתיב, (דברים ד) אשר חלק יי' אליהם אותם, וכתוב (דברים לב) כי חלק יי' עמו וגו'. תו איש חלק, מתרי שעירים ואשתאר חדא. דכהנא פליג לה, חד לחולקיה, וחד לקודשא בריה הוא. אמאי. בגין דיטעין על כתפוי כל חובוי דיעקב, דכתיב ונשא השעיר עליו את כל עונותם, עונות תם.

תאנא, בההוא יומא כמה פתחין פתיחין לקבליהון דישראל לקבלא עלותיהון. זפאה חולקיהון דישראל, דהא קדשא בריה הוא בעא לזפאה לון, ולדפאה לון, דהא הוא דכתיב כי ביום הזה יכפר וגו'. בהאי יומא אתעטר פהנא בכמה עטרין. בהאי יומא פולחנא דכהנא יקירא ורב מפל פולחנין. לכלא יתב חולקא באינון קרבנין דקודשא בריה הוא. בהאי יומא אתעטר (ס"א) חסד בעלמא על ידא דכהנא, מקרב קרבנין על חוביהון דעמא. על חוביה בקדמיתא, ולבתר על חוביהון דעמא. מקרב עלוון עליה ועל עמא והא אוקימנא מלי.

עד דהוו אזלי, יתבו בחד חקל, וצלו. נחת חד עננא דאשא, ואסחר לון. אמר רבי שמעון, הא חמינא דקודשא בריה הוא רעותא דיליה הכא. גייתב. יתבו והוו אמרי מלי דאורייתא. פתח ואמר, (משלי כה) מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק, הא סתפלגא במלוי דשלמה מלפא, וכלהו (ס"א) בחכמה אמרן.

הא חזי תלת ספרין דחכמתא אפיק שלמה לעלמא, וכלהו בחכמתא עלאה. שיר השירים חכמה, קהלת תבונה, ומשלי דעת. לקבל תלת אליון, עבד תלת ספרים. שיר דעת. כנגד שלשת אלה עשה שלשה ספרים. שיר השירים

השירים פנגד חכמה הכי הוא. קהלת לקבל
תבונה, הכי הוא. משלי לקבל דעת. במאי
אתחזי. אלא כל אינון קראי בתרי גוויי אינון,
רישא וסיפא תרי גוויי אתחזי. וכד מסתפלי
קראי, דא כליל בדא, ודא כליל בדא, בגין
כף שקיל לקבליה דדעת.

האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה
רישיה. וכד אסתפלנא ביה, פלא כליל
חד בחד, בין מסיפיה לרישיה, בין מרישיה
לסיפיה. שמועה טובה מארץ מרחק מים
קרים על נפש עיפה. מים קרים על נפש עיפה
ושמועה טובה מארץ מרחק, ודא ודא נייחא
דרוחא, כמה דהאי נייחא דרוחא, כף האי
נייחא דרוחא.

עד דהוו יתבי, אתא חד פר נש, אמר, אנתו
דרבי שמעון אתסיאת ממרעהא. וחבריאי
שמעו קלא, דקודשא בריך הוא שבק לאינון
חובי דדרא. אמר רבי שמעון, הא אתקיים
הכא קרא, ושמועה טובה מארץ מרחק, הכי
הוא נייחא דרוחא, כמו מים קרים על נפש
עיפה. אמר להו נקום ונזיל דקודשא בריך
הוא ארחיש לן בנסין.

פתח ואמר, מים קרים על נפש עיפה, דא
אורייתא. דכל מאן דזכי למלעי
באורייתא, ומרוי נפשא מנה, מה כתיב
ושמועה טובה מארץ מרחק. קדשא בריך הוא
אכריז עליה כמה טבאן לאוטבא ליה בעלמא
דין ובעלמא דאתי. הדא הוא דכתיב, ושמועה
טובה, מאן אתר מארץ מרחק, מאתר דקודשא
ברוך הוא הנה רחיק מגיה בקדמיתא, מאתר
דהנה בר נש בדבבו עמיה בקדמיתא, דכתיב,
וארץ מתקוממה לו, מההוא אתר (דף ט"ד)

תבונה כף הוא. משלי פנגד דעת.
במה זה נראה? אלא כל אותם
הפתובים הם בשני גוויים, ראש
וסוף, שני גוויים נראים.
וכשסתפלים בפתובים, זה כלול
בזה וזה כלול בזה, משום כף
שקול פנגד הדעת.

הפסוק הזה אין ראשו סופו ואין
סופו ראשו, וכשהסתפלתי בו,
הכל כלול אחד עם אחד, בין
מסופו לראשו, בין מראשו
לסופו. שמועה טובה מארץ
מרחק מים קרים על נפש עיפה.
מים קרים על נפש עיפה ושמועה
טובה מארץ מרחק, וזה וזה נחת
רוח. כמו שזה נחת רוח, כף זה
נחת רוח.

עד שהיו יושבים, בא איש אחד
ואמר, אשתו של רבי שמעון
נרפאה מחלה. והחברים שמעו
קול, שהקדוש ברוך הוא מחל
לאותם חטאי הדור. אמר רבי
שמעון, הרי התקיים כאן הפסוק,
ושמועה טובה מארץ מרחק, כף
זה נחת רוח, כמו מים קרים על
נפש עיפה. אמר להם, נקום ונלך,
שהקדוש ברוך הוא מרחיש לנו
נסים.

פתח ואמר, מים קרים על נפש
עיפה - זו התורה. שכל מי שזוכה
לעסק בתורה ומרוה ממנה את
הנפש, מה כתוב? ושמועה טובה
מארץ מרחק. הקדוש ברוך הוא
מכריז עליו כמה טובות להיטיב
לו בעולם הזה ובעולם הבא. זהו
שכתוב ושמועה טובה. מאיזה
מקום? מארץ מרחק, ממקום
שהקדוש ברוך הוא הנה רחוק
ממנו בתחלה, ממקום שהיה
אדם בשנאה עמו בתחלה,
שכתוב (איוב ב) וארץ מתקוממה
לו, מאותו מקום שמקדימים לו

ע"ב) מקדימין ליה שלם, הדא הוא דכתיב, מארץ מרחק. וכתוב (ירמיה לא)

מרחוק יי' נראה לי ואהבת עולם אהבתיה על
פן משכתיך חסד. (כאן חסד).

ויצא אל המזבח אשר לפני יי' וכפר עליו.
(ויקרא ט"ז) רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים ו)

מזמור לאסף אל אלהים יי' דבר ויקרא ארץ
ממזרח שמש עד מבואו. תאנא, אלף וחמש
מאה וחמשין רבוא מארי שירתא, מזמרין
לקודשא ברין הוא, פד נהיר יממא. ואלף
וחמש מאה וארבעין ותמניא בטיהרא. ואלף
וחמש מאה ותשעין אלף רבוא בההיא שענתא
דאקרי בין הערפים.

רבי יוסי אמר, פד נהיר יממא, כל אינון מארי
דיבבא, משבחן במלי תשבחן, לקבליה
דהאי בקר. (ס"א כד אתער, דכד) דכד אתער האי בקר,
פלהו מתבסמין, ודינא אשתכיה, ואמרין
תשבחן. הדיא הוא דכתיב, (איוב לח) ברן יחד
פכבי בקר ויריעו כל בני אלהים. וההוא זמנא,
(הימנותא) חדוותא וברפאן משתפחין בעלמא,
וקודשא ברין הוא אתער לאברהם לאחייא
ליה, ואשתעשע ביה, ואשליטיה בעלמא.
ומנא לן דהאי בקר דאברהם הוא. דכתיב
(בראשית יט) וישפכם אברהם בבקר.

בההוא זמנא דבין הערפים, כל אינון אלף
וחמש מאה ותשעין אלף רבוא מארי
דיללה אקרון, ומזמרין בההיא שענתא,
וקטטותא שריא בעלמא, וההיא שענתא
אתערותא דאתער קדשא ברין הוא ליצחק,
וקם ודאין לחייביא דעברין על פתגמי
אורייתא, ושבעה נהרי אשא נגדין ונפקין
והלין על רישיהון דרשיעייא, ושללהובי
גומרין דנורא מתערין מעילא לתתא, וכדין
תב אברהם לאתריה. כמה דאת אמר, (בראשית
ואז שב אברהם למקומו, כמו שנאמר ואברהם שב למקומו.

שלום, זהו שפתיב מארץ מרחק.
וכתוב, (ירמיה לא) מרחוק ה' נראה
לי ואהבת עולם אהבתיה על פן
משכתיך חסד.

ויצא אל המזבח אשר לפני ה'
וכפר עליו. רבי יהודה פתח
ואמר, (תהלים ו) מזמור לאסף אל
אלהים ה' דבר ויקרא ארץ
ממזרח שמש עד מבואו. למדנו,
אלף וחמש מאות וחמשים רבוא
בעלי שירה מזמרים לקדוש ברוך
הוא כשמאיר היום. ואלף וחמש
מאות וארבעים ושמונה
בצהרים. ואלף וחמש מאות
ותשעים אלף רבוא באותה שעה
שנקראת בין הערפים.

רבי יוסי אמר, כשמאיר היום,
כל אותם בעלי יבבה משבחים
בדברי תשבחות פנגד הבקר הזה.
(כשמתעורר) שפשתעורר הבקר
הזה, פלם מתבשמים, והדין
שוכך, ואומרים תשבחות. זהו
שפתיב (איוב לט) ברן יחד פכבי בקר
ויריעו כל בני אלהים. ואותו זמן
(אמנותא) שמחה וברכות נמצאים
בעולם, והקדוש ברוך הוא מעיר
את אברהם להחיותו, ומשתעשע
עמו ומשליטו בעולם. ומנין לנו
שהבקר הזה הוא של אברהם?
שפתיב (בראשית יט) וישפכם אברהם
בבקר.

באותו זמן של בין הערפים, כל
אותם אלף וחמש מאות ותשעים
אלף רבוא בעלי יללה נקראים,
ומזמרים באותה שעה, והקטטה
שורה בעולם. ואותה שעה
התעוררות שמעיר הקדוש
ברוך הוא את יצחק, ועומד ודן
את הרשעים שעוברים על דברי
התורה, ושבעה נהרות אש
זורמים ויוצאים וחלים על ראשי
הרשעים, ושללהבות גחלים של
אש מתעוררות ממעלה למטה.
והיום פונה, ורשעי הגיהנם צווחים

ואומרים: (ירמיהו ו) אוי לנו כי פנה היום פי ינטו צללי ערב. ואותה שעה צריך אדם להזהר בתפלת המנחה.

בזמן שמגיע הלילה, אותם אלף וחמש מאות וארבעים ושמונה נקראים מחוץ לפרכת ואומרים שירה. אז מתעוררים הדינים שלמטה, והולכים ומשוטטים בעולם, ואלה אומרים שירה עד שנחלק הלילה משמרת וחצי. אחר שנחלק הלילה, מזדמנים כל האחרים כאחד ואומרים תהלות, כמו שנאמר (ישעיהו ס) ותהלות ה' יבשרו. רבי יהודה אמר, כשנמצא רצון בבקר, תהלות ה' מבשרים.

רבי יוסי אמר, אחר שרוח הצפון התעוררה בחצות הלילה והלכה לה, מבשרים תהלות עד שיבא הבקר, ומתעורר הבקר הזה, ואז שמחה וברכות נמצאים בעולם. למדנו, אמר רבי אבא, כלם כף, ומעל כלם שלשה שרים. באותה שעה שמתעורר הבקר הזה ומעוררים תשבחות על כל אותם אלף וחמש מאות וחמשים רבוא, מתמנה עליהם ממנה אחד, ושמו הימן. כנגד שלמטה, ותחת ידו שרים ממנים עליהם לתקן שיר. באותה שעה שמתעורר זמן של בין הערבים ומזמרים כל אותם אלף וחמש מאות ותשעים אלף רבוא בעלי היללה, מתמנה עליהם ממנה אחד, ושמו ידותון. כנגד שלמטה, ותחת ידו ממנים עליהם שרים לתקן אותו הזמר, כמו שנאמר (שם כח) זמיר עריצים. באותה שעה שמגיע הלילה, מתעוררים כל אותם שמחוץ לפרכת, ואז הכל שוכך, ופתח לא נמצא, והדינים שלמטה

יח) ואברהם שב למקומו. ויזמא אתפני, וחיכי גיהנם צווחין ואמרין (ירמיהו ו) אוי לנו כי פנה היום פי ינטו צללי ערב. והיא שעתא, בעי בר נש לאזדהרא, בצלותא דמנחה.

בזמנא דמטי ליליא אינון אלף וחמש מאה וארבעין ותמניא, אקרוץ מברא לפרוכתא, ואמרין שירתא. פדין דינין דלתתא מתערין, ואזלין ושאטין בעלמא, ואלין אמרין שירתא. עד דיתפליג ליליא משמרה ופלגא. פתר דיתפליג ליליא מזדמני כלהו אחרוני כחדא, ואמרי תהלות, כמה דאת אמר (ישעיהו ס) ותהלות יי' יבשרו. רבי יהודה אמר פד רעוא אשתכח בצפרא, תהלות יי' מבשרין.

רבי יוסי אמר, פתר דרוחא דצפון אתער בפלגות ליליא ואזיל ליה, תהלות מבשרי, עד דייתי צפרא, ואתער האי בקר, פדין חדוותא וברפאן אשתכח בעלמא.

תאנא, אמר רבי אבא, פלהו הכי, ועילא מנהון סרכין תלתא. בהיא שעתא דאתער האי בקר, ומתערין תשבחין, פל אינון אלף וחמש מאה וחמשים רבוא, אתמנא עליהו חד ממנא, והימן שמיה לקבליה דלתתא, ותחות ידיה סרכין ממנן עליהו לאתקנא שירתא. בהיא שעתא דאתער זמנא דבין הערבים, וזמרין פל אינון אלף וחמש מאה ותשעים אלף רבוא מארי דיללה, אתמנא עליהו חד ממנא וידותון שמיה, לקבליה דלתתא, ותחות ידיה סרכין ממנן עליהו, לאתקנא ההוא זמרא, כמה דאת אמר (ישעיהו כח) זמיר עריצים.

בהיא שעתא דמטי ליליא, מתערין פל אינון דמברא לפרוכתא, פדין שכיך פלא, ופטרא לא אשתכח, ודינין דלתתא מתערין,

פלהו אתמנן פחדא, אלין

על אלין, עד דאתפליג ליליא. בתר דאתפליג ליליא, ומתפנשי כלהו, אתמנא עלייהו חד ממנא וכניש לכל משריין, כמה דאת אמר (במדבר י) מאסף לכל המחנות וגו', ואסף שמייה, לקבליה דלתתא, ותחות ידיה כל אינון סרכין ממנן, ומבשרי תהלות.

עד דאתי צפרא, פיון דאתי צפרא, קם ההוא נער, יונק משדי אמייה, לדכאה להו, ועאל לשמשא. פד אתער בקר, פדין היא שעתא דרעוא, דאשתעי מטרוניתא במלפא, ומלפא משיך מגיה חד (דף ס"ה ע"א) חוטא דברפאן ופריס על מטרוניתא, ועל אינון דמזדווגי לה. מאן אינון דמזדווגי עמה. אינון דמשתדלי באורייתא בליליא, פד אתפלג.

רבי שמעון אמר, זכאה חולקיה מאן דאתי עם מטרוניתא, בשעתא דאתת לקבלא אנפי מלפא, לאשתעי ביה. ואשתכח עמה. בשעתא דאשיט מלפא ימינא, לקבלא למטרוניתא. הדא הוא דכתיב, (תהלים קלט) אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים. מאי אחרית ים. ההיא שעתא אחרית דההוא ים הוא. דכד אתפלג, שירותא הוה, ודינא הוה, והשתא אחרית הוא דילה, דמסתלקין דינהא. ועאלת בגדפוי דמלפא, היא וכל אינון דמזדווגין לה, הדא הוא דכתיב אשכנה באחרית ים.

ותאנא, כל אינון דמשתדלי באורייתא בשעתא דאתפליג ליליא. אשתתף בשכינתא וכד אתי צפרא, ומטרוניתא אתחברת עם מלפא, הוא אשתכח עמה עם מלפא. ומלפא פריס על פלהו גדפוי, הדא הוא דכתיב, (תהלים מב) יומם יצוה יי' חסדו ובלילה שירה עמי וגו'.

מתעוררים, כלם מתמנים פאחד אלה על אלה, עד שנחלק הלילה. אחר שנחלק הלילה וכלם מתפנסים, מתמנה עליהם ממנה אחד ומכנס את כל המחנות, כמו שנאמר (במדבר י) מאסף לכל המחנות וגו', ושמו אסף, פנגד שלמטה, ותחת ידו כל אותם שרים ממנים ומבשרים תהלות. עד שבא הבקר. פיון שבא הבקר, קם אותו נער ויונק משדי אמו לטהר אותם, ונכנס לשמש. כשמתעורר הבקר, אז היא עת רצון שמדברת הגבירה עם המלך, והמלך מושך ממנו חוט אחד של ברכות ופורס על הגבירה ועל אותם שמזדווגים עמה. מי הם שמזדווגים עמה? אותם שמשתדלים בתורה בלילה, כשנחלק.

רבי שמעון אמר, אשרי חלקו של מי שבא עם הגבירה בשעה שבאה לקבל את פני המלך לדבר עמה, ונמצא עמה, בשעה שהמלך מושיט את ימינו לקבל את הגבירה. זהו שכתוב (תהלים קלט) אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים. מי אחרית הים? אותה שעה אחרית של אותו ים היא. ששנחלק, היתה ראשית, והיה דין, ועכשו האחרית הוא שלה, שמשתלקים דיניה, ונכנסת לכנפי המלך היא וכל אותם שמזדווגים עמה. זהו שכתוב אשכנה באחרית ים.

ולמדנו, כל אותם שמשתדלים בתורה בשעה שנחלק הלילה, משתתפים עם השכינה. וכשבא הבקר והגבירה מתחברת עם המלך, הוא נמצא עמה עם המלך, והמלך פורס על כלם את כנפיו. זהו שכתוב (שם מב) יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי וגו'.

למדנו, באותה שעה האבות
מזמנים עם הגבורה, ומקדימים
לדבר עמה ולהתחבר עמה,
והקדוש ברוך הוא מדבר עמה
עליהם, והוא קורא לה לפרס
עליה את כנפיו. זהו שכתוב (שם
ג) מזמור לאסף אל אלהים ה' דבר
ויקרא ארץ וגו'. אל - זה אור
החכמה, ונקרא חסד. אלהים -
זו גבורה. יהוה - זו שלמות הכל,
רחמים. ועל זה - דבר ויקרא ארץ
וגו'.

רבי אלעזר היה יושב לפני רבי
שמעון אביו. אמר לו, הרי שנינו
אלהים בכל מקום הוא דין. יו"ד
ה"א וא"ו ה"א. יש מקום שנקרא
אלהים, כמו אדנ"י יהו"ה. למה
נקרא אלהים, והרי אותיות
הרחמים הן בכל מקום?

אמר לו, כך זה כתוב במקרא,
שכתוב (דברים ד) וידעת היום
והשבות אל לבבך כי ה' הוא
האלהים, וכתוב (מלכים א יח) ה'
הוא האלהים. אמר לו, דבר זה
ידעתי, שבמקום שיש דין יש
רחמים, ולפעמים במקום שיש
רחמים יש דין. אמר לו, בא וראה
שפכה זה, יהו"ה בכל מקום
רחמים. ובשעה שמהפכים
הרשעים רחמים לדין, אז כתוב
יהו"ה, וקוראים אותו אלהים.

אבר' בא ראה סוד הדבר, שלש
דרגות הן, וכל דרגה ודרגה
לבדה, ואף על גב שהכל אחד
ומקשרים באחד, ולא נפרדים זה
מזה. בא ראה, כל הנטיעות וכל
המאורות (שמלתהטים) כלם מאירים
ומתלהטים ונשקים ומתברכים
מאותו נהר ששופע ויוצא שהכל
כלול בו, ובו כלל הכל.

והנהר הזה נקרא א"ם לגן ומעל
לגן, משום שעדן משתתף עמה

האנא, בהיא שעתא, אבהן מזדמנין
במטרוניתא, וקדמין לאשתעי
בהדה, ולא תחברא עמה. וקודשא בריך הוא
מליל עמה בהו. והוא קארי לה לפרסא לה
גדפוי, הדה הוא דכתיב, (תהלים ג) מזמור לאסף
אל אלהים יי' דבר ויקרא ארץ וגו'. אל : דא
נהירו דחכמתא, ואקרי חסד. אלהים : דא
גבורה. יהו"ה : דא שלימו דכלא, רחמי. ועל
דא, דבר ויקרא ארץ וגו'.

רבי אלעזר היה יתיב קמיה דרבי שמעון אבוי,
אמר ליה, הא תנינן אלהים בכל אתר
דינא הוא. יו"ד ה"א וא"ו ה"א. אית אתר
דאקרי אלהים, פגון (בראשית טו) אדנ"י יהו"ה.
אמאי אקרי אלהים, והא אתון רחמי אינון
בכל אתר.

אמר ליה, הכי הוא כתיב בקרא, דכתיב, (דברים
ד) וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי'
הוא האלהים, וכתוב (מלכים א יח) ה' הוא
האלהים. אמר ליה מלה דא ידענא, דבאתר
דאית דינא, אית רחמי. ולזמנא, באתר דאית
רחמי, אית דינא. אמר ליה תא חזי דהכי הוא,
יהו"ה בכל אתר רחמי. ובשעתא דמהפכי
חייביא רחמי לדינא, כדין פתיב יהו"ה, וקרינן
ליה אלהים.

אבר' תא חזי רזא דמלה, תלת דרגין אינון,
וכל דרגא ודרגא בלחודוי, ואף על גב
דכלא חד, ומתקשרי בחד, ולא מתפרשי דא
מן דא. תא חזי, פלהו נטיען, וכל אינון בוצינין
(דמתלהטי) פלהו נהירין ומתלהטן ומשתקיין
ומתברכאן, מההוא נהרא דנגיד ונפיק, דכלא
כליל ביה, (תרי נוסחי) וכללא דכלא ביה.
והא נהרא אתקרי א"ם לגנתא, ועילא מגנתא,
בגין דעדן משתתף בהדה, ולא פריש מנה. ובגין כך, כל מבויעין

נקרא אשר אהיה. כלומר, על פן אהיה, אהיה מזמן להמשיך ולהוליד הכל. אהיה - כלומר, עכשו אני הוא הכלל של הכל, הכלל של כל פרט. אשר אהיה - שהתעברה האם, ועתידה להוציא את כל הפרטים ולגלות את השם העליון.

אחר כך רצה משה לדעת מהו פרט הדבר, עד שפרש ואמר אהיה (יהוה) - זהו פרט. וכאן לא כתוב אשר אהיה. ומצאתי בספרו של שלמה המלך, אשר - בקשר של עדון הממשלה נמצאת בחברותא עליונה, כמו שנאמר (בראשית ל) באשרי פי אשרוני בנות, אהיה עתידה להוליד.

בא וראה איך יורד מדרגה לדרגה להודיע את סוד השם הקדוש (להראות את הקדוש ברוך הוא) למשה. בראשונה אהיה, הכלל של הכל, הנסתר שלא התגלה כלל, כמו שאמרנו. וסימן - (משלי ח) ואהיה אצלו אמון וגו', וכתוב (איוב כח) לא ידע אנוש ערפה וגו'. אחר כך הוציא (סוד של הראשית העליונה, תחלת הכל) אותו הנקה, האם העליונה שהתעברה ועתידה להוליד. ואמר אשר אהיה, עתידה להוליד ולתקן הכל. אחר כך התחילה להוליד, ולא כתוב אשר, אלא רק אהיה. כלומר, עכשו יוציא ויתפקן הכל.

אחר שהכל יצא וכל אחד ואחד התפקן במקומו, עזב את הכל ואמר יהו"ה. זה פרט, וזה הקיום. ובאותה שעה ידע משה את סוד השם הקדוש הנסתר והנגלה, ונדבק במה שלא נדבקו שאר בני העולם. אשרי חלקו. בא רבי אלעזר ונשק ידו.

אמר לו, אלעזר בני, מפאן

והלאה הנהר שלא לכתב את השם הקדוש אלא פראוי. שכל מי שלא יודע לכתב את השם

לאמשכא פלא, פדין אקרי אשר אהיה. כלומר, על פן אהיה, אהיה זמין לאמשכא ולאולדא כלא. אהיה: כלומר, השתא אנא הוא כלל פלא, כללא דכל פרטא. אשר אהיה: דאתעברת אימא, וזמינת לאפקא פרטין בלהו, ולא תגלייא שמא עלאה.

לבתר בעא משה למנדע פרטא דמלה מאן הוא, עד דפריש ואמר אהיה (ס"א יהוה), דא הוא פרטא, והכא לא כתיב אשר אהיה. ואשפחנא בספרא דשלמה מלכא, אשר: בקיטורא דעדונא קסטירא בחברותא עלאה אשתכת. פמה דאת אמר, (בראשית ל) באשרי כי אשרוני בנות, אהיה זמינא לאולדא.

הא חזי היך נחית מדרגא לדרגא, לאודעא רזא דשמא קדישא (לאסוואה קדשא ברוך הוא) למשה. בקדמיתא אהיה, כללא דכלא, סתים דלא אתגלייא כלל, פמה דאמינא. וסימן, (משלי ח) ואהיה אצלו אמון וגו', וכתוב (איוב כח) לא ידע אנוש ערפה וגו'. לבתר אפיק (הוא דשירותא עלאה, ראשיתא דכלא) ההוא נהרא, אימא עלאה, אתעברת, וזמינא לאולדא. ואמר אשר אהיה, זמינא לאולדא, ולתקנא פלא. לבתר שארי לאולדא, ולא כתיב אשר, אלא אהיה: כלומר, השתא יפיק ויתפקן פלא.

בתר דנפיק פלא, ואתפקן פל חד וחד באתריה, שבק פלא, ואמר יהו"ה. דא פרטא, ודא קיומא. ובההיא שעתא ידע משה, רזא דשמא קדישא, סתים וגלייא ואתדבק מה דלא אתדבקו שאר בני עלמא, זכאה חולקיה. אתא רבי אלעזר ונשיק ידוי.

אמר ליה, אלעזר בני, מפאן ולהלאה, אזדהר דלא למכתב שמא קדישא, אלא כדקא

והלאה הנהר שלא לכתב את השם הקדוש אלא פראוי.

הקדוש כראוי ולקשר את קשר האמונה קשר של אחד עם אחד כדי ליחד את השם הקדוש, כתוב עליו (במדבר טו) כי דבר ה' בזה ואת מצותו הפר הכרת תפירת וגו'. אפילו שהחסיד דרגה אחת או קשר אחד מאות אחת מהן.

בא ראה, י' בראשונה - הפלל של הכל, נסתר מכל הצדדים, השבילים לא נפתחים, הפלל של זכר ונקבה. קוצו של יו"ד שלמעלה רומז לאין. אחר כך י' שמוציאה את אותו הנקר ששופע ויוצא ממנו, ולהתעבר ממנו ה', בזה כתוב (בראשית ב) ונקר יצא מעדן. יצא ולא יצא. משום כך לא צריך להפרד ממנו. ומשום כך כתוב רעיתי.

ואם תאמר, כתוב נהר, משמע אחד, והרי כאן שלשה? זה כך ודאי. י' מוציאה שלשה, ובשלשה הפל נכלל. י' מוציאה לפניה אותו נהר, ושני בנים שמניקה האם, והתעברה מהם, ומוציאה אותם אחר כך. ה' - כמו כן ה', והם בנים תחת האב והאם.

אחר שהולידה, הוציאה בן זכר, ושמה אותו לפניה, וצריך לכתב ו', וזה יורש את נחלת האב והאם, ויורש שני חלקים, וממנו נזונית הבת. ועל פן צריך לכתב אחר כך ו"ה כאחד, כמו שה"א ראשונה י"ה כאחד, ולא צריך להפרידם. אף כאן ו"ה כאחד, ולא צריך להפרידם. והרי בארנו את הדברים. והדברים הללו עולים למקום אחר. אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים את הסודות העליונים של המלך הקדוש וראויים להודות לו. זהו שכתוב (תהלים קמ) אף צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך.

למדנו, אמר רבי יהודה, (שם א) אל

יאות. דכל מאן דלא ידע למכתב שמא קדישא כדקא יאות, ולקשרא קשרא דמהימנותא קשרא דחד בחד, בגין ליחדא שמא קדישא. עליה כתיב, (במדבר טו) כי דבר יי' בזה ואת מצותו הפר הכרת תפירת וגו'. אפילו דגרע חד דרגא, או חד קשרא, מאת חד מנייהו.

הא חזי, י' בקדמיתא, כללא דכלא, סתים מכל סטרין, שבילין לא מתפתחין, כללא דדכר ונוקבא. קוצא דיו"ד דלעילא, רמיזא לאין. לבתר, י' דאפיק ההוא נהרא דנגיד ונפיק מניה, ולא תעברא מניה ה', בהאי כתיב (בראשית ב) ונקר יוצא מעדן. יוצא ולא יצא. בגין כך לא בעיא לאתפרשא מניה. ובגין כך כתיב רעיתי.

ואי תימא נהר כתיב, משמע חד, והא הכא תלת. הכי הוא ודאי, י' אפיק תלתא, ובתלתא אתפלל כללא. י' אפיק לקמיה ההוא נהר, ותרין בנין דינקא להו אימא, ואתעברת מנייהו, ואפיק לון לבתר. ה': פגוונא דא ה', ואינון בנין תחות אבא ואימא.

בתר דאולידת, אפיקת בן דכר, ושוייה לקמה, ובעי למכתב ו', והאי ירית אחסנתא דאבא ואימא, וירית תרין חולקין, ומניה אתון ברתא. ועל דא, בעי למכתב לבתר, ו"ה כחדא כמה דה"א קדמאה י"ה כחדא, ולא בעי לאפרשא לון, אוף הכא ו"ה כחדא, ולא בעי לאפרשא לון. והא אוקימנא מלי. ולא תר אחרא סלקין הגי מלי. זפאה חולקיהון דצדיקייא, דידיעין רזין עלאין דמלפא קדישא, ויתחזון לאודאה ליה, הדא הוא דכתיב, (תהלים קמ) אף צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך.

תאנא אמר רבי יהודה, (תהלים ג) אל אלהים יי'

שלו, שהוא ראש המלך, פדי שיבא המלך לשרות עם הגבירה. וכשראש המלך נוסע, הכל נוסע, ויבא להודווג עם הגבירה ולעורר שמחה וברכות בעולם. (כדי שיבא המלך להודווג עם הגבירה ולעורר שמחה וברכות בעולם. וכשראש המלך נוסע, הכל נוסע.)

נמצא שכל השלום (השלמות) שלמעלה ולמטה תלויה בכהן. שאם הוא מעורר את הכתר שלו, הכל מתעורר והכל נמצא בשלמות, ועל זה כתוב וכפר על הקדש. בראשונה וכפר על הקדש, להרבות שלום בעולם ולהרבות שמחה בעולם. וכששמחת הזווג נמצאת עם המלך והגבירה, כל השמשים וכל בני ההיכל, פלם נמצאים בשמחה (וכל שמחת העולם). וכל החטאים שחטאו לפני המלך, מתכפרים להם. זהו שכתוב מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. ומשום כך כתוב, וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו. בשעה שנוכנס לזוג אותם, ובשעה שמזדווגים המלך עם הגבירה, אותה שעה - וכפר בעדו ובעד ביתו.

למדנו, וכל אדם לא יהיה באהל מועד. רבי יצחק פתח, (שם) וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק וגו', והפסוק הזה פרשוהו. בא וראה, בשעה שישאל בגלות, כביכול הקדוש ברנף הוא עמהם בגלות, שהרי השכינה לא זזה מהם לעולמים. בא ראה, בזמן שישאל נמצאו בגלות בכל, השכינה שרתה ביניהם ושבה עמהם מן הגלות, ובזכות אותם הצדיקים שנשארו בארץ, שרתה בארץ ולא זזה מהם לעולמים. אמר רבי יהודה, המלך, משום כך נקראו אנשי כנסת

ובהאי יומא, בעי כהנא לדפאה כלא, ולא תעטרא (ס"א ולא תערא) כתרא קדישא דיליה, דהיא רישא דמלפא. בגין דייתי מלפא לאשראה במטרוניתא, וכד רישא דמלפא נטיל, כלא נטיל, וייתי לאזדווגא במטרוניתא ולא תערא חידו וברפאן בעלמא. (ס"א בגין דייתי מלפא לאזדווגא במטרוניתא ולא תערא חידו וברפאן בעלמא, וכד רישא דמלפא נטיל כלא נטיל.)

אשתבח דכל שלמא (נ"א שלימו) דעילא ותתא, בכהנא תלייא. דאי אתער כתרא דיליה, כלא אתער וכלא בשלימו אשתבח. ועל דא כתיב וכפר על הקדש. בקדמיתא וכפר על הקדש. לאסגאה שלמא בעלמא, ולאסגאה חידו בעלמא. וכד חידו דזווגא אשתבח במלפא ובמטרוניתא, כל שמשין, וכל בני היכלא, פלהו אשתכחו בחידו (וכל חידו דעלמא). וכל חובין דחבו קמי מלפא, אתכפר להו. הדא הוא דכתיב, מפל חטאתיכם לפני יי' תטהרו. ובגין כך פתיב וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו. בשעתא דעאל לזווגא להו, ובשעתא דמזדווגין מלפא ומטרוניתא, ההיא שעתא וכפר בעדו ובעד ביתו.

האנא, (ויקרא טז) וכל אדם לא יהיה באהל מועד, רבי יצחק פתח, (ויקרא כז) וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק וגו', והאי קרא אוקמוה. תא חזי, בשעתא דישאל בגלותא, כביכול קדשא ברין הוא עמהון בגלותא, דהא שכינתא לא אתעדי מנייהו לעלמין. תא חזי, בזמנא דישאל אשתכחו בגלותא דבבל, שכינתא בינייהו שריא, ותאבת עמהון מן גלותא. ובזכות אינון צדיקניא (ד)

שחזרה הגבירה עם המלך, וחזר הכל בסעודת השמחה של המלך,

הגדולה, כנסת הגדולה ודאי. למדנו, בכל זמן שישראל בגלות, אם הם צדיקים - הקדוש ברוך הוא מקדים לרחם עליהם ולהוציאם מהגלות, ואם הם אינם צדיקים - הוא מעכב אותם בגלות עד אותו זמן שנגזר. וכשמגיע הזמן והם אינם ראויים - הקדוש ברוך הוא משגיח על כבוד שמו, ואינו שוכח אותם בגלות. זהו שכתוב וזכרתי את בריתי יעקוב וגו'. אלו האבות של הכל, סוד השם הקדוש. רבי חייא אמר, מה הטעם יעקב ראשון כן? אלא משום שיעקב הוא פלל האבות, והוא העץ הקדוש. משום כך ו' של השם הקדוש אחוזה בו, וכך קוראים יעקוב בו'. רבי יצחק אמר, וא"ו באותיותיו שלש עשרה מדות, שירש ירשה של שלשה עשר מענינות של המעין הנסתר הקדוש.

רבי אבא אמר, וא"ו למה כוללת ו' א' ו' אלא, ו' שיושב על הפסא, כמו שנאמר (יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. א' נסמרת בתוכו ולא מגלה, וזהו שכתוב (בראשית כב) כי נשבעתי נאם ה', משום כך פתוב, ולא נקרא אחרון כלל של הראשון. האחרון, הרי בארנו (יחזקאל א) כלל של ו' ראשונה, ו' אחרונה) זה יה"ו יסוד, שהוא סיום הגוף והכלל שלו. ועל כן כלולות האותיות זו עם זו - וא"ו, ראש וסיום, כמו שבארנו.

ולמדנו, שתי אותיות הן, כמו זה וא"ו שאמרנו, נ"ן אף כך. ואף על גב שבארו את הדבר, נ"ן כך

ס"ו ע"ב) דאשתארו בארעא, שארת בארעא, ולא אעדי מנייהו לעלמין. אמר רבי יהודה, דאתהדרת מטרוניתא במלכא, ואתהדר כלא בהלולא דמלכא, בגין כך אקרין אנשי כנסת הגדולה, כנסת הגדולה ודאי.

התאנא, בכל זמנא דישראל בגלותא, אי אינון זפאין, קדשא בריך הוא אקדיים לרחמא עלייהו, ולאפקא לון מגלותא. ואי אינון לא זפאין, מעכב לון בגלותא, עד ההוא זמנא דאתגזר. וכד מטא זמנא, ואינון לא אתחזיין, קדשא בריך הוא אשגח ליקרא דשמיה, ולא אנשי להו בגלותא, הדא הוא דכתיב וזכרתי את בריתי יעקוב וגו'. אלין אבהן דכלא, רזא דשמא קדישא.

רבי חייא אמר, מאי טעמא יעקב קדמא קא. אלא, בגין דיעקב כללא דאבהן, והוא אילנא קדישא. בגין כך, ו' דשמא קדישא ביה אחידא, והכי קרינן יעקוב בו'. רבי יצחק, אמר וא"ו באותווי תליסר מכילן, דירית ירותא דתליסר מבועין דמבועא סתימא קדישא.

רבי אבא אמר, וא"ו אמאי כליל ו' א' ו'. אלא, ו' דיתוב על פורסייא, כמה דאת אמר (יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. א' סתים בגייה ולא אתגלייא, ודא הוא דכתיב, (בראשית כב) כי נשבעתי נאם יי', בגין כך פתיב, ולא אקרי, בתראה, כללא דקדמא. בתראה, הא אוקימנא (נ"א ו' בתראה כללא דו' בתראה ו' בתראה) דא יה"ו יסוד, דאיהו סיומא דגופא, וככללא דיליה. ועל דא כלילן אתוון דא בדא, וא"ו, רישא וסיומא, כמה דאוקימנא.

והתאנא, תרין אתוון אינון, פהאי גוונא וא"ו דאמינא, נ"ן אוף הכי. ואף

מתפרשת: נ' כפופה זו הגבירה.
וסמוכה לה ו', שהוא יסוד, כדי
שתתברך ממנו. י' פשוטה, זו
התפשטות התפארת. ולכן
כלולות האותיות ונאחזות זו בזו.
ואם תאמר, למה מחזיר ו' פניו
מנו"ן כפופה, ומחזיר פניו אל
הן הפשוטה. אלא בשביל כבוד
המלך הוא מחזיר פניו כנגד
המלך.

ולמדנו, מ"ם לא כוללת בתוכה
אות אחרת, (משום) אלא מ'
פתוחה, מ' סתומה. מ' פתוחה -
שהוא כשהזכר מתחבר עמה. מ'
סתומה - יוכל. שהרי נסתרים
דרכיה ואף על גב שלפעמים
מתפשטים, ויש ששונים בזה,
כמו שנאמר (שיר ד) גן נעול אחתי
כלה גל נעול מעין חתום.

אמר רבי יצחק, בשעה שהמלך
הקדוש זוכר את ישראל בעבור
שמו וחוזרת הגבירה למקומה,
(א) פתוב וכל אדם לא יהיה באהל
מועד בבאו לכפר בקדש. כך
הכהן, בשעה שנגנס ליחד את
השם הקדוש ולכפר בקדש, לזוג
את המלך עם הגבירה, פתוב וכל
אדם לא יהיה באהל מועד וגו'.
למדנו, רבי יהודה אמר, הכהן
מעורר שלום בעולם, למעלה
ולמטה. ולמדנו, נכנס בדרגה
אחת, רוחץ גופו. יוצא מדרגה
זו לדרגה אחרת, רוחץ גופו.
אוחז שלום בזה ובה. קדש ידיו,
ומתברכים כאחד. ובפל צריך
להראות מעשה, וצריך להראות
לבושו שיתלבש כגון שהמעשה
יתבון, עד שיסדר הכל כמו
שצריך, ויתברכו עליונים
ותחתונים.

למדנו, רבי שמעון פתח, (ה) יו"ד
בחקיקותיו, אותיות בצדדים

על גב דאוקמוה מלה, נו"ן הכי מתפרשא:
נ' כפופה, דא מטרוניתא. וסמיכא לה ו',
דאיהו יסוד, בגין לאתברכא מניה. י' פשוטה,
אתפשטותא דתפארת. ועל דא כלילן אתוון,
ומתאחדן דא בדא. ואי תימא, אמאי אהדר
ו' אנפוי מנו"ן כפופה, ואהדר אנפוי לגבי י'
פשוטה. אלא בגין יקרא דמלכא, אהדר אנפוי
לקבליה דמלכא.

ותאנא, מ"ם לא כליל בגויה את אחרא, (בגין)
אלא מ' פתוחה, מ' סתומה. מ'
פתוחה: דהוא כד דכר אתחבר עמה. מ'
סתומה: יוכלא. דהא סתימין ארחהא ואף על
גב דמתפשטין לזמנין, ואית דמתני בהאי כמה
דאת אמר (שיר השירים ד) גן נעול אחתי כלה גל
נעול מעין חתום.

אמר רבי יצחק, בשעתא דמלכא קדישא
אדפר להו לישראל בגין שמיה,
ואהדרת מטרוניתא לאתרהא, (בגין) פתיב, וכל
אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש.
כך פהנא, בשעתא דעאל ליחדא שמא
קדישא, ולכפרא בקודשא, לזווגא למלכא
במטרוניתא. פתיב וכל אדם לא יהיה באהל
מועד וגו'.

תאנא, רבי יהודה אמר, פהנא אתער שלמא
בעלמא, לעילא ותתא. ותניא עאל
בדרגא חד, אסחי גופיה. נפיק מהאי דרגא,
לדרגא אחרא אסחי גופיה. אחיד שלמא בהאי
ובהאי, קדש ידוי, ומתברכאן פחדא. ובכלא
בעי לאחזאה עובדא, ובעי לאחזאה לבושו,
דיתלבש כגוונא דעובדא דיתפון, עד דיסדר
פלא כמה דאצטריך, ויתברכון עלאי ותתאי.
תאנא רבי שמעון, פתח (ה) יו"ד בגליפוי,

אתוון בסטרין, אתקשרן ביו"ד. יו"ד אזיל ליו"ד. (לוי"ו) יו"ד סליק

התקשרו ביו"ד. יו"ד הולף ליו"ד
ולקוי"ו. יו"ד עולה ביו"ד. יו"ד
הולף לוי"ו, מתכנסים בה'. ומכונן
את הדעת, ומתחברים ה' עם
יא"ו.

ה' עליזנה אוחות שעריה (בשעריה)
בחוקי תכסיסים, אוחות
בהארת אלף וחמש מאות
ושבעים אכסדרות נסתרות.
עולה ה', ומתעטרת חמשים
פעמים לחמשים שערים עמודים
שעומדים. כשמתגלף בעטרותיו,
מאירים פני המלך, וא"ו
מתפשט לשבעים וששים
חקיקות.

מעטרת ה' את ו' (נ"א מתעטר ביו"ד,
ה' לו) בשבעים אלף וחמש מאות
כתרים שמתעטרים בכתר אחד.
זהו שפתוב (שם א) בעטרה שעטרה
לו אמו. ו' בשני ראשים, ראש
הגלגלת חקוק הראש שלו, קוץ
אחד למעלה וקוץ אחד למטה,
וי' יודדת לו, חקיקת החקיקות
בתוכם, שבעים פנים של עטרות
ממעלה למטה. בו טסים גביעים
ופרחים, זה עולה וזה יורד,
ונחקקים אחד עם אחד.

נקשרת י' עם ה', ה' עם ו', ו'
עם ה' (ו' בה/ ה' בו/ ו' בה/ ו' בה). זה
אחוז בזה, כמו שנאמר (בראשית
מט) ותשב באיתן קשתו ויפזו
זרועי ידיו מידי אביר יעקב.
וכתוב, (במדבר כד) איתן מושבך
ושים בסלע קנף. אז הכל מתקשר
אחד עם אחד, זה עם זה, מאירים
המפתחות ומאירים כל הפנים.
אז כלם נופלים על פניהם
ומזדעזעים ואומרים: ברוך שם
כבוד מלכותו לעולם ולעולמי
עולמים.

הקול נקשר עם הפה, והוא
משיב אליהם ואומר תטהרו. תטהרו אין אומרים שאר הפהנים והעם, פרט לפה הגדול,
כשנקשר בו אותו הקול.

ביו"ד. יו"ד אזיל לוי"ו, מתכנשי בה'. ומכונן
דעתא, אתחבר ה' בוא"ו.

ה' עלאה אחיד תרעוי (כ"א בתרעוי) בגלופי
תכסיסין, אחדא בנהירו אלף וחמש מאה
ושבעין אכסדרין סתימין. סליק ה', ואתעטר
חמשין זמנין, לחמשין תרעין קיימין דקיימין,
כד אתגלף בעטרוי, נהרין אנפין דמלכא, וא"ו
אתפשט לשבעין ותריין גליפין.

מעטר ה' לו', (נ"א מתעטר ביו"ד, ה' לו) בע' אלף וה'
מאה כתריין, דמתעטרין בחד כתרא,
הדא הוא דכתיב, (שיר השירים ג) בעטרה, שעטרה
לו אמו. ו' בתריין רישין, רישא דגולגלתא
גליפא רישא, קוצא חד לעילא, וקוצא חד
לתתא, וי' נחית לו', (כ"א וא"ו נחית לוא"ו) גליפא
דגלופין בגוייהו, שבעין אנפין דעטריין
מעילא לתתא. ביה טאסין גביעין ופרחין, דא
סליק, ודא נחית מתגלפין חד בחד.

אתקשר י' בה', ה' בו', ו' בה'. (כ"א ו' בה/ ה' בו/
ו' בו/ ו' בה) דא אחיד בדא, פמה דאת
אמר, (בראשית מט) ותשב באיתן קשתו ויפזו זרועי
ידיו מידי אביר יעקב. וכתיב, (במדבר כד) איתן
מושבך ושים בסלע קנף. פדין אתקשר (דף ס"ז
ע"א) כלא חד בחד, דא בדא, נהרין מפתחין,
ונהרין אנפין פלהו, פדין פלהו נפלין על
אנפיהו, ומזדעזען, ואמרי בריך שמא יקרא
מלכותיה לעלם ולעלמי עלמין.

קרא מתקשר עמיה דכהנא, והוא אתיב
לגבייהו. ואמר תטהרו. תטהרו לא
אמרין שאר פהני ועמא, בר פהנא רבא, כד
אתקשר ביה ההוא קלא.

משיב אליהם ואומר תטהרו. תטהרו אין אומרים שאר הפהנים והעם, פרט לפה הגדול,
כשנקשר בו אותו הקול.

גודל השכר והזכות בהוראת אצבע

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חבירו, אם שמע, מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

הידעת? ברגע אחת אתה יכול לזכות לעולמות נצח! "עין לא ראתה.."
 - עתה הכול בידך - אתה יכול לחלק ס' "ערכה של שעה", שמעודד ומעורר ללמוד זה"ק בכל יום. וכל הלומד שעה זה"ק בשבת עולה לו למאה מיליון שנה תורה, ואם תכפיל בכל שבתות השנה ויו"ט, לכל ימי חייו, תגיע ל' 640 מיליארד שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור לעשר יהודים, תגיע ל' 6 טריליון ו' 400 מיליארד שנה תורה. ובזה"ק (פ' ויצא קס"א). כתוב: שכל מה שנותנים משמים הוא באלף, ועוד כידוע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנין יהודים באלף. תגיע ל' 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיש לך מכך בוודאות!!!

החפץ חיים והחזון איש זי"ע

במכתבי מרן החפץ חיים זצ"ל (דף יד אות ג'), שספר בנו הר' אריה ליב על אביו, שהחזיק מאד בחכמת הקבלה באמרו כי הוא אחד מחלקי תורה היותר נעלים, ומרגלא בפומיה תמיד כי בלי סתרי תורה מגששים אנו באפלה, ובס' "מאיר עיני ישראל" (כ"ג ע' תקנ"ו), שרבי שלמה ספר לו על רבו החפץ חיים, שכל שבת קודש למד את הזהר של הפרשה, גם היה אומר לאחרים שילמדו הזהר של הפרשה, אפילו בחורים. והיה אומר שרבו כמדרש. (אור הזהר דף 82). ובספר מעשה איש (חלק ג' ע' צ"ח): שמרן החזון איש זצ"ל אמר להג' ר' שמריהו גריינימן זצ"ל, שאין ספר מוסר כל כך טוב כמו ספר הזהר. (מפעל הזהר העולמי - 0548436784)

כִּלְהָ, וּבְקִי בְּשׁ"ס וּפּוֹסְקִים בְּעַל פֶּה, גַּם מִמְּלֵא בַּמִּדּוֹת וּבִמְעֻשִׁים טוֹבִים יוֹתֵר מִכֹּל בְּנֵי דוֹרוֹ וְלֹא לְמַד חֲכָמַת הַקְּבֵלָה, הוּא מְחִיב לְהִתְגַּלְגֵּל וּלְבּוֹא עוֹד פַּעַם בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּדֵי לְלַמֵּד רְזִי תוֹרָה וְחֲכָמַת הָאֱמֶת, שְׁזֵהוּ מוּבָא בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בְּמִדְרָשֵׁי חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה.

— לימוד היומי - יג אייר —

וְהוּא חַיִּיב גְּמוּר בְּהַחְלֵט עַל כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל, לְלַמֵּד וּלְהַבִּין רְזִין דְּאוֹרֵיתָא וְכָל דְּרָכֵי הַשְּׁפָעוּתִיו יִתְבָּרַךְ לְתַחְתּוֹנִים, שְׁהֵם עֶקֶר חֲכָמַת הָאֱמֶת וּשְׂכָר הַנְּשָׁמוֹת לְעֵתִיד לְבוֹא.

(הרב הקדוש רבי יהודה אשלג זכר צדיק לברכה, הקדמה לספר פי חכם)

(ט) חֲכָמֵי הַגּוֹיִים כֻּלָּם אֵינָם יוֹדְעִים בִּיצִירָה מַה שְּׂוִידַע קֶטָן שְׂבִיִּשְׂרָאֵל

אֵין חֲכָמֵי הַגּוֹיִים, שְׂכֻלָּם אֵינָם יוֹדְעִים בִּיצִירָה מַה שְּׂוִידַע קֶטָן שְׂבִיִּשְׂרָאֵל. וְתוֹעֵלֶת שְׂאֵר הַחֲכָמוֹת לְהִיּוֹת סֵלֶם לְחֲכָמַת יְדִיעַת הַבוֹרָא.

(רבינו משה בן נחמן, הרמב"ן, כתבי רמב"ן, מאמר תורת ה' תמימה, עמוד קנ"ה)

(כ) חֲיִיבִים לְדַעַת אוֹתָהּ כִּי מִצְוָה הִיא עֲלֵינוּ

חֲיִיבִים לְדַעַת אוֹתָהּ, כִּי מִצְוָה הִיא עֲלֵינוּ: "וְיָדַעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבִת אֶל לְבָבְךָ, כִּי הַשֵּׁם הוּא הָאֱלֹקִים". הֲרִי שְׂחִיבִים אֲנַחְנוּ לִידַע בִּידִיעָה וְלֹא בְּאִמוּנָה בְּלִבָּד, אֲלֵא בְּדַבְרִים הַמְתִּישְׁבִים עַל הַלֵּב.

(רבינו משה חיים לוצאטו, הרמח"ל, ספר מלחמת משה, כללים, עמוד שמ"ט)

(כא) כָּל חֲכָמַת הַקְּבֵלָה הִיא רַק לְדַעַת הַנְּהַגְתּוֹ שֶׁל הָרָצוֹן הָעֲלִיּוֹן

כָּל חֲכָמַת הַקְּבֵלָה הִיא רַק לְדַעַת הַנְּהַגְתּוֹ שֶׁל הָרָצוֹן הָעֲלִיּוֹן, עַל מַה בָּרָא כָּל הַבְּרִיּוֹת הָאֵלֶּה? וּמַה הוּא רוֹצֵה בָהֶם? וּמַה יִּהְיֶה סוֹף כָּל סִיבוּבֵי הָעוֹלָם? וְאֵיךְ מִתְפָּרְשִׁים כָּל הַגְּלִגּוּלִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר לְעוֹלָם, שְׁהֵם כָּל כָּךְ זָרִים, כִּי כָּבֵד שְׁעַר הָרָצוֹן הָעֲלִיּוֹן בְּעֻצְמוֹ סִיבוּב הַנְּהַגָה

זאת הגומרת בשלמות גמור. ואלה השעורים הם מה שאנו מפרשים בסוד הספירות והעולמות.

(רבינו משה חיים לוצאטו, הרמח"ל, דעת תבונות עמוד 21)

כב) הפתאים היתושים נמנעים מיראתם מלהתעסק בחכמת האמת, ולבם שרש פורה ראש ולענה, ועלתה בהם חלודת טיט ורפש, לכפר בחכמת האמת, ואומרים שאין בתורה אלא פשטיה ולבושיה בלבד, ואין ספק פי לא יהיה להם חלק בעולם הבא

ומה יעשו הפתאים היתושים אשר בזמננו זה, בהיותם חכמים שמחים בחלקם וששים בעבודתם, ואינם יודעים פי מיראתם לכנס בה הם נמנעים מלהתעסק בה כנזכר, ועל כן גבעות אלו נתקלקלו, ולבם שרש פורה ראש ולענה, ועלתה בהם חלודת טיט ורפש, לכפר בחכמת האמת, ואומרים שאין בתורה אלא פשטיה ולבושיה בלבד, ואין ספק פי לא יהיה להם חלק בעולם הבא, ועליהם נאמר "הנה עבדי יאכלו ואתם תרעבו".

(רבינו חיים ויטאל, כתבי האר"י, עץ חיים חלק א', הקדמת מורינו הרב חיים ויטאל זכותו יגן עלינו אמן, י"א - י"ב)

לימוד היומי - יד אייר

כג) מי שפבר וקשה בענין העיון בתלמוד, מוטב לו שיניח את ידו ממנו, ויעסק בחכמת האמת

התלמידי חכמים העוסקים בתורה לשמה ולא לשמו לעשות לו שם, צריך שיעסק בתחלה בחכמת המקרא והמשנה והתלמוד כפי מה שיוכל שכלו לסבל, ואחר כל יעסק לדעת את קונו בחכמת האמת, וכמו שצנה דוד המלך עליו השלום את שלמה בנו "דע את אלק"י אביך ועבדהו", ואם האיש הזה יהיה כבד וקשה בענין העיון בתלמוד, מוטב לו שיניח את ידו ממנו אחר שפחן מזלו בחכמה זאת ויעסק בחכמת האמת, וזהו שאמרו: כל תלמיד חכם שאינו רואה סימן יפה בתלמוד בחמשת שנים שוב אינו רואה.

(רבינו חיים ויטאל, הקדמות מורינו הרב חיים ויטאל זכותו יגן עלינו אמן, על שער
ההקדמות דף ב')

**כד) הסכלים המתחכמים הפוערים פיהם נגד העוסקים
בחכמת הקבלה, אוי להם ולרע מזלם על סכלותם
והוללותם, כי לא ירויחו מזה, רק שיהם מניאים את עם
השם מעלות להר קדשו**

ומכאן תשובה לסכלים המתחכמים, וחכמת מה להם,
הפוערים פיהם נגד העוסקים בחכמת הקבלה, האומרים עליהם, כי
קול דברים הם שומעים, ותמונה אינם רואים, **אוי להם ולרע
מזלם על סכלותם והוללותם, כי לא ירויחו מזה, רק שיהם
מניאים את עם השם מעלות להר קדשו**, שהרי גם מלאכי מעלה
יגעים ואינם משיגים עצם הכבוד, ומרב תשוקתם מתאמצים
לעלות לפנים ממחצתם, והנם שואגים על דרך אמרו, באהבתה
תשגה תמיד ולא לשגגה יחשב להם.

אף שוכני בתי חמר, אשר בעפר יסודם, לא יחשב להם
תשוקתם לשגגה, רק לשבח ויגדלה וכבוד, **כי התועה בדרך וכוונתו
לבקש את בית המלך, והוא מחזר חלילה, לדעת איזה הדרך
ישכן, לצדקה תחשב לו, ופרס מאת המלך יקבל על טרחו. וזהו
האמת, ומה שאין בו ספק.**

(ספר פתם פז לרבינו שמעון בן לביא זכותו יגן עלינו אמן, מחבר שיר בר יוחאי, טוב ורע
הנקלל באדם)

**כה) הדוברים עתק על העוסקים בספרי הקבלה בגאווה
ובוז, עתידין לתן את הדין, כי תאלמנה שפתיהם בזה
ובבא, כי יסכר פי דוברי שקר, ודי להם סכלותם לענש
נפשם**

והדוברים עתק על העוסקים בספרי הקבלה בגאווה ובוז,
עתידין לתן את הדין, כי תאלמנה שפתיהם בזה ובבא, כי יסכר פי
דוברי שקר המתהללים באלילים מעשה ידי אדם, במופתים

המִרְגָּשִׁים, כְּפִי הַנִּגְלָה לְסַנּוּרֵי עֵינֵיהֶם, וְאֵת פְּעַל הַשֵּׁם הַרוֹחֲנִי לֹא יִבְיטוּ, כִּי הוּא נִשְׁמָה לְמִרְגָּשׁ, וְדִי לָהֶם סִכְלוֹתֶם לְעֵנֶשׁ נִפְשָׁם.

(סֵפֶר כְּתָם פֶּז לְרַבֵּינוּ שְׁמַעוֹן בֶּן לִבְיָא זְכוּתוֹ יְגַן עֲלֵינוּ אָמֵן, מִחֲבֵר שִׁיר בַּר יוֹחָאִי, טוֹב וְרַע הַנִּכְלָל בְּאֲדָם)

— לימוד היומי - טו אייר —

כו) מי שְׁהִיָּה יָכוֹל לְהַשְׁיֵג סוּדוֹת הַתּוֹרָה וְלֹא הַשְׁתַּדֵּל לְהַשְׁיֵגוֹ, נִדוֹן בְּדִינֵינּוּ קָשִׁין

כָּל אֶחָד מֵה שְׁמַלְמְדִין אוֹתוֹ בְּבִטָּן אָמוֹ כֵּן יֵשׁ יִכְלֹת בְּיָדוֹ לְהַשְׁיֵג. וּמִי שְׁהִיָּה יָכוֹל לְהַשְׁיֵג סוּדוֹת הַתּוֹרָה וְהוּא לֹא יִשְׁתַּדֵּל לְהַשְׁיֵגוֹ, נִדוֹן בְּדִינֵינּוּ קָשִׁין.

(הַגָּאוֹן רַבֵּי אֵלִיהוּ מוֹיִלְנָה, הַגְר"א, אָבֵן שְׁלֵמָה חֶלֶק כ"ד)

כז) אֲשֶׁרִינוּ מֵה טוֹב חֲלַקְנוּ שְׁזַכֵּינוּ לְאוֹר הַהֲזָהר הַקְּדוֹשׁ – מִי שְׁלֹא רָאָה אוֹר סֵפֶר הַהֲזָהר לֹא רָאָה אוֹר מִיָּמָיו

"וַיֵּצֵר יְהוָה אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם", וּוי לְעֵלְמָא דְאֲנוּן אֲטִימִין לְבָא וְסִתִּימִין עֵינֵינוּ דְלֹא מְסַתְּפְלִין בְּרִזֵּי דְאוֹרֵייתָא וְלֹא יִדְעִין. דְּנִדְאֵי חַיַּת הַשָּׂדֶה וְעוֹף הַשָּׁמַיִם אֲנוּן עִמֵּי הָאָרֶץ. וְאֶפִּילוּ בְּאֵלִין דְאֲנוּן נִפְשׁ חַיָּה לֹא אֲשַׁתְּכַח עֵזֶר בְּהוֹן (בְּגִלוּתָא) לְשִׁכְיִנְתָּא בְּגִלוּתָא וְלֹא לְמִשְׁה דְאִיהוּ עִמָּה. עַד כָּאן לְשׁוֹן הַזֶּהֶר.

אֲשֶׁרִינוּ מֵה טוֹב חֲלַקְנוּ שְׁזַכֵּינוּ לְאוֹרוֹ לִילֵךְ וְלַהֲגוֹת בְּאֲמָרֵי נַעַם מִזֵּיו זֶהֶר עֲלֵינוּ אוֹר הַקְּדוֹשׁ, חֲכוּ מִמַּתְקִים וְכִלּוּ מִחֲמַדִּים, מִים שְׁאִין לָהֶם סוּף וְקֶץ לְהַבִּין וְלַהֲשַׁכֵּיל בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית וּבְמַעֲשֵׂה הַמְּרַכְבָּה, וְאִיךְ לִהְיוֹת מְרַכְבָּה לְהַתְיַחַד וּלְהַשִּׁיב נִפְשׁ אֶל הַמְּקוֹר מִחֲצָבָה וְשִׁרְשָׁה. וְזֹאת נְחֹלֵט וְנִשְׂרֵשׁ בְּנִפְשֵׁי, אֲשֶׁר מִי שְׁלֹא רָאָה אוֹר סֵפֶר הַהֲזָהר לֹא רָאָה אוֹר מִיָּמָיו.

(רַבֵּינוּ צְבִי הִירֵשׁ מִזִּידִיטְשׁוֹב זְכוּתוֹ יְגַן עֲלֵינוּ אָמֵן, עֶטְרַת צְבִי, פְּרִשְׁתׁ בְּהַעֲלֵתְךָ)

כח) על ידי סודות התורה שקורא האדם עושה תקון גדול לשכינתא בגלותא

בספר אור ישראל פרש דהכי קאמר ואין עליהם תרעמת שלא למדו הסוד. דאינון נפש חיה, הם התלמידי חכמים הלומדים הפשט ומניחים הסוד, עליהם היא התרעמת, לפי דלא אשתפח עזר בהון בגלותא לשכינתא, לפי שעל ידי סודות התורה שקורא האדם עושה תקון גדול לשכינתא בגלותא.

(הרב שלום בן משה בוזגלו, מקדש מלך חלק א' כ"ח)

כט) לא יתפלל עד שילמד בזהר הקדוש הן רב הן מעט קדם התפלה יקבע עצמו ללמד משניות, גמרא, זהר. ולא יתפלל עד שילמד בזהר הקדוש הן רב הן מעט.

(שלחן הטהור סימן צ"ג אות ב')

ל) צריך לזהר שלא יוציא בשפתיו בחכמה זו מה שלא שמע מאדם שראוי לסמוך עליו

צריך שיהיה עמל בתורה פרד"ס שנאמר "או יחזק במעוזי". ואל יחשב שיגלו לו רזי התורה בהיותו ריק, כדכתיב יהב חכמתא לחכימין וצריך לזהר שלא יוציא בשפתיו בחכמה זו מה שלא שמע מאדם שראוי לסמוך עליו, וכאזהרת הרשב"י וחבריו.

(תנאים ללמוד הקבלה מרבי חיים ויטאל אות י')

לימוד היומי - טז אייר

לא) לפעמים ילמד באימה במעט איזה פתבים מהאר"י זכרונו צדיק לברכה לחיי העולם הבא

ויעסק באימה וביראה באיזה ספרי מוסר בכל יום בראשית חכמה ושל"ה וחובת הלבבות, ולפעמים ילמד באימה במעט איזה פתבים מהאר"י זכרונו צדיק לברכה לחיי עולם הבא, וכל זה באימה וביראה ופחד השם. בדורות הראשונים הגה נשמותיהם נשמות קדושות והיו נשמרים מנעוריהם מכל חטא

ועוון, והיו נשמותיהם ראויים ומסגלים ללמד חכמה זאת, אבל עתה, בעוונותינו הרבים, שיש לנו גוף עכור וחמור עב, צריך האדם לזכך ולכבס עצמו מכל חטא ולזכך נשמתו. ויבין האדם אם זכך נשמתו כאשר אין יצר הרע מסיתו לשטות והבלים כאשר בתחלה, ואז יוכל ללמד בכל פעם הכתבים.

והשם יתברך יזכהו אם יזכך מחשבתו בקדשה באמת ובתמים, שיפתח לו שערי החכמה בכתבי האר"י זכרוננו לברכה לחיי העולם הבא, אשר לא כן כל זמן שמלבש בתאוות גופניות בהבלי זמן, שהלמוד קשה לו מאד חס ושלום. צריך האדם לזכך גופו ונפשו בלמוד, כנזכר לעיל בלמוד הגמרא ותוספות, גם דברי אגדה שבגמרא המה מסגלים מאד לזכך נשמתו.

(הנהגות האדם מהרב הקדוש רבי אלימלך מליז'נסק זכותו יגן עלינו אמן, אות ד-ה-ו)

לב) נפתחו שערי החכמה על הרשב"י, להאיר לכל ישראל עד קץ הימים

רק בימי רשב"י, אחרי שלש עשרה שנה אשר היה במערה, נפתחו שערי החכמה עליו, להאיר לכל ישראל עד קץ הימים.

(רבינו משה חיים לוצאטו, הרמח"ל, אדיר במרום, עמוד י"ג)

לג) רשב"י חבר ספר הזהר, לפי ההארה אשר הגיע אליו בהתקנו במערה

הנה רשב"י חבר ספר הזהר, לפי ההארה אשר הגיע אליו בהתקנו במערה, וענינו חבור על התורה מבאר סודות גדולים לפי סדרי התורה עצמה. ושאר הספרים אשר נעשו מן האחרים, כגון ספר יצירה ופרקי היכלות וכיוצא. וכל הספרים אשר לראשונים, כגון ספר רזיאל, ספרא דחננוך וכיוצא, אינם על התורה ולפי סדרי תורה.

אך זהו חבור גדול ונורא המגלה עמק הסודות בברור רב על התורה עצמה, וזהו נקרא גלוי התורה בפנימיותה, כמו שעתיד

הקדוש ברוך הוא לגלות התורה עצמה בִּיתֵר פְּנִימִיּוֹת עִמָּקָה גַם כֵּן
לְעֵתִיד לְבוֹא.

(רבינו רבי משה חיים לוצאטו, הרמח"ל, אדיר במרום, עמוד כ"ד)

— לימוד היומי - יז אייר —

**לד) הזהר הנעשה על התורה זה נקרא הפתח הגדול של
כללות התורה**

וְהִיא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּר יוֹחָאִי מְגַלָּה סוּדוֹת הַתּוֹרָה, וְחֻבְרִים
מִקְשִׁיבִים לְקוּלוֹ וּמִתְחַבְּרִים עִמּוֹ לְהִיּוֹת בְּחִבּוּר זֶה, כֹּל אֶחָד עוֹנֶה
חֻלְקוֹ. כְּמוֹ שְׁנַעֲשִׂית הַמִּשְׁנָה עַל יְדֵי הַתְּנָאִים, וְרַבִּינוּ הַקְּדוֹשׁ חִבֵּר
סִבְרַת כָּלָם וְעָשָׂה מֵהֶם סֵפֶר הַמִּשְׁנָה.

כִּף רָצָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּר יוֹחָאִי שְׂיַחְבֵּר סֵפֶר כָּלוּל מִמַּאמְרֵי כָּל בְּנֵי
יְשִׁיבְתוֹ, וְהִיא הַסֵּפֶר מְחַבֵּר עַל הַתּוֹרָה. כִּי הַחֻבְרִים מְדַבְּרִים עַל
עֲנִינִים פְּרֻטִים, אַךְ הַזֶּה הַנַּעֲשֶׂה עַל הַתּוֹרָה זֶה נִקְרָא הַפֶּתַח
הַגָּדוֹל שֶׁל כָּלִלּוֹת הַתּוֹרָה. וְהֵנָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּר יוֹחָאִי צָוָה לְרַבִּי
אֲבָא לְהִיּוֹת כּוֹתֵב וּמְסַדֵּר אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יִדְבְּרוּ הַחֲכָמִים בְּנֵי
הַיְשִׁיבָה, בְּכָל זְמַן וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהֵם, אֶת הַכֹּל יְסַדֵּר לְפִי סֵדֶר
הַתּוֹרָה.

(רבינו רבי משה חיים לוצאטו, הרמח"ל, אדיר במרום, עמוד כ"ד)

**לה) אף מי שאין לו יד בחכמה זו לא ימנע משוט בספרי
המקבלים**

וְהַרְגִּיל בְּסֵפֶר הַזֶּה וְהַתְּקוּנִים וְסִפְרֵי הַמְּקַבְּלִים, בְּעִינָיו יִרְאֶה
וּלְבָבוֹ יִבִּין גְּדֹל מַעֲלַת חֲכָמָה זו, וְיִמְסֹר נַפְשׁוֹ עֲלֶיהָ, וּלְפָנָם צַעֲרָא
אֲגָרָא. אֲמָנָם אִף מִי שְׂאִין לוֹ יָד בְּחֲכָמָה זו לֹא יִמְנַע מִשׁוֹט
בְּסִפְרֵי הַמְּקַבְּלִים הַמְּפֹרָשִׁים כּוֹנֵת הַתְּפִלּוֹת וּבְרֻכּוֹת וּמִצְוֹת.

כִּי אִזּוּ בְּשַׁעַת מַעֲשֶׂה יִתְלַהֵב לְבוֹ בְּזָכְרוֹ כִּי הֵם דְּבָרִים הַעוֹמְדִים
בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם עִמָּק עִמָּק וְגִבּוֹה מַעַל גִּבּוֹה. אֲשֶׁרֵי יְלוּד אִשָּׁה הַבּוֹנֶה
בְּשָׂמִים עֲלִיּוֹתָיו וְלֹא יֵהָא עוֹבֵד בְּתַפְלָתוֹ לְקַבֵּל פְּרָס, רַק יִכּוֹן לְתַקּוֹן

הַדְּבָרִים שֶׁשָׂרְשָׁן לְדַעַת קְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאַרְץ הַמָּה וְאֲדִירֵי כָּל חִפְצֵי
בָּם, וְלִבּוֹ לְמוֹ אֵב יִצְעַק, שֶׁמַּעֲשֵׂה יְדִינוּ יְכוֹנֵן עֲלֵינוּ.

(חיים שאל, מערכת גדולים, ערך סוד)

**לו) חֲכָם אֶחָד מִכָּר סֵפֶר הַזֵּהָר שְׁלוֹ, וְחָלָם לוֹ בְּלִילָה
שְׁקוֹרִין אוֹתוֹ 'בְּהַמ"ה' – 'בְּהַמ"ה' רָאשֵׁי תִבּוֹת ב'עֶרְתַּ
ה'קֶדֶשׁ מ'ן ה'בֵּית, וְהֵלֶךְ וְהַחֲזִיר הַזֵּהָר**

רְאִיתִי בְּסֵפֶר כְּתִיבַת יָד יָשׁוּ, דְּחֲכָם אֶחָד הָיָה לוֹ סֵפֶר הַזֵּהָר
וּמְכָרוֹ. וּבְלִילָה הָיָה מְצַעֲרִין אוֹתוֹ וְקוֹרִין אוֹתוֹ בְּהַמָּה, וּבַיּוֹם סֵפֶר
הַחֲלוּם וְאָמַר לוֹ תִלְמִיד חֲכָם אֶחָד, כִּי הוֹכִיחַ אוֹתוֹ שֶׁמְכָר הַזֵּהָר וְזֶהוּ
בְּהַמ"ה, רָאשֵׁי תִבּוֹת ב'עֶרְתַּ ה'קֶדֶשׁ מ'ן ה'בֵּית, וּכְשָׁמְעוּ הֵלֶךְ
וְהַחֲזִיר הַזֵּהָר, עַד כָּאֵן כְּתוּב בְּסֵפֶר.

(דבש לפי להחיד"א זכותו יגן עלינו אמן, מערכת ב' - ד')

— ❦ לימוד היומי - יח אייר ❦ —

לז) הַמַּחְלָקַת עַל הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים

בְּכָל דוֹר וְדוֹר מִתְרַבֶּה וּמִתְגַּרָּה מַחְלָקַת עַל הַצְּדִיקִים, וְעַל פִּי רַב
עָקַר הַמַּחְלָקַת עַל אֱלוֹי הַצְּדִיקִים הַעוֹסְקִים לְקָרֵב נְפִשׁוֹת הַרְחוּקִים
בְּיוֹתֵר לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, מַחֲמַת שְׂמִדַּת הַדִּין מִתְגַּרָּה מְאֹד בְּאֱלוֹ
הַנְּפִשׁוֹת הַנִּזְכָּר לְעִיל. עַל כֵּן נִכְנָס טִינָא בְּלִב הָעוֹלָם, וְלִפְעָמִים נִכְנָס
גַּם בְּלִב גְּדוֹלֵי הַצְּדִיקִים לַחֲלֹק עַל הַצְּדִיקִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל,
הַמְּקַרְבִּים אוֹתָם, עַד שֶׁמִּדְּמָה לָהֶם שְׂאִינָם מִתְנַהֲגִים כְּרְאוּי. וְזֶה
נִמְשָׁךְ וּמִשְׁתַּלְשֵׁל מִבְּחִינַת הַמַּחְלָקַת שֶׁחֲלָקוּ הַשֶּׁבֻטִים עַל יוֹסֵף
הַצְּדִיק.

(רבינו נחמן מברסלב זכותו יגן עלינו, לקוטי עצות המשלש, חלק גרים והתקרבנות
רחוקים, ט"ז)

**לח) אֱלוֹי הַסּוּדוֹת לֹא אֶתְמַסְרוּ לְכָל בַּר נָשׁ, אֲלֵא
הַמְּשֻׁבָּלִים חַד בְּדָרָא אוֹ תְּרֵי בְּדָרָא, וּבְדוֹר רַבִּי שְׂמֵעוֹן
לֹא נִמְצְאוּ אֲלֵא שְׂבַעַת הַחֲבָרִים.**

(הרמ"ק רבינו הרב משה קורדובירו, דע את אלקי אביך)

לט) לקבֵעַ עתים לַעֲיֵן בְּסֵפֶר הַזֵּהָר לַיָּדַע מְקוֹר הָאוֹר מִתּוֹק הוּא לַעֲיִנִים

אי לזאת באתי לדרש שלום חברי אנשים כגילי להיות חרדים
על דבר השם לקבֵעַ להם עתים לַעֲיֵן בְּסֵפֶר הַזֵּהָר לַיָּדַע מְקוֹר
הָאוֹר מִתּוֹק הוּא לַעֲיִנִים.

(בעל עטרת צבי מזידיטשוב, סור מרע דף ד:)

מ) עַת לַעֲשׂוֹת לַהֲשֵׁם וּלְהַצִּיל מֶה שְׂאֵפֶשֶׁר עוֹד לְהַצִּיל, לְצֵאת מִהַגְּדֵר לְהַפִּיץ חֲכָמַת הַקְּבֵלָה בְּקֶרֶב הָעָם

זה זמן רב אשר מוסר פליותי ירדפני יום יום, לצאת מגדרי
ולחבר איזה חבור יסודי בדבר נשמת היהדות והדת ובידיעת
מקוריות חכמת הקבלה ולהפיצו בקרב העם, באפן שישגיגו
מתוכו הפרות והבנה בכלל הדברים העומדים ברומו של עולם
כראוי, באפים וצביונם האמתי.

ולפנים בישראל, בטרם שנתגלטה בעולם מלאכת הדפוס, לא
היו בקרבנו ספרים מזיפים בענינים הנוגעים לנשמת היהדות וכו',
משום שכמעט לא היה בקרבנו מחבר בלתי אחראי על דבריו, וזאת
מטעם פשוט, כי הנה אדם בלתי אחראי על פי רב איננו
מהמפרסמים, לפיכך אם במקרה יצא אחד והעזי פניו לחבר חבור
כזה, הרי לא היה כדאי לשום מעתיק להעתיק את ספרו, כי לא
ישלמו לו שכר טרחתו אשר עלה כרגיל סכום חשוב, ונמצא שהיה
משפטו חרוץ מאליו להאבד מתוך הקהל.

— ❦ לימוד היומי - יט אייר ❦ —

ובעת ההיא גם יודעי דבר לא היה להם שום ענין ותביעה לחבר
ספרים מהסוג הנזכר לעיל, משום שהידיעות הללו אינן נחוצות
להמון העם, אלא להפך היה להם ענין להסתיר הדבר בחדרי
חדרים, מטעם "כבוד אלקים הסתר דבר", כי נצטוינו להסתיר את
נשמת התורה והעבודה מאותם שאינם צריכים לה או אינם כדאיים
לה, ולא לזלזל בה ולהציגה בחלונות ראוה לעמת תאונתם של

המסתכלים בארבות או בעלי התפארות, כי כן כבוד אלקים מחיב אותנו.

אולם מעת שמלאכת הדפוס נתפשטה בעולם ואין המתבררים צריכים יותר למעתיקים דברייהם ונתמעט המחיר הגבוה של הספר, הנה עם זה הוכן הדרך גם למחברים בלתי אחראים למעשייהם לעשות ספרים ככל אות נפשם לפרנסה ולכבוד וכדומה, ואת עצם מעשה ידיהם אינם מביאים בחשבון, ולפעל ידיהם לא יביטו כלל.

וימהעת ההיא התחילו להתרבות הספרים גם מן הסוג האמור לעיל, אשר בלי שום למוד וקבלה פה אל פה מרב מסמך לכה, ואפלו בחסרון ידיעה בכל אותם הספרים הקדמונים שיש להם שיכות לסוג הזה, הולכים מחבריהם ומוציאים סברות מדמם ובשרם עצמם ומכל בוקי סריקי, ותולין הדברים ברומו של עולם לציר בזה נשמת האמה וכל אוצרה הכביר. וככסילים לא ידעו להזהר גם אין להם דרך לידע זאת, אשר מביאים לדורות דעות משבשות, ובתמורת תאוותיהם הקטנטנות חוטאים ומחטיאים את הרבים לדורות.

מא חכמת הקבלה נמצאת סגורה ומסגרת באלף עזקאות עד היום הזה

ולאחרונה העלו צחנם מעלה מעלה, כי גם תקעו את צפריניהם בחכמת הקבלה, מבלי לשים לב אשר חכמה זאת נמצאת סגורה ומסגרת באלף עזקאות עד היום הזה, עד אשר אין יוצא ובא בתוכה להבין אף מלה אחת במשמעותה הראויה, ואין צריך לומר איזה קשר בין מלה אחת לחברתה, כי בכל הספרים האמתיים שנתחברו עם היום אין בהם זולת רמזים דקים, אשר בדחק גדול המה מספיקים רק בשביל תלמיד מבין מדעתו לקבל פרושם מפי חכם מקבל ומסמך לכה.

והנה גם "שמה קננה קפוז ותמלט ובקעה ודגרה בצלה" ונתברו בימינו אלה חוברי חבר אשר עושים שם מטעמים כאלה